

OFFICII
AMICIC
SENECAE
FORTVITA

N. 522

Mrachschusdeybon T. II

Tul
mo
cler
ut q
dise
mul
dal
mo
ne
Se
su
ad
im
th
Ac
to
P
e
or

Tullij Ciceronis liber de amicitia Inap: ~

Quintus mutius augur Sciuo
la multa narrare de. Cato uelut
socio suo memoraret et iocari de
solebat. non dubitare illi homini ser-
mone appellare sapientes. Ego autem a patre
ita eras reductus ad Sciuola supra uirili toga
ut quo adpossem / et licet a senis latere non
discedes. Ita quod ab eo multa prudenter disputata
multa et breuiter et comode deca memorie ma-
dabam. si quod studias prudentia ei rectio. Quod
mortuo me ad pontifices Sciuolas oculi / quibus
nostrae ciuitatis et ingenio et uirtute audeo dicere.
Sed de his aliter dicam. Hunc retere ad augures / cum
sepe multa narrabat. tum meminimus domi in emi-
culo sedentes sedentes / ut solebat. Cum et ego essem
una et pauci ad mortuos familiares et cum symone
illius iocunde quod tu fere omnibus erat iocare. Memisti et
Actice profecto / et eo magis quod utebatur. Per Sulpi-
tium militum / cum is tribuni plebis capitali odio a quo
populo distaret / quod te erat oculi / cum quod humilissime
et amantissime uixerat / quanta esset hominum admi-
ratio uel quod relata. Ita quod tu Sciuola cum in causa ipse in
onez iocundiss / exposuit nobis symone Lely dami

citia ^{f. lelio} hituz ab illo ^{scuola} secuz / 7 cū altō gñō / Gaiō famio
 Marq̄ filio paucis diebō post mōtē Africani.
 Eius ^{lehi} disputatiōis sn̄ias ^{i. rctimū v. memoria} memoīe mādaui / q̄s
 h̄c lib̄ expōiū arbitū meo. Quasi ē ip̄os ītrodu
 xi loq̄ntes / ne iq̄ et iqt̄ sepius ītponēt. Atq̄
 iō feci ut t̄āq̄ ^{u. p̄ntialit̄} āp̄sentib̄ ^{u. p̄ntialit̄} coraz h̄zi s̄mo uideēt.
 Cuz ē sepe ^{u. p̄ntialit̄} metū āgēs ^{u. p̄ntialit̄} Attice ut d̄ amicitia scri
 berem aliqd̄ / digna m̄ res tū oīuz cogitāe / tū
 n̄ra familiaritate uisa ē. Ita q̄z feci nō ^{u. p̄ntialit̄} iuitus /
 ut prodēez multis tuo rogatu. Sed ut i Catone
 maiore feci q̄ ē scriptus ad te d̄ senectute / Ca
 tonez senem ^{i. i. m̄odu x̄i} īduxi ^{u. p̄ntialit̄} disputātez. q̄z nulla uidebat
 actioz ^{u. p̄ntialit̄} p̄ / q̄ d̄ulla loq̄ret / q̄ ei ^{u. p̄ntialit̄} q̄t diuitissime se
 nex fuisset / 7 i ip̄a sentute p̄ter ceterā flouruisset.
 Sic / cū ^{b. q̄siacola} accepissem ^{u. p̄ntialit̄} ap̄rib̄ maxime ^{u. p̄ntialit̄} memorabilez
 . C. lely et . P. Scipiois familiaritatē fuisse . ydo
 nea ^{u. p̄ntialit̄} m̄ p̄ Lely uisa ē. q̄ d̄ amicitia ea ip̄a d̄isset.
 q̄ ^{u. p̄ntialit̄} disputata ^{lelio} ab eo mem̄is / Sceuola maḡ m̄s.
 Gen̄ aūt h̄c ^{u. p̄ntialit̄} s̄monuz ^{u. p̄ntialit̄} p̄itū i h̄oīuz uetuz aucto
 ritate / 7 eoz ^{u. p̄ntialit̄} illustrū pl̄ nescio quo pacto uide
 atuz h̄c ^{u. p̄ntialit̄} grauitatis. Itā q̄z ego ip̄e ^{u. p̄ntialit̄} legēs mea
 sic ^{u. p̄ntialit̄} afficiōz ītduz / ut Catonez nō me loq̄xisti
 mem. S̄ ut tūc ^{u. p̄ntialit̄} senex ^{u. p̄ntialit̄} ad senēz d̄ sentute sic
 i h̄c libro ^{u. p̄ntialit̄} ad amīcū ^{u. p̄ntialit̄} amīcū ^{u. p̄ntialit̄} amīcū ^{u. p̄ntialit̄} amīcū ^{u. p̄ntialit̄} amīcū ^{u. p̄ntialit̄} d̄ amicitia scripsit.

Tunc est Cato lucanus q̄ erat fere nemo senio. t̄pibz
 illis nemo prudētio. Nūc Leli' et sapiēs sic ē ē hit'
 et amicitie glā excellens d̄ aicitia loqt̄ huz ueluz
 parūp aūuz a uitas Teliū loqui ipm putes:

Quius fami' et .Q. aduti ad locerū ueniūt post
 mortez Africani. Ab his s̄mo oitur. Respod'
 Telius cui tota disputatio ē d̄ aicitia q̄ legēs ipē
 cognosces. **S.** Sunt Leli iudicis uera. N' ē me
 lior uir fuit Africano q̄sq̄ n' d̄ clario. Sz extrema
 re debet ouz oculos ite eē oictos unūte sapiē
 tez et appellat' d̄ extimant. Tribuebāt hō mō sa
 piāz. **M.** Catoni. Sam' Lucū actiliū ap̄ pres no
 strō appellatū eē sapiētē. Sz utq̄ alio qdā m. Acti
 lius qz prudēs eē i iure auili putabat. Cato qz
 multaz rez usuz hēbat. Adulta ei' d̄ i senatu et
 in foro ul' puila p̄dēt ul' acta o stat' ul' acute
 respōsa ferebantur. p̄optā q̄ cogniaz hēbat
 i sentite sapiētis. Te aut' alio qdāz m̄ nō soluz
 nā et moribz iūuz d̄ dextna et studio eē sapiētē
 q̄lem i reliqua grecia i ueni neinē. nā q̄ septē
 appellant sapiētes eos q̄ ista subtili' q̄uit in
 nūo sapiētuz n̄ hnt. Acten' unū accepiz / 7 eū
 qd' Apollinis oraculo sapiētissimū iudicatur.
 hanc eē sapiāz ite hōies existimāt. Ut oīa tua

existimat. Nec hinc uulg' h' erud
 ti solent appellare sapiētes

inte posita dicas. ^{existimas} humanos qz caūs utute iferi
^{viliores} ores putes. Ita qz ex me qz ^{hōies} credo ex hē. Itēz
Scevola) ^{quo nō} naz pacto mōtē feras Africani.
eo qz mag^{qz} qz ^{qz} proximis nōis cū iortos. d. Bruti
auguris / omētādi cā / uti ^{fieri} alloz uenissez? nō
tu affuisti. q ^{si tu} diligētissime illū diez sēp / z illō
^{officiuz} mun^{officiuz} solitus es. ^{officiuz} obire.

Respōdit Scevola. ^{ame} Quēz qd. c. leli ^{mlti} mlti
ut ē dōm a faūio. Sz ego id respōdeo qd aīad
ueztu te doloz / qz accepis / tū sumi iuri / tū aīa
sumi sumi mōtē fere moderate n potuisse nō
omoueri. n fuisse id ^{respōdo} humanitatis tue. Qz aūt
nōis i collegio nō nō affuisses. i ualitudine
respōdeo cāz nō ^{doloz} mestitiā fuisse. L. Tecte tu qd
respōdisti Scevola / z uere existimas. Nē ē ab isto
offō / qd ^{qm rāndi} semp usūpau / cū ualez / ^{usu cepi} abduci / et i como
do meo debui. Nec ullo cāu arbitro hē ^{qm rāndi} ostāti hōi
posse gtingē! ut ^{qm rāndi} ulla fiat itmissio officij. Tu
aūt ^{qm rāndi} faūi q ^{qm rāndi} m tm tūi dias. q tū n cognosco.
n postulo / ^{qm rāndi} facis amice. Sz ut m uideis nō recte
iudicas d Catone. Aut ē nemo / qd qd mag^{qz} cre
to. aut si qsq^{qz} ē / ille sapiēs fuit. Qe m / ut alia
obmictaz / mōtē filij tulit. Meminerā Paulū /
uideraz Graūz / z caue ^{qm rāndi} pponas Catoni hē qd max

↑ Xba. lely

et expertissimo viro. Quobrem caue Catoni anpo
 nas ne istu qd quē Apollo / ut ais / sapiētissimū
 iudicauit. Huius est scā uicta illi dēa laudantur.
 Deme aut uti iā cū utqz loquar / sic hētote. Ego
 si Sapiōis dōsiduo memoreri nege. qd recte
 facias / uiderūt sapiētes. s; certe mītiar. Mueoz
 eiz tali orbatu aīco. qd / ut arbitū. nemo erit
 uq; / utqz o firmare possū / nemo cēte fuit. s; nō
 egeo medicina / me ipse o solō. et maxie illo sola
 tio. qd eo errore careo. qd aīcoz d'cessu / pliqz angī
 solent. Nich mali accidisse Sapiōi puto. m'
 accidit siqd accidit. Suis aut i comodis grauit
 angī / nō amicu / s; ipm se amātis ē. Cū illoū qd
 neget actū eē p'clare. Nisi ē / qd ille minime puta
 bat i mortalitatez optare uellz. qd nō adept' / qd
 hōi fas ē optare. Q' sumaz spez ciuū / quā d' eo iaz
 puero habuerant / oīnuo f'co adoloscens / iāce
 dibili utute scipauit. Q' o'ulatu petijt nūq; / bis
 o'ul ē f'cis. P'mū an tps / itez s suo tps. x. pu. pe
 ne sero / qd duabz urbibz eiusis inimiciss hunc ipio /
 nō mō p'sntia / uez s; futura bella deleuit. Qd di
 cam d' moribz facillimis / d' pietate i matre / libēta
 te i sorozes. hōitate i suoz. iustitia i omīs / nota sūt
 uobz. Q' aut ciuitati carus fuit / merore fineis

uudicatu^{hoc} est. Q^{quid dicit nichil}uo g^{lectura} iuuare potuiss^{sapientie} huc / pa
uoz^{aditio} a^{lic}no^{morex q^uat}z accessio. Sentus e^{adde} q^uis nosit g^u
uis^{scipio} ut memini / Catone^{adde}z a^uno uno a^un q^uo motu
us eet / mecu^{adde} et cu^{adde} Sapice^{adde} disse. t^un au^{adde} fert ea
uiriditate^{adde} iqua et nuc^{adde} erat Scipio. Q^uobre^{adde}
uita quidem talis fuit ul' fortuna ul' gla^{adde} ut nt
ma ius possit acci^{adde}dere. aduendi aut^{adde} sesus^{adde}
celeritas abstulit. q^uo g^une motus difficile est
dca^{adde} . q^uo h^uies suspicent^{adde} in iudicis. Hec ue^{adde}
t^un lz dice^{adde} . p. Sapioni ex multis dieb^{adde} / quoz
iuita celeterimoz^{adde} letissimoz^{adde} q^uz uiderit / illum
diez clarissimuz^{adde} fuisse. cu^{adde} senatu dimisso do
muz^{adde} reductus est ad uespuz^{adde} ap^{adde}zib^{adde}z q^uo scriptis
pp. ro. sony^{adde} et latinis / p^{adde} die q^uo excessit de ui
ta. ut extaz^{adde} alto dignitatis gradu / ad superoz
uideatur deos potius / q^uo i feroz^{adde} puenisse. Neq^{adde}
eiz^{adde} assentioz^{adde} his q^uo hec nup^{adde} disse^{adde} ceperunt. cu^{adde}
cop^{adde}zib^{adde}z siml^{adde} animos i^{adde} terire. atq^uz oia^{adde} mote
delezi. Plus apud me antiq^{adde}z auctoritas ua
let. Vel auctoritas n^{adde}oz maior^{adde} . q^uo motus
tas religiosa iura tribuerunt. q^uo n^{adde} fecisset p^{adde} fco.
si nich^{adde} ad eos p^{adde} tne^{adde} arbitraretur. Ul' eoz^{adde} q^u
terra i hac fuerunt / magna q^uz grecia^{adde} . q^uo nuc^{adde} q^u
tez^{adde} deleta est / nuc^{adde} florebat / i^{adde} stitutis 7 p^{adde}ceptis

fuis et
patis
no tu
duu
ni celu
prou
gem q
pbra
Stuol
pi. Ci
talitat
diffe
imort
uclis
fuisse
eucta
ait il
puz n
certe
natis
gand
obrez
meo
itru

sius erudierunt. ^{authoritas ualeat apud me} Tunc et quod Apollinis oraculo sa-
 pientissimus est appellatus alias iudicat. ^{soecate} Quod
 non tunc hoc tunc illud. Sed id dicebat sepe alicuiusmodi esse
 diuinum. His quibus cum ex corporibus ^{optimum} exissent redi-
 tum in celum patet. optimo et iustissimo cuique ex-
 pedientissimum / quod id Sapiens uidebatur. Quod
 quidem quod perlagret paucis diebus ante mortem eius
 phylis Maniliusque accessit / et alij plures. Tu quoque et
 Sceuola mecum uenisses triuuium differunt de re
 publica. Cuius disputatio fuit ^{referebat} extremus de immor-
 talitate animarum. ^{delusio} quod se iugiter ex africano uiso au-
 disse dicebat. Sed si ita est / ut optimi cuiusque animus
 in morte facillime euolet / tamquam ex custodia et
 uiculis carceris / cui censem ad deos animus faciliorem
 fuisse / quam Sapiens. Quod circa merere hoc eius
 euentu / uereor ne iudi magis quam amia sit. Sin
 autem illa uereor / ut ^{in corpore anima mori} idem iteritus sit animarum et cor-
 porum / ^{maneat} nullus sensus / ut nichil boni in morte est sic
 certe nichil mali. ^{est} Sensu est amisso / sit id quasi
 natus omnino non esset. ^{aliquis} Quem tamen esse naturam et non
 gaudem / et hoc ciuitas / dum est / letabit. Quod
 obrez eius illo quod / ^{supponit} ut ^{scilicet} dixit aptus optime.
 mecum autem in comodius. ^{est actus} quod fuerat equus / ^{dignosius} uel ^{supponit} p^{ro}
 in troiera iuita. sic prius exire diuita. Sed tamen

huc pa
 s non sit
 n q motu
 u fert es
 Q obre
 gla ut ut
 ut se su
 finale est
 Ha ue
 nebo que
 it illum
 dimissio
 y o scriptis
 restit de u
 ad super
 enisse. No
 eperuit. cu
 oia mote
 rozitas u
 q motus
 tet pfo
 vl eoz q
 na q nuc q
 s r pceptis

recordatione nre amicitie sic fruor ut leate
 uixisse uidear. qz cu Sapione uixerit. Quo-
 cum in uicta cura dre pu q dre puata fuit.
 Quo cu et domus fuit et milita cois. et id q
 est ois amicitie uis uoluntati studioz. et se-
 tetiaz summa ofensio. Itaqz no ta ista me sa-
 pientie q no fanio memorauit fama dlec-
 tarum falsa prestiz q qd amicitie nre memoiaz
 sp sempiternaz fore. Idqz in eomag codi e.
 q ex oibz ecclis uix tria aut uij noiant paria
 amicoz. quo igne spare uideor et Sapiois.
 Lelij amicitiaz notaz fore posteritati. Fani.
I Stud qd Leli ita necesse est. Sz qm amicitie
 mentionez fecisti. et sum oia si pgtu in fe-
 ceris. Sp ut Scruole. si qm ad mouz soles d
 ceteris rebz q exte qruntur sic d amicitia di-
 sputaueris. qd sentias. qlem ex times. Que
 precepta des. S. Adichi uo erit gratu atqz id
 ipm cu tecuz age conarez. Fanius anuitit. Qz
 obrez utqz nrm gtu feceris ad mouz. Leli.
E Co uero no grauaret si in ipi ofitez. Na
 et p clara res e. et sum ut dix. f. oia si.
 Sz qs ego suz. aut q e in me facultas. Dctor
 est ista ofuetudo. ea qz grecor. ut his p nat

maestrophia hie 5

Inf. frita hinc parca
amicie

Dorotheus et
Pallades. filius agmonis

Damon et
Phylias.

Dolistrus et
Poclidus.

Sapio et
Helius.

Hesius et
Penthus.

Percules et
Phylotus.

requ
 eget
 tari
 ista
 omib
 natu
 sas
 no p
 subn
 tates
 pmi
 qua
 ea q
 tant
 M. C
 ma
 pmi
 et ob
 qd id
 Agn
 um
 equ
 ut
 erit

5
de quo disputet. quibus subito magnū op^{er} est /
eget q^{ue} ex^{cit}atione nō parua. Quob^{is} q^{uod} dispu-
tari de amicitia possūt. a levis censeo petatis q^{uod}
ista p^{ro}fitēt. Ego uos ortari tm̄ possūz. Vt aīctiā
om̄ib^{us} reb^{us} humanis ant^{er}ponatis. Nich^{il} ē tā est
nature actuz tā oueniens ad res^{er}has / ul' adū-
sas. Sed h^{ec} p^{ri}mū sentio n̄ in l^{ib}ris amicitia ēē
nō posse. Neq^{ue} id ad uiuū refeco. ut illi q^{uod} h^{ec}
subtilius differūt fōtasse uere. s^{ed} ad cōz utili-
tates paz. Negant ē q^{uod} m^{ag}is ēē uirū bonū n̄ sa-
pientes. Sit sane. s^{ed} eam sapiāz ī t^{er}ratuz
quā nemo adhuc mortal' ē osecut'. Nos aut
ea q^{uod} sūt ī uisū uita q^{uod} cōi / nō ea q^{uod} fingūt / aut op-
tant' ī p^{ro}ctāc' de tem'. Nūq^{uam} ego dicaz. C. fabritiū.
M. Curuz. T. Corūcanū / quoz saplētēs n̄cī
maiores iudicabant / ad istoz nōmā fuisse sa-
pientes. Q^{uod} s^{ed} h^{ab}eat sapientie / et iuidiosum /
et obscur. Concedatq^{ue} / ut hi uiri bōi fuerūt / nec
q^{uod} id faciēt / negabūt id n̄ sapiētī posse q^{uod} cedi.
Agam' g^o p^{ri}giū / ut aiunt minezia / q^{uod} ita se ge-
runt / ita uiuūt ut eoz fides proleatur / itegritas.
equalitas. liberalitas. n̄ sit ī eis ulla cupiditas.
ul' libido. audacia. Sit q^{uod} mag^{is} ostātia. ū hi fi-
erūt quos mō nōiāu. Illos uires / uos / ū hiti

sunt sic etiā appellandos putem. ^{et} q̄ sequūt
hoīes q̄ tū possūt nāz optimā bñ uiuēdi ducē.
Sic et̄ m̄ ita p̄spicē uideor ita natos nō ēē
ut iter om̄s ēēt q̄dā societās. ^{nam} Maiō aut̄
ut q̄sqz proxime accedēt. Ita qz ciues potio
res q̄ peregrini ^{propinq̄} q̄ alieni. Cū his
enim amicitiam nā pepit ip̄a. ^{Sz ea nō sa}
tis h̄t firmitatis. Nam qz h̄c p̄stat amicitia
propinq̄tati. ^{q̄} expropinq̄tate bñ uolētia fo
lli potest. ^{ex amicitia tolli nō p̄t.} Sublata ē
beniuolentia amicitie nom̄ tollit. ^{ppinq̄ta}
tis manet. Quāta aut̄ uis amicitie sit / ex
h̄c ītelligi maxime p̄t. ^{q̄} ex ī finita socie
tate gn̄s humani. quā ocliauit ip̄a nā.
ita ^otracta res ē / et aducta ī angustū. ut
oīs caritas aut̄ ī duos / aut̄ ī paucos iūgēt.
Est eīz amicitia nich̄ aliud n̄ oīuz hūanz
diuinaz qz rez cū bñ uolentia et caritate
sūma ōsenlio. ^{Qa qd̄ h̄ aud̄ q̄ scio an̄ excep}
ta sapia nich̄ melius ad īs imōtalibz / hōibz
datū sit. Diuitias aly p̄ponūt. honā aly ua
litudines. ^{Aly potētiāz.} Aly honores. Multi
ēt uoluptates. belluaz h̄c qd̄ ex mū. ^{Illa at̄}
superiora ^{caduca} et īcta sūt / p̄ita nō tā ī n̄is

confi
mita
S. h̄c
n̄ si
A
na
maḡ
ntu
phyl
om̄
ros. a
uy q̄
ut au
ogef
ū tē
h̄s
ēt fe
tere
fere
hono
Vali
fung
re ī
stua

consilijs q̄ infortune temeritate. Quā ut
 inuitate sumuz bonuz ponūt. p̄clare illi qd̄.
 Sz hec ip̄a uirtus amicitiaz et gignit ⁊ otinet.
 n̄ sn̄ uirtute aicitia eē ullo pacto potest:

I Am uirtutē exosuetudine uite n̄re / s̄mo
 nis qz n̄ri it̄ptremur. n̄ eā / ut qd̄a d̄cti uirōz
 maḡficētia metiamur. ^{i. q̄ siderem} Viroz qz bonos esse / q
 h̄ntur / n̄uez paulos. Catones. Gaios. Sapiōēs.
 Phyllos. His cōmunis uita otēta est. eos at
 omittam̄ q̄ oio nusq̄ repiūt. Tales ḡ it̄ ui
 ros aicitia / tantas opportunitates h̄t quantas
 uix q̄o dicē. P̄ncipio qz potest eē uitalis uita
 ut ait Ennius q̄ nō iamici mutua beniuolentia
 oq̄escat. Qd̄ ē dula q̄ h̄re. ^{oia} ai q̄ audeas sic loqui.
 ū teē. Qs̄ eēt tantus fructus ī prospis rebz / n̄
 h̄res q̄ eqz actu ip̄e gaudēt. ^{et} Aūsas uō difficile
 eēt ferre / sn̄ eo q̄ ^{et} qui illas q̄ tu ferēt. Deniqz ce
 tere res q̄ expetuntur / oportune sūt sigle siglis
 fere rebz. diuitie ut utare. ^{oportune} opes ut colare
 honores / ut laudre. ^{laudare} uoluptates ut gaudeas.
 Valitudo ut dolore careas. et muneribz cōp̄is
 fungare. At amicitia res pl̄imas otinet. q̄q̄
 te ūteris p̄sto ē. ^{i. p̄p̄tate amicitia} nullo lo^o excludit. nūq̄ ī tēpe
 stua. ^{i. oportuna} nūq̄ ^{est} molesta. Itaqz nō aq̄ / non igni

aliquē.

ferre

illud

ut aiunt loas plimis mag̃ utimur / q̃ amicitia
citra. Neq̃ ego nūc deuulgari / aut mediocri / q̃
tū ip̃a et delectat et prodest. Sz̃d uera et p̃fca
loquor. q̃l̃ eoz q̃ pauca noīantur / fuit. Nā et
has res splendidiores amicitia / et adūsas otiñs
et patiens comunicans q̃z fac̃ leuiorez. Cum
q̃ plimas et maximas comoditates amicitia
contineat. tū illa n̄ m̄x̄ p̃stat oibz. q̃ bonam
spem p̃lucet ī postez. Nec debilitari aīos aut ca
dere patitur. Vex̄ et aīcū q̃ ītuetur / tāq̃ exēplar
aliqd̄ intuetur sui. Quo circa et abs̄ntes adsūt.
et egentes abundant. ī bealles ualēt. et q̃d̄ di
fficialiū dāi ē. mortui uiuūt. tātus honos eos
et memoria et d̄literiūz proseq̃t̄ aīcoz / exq̃
illoz beata mors uidetur / hoz uita laudabilis.
Quod si exemeris exrez nā / b̄n̄uolentiē iūc
tionem / n̄ dom̄ ulla n̄ urbs stare poterit. n̄ aq̃
qd̄ cultus p̄manebit. Id̄ si min̄ intelliḡ q̃ta
uis amicitie cōcordie q̃ sit / ex dissensionibz atq̃
discōdijs p̄pi potest. Que ē dom̄ tā stabil̄ tam
firma ciuitas q̃ nō odijs et dissidijs fundit̄ p̄
ssit eūti. exq̃ q̃tū boni sit ī amicitia iudicari p̄.
Agrigentinūz q̃d̄ d̄ctūz iurū cāmibz grecis uati
anatum ferūt. q̃ ī rez nāsto to q̃z mūdo ostaret̄

facit

q̃z mor
iōdiaz
reprob
p̄uili
ximis
uea m̄
ua fabi
Pillate
Horest
ret. St
iūera f
suam
i alto
q̃ sen
aut eē
tant q̃
istis se
mus a
f. mag
tatur
tam o
ssimo
q̃ ob
max

Qd̄ ē refert q̄ me ratione cogatis? Cogitis
certe studijs gn̄uz p̄stiz ī re bona tū difficile
tū ne equū qd̄ est obsistere. Sepissime ḡ m̄ de
amicitia cogitanti / maxime illd̄ ^{esse} consideranduz
uideri solz / utrū p̄ iustitiaz atq; iopiā d̄li
terata sit amicitia / ut dādis recipiēdis q; me
ritis qd̄ q; min^{p̄ nō} p̄ se ip̄e p̄ id accipēt ab alio.
uicissiz q; reddēt. An estz h̄c qd̄ propū amica
tie s; antiquior et pulcior / 7 maḡ anā ip̄a p̄
fca est alia cā. amor ē / ex q̄ amicitia noīata ē
p̄nceps ē ad beniuolētiā quūgēdā. Nā utili
tās qd̄ ab his p̄cipuit sepe q; simulatione
amicitiae colūt ^{amant} et obsuāt t̄p̄is cā. In amicitia
aut nich̄ ^{falsus} fictū est. nich̄ simulatū. et qcqd̄ ē
id ē uūz et uolūtariū. Q̄ p̄ anā m̄ uīz poti^{us}
q̄ ab indigentia orta amicitia / applicatione
maḡ aī cū quodā sensu amandi / q̄ cogitatōe
q̄ tuz illa res utilitatis eēt hitura. Qd̄ qd̄
quale sit s; i bestijs q̄bdā aī adūti p̄t. q̄ ex fe
natoz ita amāt ad qd̄dā t̄p̄s / et ab eis ita a
amāt / ut eoz facile s̄sus appareat / qd̄ i ho
mine multo ē euident̄. P̄mūz ex ea caritate
q̄ ē it̄ natoz et parētes. q̄ diuini n̄ detesta
bili scelē nō potest. De m̄ ai filij sensus amo
^{secundatio} ^{hoc manifestus}

is ex
et nā og
is et u
re ama
d̄pe ai
uom q
cuī ai
nam nō
q; largi
uz nō
ham ē
p̄p̄bit
Alc
litanta
uom
eli ai
p̄ssit
q̄rma
et osue
ti anim
exarde
tant ab
alleg
temm

ris extitit. si aliq^{amicus} nacti sum^{noct. i. gtingam}, cui cu^{amicus} morib^{amicus}
 et na^{noct. i. gtingam} o^{amicus}gruam^{amicus}. qd^{amicus} i^{amicus} eo q^{amicus} i^{amicus}um aliqd^{amicus} probita
 tis et uirtutis prospice^{amicus} uideam^{amicus}. Nich^{amicus} e^{amicus} e^{amicus} u^{amicus}tu
 te amabili^{amicus}. Nich^{amicus} qd^{amicus} mag^{amicus} alluciat ad diligend^{amicus}u^{amicus}.
 Q^{amicus}ppe. cu^{amicus} p^{amicus} uirtutez^{amicus} z^{amicus} probitatez^{amicus} z^{amicus} ex quoq^{amicus} nuq^{amicus}
 uidim^{amicus} qd^{amicus} amo^{amicus} diligam^{amicus}. Q^{amicus}s e^{amicus} q^{amicus} C. fabritij. M.
 Cury^{amicus} cu^{amicus} caritate aliq^{amicus} beniuolentia qz memo
 riam no^{amicus} usurpet. quos nuq^{amicus} uidit. Q^{amicus}s aut^{amicus} e^{amicus}
 q^{amicus} Tarqniu^{amicus} supbuz^{amicus} q. p. Cassiu^{amicus}. Spuziu^{amicus} Xeni
 uz no^{amicus} oderit. Cum duob^{amicus} duab^{amicus} de ipio i^{amicus}yta
 iyam e^{amicus} d^{amicus} certatur. Pyrru^{amicus} et Ambale. ab altero
 p^{amicus} p^{amicus}bitatez^{amicus} eius no^{amicus}is no^{amicus} alieno^{amicus} a^{amicus}ios h^{amicus}emus.
 Altez^{amicus} p^{amicus} crudlitatez^{amicus} sep^{amicus} h^{amicus}ec ciuitas oderit. Q^{amicus}
 si tanta uis p^{amicus}bitatis est / ut ea^{amicus} ul^{amicus} i^{amicus}eis q^{amicus}s nuq^{amicus}
 uidim^{amicus}. ul^{amicus} qd^{amicus} mai^{amicus} e^{amicus} i^{amicus} hoste diligam^{amicus}. qd^{amicus} mix
 e^{amicus} si ai^{amicus} ho^{amicus}uz moueat^{amicus}. cu^{amicus} eoz^{amicus} cu^{amicus} qb^{amicus} usu quicti ee
 possut^{amicus} / uirtute^{amicus} et ho^{amicus}itate^{amicus} p^{amicus}spice^{amicus} uideant^{amicus}. q^{amicus}q^{amicus}
 ofirmat^{amicus} amo^{amicus} z^{amicus} b^{amicus}nu^{amicus}ficio accepto / et studio p^{amicus}fto^{amicus} /
 et osuetudine aduicta. qb^{amicus} reb^{amicus} ad illu^{amicus} p^{amicus}mu^{amicus} mo
 tu^{amicus} animi / et amoris adhibitis / admirabil^{amicus} qda^{amicus}
 exardelat b^{amicus}nuolentie mag^{amicus}tudo. Qua^{amicus} siq^{amicus} pu
 tant ab i^{amicus}beallitate p^{amicus}ficata / ut sit / p^{amicus} qz q^{amicus}sqz
 alleqtur qd^{amicus} d^{amicus} sitet / humile^{amicus} sane relinquut /
 et minime g^{amicus}nosuz / ut ita dicaz otu^{amicus} amicitie.

gis
 ficale
 m de
 anduz
 na dsi
 qz me
 alio.
 amia
 ipap
 ita e
 i utili
 atione
 miata
 ead e
 z poti
 atione
 gitate
 Lo qd
 q ex se
 ita a
 qd i ho
 aritate
 tere sta
 sus amo

^{amicitiaz} ^{esse}
Quae ex inopia atque indigentia natae uolunt. Quae
si ita esset ut quisque minimū esse ipse arbitraretur.
ita ad amicitiam esset aptissimū quod longe secus est.
Tunc ^{supra} ^{supra} quisque se plurimū confidit / tū quisque auitute et sa-
pientia sic est munitus / ut nullo egeat / sua quoque
omnia in seipso posita iudicet. ita in amicitijs ex-
petendis colendisque maxime excellit. Quod eius
Africanus ^{supra} indigens mei? minime habet. Ac ne e-
go quod illi? Sed ego eius ^{dilexi} ^{supra} admiratione quodam uitu-
tis eius. Ille uicissim ^{supra} opinione fortasse non nulla
quae de meis moribus habebat me dilexit. Auxit
beniuolentiam consuetudo. Sed quaeque utilitates magis
osecute sunt. non sunt tamen ab eorum spe tunc dirigendi
profecte. ut eius beneficia et liberales suae / non ut
exigam gratias. neque est beneficium feneram. Sed non
propterea quod liberalitate sumus. sic amicitiam non
spe incedis adducti. sed quod omnis eius fructus in ipso a-
more inest. expetendam putamus. Ab his qui pe-
cuniarum ritu ad uoluptates omnia referunt longe
dissentimus. Nec mirum nichil est autem. nichil magnifi-
cum. ac diuinis suspicere possunt / quod suas omnes
cogitationes abiecerunt in res tam humiles et tam
obscuras. Quod obres hos quod ab hoc sermone remo-
ueamus. Ipsi autem intelligamus non gigni sensum uili

gendi

gendi e
probit
amou
et mo
ppensio
stendit
sic et u
erit eu
ueior
et. et
non p
Ortiz
tis. f.
tunc
audia
sepul
bant
quam
Nam
tere p
uiz
ingra
fina
mi p

9

gendi et beniuolentie caritate scā significatōe
probitatis. quazq; appetūt aplicant se et ppūs
amouēt ut usus ei quē diligē ceperūt fruāt
et morib; sint q; pares in amore et eq̄les et
ppensiores q; ad bñ promerēduz. q̄ ad repo
scenduz. Atq; iter eos h̄ sit honesta certatio.
sic et utilitās examicia maxime capiēt et
erit eius ortus añā q̄ ab iteallitate ḡuioz et
uezioz. Nam et si utilitas amicitia ōglutina
ret. ead̄ ōmutata dissolueret. s; q; nā mutari
non potest. idarco uere aicitie sempitne sūt.
Ortiz qd̄ amicitie uidetis n̄ qd̄ ad h̄ fōie uul
tis. F. Tu uero p̄ge lely; pro h̄c ē q; minō ē na
tu meo iure respondeo. S. fecte tu qd̄. Qzobzē
audiamus. L. Audite uō optimi uiri ea que
sepissime it̄ me et Sapiēz; d̄ amicitia dissere
bantur. q̄ q̄ ille qd̄ diffiali nich̄ ēē dicebat.
q̄ amicitiaz usq; ad ex̄mu; diez uite p̄manē.
Nam ul' ut non id̄ exp̄dret inatē sepe. Vl' ut
tere pū nō id̄z sentiretur. mutari ēē mores
hōiuz sepe dicebat. alias adūsis rebus. alias
ingrauescente etate atq; ear̄ rez exēpla ex
similitudine capiebat in iunctis etatis. q; su
mi pueroz amores sepe una aīz p̄texta et

toga ponerent. Sin aut̄ adoloscenciā pduxi
ssent. ^{sup̄ dic̄ bat / amic̄ itas} ^{contentione} Dirimi tñ it̄ dūz ul̄ luxurie / odictione
ul̄ comodi alicui / qđ idēz adipisci utqz nō possz.
[Qz si q̄ longi in aīatiāz prouecti essent. tñ sepe
^{amic̄ itas} latefcazi. si i honozis ^{et tamē} otentionez i cadissēt. p̄ntē
eīz nullaz maiores ēē amic̄ itys q̄ i plisqz pe
cunie cupiditatez. i optimis q̄bzqz honozis
certamen gl̄e. ex q̄ inimicitias maximas
sepe it̄ amic̄ itimoz extitisse. maḡ etiāz disti
dia et plēzqz iusta nasci. cū aliqd ab amicis
qđ rectus non ēēt postularētuz. Vt aut̄ libidi
nis ministri aut̄ adiutores ēēnt ad iūriāz.
qđ qđaz recusarent / q̄uis honeste id facerēt
uis tñ amic̄ itie deserere arguerent ab his q̄bz
obseq̄ nollent. Illz q̄ ^{debat} ^{at} quid uis ab amico au
terent postulare / postulatione ip̄a profiteri
om̄ia se amici cā ēē fr̄ūz. eoz q̄rela i uete
rata nō in familiaritates extigui solē. s; odia
etiāz gigni sempiterna. Hec ita multa quasi
fca i pendē amic̄ itys Vt oīa sub̄t fugē nō mō
sapientie s; etiāz felicitatis dicēt s; uideri. Qz
obrez id p̄mūz uideāz si placet / q̄tū am̄io i a
mic̄ itia progredi tebeat. Nō ne si Coriolan^{us}
hūit amicos. ferre q̄ priāz arma illi cū Co

Coriolano
appeten
iterum
ne argu
de. c. di
niz ad m
mosilio
cā affe
uells s
capitol
lullz. s
na uox
eīz par
n se co
bat an
profug
uillas
si ami
ne uiti
sainti
redere
q̄q̄ u
teat i
fir. q

uolano debuerunt. Nūc illinuz aīci regnū
 appetentes. Num. A. Mellū debuerit iuuare.
 Tiberiuz qđ Graccuz rē pū uevātez a. Q. Tubero
 ne atq; ab eōlib; aīcis derelictuz uidebamus.
 At. C. Bissius cum an' hospes familie nre Scenola
 tuz ad me q̄ aderam Lenate et Rupilio consulib;
 in consilio d̄ precatur ueniss; hanc ut s̄ iſterez
 eāz affereret q̄ tanti s̄ Graccuz. Ut qcqđ ille
 uell; s̄ facienduz putaret. Tuz ego. et ne si ī
 capitoluz te facēs ferre uell;. Nunq̄ iqt uo
 luiss;. s; si uoluiss; paruiss;. Videtis q̄ nefa
 ria uox. q̄ hē ita fec̄. ul' plus s̄ q̄ dixit. Non
 eīz paruit ille. T. Gracci temeritat. s; p̄fuit.
 n̄ se comitē illi furoris s; ducem p̄buit. Itaq;
 hac amentia/questione noua p̄terit' ī Asia
 profugit. ad hostes se contulit. penas. r. p̄. gues
 uistis qz p̄soluit. nulla ē q̄ excusatio peccati.
 si amici eā peccaueris. Nam cū Galatix aīci
 tie uirtutis oppio fuit. difficile ē amicitia manē/
 si aūtute defeceris. Qz si rectuz statuim' ul' o
 cedere amicis qcqđ uelint. ul' īpetrare ab his
 qcqđ uolumus. p̄fca sapia qđ sum'. si nich
 heat res uultj. S; loqm̄ de his aīcis q̄ an' oculos
 sūt. quos uidemus. aut de q̄b; memoria acci

11
pimus aut q̄s nouit uita cōis. Ex hoc n̄no nob̄
ex̄ sum̄da sūt. ut eoz qd̄ maxime q̄ ad sapiāz
proxime accedunt. Vidim⁹ pauluz Emiliuz
lusciano familiares fuisse. sic ap̄rib⁹ accepiz⁹
bis consules et collegas incensura. Tuz et cū
his et it̄ se quinctissimoz fuisse. n̄. Curui. et
T. Coruncanuz memorie traditū ē. Igitur
ne suspicari qd̄ possum⁹ q̄m̄q̄ hoz ab amico
q̄ sapiāz ostendisse q̄ q̄ fides q̄ iurandū. q̄ rē
p. ēēt. Nam hoc qd̄ ī talib⁹ uiris qd̄ attinet di.
cē. si ostendiss⁹ scio īpetuz nō fuisse. cū illi sc̄i
ssimi uiri fuerint. Equē aut̄ nefas sit tale a
liq̄ ^{aut} et facere rogatus ^{aut} et rogare. At uō. T. Gra
ceuz seq̄bantū. C. Carbo. G. Cato. et minime
tūc qd̄. G. carilliz⁹ fē nūc id̄ acerrimus.

Hec q̄ lex ī amicitia sancatur ut neq̄ roge
mus res turpes. n̄ facias⁹ rogati. Turpis
ēz ēz excusatio ē ⁊ minime accipienda tūz
inceteris peccatis tū siq̄s q̄. r. pu. se aīcā cā fe
cisse fateat̄. Et ē eo loco. F. et S. locati sum⁹.
ut nō longe prospicē oppōteat futuraz cāus
rei pu. Deflex̄ iā aliq̄n de spatio curriculo qz
consuetudo maior. Tiberi⁹ G. regnū occupare
conatus est. ul' regnū is qd̄ paucos menses.

longo sim
Dunc etiam
Lom. p. S
tate. Na
is penaz.
mumani
m res q̄
q̄. Vretis
p̄m gabi
Ureoz u
nomis an
q̄ ad mou
Quoz fuz
tale. Prec
omas ign
se ita all
rez pu
p̄na stan
q̄bis q̄
ingretia
delo p̄sio
riaz i ex
nomi
annus a

Nunquō simile. p. r. audierat aut uiderat.
 Hunc etiam post mōtes secuti amici et propīq.
 Qd in p. Sapiōne fecerint sñ lacrimis nō qō
 dicere. Nam Carbonez qz m̄ qz pōūz' p̄ recē
 tez penaz. T. Gracchi substi. ^{re. G.} aut Gracchi
 tribunatu qd expectez nō libz augurari. Serpit
 de in res q̄ prodius ad p̄nitiez auz semel labi
 cep. Videtis intabella iaz añ q̄ta scā sit latez.
 p̄mo gabina lege. biennio aut post lege cassia.
 Uideoz uidē iaz p̄lz a senatu disuictuz multi
 tudinis arbitrio res maximas ^{gubernari agi} p̄les ē discent
 q̄ ad mōūz h̄ fiant ^{adiscat} q̄ q̄ ad mōūz his resistat.
 Quorsuz ^{rendit} h̄c. qz sñ solus nemo qe q̄ conatur
 tale. Precipiēduz ^{est} ḡ bonis ut si ipi hūimōi ami
 citias ignari cāu aliq̄ inciderint. ne existimet
 se ita alligatos ut ab amicis ī magnā aliquā
 rez p̄ū' peccantibz nō discedāt. Improbis at
 pena statuenda. n̄ uō ^{est} minor his q̄ secuti altūz
 q̄ his q̄ ipi sūnt ī pietatis duces. Q's clarior ^{fuit}
 ingreca Themistocē. Q's ^{fuit} potentiō. q̄ cū ipatō
 bello p̄sico grecaz sūitute liberauissz. p̄ q̄ ui
 diaz ī exiliuz expulūz ēēt. īgrate p̄rie ī iurias
 nō tulit. quaz ferre debuit. fecit id̄ qd̄. xv.
 annis añ apd̄ nos fecerat Coriolan'. his ad

h̄c n̄o nob
 e q̄ ad sapio
 uz similituz
 ab acceptis
 a. Tuz et d̄
 d. Curū et
 n̄ ē. Igitur
 ab amio
 urandū. q̄
 qd̄ attinet
 ille. cū illi
 s̄ sic tale
 At uō. T. G.
 et minuz
 rimuz.
 ut neq̄
 gati. Tuz
 piendū h̄
 se aia cū
 locati sū
 utuz cū
 curculo q̄
 uī occupat
 uos merū

uitor o priaz iuentus e nemo. itaqz utqz s
mortes o ^{creatur} ciuit. Q^{...} tal iproloz ofensio n ex
cusatione aicite ^{defendenda} tegenda no est. s pot^{...} suppli
cio om^{...} iudicada est: Vt neqs ocessu putet. ^{sibi}
amicumprie bellum. seq: qd qd ut res rez inferet
cepit haud scio an aliqn futuz sit. Dichraut
no minori cure e ql' res pu post motez meaz
futura sit/ q' qual' hodie sit: —

Hec g prima ley amicitie ^{faciatur} sanciat: ut aba
mias honesta petam. aicoz ca honesta
faciaz. N' expectez qd duz rogemur. Sz studiū
semp ad sit. ciuitatio absit. o siluū uūz gaudiaz
libere dare. plimuz i amicitia amicoz bn sua
dentuz ualeat ^q auctoritas. eaqz adhibeat ad
monēduz no m apte / s ^{cautioral} acriter si res postu
labit. adhibite pareatur. Naz qbda quoz au
dio sapientes hitz i grecia placuisse o pinoz
mirabilia qdaz. Sz nich est q' no pseqt argumē
t is / ptiz fugiendas ee nimias amicitias / ne
necesse sit unū sollicitū ee pplib: satis sup
qz ee ^{curat} suaz auqz rez. alienis rebz nimis
iplicari molestuz ee / comodissimuz ee q' la
xissimas hēnas hēre amicitie / q's ul' adducas
aiz uelig ul' remitas. cap^{...} e ee ab bn uiueduz

sciatat
nat un
humat
p^{...} ad
s. amic
umuz fi
amiatas
magam
opulen
opelam s
quitas
lus tem
q' q' blan
teq' e e o
ne solli
pone. Q
ca aliq' a
bnitas r
tudo. It
lee Jmb
p^{...} e ai
obrez
fere an
et uz ai

securitatez q̄ frui nō possit aīus. Sitāq̄ par
 tuuat un̄ pplibz. Aliq̄ aut̄ dicē aūt multo ē
 inhumanis q̄ locuz breuit̄ p̄strixi paulo añ.
 p̄sidij aduimti q̄ cā nō tenuolētie neq̄ carita
 tis/amicitias eē experendas. Itaq̄ ut q̄q̄ nu
 nimuz firmitatis h̄ret / minimuz q̄ uirū ita
 amicitias petēt maxime exeo si ut multacule
 maḡ amicitiaz p̄sidia q̄ant q̄ uia. et t̄opes
 q̄ opulenti. et calamitosi q̄ hi q̄ putāt t̄enti.
 Op̄clara sapiāz Soles ē e munto tollere uidētuz
 q̄ aicitiaz uita tollūt / q̄ nich adys imōtalibz me
 lius h̄m̄. nich iocundi. Que est ē ista securitas
 spē qd̄ blanda / h̄ re ^{facit p̄a} mltis locis repudianda est.
 Neq̄ ē ē osentaneuz uilas honestā rez ul̄ actiōez ve
 ne sollicitus sis / aut nō ^{h̄tes} suscipē / aut susceptaz
 reponē. Q̄ si curaz fugiz / uitas fugienda ē / q̄ necē
 ē ai aliq̄ curaz res s̄ ḡuas asp̄netuz atq̄ oderit. iū
 bonitas malitiaz. tēp̄āna libidinez. ignauia for
 titudo. Ita q̄z ^{uidez} uidez rebz iūstis iustos maxie to
 lere Imbecillibz fortes. flagitiosis ^{scelerat̄} modestoz. q̄
 h̄ppū ē ai bñ ḡstituti et bonis rebz / et ^{letari} tolē ḡuis.
 Q̄ obrez si cadit ilapiētez ai dolor q̄ p̄fco cadit
 n̄ exei aīo ext̄ipataz uoluntatez arbitram̄. q̄ cāua
 est euz aicitiaz fundit̄ tollam̄ e uita ne aliq̄s p̄

eam suscipiam molestias. Qd̄ ē inter est motu
animi sublato nō dico it̄ pecudes et hominem
s̄ it̄ hōies et trūciū aut saxū / aū qd̄ uis gn̄is
eiuste. Neq̄ sūt isti audiendi / q̄ uirtutē duram
et quasi ferream eē q̄daz uolūt / q̄ qd̄ tū ml̄tis
in reb̄ / tū ī amicitia tenera atq̄ tractabil̄. ut
et bonis reb̄ amici q̄si diffundātur. r̄ ī como
dis q̄bantur. Quob̄ rez angō iste / q̄ pro aīto
sepe capiendus ē / n̄ tm̄ ual̄z ū tollat euīta a
micitiam. n̄ pl̄q̄ ut uirtutes qz n̄ nullas curas
et molestias affert repudiēt. Cū aut̄ q̄bat
amicitiaz / ut s̄ dixi si q̄ significatio uirtutis eluceat.
ad quaz se silis aīus aplicet q̄ adiūgat. id cū cō
tigit ^{f. ut} amō exoriatur nēce. Qd̄ ē taz absurdū
q̄ ^{aliquoz} delectari multis ī anib̄ reb̄ / ut honore / ū
gloria / ut hereditario / ut uestitu / cultu qz cōpōis.
Nō aut̄ et uirtute p̄dito ^{renato} / eo q̄ ^{tante} ul̄ amare / ul̄ ut
ita dicaz / redamari possit / nō ad mōūz ^{.i. multuz} delecta
ri. nich̄ ē eīz remuneratione b̄ni uolētīe / nich̄
uicissitudine studioz / officioz qz iocūdiuz. Qd̄
si q̄ illud addiz qd̄ recte addi pōt / nich̄ eē q̄ ad
se ullaz taz alliciat q̄ tā trahat q̄ ad aītiāz
similitudo. Cōcedat p̄fctō uīz eē ut bonoz hōi
diligant / assiscāt qz s̄ q̄ p̄p̄itate quictos atq̄

natu
aus q
ut om
q̄ est a
etaz
ūtis c
unū
q̄ nō
atq̄
nas an
unū
quid
est p̄f
Vehic
ē p̄f
sint et
sit qd̄
uigu
r̄ mil
ta s̄
mine
ta q̄
Naz
ligat

natura nichē eīz apertenti filiuz sui n̄ rapa-
 cius q̄ nā. Q̄obrez h̄ qd̄ fam̄ et Sceuola ōstat
 ut oppinō / bonis it̄ bono q̄i nēcīaz bñi uolētā /
 q̄ est amicitie fōs anā p̄fectus. Sz eadez boitas
 etiaz ad mltitudinez ptinet. Nō ē i humana
 uitus est / neqz īmanis / neqz supba / q̄ ē p̄ptōs
 uniuos tueri / eis qz optime ōsūlere soleat.
 qd̄ nō facēt p̄fctō si acaritate uulgi abhorēt.
 Atqz ē m̄ qd̄z uidētur q̄ utilitatis cā fingūt aīci-
 tias amabilissimuz noduz aīctie tollē. Nō ē taz
 utilitas p̄ta p̄ amiaz q̄ aīci amō ip̄e delectet. Tū
 qz illd̄ fit / qd̄ ab aīco ē p̄fctm̄ iocāduz / si cū studio
 est p̄fctm̄ / tm̄ qz ab ē si aīctie p̄ i digentiā colāt.
 Ut hi q̄ opibz et copijs maxime qz uitute i q̄ plim̄
 ē p̄sidij minime alterius i digent liberalissimi
 sint et bñficentissimi. Atqz haud scio an ne op̄
 sit qd̄ nichē uq̄ tēc oīo aīcis. Vbi ē studia n̄ra
 uiguisent / si nūq̄ ōsilio / nūq̄ opa n̄ra n̄ domi-
 nē militie Sapiro eguisz. Nō ḡ utilitatē amicitia
 / sz utilitas aīctiaz ōsecuta ē. Nō ḡ erūt ho-
 mines delitijs affluentes audiendi si qn̄ d̄ aīci-
 tia / quā n̄ usu / n̄ ratione h̄nt cogtaz disputab̄t.
 Naz qz ē ^{p̄acty} deoz fidē atqz hoūz quehit ut neqz di-
 ligat qm̄q̄ n̄ ip̄e anullo diligit. arcūfluē oībz

copijs atq; i omniu rex abundantia uiuē. Hec
ē tyrannoz ē uita nimix iqua nulla fides / nu
lla caritas / nulla stabil' tenuolētie pōt ēē fidu
cia. oīa sēp suspīta atq; sollicita nullus loc' aici
tie. ^{aut} Qus ē eū diligat quem metuat / aut eū a quo
se metui putet / colūt tñ simulatiōe dū taxat
ad tps. ^{si} Qd si forte / ut fit plexq; / ceciderūt / tū ite
lligitur q; fuerūt iopes aīcoz. Qd Tāquū dixi
sse ferūt tū aīz exules se itellexiss; ēē / q; fidos
amicos hūiss; / quos ifidos cū iaz neutri grāz re
ferre poss; / q; q; mūdō / iulla supbia et i pōtuni
tate / si qm q; amīcū hēre potuit. ^{ut} Atq; ut leuig
q; dixi mores ueros amicos parare nō potue
rant. Sic multoz opes potentū excludūt aīci
tias fideles. Nō ē soluz ipā fōtuna ceca ē. / s; ex
etiaz plexq; efficit cecoz / quos ^{ipā} plexā. Itaq; illi
effezunt ut fere fastidio et otumacia. Nec q; q;
i supiēte fōtunato itollerabili si pōt. Atq; h; qd
h; iudē / eos q; aīcōmōtis fuerūt morib; / i pio
et potestate proīpis reb; i mutari. Et spm ab
his reb; ueteres aīctias / idulgeri nouis. Qd
aut stulti q; cū plūmūz copijs / facultatib; / opi
b; possit / cetera parare / pecūiaz / eqs. famulos.
uestez egregiaz. uasa ptiōsa. amīcū nō parare

optima
lectile
nāu cō
bram
possessio
fortune
ē iōnū
Or
res
sequaz
affi h;
amicō
eq; q;
fiat ab
noz. T
sic i ai
facem
tu; ac
i nris
sime.
u bon
amīc
aīcū
est n

optimaz et pulcherimaz uite ut ita dicā supe
 llectilez. et eīz cetera cū parāt. cū parēt nesciūt.
 n̄ cū cā laborēt. Cuius ē ē istoz q̄cqd̄ q̄ uicit uiri
 bz amicitiaz sua cuiqz p̄manet stabiliqz 7 cēta
 possessio. Vt etiāz si uia maneāt / q̄ q̄i sūt bona
 fortune. tñ uita iclta 7 dōsta ab amicis nō possit
 ēē iocūda. Sz hec hactenus.

Q Onstiniēdi aut sūt q̄ sint ī aīctia fines 7 q̄i
 termini diligendi. De q̄bz tres uices snias
 fēquaz nullaz prolo. Vnaz ut eod̄ m̄ erga aīcti
 affā suz / q̄ erga nos met ip̄s. 7 altāz / ut n̄cā in
 amicos leniuolētia illoz ēga nō b̄nuolētie pit
 eqli qz respōdeat. etiā / ū q̄n q̄sqz se ip̄e fac / tāti
 fiat ab amicis. Naz trū sniaz nulli p̄s affē
 tioz. N̄ ē illa p̄ma uera ē / ut q̄ ad moīz ī se q̄sqz
 sic ī aīctū sit aīctus. ^{erga} ^{malice} Qz multa ē q̄ n̄cā cā nūq̄
 facim / facim cā aīctoz p̄cari indigno suplicare.
 tuz acerbi ^{etia} ^{aspici} in aliqz ^{dicē malis} iuehi. ī sectari qz uehemti. q̄
 ī n̄is rebz nō satis ^{fecer} honeste / ī aīctoz sūt honesti
 ssime. Multe qz res sūt ī q̄bz d̄ suis comodis ui
 ri boni multa ^{diminuit} detrahūt. detrahi qz patiūt. ^{remou} ^{sting} his
 amia potius q̄ ip̄i fruāt. Alta snia ē q̄ diffinit
 aīctiaz paribz offitijs ac uoluptatibz. hoc qd̄
 est nimis exigue 7 exilz ^{abstrahone} ad calculqz uocare

amicitiarū ū par sit rō acceptorū et datorū. Dic-
tior m̄ et affluētio ūr ēē uā aicitia. n̄ obſare tā
ſtrictē ne pl̄ reddat q̄ accepit. Neq; ē uerēdū
neq; excidat aut neq; ī terraz defluat / aut ne
plus equo qd̄ ī aicitia ogeratur. Tertiū uo ille fi-
nis deterimus. Vt q̄ n̄ qsq; se ipe faciat / tāti
fiat ab amicis. Sepe ē inq; bodaz ut aī abiectio
est / aut spes āplificande fortune fractio. Nō ē
q̄ aicitia talē ēē iēuz q̄l̄ ule iſe ē. ſ; poti' debz eniti
et effice ut amici iacentes aūz excitet. īducatur
q; spes cogitacōz q; meliores. Ali' finis q̄ uere
amicitiē oſtitiend' est si p̄us qd̄ maxime re-
phēdē Scipio ſolitus ſit / edixero. Negabat u-
llaz uocez inimicacōz aicitie potuiſſe recipi / q̄
ei' q̄ dixiſſ; ita amare oppōtune / ū aliq̄n ēēt oſuz.
n̄ uo se adduci poſſe ut h̄ q̄ admoūz putaretur
abiāte ēē dcm̄ credit / q̄ ſapiens hit' ēēt un'
ex ſeptez. Impuri cui'daz aut ābitioſi / aū oīa
ad ſuaz potētiaz reuocātis ēē ſuāz. Quā ē m̄
q̄sq; amicus ēē potit ei' au se putabit inimi-
cus ēē poſſe. Q'n̄ et nēce ē cupere et optare ut
q̄ ſepiſſime peccet aic' q̄ plēs det ſ tāq; anſas
ad rephēdēduz. Rūſus aūt recte fr̄is cōmodis
q; aicōz nēce ēēt angi. tolē. iuidē. Qz h̄ qd̄

paratur
illo potu
temus
euz qm
soligē
atq; n
utendu
ſic tū ſit
ſi ulla
tuna ac
aduua
fama d
ſequatu
uonegl
grend
blandi
quā ſeq
recto a
rebat q
pras et
bier ſi p
iāias e
et not
dicare

p̄ceptuz cuiusq; ē ad tollendas amicitiaz ualē.
 Illō potius p̄cipiendus fuit ū eaz diligētā adhi-
 bēmus ī aīctijs copādis ^{ī. Tagrēdo} ū neqñ amare īcipēm^{us}
 euz qm aliqñ odisse possem. qñ ^{ī. p̄restatē hēt} si min^{us} felices
 ī diligēto fuisse ferēduz id Sapiō potī q̄ inimi-
 citiaz tps eē cogitanduz putabat. hys ḡ finibz
 utenduz arbitroz ū aīz em̄dati mores amīcoz
 sūt tū sit it̄ eos omīuz rez / osilioz / uoluptatū /
 sñ ulla exceptione comūēatas. Vt ^{ī. utēduz} si q̄ for-
 tuna ^{ī. amīco tuo} acciderit / ut min^{us} iuste aīcoz uolūtates
 adiuuande sūt. ī qbz eoz aut d̄ capite ^{ī. nō} agr̄ / aut
 fama / d̄clināduz ē diua / mō / ne sumā tūpītudo ^{ī. tractetur}
 sequatur. Est ē q̄ tū aīctie dari uenia possit. Nō
 uō negligēda ē fama. n̄ medio cre telū ad res
 gerendas existimare oz bñiuolētiaz cuiū / q̄
 blanditijs ^{ī. ministrādas} et assētāto colligē turpe ē. Virtus
 quā seq̄ caritas mīme ^{ī. cogitare} repudianda ē. S; sepe
 reuo ad Sapiēz cui oīs s̄mo erat d̄ aīctia. Que
 rebať q̄ ī oībz rebz hōies diligētiores eēnt. Ca-
 pras et oues q̄t q̄sq; h̄ret dicē possz / aīcos q̄t
 h̄ret n̄ possz dicē. et ill' q̄ p̄ paradīs h̄re curam
 ī aīctis eligēdis negligētes eē. n̄ h̄re q̄ si ḡ q̄dā
 et notas qbz eos q̄ ad aīctiaz eēnt ydoney iū-
 dicarent. sūt ḡ firmi et stabiles et ostātes elī-

nam

gendi cui gn̄is ē maḡ ^{avaria} penuria. ⁊ iudicare di-
fficile est sanē n̄ exptuz. exptēduz autē ē ī p̄a
aicitia. ita p̄currit aicitia iudiciū et tollit ex-
periendi potestates. Est q̄ prudentis substine
ū cūluz sic īpetuz leniuolēne q̄ utam̄ q̄ aquis
tēpstat̄is. Sic i aicitis p̄ditis moribz aicoz.
Qdaz sepe ī p̄a a p̄aia prospiciūt q̄ sint leues.
qdaz autē q̄s parua mouē nō potuit cognoscūt
in maḡ. Similio aliq̄ erūt repti q̄ p̄aiaz p̄ferē
aicitie sordiduz existimēt. ū eos iueiez q̄ hono-
res. magistratus. īp̄ia potestates. opes aicitie a-
te ponant. ū cū alta p̄te h̄ p̄p̄ita sit. exalta uis
aicitie. nō multo illa malint. Imbecilla ē ē n̄a ^{humano}
ad ōtēpnēdaz potētiāz. q̄ ⁊ si neglecta aicitia
ōsecuti sūt excusari arbitrātuz. qz n̄ s̄ magna
cā sit neglecta aicitia. Itaqz uere aicitie diffici-
le repuit̄ in his q̄ ī honozibz reqz p̄ū ūsāt. Vbi
ēz istū iueias q̄ honozes amici ānponat suo. ^{honor}
^{est} Qd h̄ ū obm̄tā q̄ ḡues q̄ difficales plerisqz ui-
tentuz calamitatus s̄tietates ad quas nō est
facile iuentus q̄ descendat. q̄q̄ f̄nni recte q̄. ^{si dixit}
Amic̄ctus iue icerta cernitur. Tam h̄ duo leu-
tatis et īfirmitatis plerosqz ouit̄. aut ī bo-
nis rebz ōtēpnit̄ aicos. aut ī mal' rebz ōseruit̄

¶ dicta

Quo
p̄mit
d̄m
ns o
bile ē
it̄est q
p̄m̄t
igen
uetuz
D̄ren
ret. au
q̄iaz d
tio di
m̄i q̄
na p̄
te ē u
f̄n̄az.
llē. h̄
uola
atqz
T̄m̄
mat
coita
quō s̄

Quod utraque in re quibus stabile ostentat se in aeterna
 persistit huc ^{hōicm} ex maxime raro quod huius iudicare
 dōlem? pene diuino. firmamentū aut stabilita
 tis ostentat quod est ei quod in aeterna ^{mu} quod fides. Nichil est sta
 bile est quod in fide est. Simpliciter p̄ta et cōez et ostentat
 itest quod rebus huius moueatur eligi par est quod omnia
 p̄tinēt ad fidei litates. Neque est fidei potest esse in l'ip
 i genuis et tōtiosus. neque uo quod n̄ cūctez rebus mo
 uetur. et ex nā ostentat aut fidei aut stabilis esse potest.
 Adrendū eod est si n̄ cūctibus aut i ferēdis dilec
 tet. aut ne credat oblatiis. quod p̄tinēt oīa ad eam
 quod iaz dudū tracto ostentat. Ita fit uūz illud quod in i
 tio dixi Amicitiaz n̄ it bonos esse n̄ posse. Est est hui
 uuzi quod cūctez sapiētez h̄ dicit. Hec duo tenē in aēti
 tia. p̄mūz neque fictus sit ne ue simulatū. Ap
 te est ut odisse magis i genui est quod frōre occultare
 snūaz. Iaz te in n̄ ab aliq̄ ablatas t̄minatōes repe
 llē. Hne ipz quod esse suspitiosus p̄ aliq̄ ab aīcīs esse ^{estimante}
 uiolat. Accedat huc suauitas quod a oz h̄moniz
 atqz mox. Haud quod quod mediocre odimū aīctie
 Tristia aut tōm̄ re et seuitas h̄t ulla ḡuitatē. H̄ a
 micitia reissio esse det et liberio et dulcior et ad om̄ez
 coitates felicitates quod procliuō. Existit h̄ loco quod a
 quo subdifficil. Num quod aīcī noui digni aīctia

Amic

estimante

ueteribus sint anponendi. ut eqs uetulis teneros
anponē ^{inor} solem. Indig^{luc} dubitatio hōie. Nō ē debet
ēē amicitiaz sicut aliaz rez satietates. Uete-
rima q̄qz ut ea uina q̄ uetustatez ferūt ēē suau-
ssima debent. Vez qz illō ē qd̄ d̄z uulgo. ml̄tos
modios sal̄ simul edentos ēē ut aicitie munus
expletuz sit. Nouitates aut̄ si spes afferūt ū tā-
q̄ i h̄bis n̄ fallacibz fructus appareat n̄ sūt ille
qd̄ repudiande. Uetustas tñ loco suo obuanda
est. Maxima ē ē uis uetustatis. osuetudis. q̄m̄ ^{Ude}
i ip̄o eq̄ cui n̄ feci m̄tiaēz / si nulla res i pediat. Ne-
mo ē est q̄ n̄ eo q̄ osueuit lib̄t̄ utat / q̄ i tracta-
to et nouo equo / n̄ uō i h̄ quoqz q̄ ē aial. s̄ i h̄bis
et q̄ sūt i aiata osuetudo ualz / ai locis ip̄is d̄lec-
temuz mōtuosis / et siluestribz i q̄bz diuti con-
morati sumus. S̄z maximū ē i amicitia supio-
rez pares ēē i feriori. Sepe ē excellētie qd̄a sūt.
qual̄ erat Scipiois i n̄ro / ū ita dicā grege. Nūq̄
se ille filo. nūq̄ se rutilio / Nūq̄ Numio anponit.
nūq̄ i ferioris ord̄is aicitis. Q. uō maximū fr̄ez
egregiuz uirū oīo s̄ neq̄q̄ pares. q̄ is anibat
etate. tāq̄ supio rez colebat. suos qz om̄s p̄se
posse ēē ampliores uolebat. qd̄ faciēdū imitā-
duz qz oībz est. Ut siquaz eminentiaz uirtutis

i genij

inger
muni
uiba
forti
stati
pige
cogni
tinet
ēē dux
tis qz
qz ex
q̄m̄q̄
necell
retere
mo q
aut qz
si h̄ie
alq̄ su
offitia
ta sūt.
supio
i ferio
faciūt
n̄ h̄is c

ingenij fortune cōsecuti sūt īptiāt eāsuis. co-
 municēt qz cūz proxīs. Vt si pentibz nati sūt h
 uūbz. & si propīquos hēāt imbecilliores ul' aīo ul'
 fōtuna eoz augeāt opes. eis qz honori sint & di-
 g'itati. Vt in fabulis de illis auduim' q' aliq' diu
 p'igratēz stirpis & gnīs ī famulatu fuerit. cū
 cogniti sūt aut deoz aut regū filij īuenti sūt. re-
 tinēt tū caritatez ī pastores q's p'ēs ml'toz aīoz
 eē duxerūt. qd' ml'to p'fctō mag' īueris p'ibz cē-
 tis qz faciūduz ē. fructus ē ingenij & ūtutis oīs
 qz excellentie tum maxim' capz cūz ī proximū
 qm'q' ofert. ut q' hi q' sūt ī aīate quictioīs qz
 necessitudine supiores exequare se cū īferioribz
 debent. sic īferiores nō dolere se a suis aut īge-
 nio aut fōtuna aut dig'tate supari. qz pliqz
 aut q'zūt sēp aliqd. aut & exprobat. eo qz mag'
 si h'ie se putat qd' offōse et aīce et cū labore
 aliq' suo fctm' qant' dicē. ^{atq'} Odiosū sane gn' hōūz
 offitia exprobantuz q' mēisse dz is inqz colla-
 ta sūt. nō memorare q' cōtulit. ^{fecit} Q'obrē ut hi q'
 supiores submītē se debēt ī amicitia. sic q'dām'
 īferiores extollē. Aut ē qdā q' molestas aīctias
 faciūt. cū ipi se q'tēpnī putant qd' nō fere q'tig'
 n' his q' et q'tēpnēdos se arbitrat' q' hac opp'icē

sūt

ulis tenet
 e. Nō ē de
 are. Tere
 erūt eē su
 ulgo. ml'to
 tate mūm
 afferūt ūt
 at n' sūt il
 o ofuam
 suenidīs
 es īpediat
 t' q' itate
 ē aīal. h'ib
 ocis ipi s
 q' dūit an
 uatīa sup
 ēne qdā sū
 ā grege. m
 imio am
 maximū s
 p'is aīctat
 qz omīs pl
 aīctū imū
 az uirtutis

nō soluz ūbis s; ēt ope leuandi sūt. Tantū aut
cuiq; ē tribuendū p̄mū q̄tū ip̄e effice possit. De
inde ^{u. possit} q̄tū qm diligas atq; adiuues sustine.
Nō ē tū possis q̄tū uis excellas om̄s tuos ad ho
nores amplissimoz pduce. Vt Sapia. p. Rutili
uz potuit osulez effice. fr̄ez ei. ^{u. facere} L. n̄ potuit. q̄si
ēt possis qd uis defere ad altūz uideudū ē tū qd
ille possit sustine. ^{u. recipere} Oīo aīctie corroboratiā ofir
matiq; et īgenijs et etatib; iudicande sūt. N̄
siq; ī eunte etate uenādi aut pile studiosi fuerit
eos h̄re n̄ccios quos tū eod̄ studio p̄ditos dilexe
runt. Isto ē mō nutrices ^{u. ornatō} & petagogi iure uetusta
tis plimuz b̄n̄uolētie postulabūt. q̄ negligēdi
q̄ nō sūt. ^{u. diligendi} S; alio quodaz m̄. Alit̄ aīctie stabiles
nō possūt p̄ manere. Disparēs ē mores dispaia
studia sequūt. ^{u. studior} q̄z dissilitudo distoriat aīctias.
N̄ obaliāz cāz ullaz boni ī p̄b; ī p̄bi boni aīcti ēē nō
possūt. n̄ q̄ tanta est it̄ eos q̄ta maxima potest
ēē mox studioz q̄z distantia. Recte ēt p̄cipi p̄t.
neq; it̄epata quodaz b̄n̄uolētie qd̄ p̄ sepe fit
īpediat ^{u. faciat} maḡs utilitates aīctoz. N̄ ē ut ad fabu
las redeaz. Troyaz ne otolomus capē potuisset
si Lycomedez apud q̄z erat educatus mlti s̄ aī
lacrimis iter suum īpediētē audire uoluisset

Et sepe
ab am
amici
nā. Et
Atq; i
et qd
mitas
Jam ē
ces aīct
tia tū
m̄ mal
sunt ver
audiu
moduz
neg hor
dissunc
aut stud
ī rei. p.
paulo a
cauend
mate
q̄ tū co
Abami
pro p̄

Et sepe incidūt magne res ut discedenduz sit
 ab amicis. quasq̄ impedire uult qd̄ d̄sideriuz
 amica nō ferat facile ^{ip̄c̄. i. patiatuz} is ^{i. effeminatus} r̄ firm̄ est mollis q̄
 n̄a. Et obeaz ip̄az c̄az i amicitia paz iustus.
 Atq̄ i om̄i re d̄sideranduz ē r̄ qd̄ postules ab aīco
 et qd̄ patiare ate i petrare. Est aut̄ qd̄az cala
 mitas i amicitijs dimittendis nō nūq̄ n̄c̄cia.
 Jam ē a sapientiu3 familiaritatib3 ad uulga
 res aīctias ozo n̄ra dilatabit. ^{i. statim aparēt} Sc̄ip̄it sepe ui
 tia tū i ip̄os aīcos. tū i alienos quoz tū ad aīcos.
 tū i alienos redūdet i famia. ^{i. reuertitur} Tales q̄ amicitie
 sunt remissioe usū eleuande. ^{remouēde} Et ut ^{i. sicut} Catonē dice
 audiui dissuende maḡ q̄ d̄sc̄dente n̄ qd̄a ad
 moduz i tollerabilis i iuria exarsit ^{vehēnt̄ excreuer̄ intantum} Ut neq̄ rectū
 neq̄ honestuz. ^{fit} n̄ si possit ut nō statiz alienatio
 disunctio q̄ facienda sit. ^{i. dissociatio} Sin aut̄ aut morum
 aut studioz om̄mutatio qd̄a ut si sol3 fca erit aut
 i rei. p. p̄tib3 dissensio it̄cessit. Loquor ē iaz ut
 paulo aī dixi nō d̄ sapiētū s̄ d̄ coib3 amicitijs.
 cauenduz est ne nō soluz aīctie d̄poite s̄ r̄ in
 micitie suscepte eē uīdantur. Nich̄ ē ^{i. q̄} turpius
 q̄ cū eo belluz gerē ^{i. cū quo} quo cū familiarit̄ uixeris.
 Ab amicitia. Q. Pompei meo noīe ut satis Sa
 pio p̄p̄ dissensioe3 aut̄ q̄ erat i re p̄ū. alienatus

a collega nro metello. Vtrūq; egit q̄uit aucto-
ritate ⁊ offensione aī nō acerba. Quōbrē pmū
danda opa ē ne q̄ aīcoꝝ dissidia fiant. Sin ta-
le aliqd̄ euenit ^{si en̄ dāda opa} ut extincte poti' aīctie q̄ opp-
se uideantur. Cauendū ē uō ne ⁊ īgrauēs ini-
micias q̄ūtant se aīctie. ex qb; uirgia male-
dca ⁊ otumelie gignūt. Que tñ si tollerabiles e-
runt ferende sūt ⁊ h̄ honoꝝ ueti' aīctie tribuēd'.
Ut is ī culpa sit q̄ faciat nō is q̄ patiat in iuriā.
Oīo omīuz hoꝝ uitiōꝝ atq; īcomodoꝝ una cau-
tio est atq; una prouisio. ut ne nimis cito di-
ligē ^{hōtēf} īcipiat. ne ue indignoꝝ. Diḡ aūt aīctia sūt
qb; ī ipis īest cāctuz diligant. ^{illa} rax gn̄. eo qd̄ eo-
minia p̄clara rara. Nec qcq; difficult' ē q̄ rep̄re
qd̄ sit omī ex pte ī suo gn̄e p̄fctm. S; p̄tq; neq;
ī reb; hūanis qcq; bonū ^{nauerūt} nōzēt n̄ qd̄ fructuosuz
sit ⁊ aīcoꝝ tāq; pecudes eos potissimuz diligūt
ex qb; spant se maximū fructū eē captūꝝ. Ita
q; pulcherrima illa ⁊ maxie n̄ali carēt amicitia
p̄ se et p̄ se ^{cupieda} ex p̄tēda. n̄ s; ipi ex s; h̄ uis aīctie
q̄l' ⁊ quanta sit. Ip̄e ē se q̄sq; diligē nū aliq̄ ip̄e
a se m̄cedz ^{uat} exigat caritatis sue. S; q̄ p̄ se s; q̄sq;
carus est. qd̄ n̄ id̄ ī aīctia transtert. uezuq; aīc'
nūq; rep̄ietur. ē ē is id̄ tāq; alt' id̄. Q; si h̄ appz

intel
pmu
san
plu
uo et
Qto
pqu
pene
ipud
nō p
fidan
tuz al
du ita
nuol
ipabi
q; al
sta re
luz co
maxi
uerca
mat l
Vtū
come
sumā

in bestijs uolucris agrestibus acuribus feris.
 primus u se ipse diligant ^{id e pit cu oi aiante na}
 satius. De in ^{aparet} ut requant aut appetat ad q's se a-
 plicet eidez gnis aiantes. Id qz facit cu d'site-
 uo et cu quadaz silitudine amoris humani.
 Q'to id mag' i h'wie fit na q' se ipse diligit altin
 p'quit cui aiaz ita cu suo misceat ut efficiat
 pene unus ex duobz. ^{f. amicos} Sz pliqz p'ise ne dicam
 spudent h're talez amiaz uolunt q'les ipi esse
 no possunt. q'qz ipi no tribuunt aias hab his d-
 sidiant. par q'it e primus ipm ee uix bonum.
 tuz altin silez sui q'rere. In talibz ea qua ia du- ^{tractamur}
 du stabilitas q' firmari pot. cu h'wies quicti be-
 nuolentia primus cupiditatibz his qbz. ^{caru} suunt
 ipabunt. De in eqtate et iustitia gaudebunt. oia
 qz alt' pro alt'o suscipient. Neqz q'q' uq' n' h'one-
 stuz rectuz alter ^{f. amicos} ab altero postulabit. Neqz so-
 luz colent se it se ac diligent sz & uerebunt. Naz
 maximuz ornantuz amicitie tollit q' ex eo tollit ^{ille}
 uerecudia. Ita qz i his p'uitiosus e error q' existi-
 mat libiduz p'ccoz qz oiu'z pare i aiantia licetia.
 Ututu aiantia aduutrix a na data e. no uitioz
 comes. Ut q'ao solitaria n' possz uirtus ad ea q'
 summa sut puenire ^{upa} quicta et soluta cu altera

amici

x

pueniret. ^{aliquot} Que siquor it' societates aut e' aut fu-
it / aut futura est / eoz e' hndus ad sumuz ne
bonuz optim' beatissiz' qz coitatus. ^{reputadus} Hec e' iqua
societas iqua oia isunt q' putant h'ies expe-
^{capienda} tenda. honestas. gla. tranquillitas ai atqz locu-
ditatis / ut ai h' ad sint. b'ia uita sit / s' h'is ee
no possit. qd' ai' optimuz maximuz qz sit / si id
uolum' adipisci / ututi opa danda e' s' q' n' ai' n-
tiaz n' ullaz rem expe'edaz oseq' possuz'. ^{duo} Ea uo
neglecta q' se ai' h'z arbitrant' / tu se deiqz er-
rasse sentiut' ai' eos grauis qz ca'us expiri co-
git. ^{et} Q' cca dicenduz e' sepi' ai' iudicazis diligē-
oz. no' cu' dilexis iudicare. s' cu' mltis i' rebz negli-
gentia plectimur ^{et} tu maxime i' ai'is diligēdis
colendis qz. ^{et} p' posteris e' utim' osilijs / z acta agi-
mus / quetamuz ueti' prouibio. Naz i' plicati ul-
troatroqz ul' usu diuturno ul' z offitijz repete i'
medio cursu ai'itias exota aliq' o'ccasione di-
rupim'. q' z mag' uitupanda e' rei maxie n'cie
tanta i'curia. Vna e' amicitia i' humanis rebus
d' cui utilitate omis i'no' ore osentiut'. q' q' amlti
u'it' ipa o'repuit' / z uedicato q'oz atqz ostenta-
tio esse dz. ^{et} Multi diuitias d'spiciut' qz puo con-
tentoz tenuis uict' cultus qz d'lectat. ^{et} honores

7 locut'

uo q
orep
me
mi
adu
z h
neg
tra
llaz
e' nel
d'gen
aspit
tate
Thy
no a
bita
sit
tollē
supp
naz
Q's t
no a
z g
solit

uo quoz cupiditate qdaz inflamāt. q̄ mlti ita
 otēpnūt. ut nich̄ ianuis nich̄ eē leuius existi
 mēt. Itē qz cetera q̄ qbōdā mirabilia uidēt.
 multi sūt q̄ pronich̄ putent. de aīctia om̄s
 adunūz sentuūt. ⁊ hi q̄ se ad rē pū^m otulerūt.
 ⁊ hi q̄ rez cogitōē dactna qz dlectāt. ⁊ hi q̄ suū
 negotiūz gerūt otiosi. postremo hi q̄ se totos
 tradidūt uoluptatibz sū aīctia uitaz eē nu
 llaz. si m̄ uelint ul' aliqua expte libalē uinē. ^{sc̄p}
 ē nescio q̄ m̄ pōiūz uitas aīctia. n̄ullā etatem
 dgentez zōnē patiū eē exptez sui. Q̄n̄ ⁊ si quis
 aspitate ea ē et īmanitate n̄e / ut oḡsūz ⁊ sotte
 tates hōiūz fugiat atqz odut / q̄lez fuisse Atheis
 Thymōez nescio qz accepiz? t̄nis pati n̄ possit. ut
 nō acqzrat aliqz ap̄ quez euomat uirus sue acē
 bitatis. Atqz h̄ maxie iudicaret si qd tale po
 ssit ^{inob} ottingē / ū aliqs n̄qz d̄s ex hac hōiūz frequētia
 tollēt / ^{si in alicō loco} i solitudine ul' piaz collocaret. Atqz ibi
^{si d̄m̄} supeditans oūz rez q̄s nā d̄librat abundan
 tiaz et copiaz. hōis oīo accipiēdi potestātē eīpēt.
 Q̄s ta, eēt ferreus ū eaz uitaz ferre possz. cuiqz
 nō auferēt fructū uoluptatūz oūz solitudo. Ne
 z q̄ illō qd a Tarētino archita ut ^{pro q̄to} oppior dicit
 solitūz n̄qz senes omemorare ^{ego} aūdiū ab alijs

Deco

Aut qd

senibus auditus. Si quis in celis ascendisset nāz qz mū
di et pulcritudinez sideruz p̄spexisset / ī suauē illaz
admiratōez ei fore q̄ iocūdiſſima si aliqz cui nar
raret hūiſſz. Sic nā nich amat solitariuz. ſemp
qz ad aliqd tanq̄ ad admiraculuz adnitit. qd ī a
miſſimo q̄qz dulciſſimū ē. Sz cū tot ſigs eadē
nā d̄claret qd uelit q̄rat ^{q̄d} d̄ſidēt. tñ ad ſurd̄ſcit̄
neſcio qm̄. nec ea q̄ ab ea mouem̄ audiz. Est eiz
uari' et ml̄tip' uſus aīatie. Multe qz cē ſuſpicio
nuz offenſionuz qz dantur. q̄s tuz euitare / tuz
eleuare / tuz ferre ſapientis eſt. Vna illa ſubleuā
da eſt cautio / ut et utilitas ī aīatia et fides reti
neatur. Naz et monēdi ſepe aīa et obuiſgandi.
Et h̄ accipienda ſūt aīa cū bñ uole ſt. Sz neſcio
quom̄ uūz ē q̄ ī Andria familiaris meus dicit
obſequz amicitz / ueritas odii p̄ait. moleſta ui
tas ſiqd̄ ex ea naſat̄ odiiuz qd̄ ē uenenuz aīatie.
Sz obſequz ml̄to moleſti' qz p̄cāh̄ ^{q̄d} dulgēs p̄api
tez aīaiz ſi ſiunt. maxia aut̄ culpa ī eo eſt qz ui
tatez aſpnat̄ q̄ ī fraudēz obſeqo impellit. Om̄i ḡ
ī hac rehnda ratio et diligētia eſt. p̄mū ut moi
tio acerbitate / d̄m̄ ut obuiſgato q̄tumelia care
at. In obſeqo aut̄ qm̄ terētiano uilo libent' utiz
comitas aſit / aſſentatio uitioz adiutx paul a

moueati
tem eſt. d
aut̄ aure
re neq̄a
Caronis
mexei q̄
dice ſepe
monent
unt. eaz
ſe argui
tebat d̄li
ne et mo
no aſpe
ſi h̄nduz
dilatōez
hoſto t̄
ſillaauz
rez. Cuz
ē adiu
maxime
uallere
ſiat īpli
erit id
Qd̄ ē p̄

moueatur. ^{et salu modo} Que n̄ in amico s; ne ^{libero} libero digna q-
 tem est. Aliu' e' cu' tyraño alz cu' amico uiuit. cuius
 aut aures clausē uitati sūt ut ab amico uerū audi-
 re neq̄ant. hui' salus d̄spanda ē. ^{lactu} Scituz ē illud
 Catonis. Multo meli' d̄ q̄bdaz acerboꝝ inimicoꝝ
 mereri q̄ ex amico q̄ dulces uideant illōꝝ uim
 dicē sepe. ^{amicos dulces s; dicitur uerū} hōs nuq̄. Atq; illd̄ absurdū ē q̄ hi q̄
^{ab amico} monent eaz molestiaz quaz debēt capē nō capi-
^{molestiam} unt. eaz capiūt q̄ d̄berent carē peccasse ē non
^{reprehendi} se arguunt. obuiꝝari ^{submittit} moleste fert q̄ d̄ oppo-
^{ferre} tebat d̄licto tolerē. cōrectiōē gaudere. Ut ḡ mo-
 nē et moneri p̄puz est uē aīctie. et alim libē facē
 nō aspe. aliter patientē accipē. nō repugnantē.
^{in metu} si h̄nduz ē nullaz ī aīctiis pestes maiorē eē q̄ a-
 dulatiōē. blanditiāz assentatiōē. q̄uis ē mltis
^{uirtū est} hoībz h̄c est uitiuz notanduz. leuiuz hoīuz atq;
 fallaciuz aduolūtate loq̄ntiuz oīa. nich̄ ad uita-
 tes. Cūz aut oīuz rez simulatio uitiosa ē tollit
 ē adituz ueri. id q̄z adultat. tū aīctie repugnat
 maxime. d̄let ē uitatez. s̄n̄ q̄ nom̄ aīctie n̄ pōt
^{id nō pōt habē uirtutē} ualere. Naz aīctie uis sit iēo ut un' q̄ aīctis
^{quō} fiat ī plibz q̄ si pōt si ne ī uno q̄d q̄z unus aīctis
^{ecce} erit id q̄z semp. s; uari'. omutabilis. mltiplex.
 Qd̄ ē pōt eē taz flexibile tā d̄uuz q̄ aīctis eius.

q ad altius nō mō sensuz ac uolūtatez. s; z uultū
atq; ad nutuz oūtatur. Negat q; : Nego ait : aio.
Postremo ipau ego met m oia assentari ut ait
id Terrenti. Sed dignatiois p q amici genus
adhibē oio leuitatis est. ^{prius} Multi autē ^{que} qtonuz si
miles ⁱⁿ cuz sit loco / ^{maiores} fōma / fama ^{admodum} superiores. ^{adha est} Nox
ē assētato molesta cuz ad uanitatez accessit a
uctoritas. ^{sepe} Secerni autē blandus aicus auero z
itnolci ^{raru} taz potest adhibita diligētia q omnia
fucata z simulata ^{colorate} aueris atq; sinceris. ^{multis hanc} Cōtio
ea q; ^{indochinif} ipitissimis ^{capitur} oītat / tū iudicare solz qd itit
it ^{mentore} pplare. i. assentatore et leuez ciuez z oīstātē
seuez z guez. ^{ferre uidebat} Q; blandituz. C. papiri nup i
fluebat i aures oīoīs cū feret legez d tūis ple
bis efficiendis. dissuasimus nos. s; nich d me ^{dico}
d Sapicē dicaz libenti q; ta illi ody imōtales
fuit grauitas. q; ta iōrone ^{fuit} maestas. ut facile
^{illa} duuez ppli. ro. nō uītez dicēs. s; affuūstis. z ē
i manib; oīo. Itaq; lex pplis suffragiis ppli re
putiata ē. atq; ut ad me redaz. ^{auxilij} Aeministis
Q. maxio frē Sapiois. z L. mācino q; sulibus
q; pplaris ^{electio collegioz} lez d sacerdotiuz. C. Lycany crassi uide
bat. ^{ord. naut} coactio ē collegioz ad ppli bñficiū trāsse
rebatur. atq; is pmo q; stituit i foro ius agē

populo.
imortal
quid act
frīs. it
terfa est
et adim
io patet
q; tota u
pctus i
zatus h
io quere
pnti ol
pit atq;
refacia
et se m
ūtis. o
intellig
tuis op
quaz u
fietus.
Orator
suaz p
dize no
parali

populo. Tam illi uendibiles orōes religio dōz
 ī mortalibus nobis defendētibz facile uincebat. At
 qz id actuz ē p̄ me quāquā an̄ q̄osul. p. r. sum
 fcūs. ita re maḡ q̄ sumā auctoritate cā illa d̄
 tersa est. ^{illo loco} ^{cōgregatione} Q̄ si m̄lana. i. iōtione iqua reibz fictis
 et adumbratis locy plimū ē / tm̄ uszualz si m̄
 io patefcm̄ et illustratuz est. Q̄ d̄ iācūta si ōz
 q̄ tota uitate p̄penditur / iqua nich̄ ū d̄ aptuz
 pectus uidas / tuū qz ostēdas nil fiduz / nil explo
 ratuz h̄as. ne amare qd̄ aut amari possis cum
 id q̄ uere fiant ignozes. q̄ q̄ ista assentatō q̄ uis
 p̄mitti oīa sit nocē tm̄ nemini p̄t̄ ū ei q̄ eaz reci
 pit atqz d̄lectatur. Itā ut his assentatōibz pa
 tefaciat aures suas maxie q̄ ip̄e s̄ assentatur.
 et se maxime ip̄e d̄lectat. Oīo est amans sui
 ūtus. optime ē se ip̄a nouit. q̄ q̄ ^{digna amariore} amabil' sit
 intelligit. Ego aut̄ nō d̄ ūtute nūc loq̄. S̄ d̄ ū
 tutis oppiōne. ūtute ē ip̄a n̄ taz m̄lta p̄dit̄ eē
 quaz uideri uolūt. hos d̄lectat assentatō. his
 fietus ad ip̄oz uoluntatez / n̄ s̄mo adhibetur.
 Orationez illam uanaz testimoniū eē laudū
 suaz putant. Nulla ḡ h̄aicitia cū alt̄ uex au
 dire nō uult. alt̄ ad mentiēduz paratuz ē. Nec
 p̄asitōz ^{philosoz} i comedys assentatio ^{dilecta dile} faceta nobis

uidetur. ni essent milites glōsi. Mag^s uo ^{.i. agebat} agē
gratias Thays m̄. Satis erat respondē mag^s.
ingentes iqt. Semp auget assentatō id qd is
cui aduoluntatez dē cēiuit magnuz. Qzobre
q̄q̄ ista feda uaitas apud eos ual^s q̄ ipaz allec
tant ^{.i. potestare h̄t} et iultant. th̄ ^{.i. recipiuntur} et grauiores ostantiores
qz admonēdi sūt ut ai adūtāt ne callida assē
tatione capiāt. Apte ē adulātez ^{omni homo} nemo n̄ uid^t
n̄ q̄ ^{.i. valde} admouz ē excōs. Callidus ille et occultus
ne se insinuet studiose / cauenduz est. Nec eiz
facile cognoscat q̄ppe q̄ et adūlando sepe assen
tatur ut et litigare simulās blandiatur. ad
extremuz det manus. uinci qz se patiat. ū is q̄
illusus sit plus uicisse uidatur. Qd aut tūpi
q̄ illudi: qd ut ne accidat mag^s cauendū ē / ut
meo die aū om̄s coāit̄x stult̄x senes uiseris. atqz
ut iuxeris ^{.i. splendide} lautissime. H̄ ē et i fabulis stultissia
p̄ iprouid̄oz et creduloz senuz. Sz nescio q̄ pac
to ab amicitijs p̄f̄oz h̄uuz .i. sapientuz d̄ hac
dico sapientia q̄ uiz i h̄oiez cadē posse / ad leues
amicitias d̄ fluxit ozo. Qzobrez ad illaz p̄maz
redamus. eaz qz ipaz ocludam aliquā. uītus
i q̄. C. fanij. et tu. Q. Muti et ocliat aicitias / et
oquuat. i ea est ē ouenientia rez. i ea stabilitas.

mea ost
et id aspe
ualliz qz
sue am
Amare e
mes nul
ipa ex flo
sis. hac
L. paul
T. Grace
mag elu
uz. p.
matolo
i. d. Tub
pily. L.
opata e
ime q
taq̄ est
ut d̄ pi
ce qz si
mus et
qz subla
qd sap
quuer

mea ostantia. quare se extulit ostendit suum lum.
 et id aspexit et agnouit in alio. ad id se ad mouet.
 iucissimamque illud accipit quod in alio est. ex quo exardescit
 siue amor siue amicitia. utriusque est deum caritudo.
 Amare est nichil aliud nisi eum ipsum diligere quam a
 mes nulla indigentia nulla utilitate quaesita. quae tamen
 ipsa ex floreat ex aicitia et si tu eam minime secutus
 sis. Hac nos adoloscenscentes beniuolentia senes illos dileximus
 L. Paulus. M. Catonem. C. Gallus. P. Nasica.
 T. Gracchus Sapiens nostri socer dileximus. hoc et
 magis elucet in equales ut in me et Sapiens. L. Ful-
 uius. P. Pupilius. Sp. Nummius. Vicissim autem senes
 in adoloscenscentium caritate aegrosam. ut in uera et u-
 l. Q. Tuberonis. equo et ad mouens adoloscenscentis. P. Fu-
 pilii. L. Verginii familiaritate dilectio. Quoniam quod ratio
 optata est uite huius quam nostre ut alia etas oriatur. ma-
 xime quod optandum est ut cum aequilibris possis quibus cum
 tamquam est carceribus emissus sis cum uideris ad calcem
 ut deum puenire. Sed quoniam res humane fragiles cadu-
 ce quam sunt. semper aliquid acquirere sunt uere quae diliga-
 mus et a quibus diligamus. caritate est beniuolentia
 quam sublata omnis eius euita sublata iocunditas. Nichil
 quod Sapiens quicquid est subito ereptus. uiuit tamen semper
 quam uiuet. uirtutes est amari illi uiri. quae extincta

non est. n̄m̄ soli ūsatur añ oculos q̄ illaz sēp
in manibz hūi. Sz ē posteris erit clara et ī sigs.
Nemo ūq̄ aīo aut spe maiora suscipiet / q̄ s̄
nō illi' memoriaz atqz ymaginez p̄ponēdam
putet. Egd̄ ex omibz rebz quas m̄ aut fōtuna
aut nā tribuit nich' h̄eo qd̄ aīz aīctia Sapiōis
possiz opare. In hac m̄ d̄ re p̄u' osensus. ī hac
rez p̄uatoz osiluz. ī eadez plena reges oblec
tationis fuit. Nūq̄ illuz ne ī mīma re offendi.
qd̄ qd̄ sensiz. nich' eīz audiui ex eo q̄ ip̄e nollez.
Vna domus erat. idem uictus. is qz cōis. neqz so
luz militias p̄grinatōes. rusticatōes qz comu
nes. Naz qd̄ ego d̄ studiis dicaz cognoscēdi ali
qd̄ semp atqz discendi ī qbz remoti ab oculis
populi om̄e otiosuz tps̄ otium. qz recōdatō
et memoria si una aīullo occidissz. d̄ sidruū quic
tissimi uiri nullo mō ferre possiez. Sz nec illa
^{delecta} extincta sūt. Alūtuz qz p̄ti' et augēt cogitatio
ne et memoria mea. et si illis plane orbatus
ēēz / magnuz tñ affert m̄ etas ip̄a solatuz. Di
uti' ē iam ī h̄e d̄siduo ēē nō possuz. Omnia au
tem breuia tollerabilia ēē d̄bent / ^{q̄ p̄p̄} et si magna
sunt. ^{difficil} Nec habui de amicitia q̄ dicēz. V̄s au
tem ortoz ut ita aītutez locetis sñ qua amici

na el
na pu

Expi

Inap
Dem

de de

Dem

dem

Dem

de eg

Dem

de ex

de d

de pe

L

tia esse non pōt. ut exempta nichil amici-
tia putetis: Deo gratias Amen. Am̄:

Expliat liber. 9. Tully Ciceronis d'amicitia:

Amen:

Incipiunt **IX** libri Senecę de remedijs fortuitorum.

De morte

De decollatione

De morte ī pēgnatione

De morte In iuuetute

De morte sñ sepultura

De egrotatione

De maliloquo malorum

De exilio

De dolore

De paupertate

De impotentia

De amissione pecunie

De amissione oclorum

De amissione literorum

De Naufragio

De rapina latronum.

De inimicis

De amissione amicorum

De amissione uxoris.

Licet cunctorum peritarum carmina gremium
tuum illustrent aliquando deliberans hoc tibi
opusculum pro accidentibus casibus dirigere

curavi. qđ non p̄cedentes set posteri nāra
bunt. Vñ ḡ incipiam' dignuz tibi q̄rē uidet.
Ab ultimo inquit ymo amax'. Ab h̄c p̄cipue
mens humana contremuit. n̄ ī merito uide
tur sibi h̄c facē. Ceteri ē timores h̄nt aliqm̄
post se locum. mors aut oīa abscondit. Alia
nōq̄ tōquent mors oīa deuorat. Omnium
q̄ horrem' exit' ad hanc spectat aliorum
perarantū. Etiam q̄ aliud se nō timē h̄c īdicāt
h̄c timēt. Quicqd ē aliud extimescim' h̄t aut
remediuz aut solatiuz. Sic ḡ te fōma ut siq̄
tibi palam demōte minetur om̄s auriculares
eius elidas. *Incipit tractatus.*

Sensūs. **Q**uorieris. *Fano* Ista est nāa tōis nō pena. *S.*
Horieris. F. Hac cōdōne intrai ut e
xirem. *S. Horieris. F.* Geniuz lex ē qđ acc
peris reddere. *S. Horieris. F.* peregrinatio
uita est. cum multū ambulaueris domū rede
undum est. *S. Horieris. F.* putabam te
aliqud nouum dicē. ad h̄c ueni huc. h̄c ago.
huc me singuli dies ducūt. Nascenti in nā
posuit protin' hūc terminū. Qđ habeo quo
indigner. h̄c uerba iuravi. *S. Horieris. F.*
Stultuz est timē qđ uitare non possis. Istud

etiam

etiam n
Nec p̄m
me se
offitij fi
Q̄ tran
me esse.
F. Ad h
tesit.
alienuz
re q̄ri.
Et
am
me gl
sint ui
tiferu
Et
pellit.
una est
foris q̄
Nulla
tis.
Et

etiam non effugit q̄ distulit. **S. morieris. F.**
 Nec p̄m̄ n̄ ultimus. om̄s me āncesserūt. om̄s
 me sequentur. **S. morieris. F.** hic ē humanū
 offitij finis. Quis san̄ exactores moleste tulit?
 Q̄ transit orbis ego transibo. Quid ego nescio
 me esse animal rationale mōtale? **S. morieris. F.**
 Ad hanc cōditiōnē cuncti gignūt. q̄d cēp̄ et
 desinit. **S. morieris. S.** Nich̄ graue est q̄d seml̄
 alienuz est. meuz noui. h̄c eq̄dēz cū meo credito
 re q̄xi. de quo queri nō possuz. **De decapitatōe.**

S. Et decollaberis. F. Q̄d interest cesū mōtaz
 an pūctuz? **S.** Set sepe ferieris. et multi
 inte glady conuenient. **F.** Q̄d refert q̄ ml̄ta
 sint uulnera nō possunt ampli q̄ unus ēē mō
 tiferuz. **De morte in pegrinatione.**

S. Pegre morieris. **F.** Ego q̄d habeo para
 tus suz soluere uideat feneratō ū me ap
 pellet. **S. P**egre morieris. **F.** Unāq̄z ad īferoz
 una est uia. **S. P**egre morieris. **F.** Nō ē q̄uō
 foris q̄d comi somnus. **S. P**egre morieis. **F.**
 Nulla est aliena p̄ria mortuo. **S. P**egre moie
 ris. **F.** h̄c est ī p̄riaz s̄n̄ uatico peruenire:

De morte in uuentute.

S. S Et uuenis morieris. **F.** Optimū ē mori

ante q̄ optes. **S.** Sz iuuenis morieris. **F.**
Hæ unus est qđ eque adiuuenes q̄ ad senem
ptinet. Nō citamur excessu n̄ exigitur nūs
añoꝝ. et adoloscetes et ipubēs eadē fati ne
cessitas ducit. Optimus ē est mori cū uiuat ui
uere. **S.** Iuuenis morieris. **F.** Qđ cūq; ad exmū
fati sui uenerit senex morit̄. nō ē refert q̄ sit
s; que sit meta. Iuueis morieris. **F.** fortasse a
licui malo me subduat fōtuna et si nō aly sal
tez sentuti. **S.** Iuuenis morieris. **F.** Nō refert
quot años hēam. s; quot accepiz. si pl̄ uiuere
nō possiz. hęc est senectus mea. **Dei humaniōe.**

S. **I**nsepultus iacebis. **F.** Qđ aliud hic respō
deaz q̄ uirgilianus illd̄ faal̄ iactura sepl̄cri.
Si nich̄ sentio nō ptinet ad me iactura cōporis
īsepulti. si aut̄ sentio om̄is sepultura tōmentū
est. **S.** Insepultus iacebis. **F.** Qđ īterest ignis
an fera gsumat an tps̄ oūz sepultura. Istud nō
sentienti supuacuius. sentienti hon̄. **S.** Insepul
tus iacebis. **F.** At tu obrut̄. at tu obustus. at
tu iclusus at tu putrid̄ at tu iuiscezat̄ et ḡstet̄
aut tradit̄ lapidi q̄ te paulatiz edat et exsiccet.
nulla sepultura est. nō sepelīm s; proicimur.
S. Nō sepeliezis. **F.** Qđ īre tutissima dubitas.

penarū oīuz iste loc' termin' est. ut uite. s. ml'ta
 debeat. mōti nich. Nō defunctorū cā s' uiuorū iue-
 ta est sepultura. ut cōpora uisu feda ⁊ odoze amo-
 ueantur. Alios terra obruit. aliq' flama cōsūpxit.
 et aliq' lapis ossa reductur' iclusit. sic qz oculis no-
 stris paraz' : — *De egritudine.*

Egrotō. *F.* Uenit tps ut expim'tū mei capez.
 nō in mari tm̄ aut ī plio uir fōtis apparet.
 exhibitur etiaz ī lectulo ūtus. *S.* Egrotō. *F.*
 Non pōt istud toto sclo fi'. aut ego febrez reliq'm
 aut ipa me. Semp una ēē nō possuz'. *S.* Egro-
 to. *F.* Cū mōlo m̄ res ē. aut uicet aut uicet.

Male de te oppinant' hoīes. *F.* Si mali mo-
 uer. S; alr mouer si de me mari'. si Cato
 si Lelius sapiens si alter Cato si duo sciopiones
 ista loquerentur. Nūc aut' malis displicē lau-
 dari est. Nō pōt ullam auctoritatez hēe sētētia
 ū q' dānādus ē de male de me loqt'. *S.* Male
 de te loquūt' hoīes. *F.* Mouer si hōe iudicio fa-
 cerent. Nūc uō mōlo faciunt. n̄ de me loquūt'
 s; de se. *S.* Male de te loquūt' hoīes. *F.* Bñ
 ē nescūt loq. faciūt nō qd' mereoz s; qd' solēt.
 Quidaz ē canib; sic īnatus ē ut nō prouerita-
 te s; pōsuetudine latrēt. *De exilio.*

Exulabis. **F.** Ervas. cū oīa feceris p̄riaz me
am transire nō possuz. .Mundus p̄ria oīuz
una ē. ex hanc nemo proici p̄t. **S.** Exulabis
F. Nō p̄ria m̄ it̄ dicit̄ s̄ locus. i quācūqz p̄riam
uenero i meaz ueniaz. nulla terra exiluz est. s̄
alta p̄ria est. **S.** Nō eris i p̄ria. **F.** patria est
ūcūqz bñ est. Illō aut̄ qd̄ bñ est i hōie / nō i loco
est. In ip̄ius i q̄ potestate est qd̄ sit illa fōtuna.
Si ē sapiens est p̄grinat̄ / si stultus exulat.
S. Exulab. h̄ **F.** h̄c dicit̄ / altius loci ciuilitate
donat̄is. **De dolore.**

S. **D**olor iminet. **F.** Si exiguus est feram?
leuis ē patientia. si grauis est feram. nō
leuis ē gl̄a. **S.** Clamō dolozes exp̄mit. **F.**
Nō p̄t hō par eē dolori / n̄ rōni dolor. **S.** Du
ra res ē dolor. **F.** Ymo tu mollis. **S.** Pauci
dolozē ferre potuerūt. **F.** Sim̄ ex paucis. /
Imbecilles nā sum. **F.** Nāz i famaze nolite.
illa nos fortes genuit. **S.** fugiam̄ dolozes.
Qd̄ est q̄ ille seqt̄ fugiētes. **De paupertate.**

S. **P**auptas m̄ grauis ē. **F.** Ymo tu paupta
ti. nō i paupertate uituz ē. s̄ i paupe. Illa
expedita ē hylariz / et tuta. **S.** paup̄ suz. **F.**
Nescis te oppinione nō re laborare / paup̄ es

quid
uob.
litud
cuniar
D
ce
hoies
pleis
ailus
digus
uis no
sepe do
F. de
form
P
fo
fo
S. s̄
fici ill
te est
subou
tos. e
timeb
et tut

qz uideris. **S.** paup suz. **F.** Nich deest a
uibo. pecora indiez uiuūt. feris ialimtu so
litud sua suffiat. **S.** Accepit ille grandez pe
cuniaz. **F.** Ergo et supbiaz.

S. **N**on suz potens. **F.** Gaude ipotes nō eris.
S. Inuiaz accipē potero. **F.** Gaude fa
cere nō poteris. **S.** Ille magnā pecūiaz h̄t. **F.**

hōiez illuz iudicas. arca est. qz erario: qz
pleis iuidet oculis: Iste qz dñz extimas lo
culus pecūie est. **S.** Multuz h̄t. **F.** Aut pro
digus aut auarus ē si prodig? nō h̄bit. si aua
rus nō h̄t. Iste qz tu felicez admirantibz credis
sepe dolet. sepe suspirat. **S.** Multi illū comitāt.
F. axel musce sequūt. cadauera lupi. frumta
formae. predaz seqt tūba ista nō hominez.

S. **P**ecuniaz pdidi. **F.** *Idamissicē pecūie.*
fortasse te illa pdidisti. **S.** Pecuniā pdidi.
F. Sz hūisti. **S.** Pecūiaz pdidi. **F.** O te felicez
si cū illā auaritiaz pdidisti. si manet illa apud
te es tñ ut aiqz felicez. qz tanto malo materia
subducta ē. **S.** Pecūiaz pdidi. **F.** Et illa q̄ ml
tos. eris nūc inuia expeditioz. nō habebis s̄ nō
timebis h̄dez. exonerauit te fōrtuna si itelligis.
et tutioze posuit loco. dāpnuz putas. remediū ē.

defles. gemis. miserū te clamitas q̄ opibz
excussus es. Tuo uitio ista tibi iactura tā gra
uis est. Nō taz moleste ferres si tāq̄ pditurus
hūisses. *S.* Pecuniaz pdidi. *F.* Nempe ut tu
haberēs alius an̄ te pdidit. *De amissione*

S. **O**culoz pdidi. *F.* h̄t et nox su *oculoz.*
as cōcupiscētiās ul' uoluptates. *S.* Oculoz
pdidi. *F.* Q̄ mltis cupiditatibz uia icisa est.
q̄ mltis hoībz carebo quoz ne uidē uellez erue
di erant. nō itelligis p̄tez īnocentie cecitatez.
huic ocli adulterū mostrant. huic īcestū. huic
tomuz / quā ḡcupiscat. huic urlez. oculi irrita
m̄ta uitioz duces scelez. *De amissione filioz.*

S. **A**nisi liberos. *F.* Stultus es q̄ fles cāus
mōtaluz. qd̄ istic nouuz aut mirū. q̄ ta
ra ē s̄n̄ isto cāu tom̄. Qd̄ si ī felicez uoces arborē
q̄ stante ip̄a cadunt poma. et hic tuuz fruct̄
est. nemo ex ictū uulneris p̄ituz est. ducūt
ex plebeia domo īmatura funera. ducūt ex re
gia. nō ē idēz ordo fati q̄ etatis. nō quō q̄sq̄ ue
nit emittit. Qd̄ hic t̄n̄ est qd̄ īdignez. qd̄ q̄
exptationez tuaz eueit. p̄iere pituri. *S.* Sz
ego illos sup̄stites optaueraz. *F.* Sz h̄c tibi
nemo promisit. *S.* Pierūt liberi mei. *F.*

habebant illi cui magis essent grati. apud te pericario morabantur. educantur et illos fortuna mandauerat. recepit illos. non abstulit. *De naufragio.*

Naufragus feci. *F.* Cogita non quod perdidisti. sed quod euabis. *S.* Nudus exi. *F.* Nudus es existi. *S.* Omnia perdidisti. *F.* Sed cum omnibus perire potuisti. *De inuasura latronum.*

Latrones incedi. *F.* Alius in accusatores. Alius in fraudatores. Alius in fures. plena insidijs uia est. Noli queri quod incidis. sed gaude quod euabis. *De inimicis.*

Inimicos graues habeo. *F.* Quo aduersus feras munimenta quaerens. sic aduersus inimicos auxilia circumspecte quibus illis aut arcas aut opesceas aut quod optimus est places. *S.* Inimicos habeo. *F.* Illud periculum est quod amicos non habes.

Amicum perdidisti. *De amissione amicorum.* *F.* Jam te huiusmodi certum est. *S.* Amicum perdidisti. *F.* Alius quere et ibi eum quaeris uel inuenias. quaere in liberalibus artibus. in honesta et recta officina. quere in laboribus. Ad insanas res ista non quaerit. quere aliquo frugum. *S.* Amicum perdidisti. *F.* fortez amicum habe si unum. erubescere si unum. Quod: tu in tanta tempestate ad unam ancoram stabas.

S. **U**xorem bonam **Dimissione uxoris.**
Amisi. F. Vtrum inueneris bonam an fe-
ceris: si inueneras adhuc posse ex hoc intelli-
gas licet quod habuisti. si feceris bene spera. res perit.
saluus est artifex. **S.** Amisi uxorem bonam. **F.** Quod
in illa probabas: pudicitiam: quam multe dum custo-
ditis perdidit decus: quam multe in probas ma-
tronalis ordinis ceperunt esse in exemplum notatae.
S. Delectabat me fides eius. **F.** Quod multas ex op-
timis coniugibus pessimas inuenimus: ex diligentissi-
mis solutissimas: ex liberalissimis rapacissimas.
Omnium quod in peccatorum animus maxime in lubrico mu-
liebris est. Etiam si uxores bonas habuisti non potes
affirmare in illo eas per mansuetam fuisse proposito.
Nihil tam mobile quam feminarum uoluntas: nihil tam
uagum. Veterum matrimoniorum et coniugum repudia
cognouimus. et fediores diuortio male contentium
uixas. Quod multe quoque in adolescentia amauerunt
in senectute utique reliquerunt: Quod tenens anile diuortium
uisum: quam multarum notus amor odio notiore mu-
tatur est. **S.** Sed haec et fuisse bona si uixisset et
semper fuit. **F.** Quod uox efficit ut hoc affirmare in
periculo possis. **S.** Bonas uxores amisi. **F.**
Inuenies si nihil queris nisi uxores bonas. tu in

no ma
nus a
forma
re u
que ni
nisi q
na pat
suffice
qua pa
ab omi
nis de
nux re
res. **S.**
fere et
deest u
gita et
bona n
nuz est
multa
melior
sunt si
suz fat
suz s.
felicit

Ex

29
nō imagines pauos qz respexeris. n̄ patrimo-
nuz cui nobilitas p̄mo loco cedit. Ista duo cū
forma nō repugnabūt. facili reges aūz nulla
rez uanitate timentes. Nō abest aq̄teptu uiri.
q̄ se nimis suspicit. Duc bñ istitutz / n̄ mater-
nis ignataz uitijs. nō cū auriculis utusqz bo-
na patrimonij dependent. nō quā margarite
suffocent. nō cū man̄ sint īdote aut īueste. nō
quā patente sella circulata purbez. nō quā ppl̄s
ab om̄i parte / raro maritus īspexeris. cū sar-
cinis dom̄ nō sit angusta. hanc facile ad mores
tuos rediges. quā nō corrupit publica corrupto-
res. **S.** Vxorem bonaz amisi. **F.** Nō erulesca
fere et tollerabilez uocare iacturaz. h̄c unuz
deest ut illaz lugeas. cū maritū te cogitauis / co-
gita et uiruz. **S.** Amisi uxorez bonaz. **F.** Soroz
bona nō p̄t repari n̄ mat̄ Vxor aduentiuū bo-
nuz est. nō est int̄ illa q̄ sc̄ uniuersū otigūt.
multū ē nūare possūz qbz bonaz uxorez lugētibz
melior otigit. **A.** Vrs / exiliuz / luctuz / dolor / nō
sunt sup̄licia s̄ tributa uiuendi. Neminez ille
suz fata trāsmisunt. felix est nō q̄ alyz uidet.
s̄ q̄ s̄. Videas aut̄ q̄ rara sit ī aliqua domo ista
felicitas: ~ ~ ~ ~ ~

Expliat Liber Senecę de remedijs fōtuitoz:

Deo grās Am̄: ~ ~ ~

Tite si quid ego adiuto curam
ue leuasse que nunc te coquit
et uisatur pectore fixa. et qua
depremeris en quod erit pty. Licet
e in h uilibz eisdem affari te attice
quibz affat flaminium uiz ille. haud magna
tuz de sz plen' fidei q'q' certe scio no ut flami
nium sollicitari te tite sic noctes diesqz. Noui
e mode rationez ai tui et equitatez. te qz co
gnomen no soluz Athenis deportasse! sz huma
nitatez et prudentiaz itelligo. et tn suspicoz
ysdez rebz quibz me ipm itezduz qui omoue
ri! quaz consolatio maiore est et aliud tps di
fferenda. Nunc aut uisuz est in desentute
aliquo ad te oscribere. Hec e onere qd in comune
teuz est ut iaz urgetis aut certe coaduetatis
sentutis et te et me ipm leuari uolo. Et si te
qdez id modice ac sapienter sicut oia et ferre
et latuz ee certe scio. Sz in cu desentute uellez
aliquo scribere tu occurrebas dign' eo munere quo
utqz nrm coites utetur. michi qd ita iocunda
hui' libri ofcio fuit ut no in omis absit sen
tutis molestias sz effecerit et mollez et iocun
daz senectutez. Nunq' g' satis digne laudari

phya
fmol
mul
tate m
no Tito
ifabul
tez h're
am ad
elqz e
tuz di
tolere
suz m
Caton
senten
f
p'fraz
f senec
sa est
lem ad
ad m h
q aut
pot ut

phya poterit. cui qui pareat omne tps etatis
 sn molestia possit tege. Sz de ceteris diximus et
 multa et sepe dicemus. huc libru ad te d senec
 tute misimus. Omnes aut simonez tribuz
 no Titono ut aristo chr. ^{ne} par e eet auctoritatis
 ifabula Sz. n. Catoni seni q maiorē auctori-
 tez hzet oratio. apd quez Leluz et Scipionez fa-
 cim admirantes q is taz facile sentute ferat
 eisq eu respondentes. Q si uidebitur erudi-
 tius disputare q osuevit ipe i libris suis attribui
 to licetis greas quaz o stat euz fuisse p studio
 suz in senectute. Sz qd op est pla. Jam e ipius
 Catonis simo explicabit nraz omnez de sentute
 sententiam :

^{quid} Epe nio admira zi soleo ai hoc. G. lelio
 tuz cetaz rez tuaz excellentez. n. Cato
 p fecaz qz sapiaz. tu ul maxie q nuqz grauem
 t senectutez ee sensuz q plibz qz senibz sic odio
 sa est ut hon se ethna graui dicant sustinere.

Fem. haud sane Sapiro et leli diffici-
 lem admirari uidemini Qbz e nich e opis i ipis
 ad bn bte qz iuuentuz ey ois etas grauis est.
 q aut oia bona ase ipis petut. his nich maluz
 pot uideri. qd natuze nccitas afferat. q igne

est senectus ^{1. i. p. copaliter} in primis. quaz ut adipiscantur omnes
 optant. eandem accusant adepti. ^{1. i. p. copaliter} tanta in stul-
 titia instantia atque puerilitas. Obrepit autem eam citi-
 us quam putassent. primus quod cogit eos fallis putare.
^{1. i. p. copaliter} quod est citius adolescentie senectus quam pueritie adole-
 scentia obrepit. ^{1. i. p. copaliter} de in omnino grauis est. his se-
 nectus si octingentimum annum ^{1. i. p. copaliter} agerent quod octo-
 gesimum. ^{1. i. p. copaliter} preterea est etas longa cum est fluxillima nulla
 consolatione promulce possit stultas sentire. ^{1. i. p. copaliter} Quod
^{1. i. p. copaliter} circa si sapias meas admirari soletis quod ut digna
 est opinione vestra. ^{1. i. p. copaliter} uero quod cognomine in hoc sumus
 sapientes quod nunc optimas duces tanquam deum sequimur
 ei quod paremus. ^{1. i. p. copaliter} a qua non uisile est cum ceteris partibus eta-
 tis bene descripte sint. ^{1. i. p. copaliter} extremum actus tanquam ab inerti
 preta esse neglectus. ^{1. i. p. copaliter} Sed tamen necesse fuit esse aliquid extremum
 et tanquam in arboribus bacis terere quod frugibus maturitate
 tempestiua quod uetustate et caduam. ^{1. i. p. copaliter} quod ferendum
 est molliter sapienti. ^{1. i. p. copaliter} Quod est aliud gigantium more
 bellare cum diis non repugnare necesse. ^{1. i. p. copaliter} Atque Cato grati-
 ssimus nobis ut est proscipione pollicetur. ^{1. i. p. copaliter} feceris
 si quam speramus et uolumus quidem recte senes fieri si
 multo ante didicimus quibus facillime rationibus
 in grauescentibus etate ferre possimus. ^{1. i. p. copaliter} faciam
 uo teli presentis si utique uerum ut dicas gratis hoc fu-

auid argamur in ist. quod
 similitudine appretio:

- al. Vetus.

tur
 Caro
 quo
 sit
 quali
 facili
 albin
 leban
 nullu
 sent
 quod
 tet
 mai
 tez
 ee no
 quoz
 .not
 senect
 omni
 si fort
 gura
 aut
 aliqd
 phio

non sua sed patrie gloria splendore assecutus. Nec
h'cle iqt si ego scriphi ees nihil. n'tu si atheniensis
ees clarus uq' fuisses. qd eodez m' d' sentute dici
pot. Nec e' i summa iopia no leuis ee sentus pot sa
pienti quidem n' isipietu et i summa copia no g'uis.
Aptissima sut oio Sapiu et leli arma sentutis
artes exercitationes qz ututuz. q' i omi etate cul
te cu diu mltu qz uixeris mirificos effert fructus
no soluz qz nuq' d' sunt hoies n' i exmo quid t'p'z
etatis q'q' id qd maximu e' uez. qz q' scia bn ac
te uite mltor qz bnfcor recordatio iocudissima
e'. ^{cato} E go qntuz maximuz eu q' recep' tar'etuz
senex adolefcens ita dilexi ut equalez. Erat e'
i illo uizo comitate dulcedine mox et affabilita
te ^{u. exnata} q' dita grauitas. n' sentus ^{u. uis fobi} mores mutauerat.
q'q' euz colere cepi no ad modu gra' de natu. s' t'n
iaz etate prouectuz. Ano e' post q' sul p'muz fuit ^{anno}
q' ego natus suz. cu qz eo q' sule quarto adolefcetu
lus miles ad Capuaz profcuz suz. qnto qz ano post
ad ^{su. p' f'us} Tarentuz questoz. de in ^{u. illud ofim} ediliq. quadriennio post
f'cuz suz p'toz. q' ^{u. habuz} magratu gelli q' sulib' Tutiga
no et Cerego. cu quidez ille ad moduz senex ^{qntuz maximuz} suaso
legis Cynthye dedonis et munerib' fuit. hic ^{qntuz maximuz}
et bella gerebat ut adolefcens cu plene gra'dis

est. et h
sua mol
ut v'n
bat qu
claret. T
cepat a
amisso
centi m
igt rite
mez. Ne
q' sul ite
no r'it
picenu
diuter
auspiti
q' q' rem
leo u
q' quo
q' sul ac
quez p
i onali
stanti
antiq
ut i h

essz. et hanibales iuuenes exultantē patiētia
 sua mollebat ^{ante magis u. excellēter} d quo p clare familiaris nē Eni
 ait ^{hinc} Vn q nob dīctāto restituit rem. Nō hic pone
^{enim} bat rumores an salutez q mag qz uiri nūc glā
^{habet formā} claret. Taretuz uo quā uigilantia quo cōsilio re
^{u. quā sollicitudine} cepat cū qd me audiēte salinatori cuidaz qui
 amisso oppido fugerat i arceez glanti atqz ita di
 centi mea opa. Q. fabi Tarentū recepisti. cēte
 i qz ridens Naz n tu amissiles ego nūqz ^{ut magis} recepi
 sses. Nec uo i armis q i toga pstantior fuit. Q
 consulitez. Sp. Ca milio collega qescēte. G. flami
 nio tribuno plebis q adpotuit restitit agrum
 picenuz et galliaz ^{u. p. gularitate} uiritiz q senat auctoritate
^{u. dū dē uolēt} diuidenti. augur ē cū ēēt ausus ē dicē optimis
 auspitys ea geri q pro rei publice salute gnēt
 q q rem publicaz ferrentur q auspitia ferri. q lta
 i eo uico p clara ^{ego cato} cognoui. Sz nich admirabili
^{fuit} q quom ille mōtez. 47. filij tulit clari uiri et
 consulazie est i manibz laudatio. quā cū legim
 quez phuz nō qtepni z. Nec uo ille i luce m atqz
^{u. i cōspectu populi} i oculis Ciuū magnus fuit. Sz ituz domi qz pre
 stantior. Q s mo. q pcepta. quanta notitia
 antiquitatis q scia iuris auguradi. hulte ēt
 ut i hōie romano licetez erant i eo. Oia ē me

moria tenebat nō domestica solū s; & extēna
bella. Cui sermone ita cupide fruebar tūc q̄si iā
diuinare id qd̄ euenit illo ^{in mōto} extincto ^{purus de} fore unde ^{in quo}
disceres nemines. Quisq; hęc tā multa d̄ max;
qz profcō uidetis nefas ēē dāi misaz fuisse talē
senectutez. Nec m̄ om̄s possunt ēē Sapiōnes
aut maximi aut Urbū expugnatores ut p̄d̄stet
nauales qz pugnas ut bella ase gesta ut trūis
recordentur. Est et̄ ^{in q̄te} quiete & pure ac elegante
acte etatis placida ac lenis sentus quāle accepiz
senectutez Platonis. q̄ uno & octogesimo anno
scribens mortuus est. quales Socratis q̄ eum
libroz qui ^{in scribitur} nonagesio
quarto anno scrip̄xisse d̄. uixit qz quānnum
p̄ltea ^{in p̄te} au magi Leontius Gorgias centū & septē
opleuit annos. neqz uq; i suo studio atqz ope ce
ssant. Q̄ cū ex eo q̄retur cur taz dū uellet esse
i uita nich h̄eo iquit q̄ accusez senectutez. P̄claz
responsuz et̄ d̄cto h̄ic dignuz. Sua euaia i si
pientes & suā culpā i sen̄tute trāferūt / qd̄ nō
faciebat is cui m̄tionez m̄ fecimus. sicuti fōns
equus sp̄acio q̄ forte sup̄mo uiat olimpia n̄c
Senio ofectus q̄scit. Equi fortis & uictoris sen
tuti oparat suaz. Cui qd̄ ^{in bene} p̄obe meisse potestis.

Anno

Anno
T. Flam
Sapient
ego qui
noce et
ē uixit
onera p
tari u
cās ar
senes a
muz. t
quarta
placet
H
res si
admin
luang
mei: ce
public
agebat
ut ce
pacem
dice ill

Anno ē uigesimo post eius mōtez hi osules
 T. Flamini et .47. actulius fū sunt. Ille autē Enni^{us}
 Sapiōne et filippo ituz osulibz mōtuus est. Cuz
 ego quiqz et .lx. annoz natus legē ulcani az mag^{is}
 uoce et bonis latibz suasissez. annoz .lxx. natus tot^{us}
 ē uixit Ennius. ita ferebat duo q̄ maxia putāt^{ur}
 onera paupitatez et senitutez ut eis pene dlec^{ta}
 tari uideatur. Et ē cū opletor aīo quatuō repio
 cās aīz senitus misa uidatur. Vnaz q̄ auocet
 senes azebz gerendis. Altaz q̄ Corpus faciat ifir^{mum}
 muz. tertiāz q̄ p̄uet fere omibz uoluptatibz.
 quartaz q̄ haud procul ab sit amozte. Faz si
 placet cāz q̄ta et q̄ iusta sit una q̄qz uīdam?

Febus gerendis senectus abstrahit. q̄bz
 an ab his q̄ i uīuetute gerūt. uībz. Nulle
 ḡ res sunt seniles. q̄ ul' ifirmis cōpuz aīo tñ
 administrēt. Nich ne q̄ agebat. Q. maxiz. Nich
 Lucius paulus pater tuus socer optimi uiri filij
 mei. ceti senes fabritij. Cury. Corūcanij cū rez
 publicaz osilio et auctoritate defendebāt. nich
 agebāt. ad Appij claudij senectutē accedā. q̄ z
 ut cecus ēet tñ is cū snia senatus iclinaret ad
 pacem cū Pizzho fed qz facienduz nō dubitauit
 dicē illa q̄ uībz p̄leatus ē Ennius Q uobis

mentes recte qz stare solebant An hac dmeti
se flexe uina. Cetera qz grauissime. Notum
e uobis e carmen. Et tñ ipius Appij orō
extat. Atqz hec ille egit. xx. anno post altum
osolatus. cū iter duos osulat' añi decē it fuisse
censor qz añ supiore osulatū fuisse! ex q' itelligit
pizzhi bello grandē sane fuisse. et tñ sic apribus
accepimus. Nich' q' afferunt q' i re gerēda iusari
senectutez negant similes qz sunt ut siq' gub
natores in nauigando nich' agē dicant. cū aly
malos scandat. pforos aly' auisent: aly
sentinas ^{i. uacuat} exauriant. Ille aut gladiū tenens
quietus sedat i pupi. nō faciat ea quūuenes ^{faciūt}
at uo multo maiora & meliora faciat. nō uiribus
aut uelocitatibus aut celearitate cōpor' res ma
gne geruntur. ^{sup' geruntur} s; osilio. auctoritate sentētia
quibus nō m̄ nō orbari s; ēt augeti senectus
solet. Nisi forte ego uobis qz miles & tribunus
et legatus & osul' usatus suz i uario gñe belloz
cessare nūc uideoz. cū bella nō gerō at senatui
que sint gerenda p̄ scribo & quom̄ mala eueniāt.
Carthagini male iaz diu cogitanti belluz uersetū
multo añ dnyptio. d' quā uereri nō añ desinaz
q' illam ^{i. dicitur} exasaz eē cognouero quā palmam

ue diuim
aut tu cel
hic et tu
uio om̄s
añ me cer
annus post
osule crea
uixit. An
ne n' salt
utētur s;
isenib. n
sent sena
hi q' ampl
etaz appel
uolētis e
nō late fe
iuenetis.
tiz ato. l
libro. Fe
bant orat
meritas
necutis
n' eaz ex
des oūz

ut diu immortales o Sapiens tibi resuenc. ut
 aut tu reliquas psequare. ^{scipio} tui amorte terti'
 hic et trigessimus ann' e. Sz memoiaz illius
 uia om's exapiet anni ^{scipio} 9 sequentes. Anno uno
 an me censores mortuus est trasactis nouem
 annis post meuz consulatus. cu simul itez me
 consule creatus eet. Nuz g si ad centesimū Annū
 uixisset sententis euz sue penitet. Nec e excursio
 ne n' saltu n' eminus altis n' comin' gladijs
 ut etur sz consilio. ratione. sententia. q n' essent
 i senibus. no sumuz consiliū maiores nū appella
 ssent senatus. — Apud lacedemonios qd'ez
 hi q amplissimū magistratus gerunt ut sunt sic
 etiaz appellantur senes q sic legē aut audire
 uoletis externa maxias res pu. ab adoleste
 tibus latefcatas a senibus sustentatas z restitutas
 iuenietis. ^{dic} Certe ^{quādo} quāz rem pu. tantaz amissis
 taz cito. sic e pūctantur. Ut e in euij postiori
 libro. Fessōd' entur et alia hec ipmiz. pueie
 bant oratores urī. 7 stulti et adolecentuli. Te
 meritas est v3 florentis etatis. prudentia se
 nectutis. — At memoria minuit. — Credo
 n' eaz exerceas. aut z si sis nā tardio. Temisto
 cles oūz Cuiuz noia pcepat. Nū g censeis

eum cum etate processisset q̄ Aulides ēēt hsi
mauz salutare solituz. Equid nō mō
ex q̄ sunt noui. s̄. z̄ eoz p̄res. z̄ et aug. n̄ sepl
c̄a legens uereoz q̄ aiunt ne memoriā p̄dā.
his eiz ip̄is legendis ī memoriāz redeo mōtu
oz. Nec uō quemq̄ senex audiuī obliquum
quo loco thesaurū obziūllz. oīa q̄ curant me
minezunt. uadimonia q̄stituta z̄ q̄ sibi z̄ au
ip̄i debeant. Q̄d uizū q̄sultū. q̄d pontifices. q̄d
augures. q̄d p̄hi senes. q̄ multa meminerūt.
hanent ingenia senibz. mō p̄maneat studiū
et indultia. Nec ea soluz inclaris z̄ honoratis
uizis. s̄ iuita z̄ p̄uata z̄ geta. Sophocles ad
sumaz senectutē tragedias fecit. p̄ q̄d studiūz
aiz rem negligē familiarez uidētuz a filijs iu
diciūz uocātis ē ut q̄madmōūz n̄o more ma
le rez gerentibus p̄ibz bona it̄dia solent. sic
illuz quasi desipientez are familiari remoue
rent iudices. Tunc senex d̄z eam fabulaz quā
ī manibz hēbat et proxime scripsit So. Edipū
coloneuz recitasse iudicibz. q̄sisse q̄z nū illud
carmen d̄sipientis uidēt. q̄ recitato sn̄ys uidi
cū libat̄ est. Nūc q̄ hunc. Nūc esiodū. Nūc
Simonidez. terlicorez. Nūc quoz aū dixi Socratē

gorgiam
tagoras
Nūc pol
etiaz uidi
iūsus stud
studiorū
ut ista di
ex agro fa
liares me
maiora o
non gert
Nemo ē ta
posse. S̄z it
ad septine
ut ait St.
agricola q̄
illd dys m
cibz uolue
aliuz dix
Et ex pl sen
tenz aiz
multa q̄
quilt at
arrit.

gorgiam: nū Omeruz: nū phōz pnceps Pic
 tagoraz dmoaruz: nū platonē: nū isocratē:
 Nūz postea Xenonez cloantez aut eū que uq
 etiaz uidiſtis fōme Dyocenez ſtoyauz cœgit
 ī ſuis ſtudijs obmutēſcē ſentus: an ī oībz his ^{exeret}
 ſtudioz agitatio ⁊ uite equalis fuit. Age
 ut iſta diuina ſtudia obmictam' poſſuz noīare
 ex agro ſabino ruſticoꝝ romanꝝ uiuāꝝ ⁊ fami
 liares meꝝ q̄bz ^{absentibz} nūq̄ feze ulla ī agro
 maiora opa fiunt nō ſerendis n̄ p̄cipiendis
 non ḡtendis frugibz q̄q̄ mun' h̄c ⁱⁿ mizu ſit.
 Nemo ē tam ſenex q̄ ſe annuz nō putet uiuē
 poſſe. Sz itēz ip̄i in his elaborant q̄ ſcūt nich' oīo
 ad ſe p̄tinere. Serunt arbores q̄ alti ſc̄lo ^{ſc̄are} proſiūt.
 ut ait Statius n̄r in Saphēbis. Nec uō dubitat a
 gricola q̄uiſ ſenex ſit q̄renti cui ſerat reſpōdē
 illd̄ dys immōtalibz q̄ me nō accipē mō h̄c amaro
 ribz uoluerunt ſz ⁊ poſteris prodeē. Et meli' Ce
 calius dix' d̄ ſene alti ſc̄lo proſpiciēte q̄ illd̄ idē.
 Et p̄p̄ ſenectus ſi nich' aliud q̄c̄q̄ uicij appōtas
 tecuz aīz aduenis unū id̄ ſatis ē qd̄ diu q̄s uiuēdo
 multa q̄ nō uult uidet. Et multa fortalle
 q̄ uult atq̄ ea q̄ nō uult ſepe ⁊ adoleſcentia ī
 curat. Illud uō id̄ Cetalus uicioſius dixit tū

equid in senia hęc deputo misimū sētere ea eta-
te odiosū se ēē alii. Iocundū potius q̄ odio
sum. Ut ē adoleſcētib; bona i dōle p̄ditis sapiē-
tes senes d̄lectant leuior q̄ ē sēntiū eorū qui
a iuuentute colunt et diliguntur. sic adoleſcētes
senū p̄ceptis gaudent. q̄b; ad iūtutū studia du-
cūt. Nec minū me itelligo uob; q̄ uox m̄ ēē io-
cundū. Sz uideat; ut senectū nō m̄ languida at-
q̄ iers nō sit uerūz et sit opōsa. z semp agens
aliquid. z moliens tale. s. quale cuiq̄z studium
i supiori uita fuit. Qd q̄ et adiscūt aliqd ut z
folonez i sibi glāntez uidem; q̄ se q̄tidie aliqd
adilcentez dicit senez fieri. Ut ego feci q̄ licteras
grecas didici senex. quas qd̄ sic a uite arripui
q̄ diuturnaz sitim explē cupiens. ut ea ip̄a in
nota essent q̄b; uideat; me nūc uti exemplū. Qd
cūz fecisse Socratez i fidib; audirez uellē qd̄ z
illū. Discebant ē fidib; antiq;. sz i licteris ego
elaborauī.

Et nunc quid uires d̄sidero adoleſcentis.
Is ē erat locus alt' d̄ uicij; senectutis. nō
plū q̄ adoleſcens thauri uires aut elefantis
desiderabat. qd̄ ē eo uti d̄cēt. z qcqd̄ agas pro
iurib; agere. Quē ē uox potest esse q̄tentioz

q̄ miliois cre
letas q̄ exer
lacertos su
q̄ez iam mo
sit uani. q̄
umq̄ es nol
Nihil sex nū
ante titus c
tis. aquib; i
tum usq̄ ad
denia. Lelu
nectute. est
terūz etiaz z
ce splendesci
Quod equi
Si m̄ est de
facit q̄ p̄sep
pra et mitis
fhis t̄; sapi
dus senectu
etiam q̄dem
entes d̄ce
struat. quo
So benus

Eito

q̄ miliois crotoniace. qui cum iam senex eēt athe
 letas q̄ exercentes ^{in speculo} hinciriculo vidēt: aspexisse
 lacertos suos d̄r. illacrimans q̄ dixisse. at hi
 q̄ez iam mortuū sūt. ^{in milio} Non vero tam est lacertu
 sūt uani. q̄ tu ip̄e nugaror. Neq̄ enīz mote
 umq̄ es nobilitatus s̄ ex laibz et lacertis tuis.
 Ni hil sexnis emilius tale. cu h̄ multis annis
 ante titus corūcanus. Ni hil modo. p. Crass
 us. a quibz iura ciuibz prescribentur. Quo
 rum usq̄ ad extremū sp̄m est. prouecta pru
 dentia. lelius orator metuo ne ^{et uultu} langue scāt se
 nectute. est enīz ^{ofitū} mūn' ei' nō īgenū folūz sed la
 terūz etīz zouitū. Cato oīno canoz illud iuo
 ce splendescit etīz nescio quo pacto in senectute.
 Quod equidez adhuc non amisi. et uidetis ānos.
 S̄ tñ est decorus senis s̄mo getus et remissus.
 facit q̄ p̄sepe ip̄a sibi audientiaz d̄stñ senis cō
 pta et mitis orō. quaz si ip̄e exeq̄ nequeas. po
 ssis tñ scipioī p̄cipē et lelio. quid enīz est iocū
 dus senectute stipata studiis iuuentutis. Anchās
 etiam q̄dem uires senectutū relinqm' ut adolese
 entes doceat. Instructuat ad oīne ofitū mūn' In
 structuat. quo quidē op̄e quid pōt eē p̄clarus. in
 s̄o genus. et p. scipiones. et au tui duo lute

mibimū sētre
 andū potius q̄
 i dōle p̄ditis
 q̄ ē sentus
 sic adolese
 ad ututū stud
 nobz q̄ uoz n̄ ē
 uq̄ nō m̄ languide
 opsa. s̄ semp ag
 quale au q̄ stud
 et adiscit aliq̄
 em. q̄ se q̄ tōre aliq̄
 ut ego fēq̄ q̄ lū
 q̄ sic aude accip
 aptens. ut ea ip̄a
 nūc uti exemplū
 audirez uelle q̄
 ntīq. s̄ i heretis ego
 s̄ s̄ d̄tero adolese
 d̄ uicis senectutis
 uires aut elefantis
 xēt. q̄ q̄ q̄ agay
 p̄test esse q̄ tēntē

emilius. p. africanus Comitatu nobilium Iuuenū fortu
nati uidebantur. nec ullibonariuz artium māgrī nō
bñ putandi q̄uis consueuerint uires atq̄ defecerint
et si ista ip̄a defectio uiruz adolescentie uitij̄s effia
tur sepius q̄ senectutis. libidiōsa etiā ^{et temperans}
adolescentia effectū ^{et uulgaritū} corpus tradit senectuti. Cuius
q̄dem apud xenophontez eo simone quem moriens
hūit. cui ^{et uulgaritū} admodū senex eēt. negat se unq̄ sensisse
senectutē suam Inbecilliozem scām q̄ adolescentia fuisse.
Ego. l. metelluz meminū puer qui cū quadriēnio post
alteruz cōsulatum pontifex maxim⁹ factus fuisse. Vigin
et duos ānos ei sacerdotio p̄fuit. Itaboīs eē uiribz ex
tremo epietatis. Ut adolescēnam nō regrēt. Nichil ne
cesse est m̄ de me ip̄o dicere. quāq̄ est id quidem seile
etatiq̄ nre conceditur. Videtis ne apud ut ^{et uulgaritū} homē se
pissime nestoz de uirtutibz suis p̄dicet. Tertiam enīz
iam al̄ uiuebat etatem hoīnuz uidebat. nec erat
ei uenerānduz ne uera p̄dicans de se nō nimis uide
retur aut insolēs aut loquax. Et enim ut aithomeruz
ex ei lingua melle dulcior fluebat oīo. adq̄ suauita
tem nullis egebat corporis uiribz. et tñ dux ille gre
cie nūq̄ optat ut aiacis silēs hat x milites. s̄ ut nesto
ris ut Quod sibi si acciderit nō dubitat q̄ breuī t̄p̄z

troia p̄tura
gestimuz. Velle
hoc queo dicere
miles bello p̄m
in hispania fue
militaris depug
consule. S̄ tñ d
non afficit sene
tostuz. nō amicu
suz enīz assensu
mū fieri senē f
du senē eē mat
adhuc cōuenire
mū habeo uiu
ty cētāionis d
moderatio lero
nitatur. Ne ille
uirū. Olimpie
humeus suis s
an pictigore tib
tono uare dum
ablescētes p̄ue
scēntiam debet

troia peritura. ^{in p. flo.} Eredo ad me. quartus ago annus octo
 gesimus. ^{p. r. u.} Vellem eadem ^{id. i. t. a.} idem posse glri qd' curus. ^{id. i. t. a.} Sed
 hoc queo dicere. nō me qd' in his viribz eē quibz aut
 miles bello punico aut questor eodē bello aut cōsul
 in hispania fuerim. aut quaduēnio post. cū tribuni
 militaris depugnauī ap' thremor pilas. G. glabrione
 consule. ^{id. i. t. a.} Sz tñ ut uos vidētis nō plane me enēuauit.
 non afflixit Senectus. Non curia uires meas desiderat. nō
^{id. i. t. a.} rostra. nō amici nō clientes nō hospites. Nec unq̄
 suz ^{p. r. u.} eius assensus veteri illi laudato qz p' ubio qd' mōet
 marū fieri senē si diu uelis eē senex. nō Ego uero nun
 diu senē eē matte q̄ eē senex anteq̄ essez. Itaqz nemo
 adhuc ^{p. r. u.} cōuenire me uoluit ^{id. i. t. a.} Quī fueriz occupatus. At
 min' habeo uiruz q̄ uim uterqz. nec uos qd' m. t. p. m
 ty cētationis uires hētis. Nuz id circo est ille ^{id. i. t. a.} p' stantior.
 moderatio uero uiruz assit. Et tantuz q̄ntū pōt qsqz
 nitatur. Ne ille qd' in magno desiderio tenebitur usus
 uirū. Olimpie p' stadiū igressus eē nullo dicitur auz
 humeus suis sustinet' bouē unuz. utzū g' has corpōis
 an pictagore tibi ^{id. i. t. a.} malis uires Ingeniū dau' z deniqz isto
^{id. i. t. a.} bono uare dum assit dum absit ne reqras nisi forte
 adlescētes pueritiam. paululuz etate progressi adle
 scentiam debēt reqrere. Nam cursus etatū nūq̄

Questo Libro

C
F
A

A. uesso Libro de .p. t. fo de missi summe etc

(...)

Conquischo is in cu Reconare clac
... ..

Key lei

[Faint, illegible handwritten text, possibly a signature or name]

Ma
VANQ

[Faint, illegible printed text from the reverse side of the page, visible through the paper]

M. Cicero ad **M. filium**: de officiis liber primus incipit

VANQUAM te Marce, cum iam audi-
tuam rem - Cuiusmodi id quod atque abundare e por-
ta... *[The following text is extremely faded and mostly illegible. It appears to be a Latin text from Cicero's "De Officiis" or a similar work, discussing ethics and philosophy.]*

phalerius in hoc nūo haberi potest, disputator subtilis
orator pax uehementis dulcis tñ ut theophrasti di-
scipulum possis agnoscere. Nos aut quantum in
utraq; p̄fecerimus, alioz sit iudicium! utrumq; c̄te
secuti sumus. Equidem & platonem existimo si ge-
nui forense dicendi tractare uoluisse grauissime &
copiosissime potuisse dicere. Et Demostenem si illa
que a platone didicerat, tenuisse & p̄nunciare uo-
luisse, ornate splendideq; facere potuisse. Eodēq;
mō de p̄socrate & de aristotele iudico, quoz uterq;
suo studio delectatus contempnit alterum. Sed cum
statuissem scribere aliqd ad te hoc t̄p̄ (multa posthac)
ab eo ordine uolui maxie qd & etati tue & eēt aptis-
simus, & auctoritati mee. Na; cum multa sint in
phia & graua & utilia accurate copioseq; aphis di-
spitata, latissime patere uident, ea que de officiis tra-
dita ab illis & p̄cepta s̄t. Nulla n. uite parī, neq; p̄-
neq; puatis, neq; forensib; neq; domesticis in reb; neq;
si tecum agat quid, neq; si cum altero strabat, uacare
officio pot̄. In neq; colendo sita est uite om̄is honestas
& in negligendo turpitudine. atq; hec dem̄ questio cois
est oiu; phoz. Quis est n. qui nullis officii p̄ceptis
tradendū phim se audeat dicere? Sed sunt nō nulle
discipline, que p̄positis bonoz & maloz finib; offm̄
omne p̄uertant. Na; qui sumus, bonus, sic instituit
ut nihil habeat cum uirtute iunctum, idq; suis
comodis nō honestate metit, hic si sibi ip̄e ōsen-
tiat & nō interdum nature bonitate uincat,
neq; amicitia; colere possit, neq; iusticia; neq; li-
beralitatē. fortis uō dolorem sumū malum
iudicans, aut temperans uoluptatem sumū bonū

disputator sed
 theophrastus
 quantum
 m. utrumq
 m existimo
 e gravissime
 ostendem si illi
 pruniarum
 potuisse. Eodem
 dico quod ut
 um. Sed
 re multa post
 n tue e cet
 a multa sint
 copiosas ap
 que de offic
 ite pari ne
 estis incho
 eto stribul
 te omil boni
 dem questu
 ullis officii
 Sed sunt no
 nales finit of
 boru; sic in
 unctum id
 ne si sibi ip
 bonitate un
 q iusticia; n
 m sumu mal
 tatem sumi

[The main body of the page is blank, showing only the horizontal ruling lines of the manuscript paper.]

Index uolumine

- Libri tres officiorum ad A. filium
Liber de senectute ad Atticum
Liber paradoxorum ad Brutum
Liber de amicitia ad Atticum
Liber de uisitatione mundi nouus uetus
Liber de somnio Scipionis

Al. Cio
A. Cio
liber e
grecis l
inducen
par sis
adrem
omunil
quam de
dum e
aprinay
Tam du
no penit
dissent
esse de re
tionem
plenore
ri uelin
quid est
nam in
mo uide
magnos
as si hos
querunt
Sed hoc
rationis
dem mu
genus de

M. Cicero's officiorum liber primus ad Marci filium incipit

QUANTO QUAM te Maxe fili annum iam audien-
 tem Cratippum idq; athenis abundare oporteat
 preceptis institutis q; philosophic pp summa; & doctois
 & urbis autoritatem quoz alter te scientia augere pot
 altera exemplis tn ut ad meam utilitatem senip cum i
 grecis latina conuinci neq; in philosophia solum sed etia
 iudicandi excitatoe feci idem tibi censeo faciendum ut
 par sis in utriusq; orationis facultate. Quam quidem
 ad rem nos ut uidemur magnum attulimus adumentu
 hominib; nostris ut no mo grecarum literarum rudes sed
 & iam docti aliquantulum arbitrent se adeptos & ad discen-
 dum & ad iudicandum. Quamobrem disces tu quidez
 a principe huius etatis philosophorum & disces q; diu uoles.
 Tam diu autem uelle debebis quoad te quantum pficias
 no penitebit. Sed mea legens no multu; aperi patheticas
 dissidentia quoniam utriq; Socratici & platonici uolumus
 esse de reb; ipsis utere tuo iudicio. Nihil enim impedio. Ora-
 tionem enim latinam efficies profecto legendis nostris
 pleniorum. Nec uero hoc arroganter dictum existima-
 ri uelim. Nam philosophandi scientiam reddens multis
 quod est oratoris proprium apte distincte ornate dicere q;
 nam in eo studio etatem consumpsi meam si id mihi assu-
 mo uideor id meo iure quodumno uendicare. Quamobrem
 magnopere te hortor mi Cicero ut no solum orationes me-
 as s; hos etiam de philosophia libros qui iam se fere illis &
 quarunt studiose legas. Vis enim maior in illis dicendi est.
 Sed hoc quoq; colendum est equabile & temperatum genus
 orationis. Et id quidem nemini uideo grecor contigisse ut
 idem in utroq; gne laborare sequeret q; & illud forense
 genus dicendi & hoc quietu; disputandi genus nisi forte

ptus

Demetrius phalerius in hoc nunc huius potest disputator subtilis
orator parum uehemens / dulcis tamen ut theophrasti discipulum
possis agnoscere. Nos autem quantum in utroque pro-
ferimus / aliorum sit iudicium / utrumque certe secuti
sumus. Equidem et Platonem existimo si genus
forense dicendi tractare uoluisset grauissime et copio-
sissime potuisse dicere. et Demostenem si illa que a
platone didicerat tenuisse et pronunciare uoluisset
ornate splendideque facere potuisse. Eodemque modo de
V. sacrate et de Aristotele iudico / quorum uterque
suo studio delectatus contempsit alterum. Sed cum
statuissem scribere aliquid ad te hoc tempore / multa post
hac / ab eo ordine uolui maxime quod et etati tue esset
aptissimum et auctoritati mee. Nam cum multa sint
in philosophia et graui et utilia accurate copioseque aphi-
sophis disputata / latissime patere uidentur ea que de offi-
ciis tradita ab illis et precepta sunt. Nulla enim uite pri-
ue neque publicis neque priuatis / neque forensibus / neque domesticis
rebus / neque si tecum agas quid / neque si cum altero contrahas
uacare officio potest. In eoque colendo sita est uite omnis ho-
nestas et in negligendo turpitudinis. Atque hec quidem que-
stio communis est omnium personarum. Quis est enim qui nullis
officii preceptis tradendum primum se audeat dicere. Sed sunt
nonnullae discipline que propositis bonorum et malorum finibus
officium omne peruertunt. Nam qui summi bonum sic insti-
tuit ut nihil habeat cum uirtute coniunctum idque suis
commodis non honestate metitur. hic si sibi ipse consenti-
at et non interdum naturae bonitate uincatur / neque
amiciciam colere possit neque iusticiam neque libe-
ralitatem. Fortis uero dolorem summum malum
iudicans / aut temperans uoluptatem summum bonum

Statue
uirtutis
alio loco
uelint
propter
ab his q
dicunt
et achil
et Heril
suum d
ferit u
quid; t
ut imp
tray; n
PLAC
ante
nulli; e
re insti
quid sit
questio
Alteri e
uili ut
lunt oi
alio ma
qui offo
bono; t
ute coi
explicat
medu; y
opior u
offm dic

statuendi eē certe nullo mō pot. Quae q̄q̄ ita sūt
 in p̄mptu ut res disputatione nō egeat, tñ sūt a nobis
 alio loco disputata. Hic discipline i. si sibi osentaneē
 uelint eē de offō nihil queant dicere. neq; ulla officij
 p̄cepta firma stabilia iuncta naturę tradi p̄nt nisi
 ab his qui solam aut ab his q̄ maxie honestate; p̄ se
 dicunt expetenda; Ita p̄pria est ea p̄ceptio stoicoꝝ
 & academicoꝝ, peripateticoꝝ. Qm̄ Aristonũ. Epicurũ.
 & Herili iam p̄dem explosa s̄nia est. Qui tñ h̄rent uisũ
 suum disputandi de offō si rez aliquē delectu; reliq̄s
 sent, ut ad officij inuentōes aditus eēt. Segm̄ i. h̄c
 quide; t̄p̄r & hac in questione potissimũ stoicoꝝ, nō
 ut int̄pretes; s; ut solemus e fontib; eorũ iudicio arbi-
 triaq; r̄ro; quantum q̄; nō uidebit hauriem̄.

PLACET i. qm̄ ois de offō disputatio futura est,
 ante diffinire qd sit offm̄, quod a panetio p̄ter-
 missũ; eē miror. Ois. n. que arce suscipit de aliqua
 re institutio, debet ad diffinitioē p̄ficisci, ut intelligat
 quid sit id de quo disputet. Ois de offō duplex est
 questio. Vnũ; genũs est quod p̄tinet ad finem; bonoꝝ
 Alterũ est qd est positũ; in p̄ceptis, qb; in om̄es p̄tes
 uisũ uite & formari possit. Superioris gn̄is h̄c exēpla
 sūt, oia ne officia p̄fecta sūt. nũqd offm̄ aliud
 alio maius sit. & que sūt gn̄is euisdem. Quoru;
 aut offōꝝ p̄cepta tradunt ea q̄q̄ p̄tinent ad finem
 bonoꝝ tñ eminũs id appet; qz magis ad institutioē
 uite cōũ spectare uident; de qb; est nobis his libris
 explicandũ;. Atq; ē alia est diuisio officij. Na; &
 mediũ; qdda; offm̄ d̄r & p̄fctm̄. P̄fctm̄ offm̄ rectum
 opinor uocemus; qd greci Kathortoma. Hic at̄ cōe v
 offm̄ dicunt. Atq; ea sic diffiniuit ut rectũ qd sit id offm̄

De duplici diuisione off
 et mediũ officij diffin
 itione.

Triplicis dno officij
s'm Panetij ad
inquirendu officij

perfectum esse diffiniant. Medium; aut officij id esse dicunt quod
cur factum sit ratio probabilis reddi possit. Triplex est
ut Panetio videtur officij inquirendi deliberatio. Nam honestu;
ne factum sit an turpe dubitant id quod indehabetem
cadit In quo considerando an sepe in otiosas finis distrabunt.
Tum at aut inquirent aut sultant ad vite comodita-
tem iocunditatemque ad facultates reru atque copias adopes
ad potentias quibus se possint iuuare & suos educat id
nec ne de quo delibant. que deliberatio ois in rebus cadit uti-
litas. Tertium dubitandi genus est cum pugnare videtur
cum honesto id quod videtur utile. Cum enim utilitas ad se raptim ho-
nestas contra ad se reuocare videtur fit ut distrabatur animus inde-
libando afferatque anticipem cogitandi curam. Hac diuisi-
one cum preterire aliquid maximum; uicium indiuidendo sit duo
pretermissa sunt. Nec enim illis solum utrum indiuidendo sit
honestu; an turpe delibari solet sed et duobus propositis honestis
utrum honestius. Item duobus propositis utilibus utrum utilius
Ita quam ille triplicem putauit esse rationem in quaque debere
distribui cepit. Primum in de honesto sed dupliciter tum prius
de utili post de comparatione eorum diffendendum est.

PROBLEMA gnū animatum; oī est a natura tributum
ut se uita; corpusque tueat declinetque que nocita uideat
oia que que sunt ad uiuendum necessaria acquirat & paret ut pa-
stium ut latibula ut alia gnūis eiusdem. Cōe at aiantium
est sumctois appetitus pareandi cā & cura quā eorum que p-
creata sūt. Sed inter hominem & belua hoc maxie inter est quod hoc tū .n.
quātū sensu mouet ad id solum; quod adest quodque prius est se accō-
modat paulu; ad mouē; senties p̄tium ^{aut} futurū. Homo aut
quod rois est p̄ticeps p̄ qua sequentia erit cūque rez uidet eaz
que p̄gressus & quā antecessioes nō ignorat silitudines cōpat
rebus que ad uingit p̄ntibus atque anectit futuris facile totius

Rephensio dionis
Panetij

p.

utque au
q natu
cietate
qui pre
adone
peditent
q e cet
sarat au
et p̄ria
necis n
die ad
adbi lre
q nec s
ueri uide
ut nem
p̄penti
ti. Ex quo
Nec uo u
ad sit orle
Itaque eoz
eritudin
silitudine
e magis
fundu; p
moh; op
re. auib
e si nob
e h am
ORMA
udes au
excitare

uite cursum uidet ad eamq; degendam pparat necial res. Eade
 q; natura ui uis hoiem xihat hoi e ad orois e ad uite so-
 cietatem. Ingnatq; imp' p'cipuu; quenda; Amore; in eos
 qui peccati sunt. impellitq; ut hoiuim cetus e celebrare e
 obedire int' se uelit. Ob ealq; cas studeat parare ea que sup-
 peditent ad cultum e ad uictum / nec sibi soli s; iungi libis
 q; e cetis quos caros heat tucriq; debeat. Que cura exu-
 scitat aios maiores q; ad rez gerenda; facit. In p'mis hoiis
 est ppria ueri inq'sitio atq; inuestigatio. Itaq; cu sumus
 necius negotul curisq; uacui tunc auemus aliqd uidere au-
 due adiscere. cognitione; q; rez aut occultaz aut admirabiliu
 ad bn bteq; uiuendum neciam ducimus. Ex quo intelligit
 qd uez simplex sinceriq; sit id ee ne hoiis aptissimui. Huic
 ueri uidendi cupiditati aduneta est appetitio pncipatus qda;
 ut nemini parere aiul bn informatus anatura uelit nisi
 p'cipienti aut docti aut utilitatis ca iuste e legitime ipm-
 ti. Ex quo magnitudo ai existit humanaz q; rez otemptio.
 Nec uo illa pua uis ne uis q; est q; uniu; hoi animal sentit
 qd sit ordo quid sit qual deceat / in factis dictisq; quis moius.
 Itaq; eoz ipoz que aspectu sentunt nllm aliud animal pul-
 chritudinem uenustate; uenientia; sentit ptuu;. Quam
 silitudinem natura intioq; ab oculis ad aiuy; transferes multo
 e magis pulcritudine; stantiam ordine; in silis fcisq; co-
 suanda; putat. Cauetq; ne qd indecore effemiateq; faciat tu
 in oib; opioib; e factis neqd libidinoze aut faciat aut cogi-
 te. Quib; ex reb; oflat e efficit id qd qrimus honestu quod
 e si nobilitatum no sit tn honestum sit qdq; uere dicim'
 e si anullo Laudet' laudabile ee natura.

FORMAM quidem ipim. Marte fili e tanq' facie; honesti
 uides. Que si oculis cernet' mirabiles amores ut ait Plato
 excitare sapie. S; omie qd honestum est id quatuor ptuu; z^a

orit ex aliqua. Aut .n. inspicientia ueri solertiaq; uersat
 aut inuicium societate tuenda tribuendoq; suum cuiq; &
 re; tractat; fide. Aut in ai excelli atq; inuicti magnitu-
 dine & robore. Aut inuicium que sunt queq; dicunt ordie
 & mo in quo est modestia & temperantia. Que quatuor
 q; inter se colligata atq; implicata sint tri exsingulis
 certa offoz grā nascunt uelut ex ea pte que pma descp-
 ta est in qua sapiam ponimus & prudentia; Inest in da-
 gatio atq; inuentio ueri. eiq; uirtutis hoc mun' est ppri-
 ut .n. qsq; maxie pspicit quid in re qq; iustimū sit. qui
 q; acutissime & celebrime pot' & uideri & explicare rē;
 Is prudentissimus & sapientissim' rite hri solet. Quo
 circa huic q; matia quam tractet & in qua ulet sbeeta
 est uitas. Reliqs aut trib; uirtutib; neituidines pposi-
 te st ad eal res pandal tuendal; q; actio uite stinet
 ut & societas hoū; diuicioq; fuet' & ai excellentia ma-
 gnitudoq; cu; in augendis opib; utilitatib; & sibi &
 suis compandū tum multo magis in his despiciendis
 eluceat. Ordo aut & stantia & moderatio & ea que sunt
 his similia uersant in eo grā ad qd' adhibenda actio qued;
 nō solū ritis agitatio. His & .n. reb; q' tractant inuita mo-
 du; quenda & ordie; ad hntes honestatē & decus; suabim'.
Quatuor aut locis in quos honesti nām. **De prudentia**
 uimq; diuissimū p'mū ille qui in ueri cognitōe consistit &
 maxie natura; attingit humana;. Omis .n. trahim' & duci-
 mur ad cognitiois & scie cupiditatem in qua excellē pul-
 chru; putamus. Labi aut errare, nescire decipi & malū &
 turpe dicimus. In hoc grā & nāli & honesto duo uicia
 uitanda st unū ne incognita p cognitis hēam' hisq; teme-
 assentiamur. Qd' uiciū effugere q' uole' omis at uelle
 debent adhibebit ad siderandas res & tps & diligentia;

al' celestine

Quantitas uim &
colligantia hēt pru-
dentia cū nā huāna

Duplex offm' prude-
tis

Alteri
 q' opam
 quib; u
 op' cure
 pitur
 mae mē
 inuiri u
 n' d'ra of
 fit int
 agitatio
 & me o
 silis cap
 aut in st
 fonte sa
 Trib;
 ut' uol
 in qua u
 nat' & h
 tem uel
 at ne c
 utat' p c
 aut uet
 uictoria
 forte. E
 tulari
 quo q' s
 est id q
 labit u
 est apor
 uendicat
 d'ulim

Alteru; est uicium q; quidam nimis magnu; studiū multas
 q; opam uires obscuras atq; difficiles offert eisdemq; nō necias
 Quib; uicis declinatis qd in rebus honestis & cognitōe dignis
 ope cureq; ponet' id iure laudabit'. Ut in Astrologia. C. Sul
 pitium audiuitur in Geometria. Sex. Pompeiu; ipi cogui
 mus multos in dialekticis plures in iure civili. Que os artes
 in ueri inuestigatōe uersant'. Cui studio areb; gerendis abdu
 ci ita offm̄ est. Virtutis. n. laus ois in actōe consistit aqua tñ
 fit int' nullio sepe, multiq; dant' ad studia reditus. Tum
 agitatio ritus q; nunq; acquiescit pot' nos in studiis cogitatiois
 & sine opa nra otinere. Ois aut' cogitatio motusq; ai aut i
 silis capiendis de reb; honestis & p̄tuitib; abn̄ breq; uiuen
 aut in studiis sciē cogitatioisq; uersabit'. Ac de ipō qem officij
 fonte satis diximus.

De iusticia.

DE trib; aut' reliquis Latissime p; ea rō qua societas hoium
 int' ipsos & uite q̄ coital' otinet'. Cui ptes sūt due Iusticia
 in qua uirtutis est splendor maxim' ex qua uiri boni nō
 nāt' & huic iuncta est beneficentia qua; eandem uel benignita
 tem uel libilitate; appellare licet. Sed iusticie p' munus ē
 ut ne cui qd noceat, n̄ lacessitus iniuria. Deinde ē coibus
 utat' p' coib; p̄uatis ut suis. Sunt aut' nlla p̄uata nā, sed
 aut uete occupatiōe ut qui quonda; in uacua uenie' aut
 uictoria ut qui bello potiti sunt, aut lege p̄ctōe alitōe
 sorte. Ex quo fit ut ager arpinas apinatu; dicat' tusclan
 tusculanoz. Silisq; est p̄uataz possessionū descriptio. Ex
 quo qz suu; cuiq; fit eoz q; natā fiant coia qd cuiq; obti
 git id quib; teneat. Ex quo plus si qd sibi appetit uio
 labit ius humane societatis. Sed qm̄ ut p̄clare scriptu;
 est a plōne nō nob' solum nati sum' s; ortus nri ptes p̄ria
 uendicat ptem aīci. Atq; ut pl; stoicis que int'is signūt'
 ad usum hoium; oia creari. hoies at' hoium; cā ḡriatos fuisse

Detiatio multiplici
 tatis offoz; prude
 tie;

De p' rino iusticie

lege q' ad usucapioe
 uel aliuionez.

ut ipsi inter se alius alij pdesse possint. In hoc nā; debemus du-
cem sequi cōs utilitates i mediū; afferre mutatiōe offōz;
dando. accipiendo. cu; artib; tu; opa; tū facultatib; deuiare
hōium int' hōies societatem. Fundamētū; aut' est iusticie
fides. i. dōz ouentoz q; ostantia e uital'. Exquo q̄q' hoc
uidebit' fortasse cuiq; durius tū audeam' imitari stōz q'
studiose exquirunt tū unde uerba sint inducta. Crediūq; qz
fiat qd dcm est appellatam fidem. S; iniusticie gnā duo sūt
unū; eoz q' inferunt. Alterū eoz q' ab his q' infert' si possit
nō ppullant iniuriam. Nā; qui i iuste impetu; inquepiam
facit aut ira aut aliqua pturbatiōe incitatus is q' manus in-
ferre satio uidet'. Qui aut' nō defendit nec obsistit si potest
iniurie tam est iniucio q' si pntes aut amicos aut priā; de-
serat. Atq; ille qm iniurie que nocendi cā de industria i-
ferunt sepe ametu pficiunt' cū his qui nocē alii cogitat
tinet ne nisi id fecerit ipē aliquo afficiat incomodo. Ma-
ximā aut' ptem ad iniuria; faciendū; aggrediūt' ut adipi-
scent' ea que cupuerūt. in quo uicio latissime p; auaricia
Expetunt' aut' diuitie tu; adusus uite necios tū ad pfruen-
dū uoluptates. Inq; at maior est aius in his pecunie cupidi-
tas spectat ad opes e ad gratificandi facultatem. Ut nuper
M. Crassus negabit illa; pecunia; satis eē magnā ei q' in p.
uelle eē pnceps cui fructib; excitū; alere nō posset. Delectāt
ē sepe magnifica apparatus uiteq; cultus cū elegantia e co-
pia. Quib; reb; effctū est ut infinita pecunie cupiditas eēt
Nec uō rei familiaris amplificatio nei nocens ut p̄mū
est s; fugienda iniuria semp est. Maxie aut' adducūt plerū-
q; ut eol' iusticie capiat obliuio cū impioz honoz glie cupidi-
tate; inciderit. Qd est. n. ap' enū nulla scā societate nec fides
regni est id latius p;. Nā qdā ei moi ē iq' nō pnt plēs excel-
lere in eo fit plēzq; tanta ostantio ut difficile sit in eo scētam

De oppositis iusticie

2. uicio

2. uicio
Dux cāe iniusticie
Timor e cupiditas

2. uicio

Exemplis

3. cā iniurie

Notabile

4. uicio
q' motus iniuriam

5. uicio
p̄mū illius moi

fune
qui oi
sibi ip
gne m
q' ex
quo n
momi
i que
fiat m
motu a
De de
Rete
fident
fulcpe
grita
ut eos
dendum
dcm q
uexme
tenant
uulhac
multer
tuan deb
putant
xx ipm
e qui au
hōium si
uideant
multer
stet m
Q
VONIA

suare societatem. Declaravit id mo temeritas. C. Cesais
 qui oia iura diuina & humana puerit pp eu; quem
 sibi ipe finxat opiois errore pncipatum. Est aut in ha
 gne molestum q in maxis splendidissisq; ingenijs plez
 q; existunt honoris impu; potentie glie cupiditates.
 Quo magis cauendum est neqd in eo gne peccet. Sed
 moni iusticia pmltm intest utru; pturbatōe aliqua
 ai que plezq; breuis est & ad tps an cogitata & sulto
 fiat iniuria. Leuora. n. ea sunt que repentino aliq;
 motu accidunt q; ea que meditata & pparata inferit
 Ac de inferenda quidem iniuria satis dictum est. T.
 P. Retermittende aut defensionis defendiq; officii ples
 solent ee cause. Nam aut inimicicias aut laborem
 suscipe indunt aut sumptus, aut e negligentia pi
 gritia inertia aut suis studiis occupatoib; ue ipediūt
 ut eos quos tutari debeant desertos ee patiant. Itaq; ui
 dendum est ne no satis sit id qd ap plonem est iphos
 dem q inueneri inuestigatōe uersent. Q; q; ea que pliq;
 uehement' expetant de q; int se digladiari soleant con
 tenant & p nihilo putent ppa iustos ee. Na; alterum
 iusticiegenus assequunt' inferenda ne cui noceat iuria
 inalteru incidunt. Discendi n. studio impediti quos
 tuari debent desunt. Itaq; ad r.p. no nos egem accessuros
 putant n cauctos. equius uo erat id uoluntate fieri. Na
 hoc ipm ita iustum est qd recte fit si e uoluntariu. Sūt
 e qui aut studio rei familiaris tuende aut odio quoda;
 hoium suum se negotium agere dicant ne face cuiq;
 uideant iniuria;. Qui dum alto iniurie gne uacant
 inalteru incurunt. desunt. n. uite societatem qz nihil
 ofert ineam studiū nihil ope nihil facultatu; **Cap. 3. de officis iusticie**
QUONIAM. i duob; grūb; iusticie ppositis aduixim' cas

Exemplu

Compatio mox iniu
sticie

Remouet du
Que st eae no re
pellendi iuriam

Contra platos q; rebr
quit seditos ut uad
ad studiu.

Cap. 3. de officis iusticie

na; delectat
 mutue affe
 acultant' deuo
 u; aut est uult
 Exquo q; h
 imitari hanc
 ta. Credim;
 gna dicit
 ho intet h
 impetu; impigra
 nul es q; man
 nec desit h
 amica; aut p
 di ca de ual
 u nox. Ah cog
 nat inuicid
 aggrahit ut d
 utillime p; au
 nacio; tu ad
 mb; pccat
 itatem. It
 e magri ei q
 te no possit. Del
 ul cu eleganti
 pperuic cupidit
 nei nocent uig
 e aut aduic
 mox. hanc glie
 la sca societ
 e ig no pnt p
 difficile sit me

Dubiu.

Commutatio officij ex
tpe;

Tria optauit Theseus
a Neptuneo. p q mi
notauit int fecit pp
qd ei p r uidens na
uel reuerit cu uellit
nigris ab alta turz se
pcupites dedit. Sm
optatus ut cu p r
toho reuerit posset
ab miseris. Ques
in inferno raptum
reliqt & mortuum.
Terciu. Moru vpoliti
filij magi uirtutis.
Cui colore plei innocua
filij cognita ut qdaz notur
postea ipe mortuus est.

utriusqz gnis est qz res ante stituta qbz iusticia obtinet fa
cile qd cuiqz tpris officiu sit potimus nisi nos met ipsi ual
de amabimus iudicare. Est. n. difficilis cura rez alie
naz. qz Terentianus ille Chremes humani nihil a se
alienus putat. S; tri qz magis ea pcipimus atq; sentim
que nobis ipis aut adula aut plpa eueniunt q illa que
cetis que qz quodam longo int uallo in iecto uidemus
aliter de illis ac de nobis iudicamus. Quo circa bn papuit
q uetant qzq; agere qd dubites equuz sit an iniquu. Eq
tas lucet ipi ple; dubitatio no significat ipi i iurie cogi
tationez. Sed incidunt sepe tpra cu que maxie uidet
digna iusto hodie ee; eoqz que; iustu; uiz bonu dicimus
comutant suntq; otaria ut reddere depositu; & ne fu
rioso hoc facere equuz; pmissu e. Queqz ptinet ad ueri
tatez & ad fidem ea migrare intdu; & no suare sit iu
stum. Refertur. n. deca ad ea que polui pncipio fundam Not
ta iusticie. Primu ut ne cui noceat; deinde ut coi uti
litati s; uiat; ea cu tpr comutant. Comutat. n. officiu &
no semp est idem. Pofest. n. accidere pmissu; aliqd
& uentum ut id effia sit inutile uel ei cui pmissum
sit uel ei qui pmissit. Nam si ut infabulis est neptunus
qd Theseo pmissit no fecisse; theseus vpolito no eet orbis
Ex trib; n. optatis ut dicit hoc erit tertiu q; vpoliti in
teritu; uirtus optauit. Quo impetrato i maxios luctus
incidit. Nec pmissa i suanda sunt ea que sint qb; pro
missis inutilia. nec si plus tibi ea noceat q illi plint cui
dem pmissis. Contra officiu. n. est mal' no anpmi mior;
Ut si stituis cui piam te aduocatum iure; pnte; esse
uentuz; atq; intim grauit egrotare filius cepit tuus
no sit otia officiu no facere qd dixis; magisqz ille cui
pmissum est ab offio discede si se destitutum querat.

pan m
of me
iure p
iure
intpr
et; i;
multa
duac t
tu; m
Labeo
tri; no
ni ad la
quid ag
lent. E
tum et
melio
de dem
talis tole
agb in
modus
sue per
ad iur
una bel
tatem
ofugien
suscipie
ipate u
no mud
talsclan
accipru
sustuler

Jam in illis promissis standi non esse quod non videtur que contractus
 quod metu que deceptus dolo promissit. Quae quidem pleraque
 iure priorio libant non nulla legibus. Existunt sepe et i-
 iurie calumnia quadae, et nimis calida sed maliciosa iuris
 interpretatio. Ex quo illud firmum; ius summa iniuria finem
 est, id est tritum sermone proverbium. Quo in genere et in re publica
 multa peccant. Ut qui cum xxx. diebus essent cum hoste in-
 duciae fide noctu prolabatur agros quod diebus essent pacte non noc-
 tu; induciae. Nec non quidem perandus si uerum est. Quod fabium
 Latronem seu que; alium; nihil enim habeo propter auditum arbi-
 trum; nollans et neapolitanis de finibus a Senatu datum;
 cum ad locum uenisset cum; utriusque separatim locutus; ne cupide
 quid agerent ne appetent atque ut regredi quod progredi mal-
 lent. Et cum utriusque fecissent aliquantum; agri in medio relic-
 tum est. Itaque illorum fines sicut ipsi dixerant terminauit. In
 medio relictum quod erit pro populo Romano ad iudicandum decipere
 hoc quidem est non iudicare. Quo circa in omni est re fugienda
 talis solertia. Sunt autem quedam offensa et aduersus eos suam
 aequum iniuria; accepimus. est enim ulciscendi et puniendi
 modus. Atque haud scio an satis sit eum qui lacessit iniurie
 suae penitere. ut et ipse ne quod tale posthac et ceteri sint
 ad iniuria; tardiores. Atque iniure publica maxime seruanda sunt
 iura belli. Nam cum sint duo genera decertandi unum per discer-
 pationem alter per vim cumque illud primum sit hominis hoc beluarum
 fugiendum est ad posterius si uti non habet superiore. Quae
 suscipienda quidem bella sunt ob eam causam ut sine iniuria
 in pace uiuat. Parta autem uictoria seruandi sunt hi qui
 non crudeles in bello nec immanes fuerint. Ut maiores nostri
 tuscanos equos Volscos sabinos hernicos in ciuitate et
 accepimus. At Kartaginem et Numantiam funditus
 sustulerunt nolles Corinthum; sed credo aliquos secutos oppor-
 tet

Jus priorum differt iure communi

Exemplum

quod oportet uti offensa ubi lacessit

Duo decertandi genera et de iure bello

Corinthum cum impudenter situm ad portum que habebat bilissimum ferens omnes gentium et puincias erant rursus et apta ad ferens bellum Rome

loci maxime ne possit alii ad bellum faciendum locus ipse
 adhortari. Alia dem summa paci que nihil bitura sit infidiaz
 semp est silendum; In quo si mihi eet obtempatū si nō
 optima; at aliqua; n.p. que nūc nlla est hrem. Et cum
 his quos in deuiis silendum est tu; hi qui armis potis
 ad impatorū fidem ofugierint est quus nūc pūssint
 recipiendi. In quo tantopē apd nos iusticia culta est ut hi
 q̄ ciuitates aut natices deuictas bello infidem recepisset
 eū patroni eent more maior. De belli dem equal sine
 tissime feciali pp. R. nure pscripta est. Ex quo intelli
 gi pot nullū; bellū; ee iustum nisi qd̄ aut reb; petitis
 gerat aut denunciatur; ante sit & indictum. Pompilius
 impator tenebat pūcia; In cui' exercitu Catonis filius
 tuo militabat. Cui; aut Pompilio uidet una; dimittere
 legione; Catonisq; filius; qui in eadem legione militabat
 dimisit. Sed cui; amore pugnandi in exercitu remasisset
 Cato ad pompiliū; scripsit ut si eū; pūct' in exercitu re
 mane seculo obligare cum nulcie sacramento q̄ pōre amif
 so iure cū hostib; pugnare nō potat. Adeo summa erat
 obseruatio in bello mouendo. M. dem Catonis senis ex
 tat eplā ad M. filium in qua scripsit se audisse eū; dimis
 sum factum a d̄. cui; in macedonia bello p̄licū miles eet
 Monē i ut caueat ne plurim i eat. negat n̄ iū ee qui mi
 les nō sit cū hoste pugnare. Eodem ē illud aiadūteris
 puto q̄ qui p̄pō noie p̄duelis eet is hostis uocaret; lenitate
 ubi tristitia; mitigante. Hostis n̄ apd maiores is dice
 bat que; nūc pegrinū dicimus. Indicat. xii. tabule
 aut statutus dies cum hoste. Itēz q; adūsus hoste; eter
 na autas. Quid ad hunc mansuetudine; addi pot' eū;
 qui cui; bellū; geris tam molli noie nūcupare q̄q̄ id
 nom̄ durius efficit uetustas. A pegrino n̄ recessit &

p̄p̄e m
 dicitat
 quis d
 imp̄i p
 ciuili
 amalt
 fame
 al geret
 sumit
 Crudelis
 redderit
 dderitis
 aut u
 ne fecit
 Quoz u
 certum
 dis. Rec
 singul
 uandi
 decapit
 p̄ ut ue
 cui retr
 q̄ fidem
 dim est
 fundi;
 nō male
 exgerid
 fraude
 utiq;
 ut iust
 d. agent

pprie meo qui arma extra ferre remansit. Cum uo de impio
 dectat' belloq; querit' glia cas oio s'ec' opz. Tam oportet eis
 quas dixi paulo ante iustas cas esse bellor'. Sed ea bella quibo
 impii p'pita glia est minus acerbe gerenda sunt. Vt. n. cu;
 ciuilit' ostendimus alit' si est inimicus aliter si est competitor
 cum alto certamen honoris & dignitatis e' cu; alto capitis &
 fame. Sic cum Celtiberis cu; Cimbris bellum ut cu; inimi
 al' geretur uter eet no' uter imperare. Cu; Latinis Sabinis
 Samnitib; Penis. Puro de impio dimicabat'. Peru' fedifragi
 Crudelis Hannibal. Reliqui iustiores. Pirrhi dem de captiuis
 reddendis illa p'clara. Nec mihi auz posco. nec mihi p'ciu;
 dederitis. nec cauponante; bellu; s; belligerantes. seruo no'
 auro uita; certamus utriq;. Vos ne uelit regnare heru quid
 ne ferat fors uirtute expiamur. & h'c simul. accipe dictu;
 Quoz uirtuti belli fortuna pepit. eozde; me libertati p'ce
 certum est. dono ducite captiuos. doq; uolentib; cu; magis
 diu. Regalis sane & digna eadidaz g'ne s'ua. Atq; e' siqd
 singuli t'p'rib; adducti hosti p'miserit est meo ip'o fides ser
 uanda. Vt in p' p'unico bello Regulus captus ap'nis cu;
 de captiuis comutandis roma; nullus eet iurasset se reditur'
 p' ut uenit captiuos reddendos in senatu no' censuit deinde
 cu; retinet' appinquis & abaias ad suppliciu' redire maluit
 q' fidem datam hosti fallere. Ac de bellicis dem officiis sat
 dem est. Meinerimus aut' e' aduersus infirmos fide; ee
 suanda;. e' est aut' infima adicio & fortuna suoz. Quib;
 no' male p'cipiant qui ita iubent uti ut mercenarius opa
 exigenda iusta p'tenda. Cu; aut' duob; mois idest ui aut
 fraude fiat iniuria fraus q' uulpecule uis leonis uidet'
 utrunq; ab h'ie alienissiu; fraus odio digna maiore. Toti
 aut' iusticie nulla capitalior q' eoz qui cu; maxie fallit
 id. agunt ut uiri boni ee uideant. De iusticia sat dem e'.

Pro impio min' acerba
 bella gerenda;

Lyn' fedi
 Hannibal e
 delis.

Carmina Eny

ss
 ss
 ss
 ss
 ss

ad suppliciu;

Notes

Vltim' offi
 iusticie su
 ot'ram' h'm

Deinceps ut erat propositum de beneficentia ac liberalitate dicat qua quidem nihil est nature hominis accommodatius sed habet multas cautiones. **2° tractatus de iusti speciali. I. de beneficentia & liberalitate.**

Videndum est. n. p. ne oblit benignitas & his ipsis quibus benigne uidebitur fieri & ceteris. Deinde ne maior benignitas sit quam facultas tamen ut per dignitate cuique tribuat. id. n. est iusticie fundamentum; ad qua; hec referenda sunt omnia. Nam & qui gratificantur cupias; quod oblit illi cui potest esse uideantur non beneficia neque liberales sed prouociosi assentatores iudicandi sunt. Et qui alius nocent ut in alios liberales sint in eadem sunt iniusticia ut si iniuria; rem aliena auertant. Si autem multi eodem cupidi splendoris & glorie qui accipiunt ab alius quod alius largiantur hi quoque arbitrantur se beneficos in fugam amicos fieri si locupletent eos quaque re. Id autem tamen ab eo ab offensa ut nihil magis offensa possit esse otiosum. Videndum est tamen ut ea liberalitate utamur que potest amicis nocere nemini. **Q. r. L. Sille. C. Cesaris pecuniarum translatio a iustis dominis ad alienos non debet liberaliter uideri.** Nihil enim liberale quod non iustum. Alter locus cautionis erat ne benignitas maior esset quam facultas. quod quibus benigniores uolunt esse quam res patiantur pro in eo peccant quod iniuriosi sunt ipsos. Quas enim copias his & superuari equum est & relinquere eas transferunt ad alienos. Inest autem in tali liberalitate cupiditas pleque rapiendi & auferendi per iniuriam; ut ad largiendum superpetant copie. Videre est lib. pleque non tam; nam liberales quam quoad; gloria ductos ut beneficia uideantur facere multa que proficisci ab ostentatione magis quam auoluntate uideantur. Talis autem simulatio uanitati est iunctior quam aut liberalitati aut honestati. Tercius propositum ut in beneficentia delectus esse dignitatis in quo & mores eius essent spectandi inque beneficium; ferretur & animus erga nos & comitas ac secretas uite & ad nichil utilitates

2. uicium obsequantie
et magis offensa ben
ficentia & liberalitate

2. p. mal

officia m
tus plur
aut uuu
quato pld
pinto r
ho appet
ut quib
shatemy
Na; fortu
feruentio
attingere
qua; qui
plurimum
na; no ad
libalitate
mendat
et. Nullu
uenda sit
redere he
inimul
pnt. et
mas offic
Na; cu du
reddendi
re; dum
nos; fut d
mu; delect
uolentia
temitate
qda; q; u
magna n

officia ante collata. Quae ut xuant oia optabile est si mi-
 nus plures cause maioresq; ponderis plus habent. Qm
 aut uiuit no cu; pfectis hoib; pleneq; sapientib; s; cu his
 quib; placere agit si sunt silacia uirtutis e hae intelligen Nef
 puto neiem oio ee negligendu in quo aliqua significa-
 tio appeat uirtutis. Colendu; aut ee itaque nq; maxime
 ut quisq; maxie ututib; his leuorib; erit ornatus. Mode-
 stia/temperantia/ac ipa de qua multa iam dicta sunt iusti-
 Na; fortissimus auis e magnus i hoie no pfto nec Sapiente
 feruentior plezq; est. Ille uirtutes bonu uiz uidentu potius
 attingere atq; hec in minorib;. De bnuolentia aut
 qua; quisq; het erga nos p illud est apd nos i offo ut ei
 plimum tribuamus a quo plimu diligamur. S; benuole-
 tia; no adolescentulloz more ardore quoda amois sed
 stabilitate potius e ostantia iudicem. Sin erit mita ut no
 meunda s; referenda sit gra maior queda; cura adhibenda
 est. Nullu; n. offm referenda gra mag; necm est. q; si ea q
 utenda sunt accepis maiore mensura simo possis iuba
 reddere hesialus. eia na; bnficio puati facere debemus.
 An imitari agros fertiles qui multo plus affert q; acce-
 puit. et. n. si meos quos spamus nob; pfuturos no dubita-
 mus officia oferre/ quales meos ee debem; qui iam pfuerit.
 Naz cu duo gna liberalitatis sint unu dandi bnficu altez n
 reddendi demus nec ne i nra potate est no redde bono uiro
 no l; dumio id facere possit sine iuria. Acceptor; aut bnfici-
 o; fut delectus hndi. nec dubui qn maxio cuiq; pli-
 mu; debeat. In quo tn in pms quo qsq; aio studio bnu-
 uolentia fecit pponderandu est. Multi n. faciut mlla
 temitate quada; sine iudicio uel mo nos repentino
 qda; q; uento impetu ai incitati. Que bnficia eque
 magna no s; hnda atq; ea que iudicio osiderate ostantq;

entia ac libalitate
 accommodat
 uultu serui
 e his ipis qd
 maior benignitas
 tribuat. bla e
 randa fur oia
 pdesse uelle ut
 uidentur ut
 ualid libales for
 uena mutari
 gha qui acc
 se bnficos ut
 re. Id aut im
 rariu; Videndi
 uis naxit non
 rlatio i uultu
 e n. libale ad re
 ne bnuolentia
 mt ee q; res pat
 Quas n. opu
 u cas transferit o
 dunt plezq; rapo
 mudi suppetant o
 q; quadi; estu la
 pficari ab oterre
 as aut simlata
 aut benelari. T
 lectus esse digni
 unque bnficiu
 tal uite cadit

Nef

monet.

no hca
uiz pte

n

delata st. s; in collocaudo beneficio & in referenda gra sicetâ pia
 st he maxie officii est ut qsq; maxie opis indigeat ita opitu
 lari ei potissimu; Qd statit aperitq; . Aq. n. pliu; spirit. e si
 ille his no egeat tñ ei potissimu infuunt. **O**ptime aut
 societas hoium iunctioq; suabit si ut quisq; erit iunctissim
 ita in eu; benignitatis plimu; offeret. S; que ne pncipia sint
 civitatis & societatis humane repetendu; videt altius. Est
 n. p. qd enut in uniuersi gnis huani societate. eius aut iuchm
 est vō & oiv. que docendo discendo coicando disceptando iu
 dicando xiliat int se hoies, iungitq; nali quada; societate.
 Neq; ulla re longius absum anatura feraru; inq; iesse
 fortitudines sepe dicimus ut in eqs & leonib; iusticiam
 equitates bonitates no dicimus. Sūt. n. ratiois & orationis
 exptes. At latissime dem putens hoib; int ipos oib; int omis
 societas hec est. In qua oiu; rez quasi ad coez oiu; usu; hoium
 natura genuit. est suanda civitas ut q; descripta st legibus
 & iure civili hec ita teneant ut e instituti. Ex quib; ipis ce
 tera sic obfuent ut in grecoz pūbio est aicoz ee coia oia
 Oia aut coia hoium vident ea que sunt gnis euilde. Qd ab
 eno pitum in una re transferri imltas pot. Ut homo q
 erranti comiti monstrat uia; q; lum de suo lumine accē
 dit. facit eni ut nihilomin ipi luceat cū illi accenderit.
 Qua ex re satis pcpit ut qd sine detrimento accomodari
 possit id tribuat uel ignoto. Ex quo st illa coia no phibere
 aqua; pfluentez; pūti ab igne ignez capere. si quis uelit ohi
 liuz; fidele delibanti dare. que st his utilia q; accipiūt danti
 no molesta. Q r. e his utendu est. e semp aliqd ad coez
 utilitatem afferen. S; qm copie pue singloz st eoz at qui
 his egeat infinita est mltitudo vulgaris liberalitas referen
 est ad illu; Enu fines. nihilomin ipi luceat ut factas sit
 qua in uos sim libales. Gradus aut ples st societatis hoium;

De offi liberalitatis et bñ
 ficentie p ut referat
 ad diuisos gradus p sonas
 et p quod suandū in societate
 re huana

Distinctio gradū p so
 nas et societatis hoium.

Ca. 2 hui
 tractatus
 iudi spali.

2 no hōm
 nos adit hō
 q in uiculo
 singulari
 no sunt ut
 eti.

3 pncipal.

vt. n. a
 lingue
 tis. Alu
 leges. u
 ritate
 no coliga
 te hum
 sit he r
 p societa
 mus. co
 rui. e. p
 sermoz
 domos t
 finitate
 les orige
 tu deum
 menta r
 eius sacre
 uiri bon
 illud. n.
 moue. a
 ois uirtu
 qd ipi m
 Nihil au
 noz. Inq
 fit ut cap
 gous uir
 e illa co
 accptis p
 deum cum
 societatu;

49
ut. n. ab illa infinita descendit por est eiusdem gentis nationis
lingue qua maxie hoies coniungit. Interior e est eides ciuita-
tis. Multa. n. st ciuibz int se coia. foru; fana. porticus. vic.
leges. iura iudicia. suffragia. consuetudines. pretea e familia-
ritates multaq; cu; multis res rationesq; tractate st. Artior
uo coniugatio est societatis, ppinquoꝝ. Ab illa. n. imensa societa-
te humani gnus in exiguu; angustuzq; eludit. Na; cu;
sit hoc nature coe aiantu; ut heant Libidines, paxam
p societas unipõ coniugio est. pxima in libis. demde una do-
mus. coia st oia. Id at est principium urbis e q; semina-
riu; x. p. Deinde sequunt fratrum coniugioes post sobnoꝝ
sobrinoꝝq; qui cu; una domo ia; capi no possint, i alias
domos tanq; in colonias exeunt. Sequunt conubia e af-
finitates. Ex quibz e ples ppinqui. Que ppagatio e sobo-
les origo est rez p. Sanguis aut coniugio e bñuolen-
tia deuincit hoies caritate. Magnu e. n. hie eides moni-
menta maioꝝ. eides uti sacris sepulora hie coia. Sed
oibz societatu nulla pstantior est nulla firmior q; cum
uiri boni moribz similes sunt familiaritate coniugati.
Illud. n. honestu qd sepe dicimus e si malio ciuim tñ nos
moue atq; illi in quo id mee uidet amicos facit. Et q; q; n
ois uirtus nos alliciat ad se faciatq; ut eos diligamus in
qbz ipi mee uidet tñ iusticia e liberalitas id maxie effiat
Nihil aut amabilius nec copulatius q; moꝝ similitudo bo-
noꝝ. In qbz. n. eadem studia st eademq; uoluntates i his
fit ut eq; quilibz alio delectet ac se ipõ. Effiat q; id qd Pita-
goras uult in amicicia ut unus fiat ex plibz. Magna
e illa coitas est que oficit ex bñficiis ultro e citro datis
acceptisq; que mutua e grata du st int quos ea st firma
deuincunt societate. S; cu; oia ree aiaz lustraris oibz
societatu; nulla est gratior nulla est carior q; ea que cu

Remotio oratoris et
supra.

re. p. unicuique nimis cari sunt sunt parentes. cari liberi.
ppinqui familiares; s; omnes oium caritates una comple-
xa e pua pqua quis bonus no dubitate morte petere
si ei sit pfuturus. Exquo est detestabilior istoz imani-
tas qui lacerauerit oi scele priam. & in ea funditus
delendi occupati sunt & fuerit. S; si tentio queda; & capi-
tio fiat qbz plimū tribuen sit officij pncipes st pua &
parentes quoz bnficiis maxis obligati sumi. pximi libitota
q; domus que spectat in nos solos. neq; aliud ullu; pot hie
pfugiu;. Deinceps bn ueniētes ppinq; qb; cū cois fortua
e plezq; est. Quiaobres necia pfidia uite debent his
maxie quos andixi. Vita aut uictusq; cois. filia simones
colortatōes. solatōes. intdum e oburgatōes i amicitias
maxie uigent. Estq; ea iordissima aicicia qua similitudo
morum iugauit. S; in his oib; officiis tribuendi uideñ
erit qd cuiq; maxie necēe sit & qd quisq; nobiscū ul sine
nobis aut olequi possit aut nō possit. Ita nō uide; erit neci-
tudini gradus qui tpruz. Sunt q; officia que aliis magis
q; aliis debeant ut uicini citius adiuueris ifructib; pi-
piendis q; aut frēs aut familiares. At si lis inuidicio
sit ppinquū potius & aicuz q; uicini defenderis. Hec
i & talia arspicienda st moi officio. & siuetudo excitatio
q; capiēda ut boni rationatores offoz ee possim & addeñ
demendoq; uide q reliq; summa fiat. exquo qntu; cuiq; debe-
at intelligas. S; ut nec medici nec ipatores nec oratores
q; uis artis pcepta pcepunt qap magna laude digni sine
usu & excitatōe olequi pnt. sic officij ofuandi pcepta tradit.
Illa q; ut facim ipi s; rei magtudo usu; q; rei excitatōem
q; deliderat. Atq; ab his reb; q; st inuere societatis huane que
admonuz ducat honestū exfactū e offm satis fere diximus.
INTelligentia est aut cūpposita. **3^a tract^{us} de fortitudine**

Epilogus in
regula sup
ora atad

No pcepto

Conclusio

ul et magnificentia
ortunif.
fficia fortitudinis
ffimico emidem.
ica qd ofistit fort.

Sint o
dubiti
despici
figat
ebre
sine h
nio e
si plet
thes.
Ex. a
ali m
clarat
ornati
& labor
pfus c
sed pot
pce diff
pugna
guy; of
tu. N
i illad
sticia c
aue ad
impella
uue fe
hs am
omedi
tōe e
ditas p
more; la
licut qu

sint omnia quatuor ex quibus honestas officiumque manare splen-
 didissimum uideri quod aio magno et elato humanasque res
 despicienti fieri sit. Itaque improbris in promptu est maxime
 si quod tale dici potest. Vos enim iuuenes animi geritis muli-
 ebres illa uirgo uiri. et si quid ei moi salmaceda spolia
 sine sudore et sanguine. Contra quod in laudibus quod magno
 aio et fortiter excellenterque gesta sunt ea nescio quomodo
 quod plenius ore laudamus. De maratone. Salamina. pla-
 theis. Thermophilis. Leutris. Stercotodes. Hinc decii. hinc
 En. et P. Scipiones. hinc M. Marcellus et inuincibiles
 alii maximeque ipse P. R. cui magnitudinem excellit. De-
 clarat autem studium bellicae glorie quod statuas quod uidem fieri
 ornatum militari. Sed ea animi elatio que cernitur in pictis
 et laboribus si iusticia uacat pugnatque non pro salute corporis
 pro suis communi inuicio est. Non modo enim id uirtutis non est
 sed potius inuicentis omnem humanitatem repellentis. Itaque
 prope diffinitur a stoicis fortitudo cum ea uirtute esse dicunt
 pugnantem pro equitate. Quo cura nemo omnem fortitudinis
 gloriae secutus sit qui inuidus et malicia laudem est adeptus.
 Nihil enim honestum esse potest quod iusticia uacat. Preclarum
 in illud platonis. non inquit solum scia quod est remota a iu-
 sticia calliditas potius quam sapientia est appellanda uerum et
 animus ad periculum patens si sua cupiditate non utilitate corporis
 impellit audacie potius non habet quam fortitudinis. Ita
 uiros fortes magnanimos eosdem bonos et simplicis uita-
 tis amicos mirumque fallaces esse uolumus. Que sunt
 ex media laude iusticie. Sed illud odiosum est quod in hac ela-
 tioe et magnitudinem animi facillime pertinacia et nimia cupi-
 ditas principatus inascitur. Ut enim apud platonem est omnem
 morem lacedaemoniorum inflammati esse cupiditate uincendi
 hinc ut quis animi magnitudine maxime excellit ita maxime uult

2. H

princeps omnium uel potius solus esse. Difficile autem est cum prestare omnibus cupieris suare equitatem que est maxime iusticie propria. Et quo fit ut neque disceptatione uincibile nec ullo prelo uel legitimo iure patiantur. Existunt quoque in re publica plerumque largitores et factiosi ut opes que maxime consequantur et sint in superiores potius quam iusticia pares. Sed quo difficilius hoc preclarus. Nullum enim tempus est quod iusticia uacare debeat. Fortes tamen et magnanimi sunt homines non qui faciunt sed qui pullant iniuriam. Vera autem et sapiens animi magnitudo honestum illud quod maxime natura sequitur in se positum non gloria iudicat princeps que se esse manuunt quam uideri. Et non quod ex errore impite multitudinis pendere hic in magnis uiris non est hominibus. Facillime autem aduersus iniustas impellit quisque ut est altissimo animo et omni cupiditate. Qui locus est sane lubricus que uix inuenitur qui laboribus susceptis periculisque aditis non quam mercedem rerum gestarum desiderare gloria. **C**ominino fortis animus et magnus diuini in rebus maxime cernitur. Quia una in re externa despicientia ponitur. Cum per se nihil hominem nisi quod honestum decorumque sit aut admirari aut optare aut expectare oportere. nullique neque homini neque perturbationi animi nec fortune succumbere. Altera res est ut cum ita sis affectus animo ut supra dixi res geras magnas illas que maxime utiles sunt ut uehementer arduas plenasque laborum et periculorum cum per usum uite tamen multarum rerum que ad uitam pertinent. Harum duarum rerum splendor omnis amplitudo est. Adde et utilitatem in posterum. Causa autem et ratio efficiens magnos uiros in prioribus. In eo enim est illud quod excellentes animos et humana continentem facit. Id autem ipsum cernitur in duobus si et solum id quod honestum sit bonum iudicet et ab omni perturbatione animi liber sis. Nam et ea que eximia plerisque et preclara uidentur perducere eaque ratione stulti firmiter continentem fortis animi magnique ducendum est. Et ea que uidentur acerbis que

H.

apud 27.
 no it ex quibus capioset
 fortitudo uera et que
 reb. cernat aut fortis
 et compatio dignitatis
 et utilitatis quas sepm
 inoi. actu fortitudinis
 et quod infortitudie caue
 debemus.

compatio honestatis et
 utilitatis inposito for
 titudinis.

Aristotel. 3. ethicoz de fortitudine dicit quod philosophi latini ponunt fortitudinem in duobus principis per indispicientia rerum quas populus desiderat ut sit honores opes dignitates et appetitu uel aggressu rerum periculosarum et plenarum laborum quas populus maxime horret.

multa

multa
 altata
 magnae
 am h
 uinci
 ame fu
 q. pui q
 q. paxim
 q. ofere
 pit. h. lib
 Nec uo
 ponendi
 ti cupid
 e. uicori
 stantia
 quam du
 ad ocum
 pi. e. qui
 fare po
 huri. us
 perent li
 Et cu; h
 Ali se ad
 si tenti si
 est. Si e f
 ma est ac
 plitudin
 garentia
 re: p. no
 desiderat
 gnuore ca

multa & uaria in oī uita fortunaq; uisunt' ut a sece ut nihil
 astatu nature discedis nihil adigtate sapientis robusti ai est
 magneq; ostantie. Nō est aut' osentaneu; qui metu nō frigit'
 eum frangi cupiditate; nec qui inuictum se alabore p'stitit
 uinci auoluptate. Quamobrem e hęc uidenda sūt e pe
 cunie fugienda cupiditas. Nihil n. est tam angusti ai tas
 q; pui q' amare diuicias. Nihil honestius magnificentiusq;
 q' pecunia; etenimē sinō hās si hās ad benificentiā libalitatē
 q' offerre. Cauenda est e glie cupiditas ut supra dixi. eri
 pit n. libalitatē p qua magnanis uiris oib; d' esse otentio.
 Nec uō impu expetenda ac potius nō accipienda aut de
 ponenda nō numq; **V**acandum aut' est oi ai pturbatōne
 tū cupiditate e metu tu; e egritudine e uoluptate ai
 e uacanda ut tranquillitas ai e securitas assit q' afferat cū
 ostantia; tū e dignitatem. Multi aut' sunt e fuerit q' ea;
 quam dico tranquillitatem expetentes anegxus p. se remouet
 ad acum p'fugiet. In his e nobilissimi phi longeq; pnci
 pes e quidā; hōies seueri e graues nec sp' nec pncipiū mores
 ferre p'auerit. Vixit q; nō nulli magis delectati re sua fai
 hant. uale; p'uitum fuit qd regib; nequa re egeret ne cui
 perent libtate uterent'. cui' p'priu est sic uiuē' ut uelis.
 Cir cui; hęc cōe sit potissime cupidoz cui; his quos dixi otosis
 Alti se adipisci id posse arbitrant' siopes magnas hēant alteri
 si otenti sint e suo e puo. In quo neutroz oio otēnenda sūu
 est. S; e facilior e tutior e minus alius grauis hūd molesta
 uita est otisoz. fructuosior aut' hōiu; q' u e ad claritatem
 aplitudines q' aptior eoz qui se ad rem p. e ad magnas ues
 garendas accommodauerit. Quapp e in his forsitan xeden sit
 rez p. nō capessentib; qui excellenti ingenio sese doctime
 dediderūt e his qui aut ualitudinis ibecillitate aut aliqua
 gūnoze cā ipediti are p. recesserit cū ei' ad ministrande

de uita sit uita
 N.

q' pl. e nulla potie n
 ad tranquillitatem ai puen
 q' sit aut sit libez.

2^a pti. phi tranquillitatem
 petentes ab officio
 p' se abduxerunt

3^a pti. Compatio tranquilitatis
 aiaz pncipiū et p'oz. et
 mag' necia aiaz tranquilitatis
 sit an phis an pncipiū
 et hē tres p'iculus.

aliqui
 assignat. 3
 cal' hęc et
 diuidit ut
 infra.

H.

cu pilant
 ne p'na. 6
 legitio uir
 e factio ut
 p' uisura p
 st q' uisura
 no q' facit
 magnitud
 m no uolu
 q' exer
 uiris non
 ut q' ut e
 me lubra
 adite no
 mmo fert
 uia. mu
 im sit nū
 utari aut
 oi n. p'ur
 es est ut
 al' magis
 uas plene
 rez que
 is amplitud
 e ratio e
 illud quod
 t. id est ipm
 bonū uide
 amū plerū
 mag' otē
 mt. accēti

quiso derelinquntur rez. p.

brantibz rez. p. magis
xia est ai tranquitas
phis.

delicten aboi pturbatoe
ut pueriam adtranqlitate

ru forti^{do} militaris
ofereat fortitudi uz
anc.

potatem alius laudisq; cederent. Quibus aut talis nulla sit ca
 si despiciere se dicant ea que pleriq; admirent impia & ma
 gratus his no mo no laudi uez e uicio danduz; puto. Quoz
 iudiciu; in eo q; gliam stenant & p nihilo putent diffi
 cile futu est no ptaxe. S; uident labores & molestias cum
 offensionu; tum & repullaz q; quanda; ignoiam timere
 & infamiam. Sunt. n. qui in reb; straril; paz sibi ostent
 uoluptatem seuerissime stenant, in dolore sint mollioes.
 glia; negligant, frangant infamia. atq; eadem no sat ostat.
 Sed ab his qui heant ana adumittunt rez gerendaz abiecta
 oi cunitate adipiscendi magistratus & gerendi rei. p. e. Nec
 n. alr regi ciuitas aut declarari ai magnitudo pot. Capes 3.
 sentib; at. r. p. nihil minus q; phis haud scio an magis e
 & magnificentia & despicientia adhibenda sit rez huana
 qua sepe dico, & tranquitas ai atq; securitas. Sic qez nec an
 xii futuri st, & cu grauitate ostentuz; uicturi. Que oia
 eo faciliora sut phis, quo minus multa pntent i eoz uita que
 fortuna feriat, & quo minus multy reb; egent & qz si qd
 aduersi eueniat tam gunt cadere no possunt. Quo cura no
 sine ca maiores motus aioz xutant, maioraq; efficiendi
 r. p. gerentib; q; qetis, quo magis his & magtudo e ai adhibe
 da & uacuitai ab angorib;. Ad rem gerendaz; at q; accedit q^a p^h p^h
 caueat ne id mo osidere q; ulla res honesta sit s; e ut heat q^a p^h p^h
 efficiendi facultatez. In quo ipso osiderari est ne aut teme
 desper pp ignauiam; aut nimis ofidat pp cupiditatez. In oib;
 aut negariis pus q; aggrediare adhibenda est ppito diliges.
SED cu; pleriq; arbitrent rez bellicas maiores ee q; uirtu Ca. 2.
 nas; minuenda hec est opinio. Multi. n. bella sepe q; fuerit
 pp glie cupiditatez. Atq; id magni ais ingenuisq; plez
 q; attingit; eaz; magis si sunt ad rez; militare; apti & cupidi
 belloz gerendoz. Vere at si uolum; iudicare mlte rei extert

urbine
des iure
retip; sala
Solonis e
lex q; u
pleat c
ta suant
Arropigu
dem. Est
tutus. L
rebo gest
in nemu
stereudi
cictus e
nis. C.
cedere u
Nec plus
tenda ru
uatus ai
solum ex
q; ofecta
tu. Illud
e imph
guc. Ut
arma cel
manus h
audicfir
gesta in
n. m. M.
factoz m
bellis lu

urbane maiores clariores q̄ q̄ bellice. Quis. n. Themisto
 des iure Laudet & sit ei nom̄ q̄ Solonis illustris ci
 tet̄ salamis clarissime testis uictorie q̄ arionat' osilio
 Solonis ei quo p̄stituit ariopagitas nō tñ min' p̄clarū
 hoc q̄ illud iudicandū est. Illud. n. semel p̄fuit hoc semp
 p̄derit ciuitati. Hoc osilio Leges Athenien' hoc maior' istitu
 ta suant. Et Themistodes q̄m nihil dixit in quo ipse
 Ariopagum adiuuerit. At ille uere se adiuuit & Themisto
 dem. Est. n. bellu; gestu; osilio senatus ei q̄ a Solone erat oſti
 tutus. Licet eade; de Pausania Lalandroq; dic. Quozu;
 rebus gestis q̄q; Lacedemonii dillatatum putat impiuz
 tñ ne nimuma q̄m expte Ligurgi legib; & discipline
 ferendi sunt. Quin ē obhas cas ip̄s & patiores huer
 excitus & fortiores. Mibi q̄m neq; pueris nob. M. Scui
 nus. C. Mario neq; cu; usarem iure p. Q. Pompeias
 cedere uidebat. Parua n. sunt foris arma n̄ est osilui domi.
 Nec plus Africanius singularis & vir & impator iexci
 tenda tumantia reip. p̄fuit q̄ eade; t̄p̄. P. Nasica pri
 uatus cū Tiberiū Gracum intemit. Q̄q; hoc q̄s res nō
 solum ex domestica rōe s; attigit ē bellica; q̄m ui manu
 q̄ oſecta est. S; tñ id ip̄m est gestu; osilio urbano sine exci
 tu. Illud aut optimū est in quo inuadi s̄dere ab inuidis
 & impijs me audio. Cedunt. ūna t̄p̄e cedit laurea lin
 gue. Ut. n. alios omitta; nob; res. p. gubnantib; nō ne t̄p̄e
 arma cesserit. Neq; n. in rep. p̄ctm̄ tuit grauius unq; nec
 manus h̄aduū. Ita osilis diligentiaq; n̄ra celit' de maūb;
 audacissimoz ciuium dillapla arma ceciderit. Que res i
 gesta unq; in bello tanta ē? Qui triumphus oferendus? Lz
 n. n̄. M. filii ap̄ te glari adque & h̄ditas hui' glie &
 factor' imutatio p̄tinet. Mibi quide; certe uir abundis
 bellicis laudib;. Cl. Pompeius multis audientib; hoc

2^a ps. Confirmat lon
 argum̄tate decisio
 datam;

Cicero de seip̄o ex
 filio;

talib; nulla sit
 ut impu & m
 ndis puro. Qu
 lo putent d
 molestias cu
 noiam timent
 pu; sibi oſt
 sint molli
 q̄m nō s̄t
 gerendū; ab
 ndi reip. ē. Ne
 tudo pot. Cap
 ſao. an magi
 a sit re; hui
 as. Sic q̄; na
 churi. Que
 it i eoz; uita
 egent & q̄; ſi
 mit. Quo cur
 enap; efficien
 gitudō ē ai ad
 ndi; at q̄; act
 a sit s; ē ur
 est ne. ur
 apiditate; h
 est ip̄s d̄lge
 uores ēē q̄; m
 lla sepe oſt
 ingenuū; p
 re; q̄; t̄p̄
 e mlti redi

tribuit ut dicere frustra se triumphum deportatur fuisse nisi meo in rem. p. beneficio ubi triumphare esse habiturus.

Sunt quoque domesticæ fortitudines non inferiores militari, quibus plus est quam in his opere studii quod ponendum est. Oportet enim illud honestum quod ex animo excelso magnificoque animo efficit non corporis viribus. Excitandum tamen corpus et ita efficiendum est ut obedire consilio vix possit in exigendis negotiis et in labore tolerando. Honestum, ut id quod ex animo totum est potius, in animi cura et cogitatione. In quo non minores utilitatem afferunt quam togati et p. presumunt quam qui bellum gerit. Itaque eorum consilio sepe aut non suscepta aut effecta bella sunt non nunquam autem est illata. Ut M. Catois bellum tertium punicum, in quo est mortui ualuit auitas.

Quæ experientia quæ magis est de cernendi ratio quam de certandi fortitudo. Sed cauendum ne id bellandi magis fuga quam utilitatis ratione faciamus. Bellum autem ita suscipiat ut nihil aliud nisi pax uideatur.

FORTIS uero animus est constantis est non perturbari uerbis, alpis nec tumultuantibus de gradu decipi ut dixi, sed potius animi uti consilio nec animo discedere. Quia hoc animi illud ingenium magni est propriæ cogitatione futura et alii animi ostentare quod accidere possit in utraque partem et quod agendum sit, cuius quod euenit nec committere ut aliquid sit non putant. Hæc sunt operi magni animi et excelsi et prudentia consilioque fidentis. Temere autem manum usari est manum cum hoste colligere immane quoddam et beluæ simile est. Sed cum tempus necessitasque postulat decertandum manu est et mors futuri turpitudinisque imponenda. De utendis autem diripiendisque uerbis ualde illud considerandum est ne quod temere ne quod crudeliter fiat. Idque est uiri magni rebus agitatis purare sonites multitudines, consuare in omni fortuna recta atque honesta retinere. Ut enim si quidam noui, supra dixi qui urbanis rebus bellicis antipont sic reperies multos quibus periculosa et calida consilia quæ cogitatoribus splendidiora et maiora uideant. Numquam omnino periculi

Beatus Iohannes euangelista in apocalypsi declarat fortitudines hoc modo. Dicit cum puenisset ad quartum celum in quo est corpus solis. In corde et corpore solari uidit unum spiritum omnibus armis munitum. Habebat in capite. Toracem loriceam. coram. mureas. scutum et enses et unum alas ferreas seu calibas. Que signa sunt minister et imperator fortitudinis. Magnificencia, fidentia, patia, et perseverantia. Magnificencia est rebus magnis et excellis cum ampla quadam et splendida potentia agitatio atque administratio. fidentia est per quam magis et honestis uerbis multum ipse animus in se fiducia certa cum spe collocant. Patia est honestatis et utilitatis cum permansio. Perseuerantia est uix bene considerata perpetua mansio.

f. Conclusio.

H

officij fortitudis
utis et constantis uiri
non perturbari aduersus.

uid suam inuentioem uirtutem
reca fortitudines militares

no sed hic fortis circa
pericula. et quod pericula fugiunt.

Ca. 40.

3. r.

3. r.

fuga
fugient
quo n
suetud
tes; le
cuat
temp
n quon
sare re
res. Act
stemp
fermen
quod ad
fruenti
ppria p
uellent
cedemo
congre
qui clas
dimitan
classe illa
no posse
pshere
munda of
Q. Maxi
stunt re
postq; ma
utandu
optimu
MHI NO
Vray; ut

fuga committendum est ut imbelles timidiq; uideamur. Sed . N.
 fugiendum e illud ne offeramus piculis e sine causa
 quo nihil pot eē stultius. Quia in aduandis piculis
 osuetudo imitanda medicorū est qui leuit egrotan-
 tes leuit curant, grauiorib; aut morbis piculosas
 curatōes & ancipites adhibere cogunt. Q r. in triqlo . N.
 tempestates, optare denitis est. Subuenire at tempesta-
 ti quouis modo quouis nē sapientis. Cap; magis si plus adipi-
 scare re explicata boni q̄ adlubitata mali. Periculose aut
 rez. Actiones p̄tm his sunt qui eas suscipunt p̄tm r. p̄.
 Itemq; alii de uita alii de glia & bruidentia cuius indi-
 scrimen uacant. Promptiores i debent eē ad nra picula
 q̄ ad coia. dimicant p̄tius de honore & glia q̄ de ceteris comōis
 fruuenti. ut multi sūt qui nō mō pecunia; s; e uita; p̄fide
 p̄ p̄ria pati cent, uidem glie iactura; ne minia; q̄; facere
 uellent ne r. p̄. q̄m postulante. Ut Kaligritidas qui cū la-
 cedemoioz dux fuisse peloponēsiaco bello militaq; fecisse
 egregie uertit ad extremu; oia. cu; osilio nō paruit eoz
 qui classe; ab arginuisis remouenda; nec cū Atheniesib;
 dimicandu; putabant. q̄; callide ille r̄ndit, lacedemoios
 classe illa amissa alia; pare posse se fugere sine suo dedecore
 nō posse. Atq; hec q̄m Lacedemoniis plaga medicis illa
 pestifera qua cū deombrat inuidia; timēs temē cū q̄m
 runda oflitiss; lacedemoioz ope; oflitit conuert. Q̄nto
 Q. Maximus melius. de q̄ Ennius. Vrius hō nob amittandore
 stituit rem. Nō. n. r̄mores potiebat ante salutē. Ergo
 postq; magis magisq; uiri tuic glia clare. Qd̄ genus p̄tam
 uitandus est. e inreb; uelans. Sūt. n. qui qd̄ sentuūt e si
 optimum sit tamen uuidie metu non audent dicere.

O MNI NO qui r. p̄. p̄futuri sūt duo platonis p̄cepta tenent
 Vrius; ut utilitate; cuius; sic tueantur ut qd̄d agant ad eam . N.

adūfag
A

Distinctio rez picul

Adque picula debent
eē p̄mptiores.

Exemplus extrin

Exemp
domest

ca. Precepta platon
Gubnantib; rez

...tatur f...
 ...bitur...
 ...lur...
 ...io...
 ...efficit non...
 ...fficiet...
 ...milabre...
 ...mai...
 ...nt q̄...
 ...aut nō...
 ...M. Car...
 ...alut...
 ...dact...
 ...q̄ ut...
 ...n p̄...
 ...reb;...
 ...i uti...
 ...gnū...
 ...fit i...
 ...utte...
 ...e ex...
 ...e us...
 ...sile...
 ...e mo...
 ...xp̄...
 ...qd̄...
 ...ntes...
 ...a re...
 ...ell...
 ...q̄...
 ...oio...
 ...e mo...
 ...dit...
 ...m...
 ...z...
 ...g...
 ...e...

referant obliti comodorum suorum. Alter ut totum corpus r. p.
 sic praevident ne dum propter aliqua tueantur reliqua deficiant
 ut. n. tutela sic procuratio r. p. ad eorum utilitatem; quae commissi
 sunt & non ad eorum quibus commissa est gerenda est. Qui
 autem pro civium consulunt partem negligunt res perniciosissimas;
 incivilitatem inducunt. seditionem atque discordiam. Ex quo e-
 venit ut alii plures alii studiosi optimi cuique videantur pro-
 ci inimicos. Hinc apud Athenienses magna discordia. in nostra r. p.
 non solum seditiones sed & pestifera bella. Quae grauis & fortis
 civis in r. p. dignus principatu fugit atque odit, traditque se
 totum r. p. Neque opes aut potentiam sectabitur totamque eam
 sic tuebitur ut omnibus consulat. Nec vero omnibus fallis iodium aut
 invidia; quoniam vocabitur. Omniaque ita iustitiae honestatique adhaere-
 scet ut dum ea sua quibus grauius offendit mortem potius quam
 petat quam desat illa quae dixi. Miserrima omnino est ambitio
 honorumque contentio. de qua praecellere apud eundem est Platone; sicut
 facere eos qui inter se contendunt uter potius r. p. admittet ut
 si nave certarent quis eorum potissimum gubernare. Idemque
 praecipit ut eos adversarios existimemus quae arma contra ferant non
 eos qui suo iudicio tueri r. p. velint. Quales fuit inter. P. Afr-
 canus; & Q. Metellus; sine acerbitate dissensio. Nec vero
 audiendi qui grauius irascendum cum inimicis putabunt, idque
 magnam & fortis viri esse censebant. Nihil. n. laudabilius
 nihil magno & praecellere viro dignum placabilitate atque clemen-
 tia. In libris vero propriis & in iuris equabilitate excenda est
 & facilitas & altitudo ad quod dicitur irascamur aut in tempestive
 accidentibus aut imprudentibus rogantibus in morositate; utiles
 & odiosa; incidamus. Sed tamen ita praeterea est mansuetudo atque
 clementia ut adhibeat r. p. cauta severitas sine qua admini-
 strari civitas non potest. Omnis autem & adversio & castigatio otu-
 melia vacare debet neque ad eum qui puniet aliquem aut

.N.
 ne vitia vitanda res p.
 gubernantibus.
 vitandus in ambitio

vitandus ira.

.N.

neque
 & ne m
 illi nec
 mendo
 illa ten
 thicis
 aratun
 tandu; q
 mendo;
 & aduol
 dum an
 immedat
 oi uita
 te idem
 donu; re
 tate & h
 magnu
 qui mor
 nos geru
 liare; su
 plio; fer
 ut his fac
 sibi q; p
 ut pspice
 fortune.
 amroz
 tpris cau
 ne ne ad
 noi ee put
 la peccat
 inmaxie

uerbis castigat sed ad rei p. utilitates referri. Cauendum est N
 e ne maior pena q̄ culpi sit. & ne iisdem decus alii placat
 alii nec appellent q̄m. Phibenda aut maxie est ira ipu- N.
 nuendo. Numq̄. n. iratus qui accede ad pena; mediocritate
 illa tenebit que est int̄ nimium & pauc̄ que placet p̄p̄ate
 thicis; & recte placet mo ne laudent iradiaz; & drent
 a natura datam. Illa uo oib; irreb; repudianda est. Op- H
 tandu; q; ut hi qui reip. p̄sumt legum files sint; que ad pu-
 nuendu; no iradiaz sed eqtate ducunt. Atq; e irreb; p̄p̄is
 & ad uoluntate; nram fluentib; supbia; magnop̄ fasti-
 dum arrogantia; q; fugiunt. Na; ut ad usas res sic fas; H
 imoderate ferre leuitatis est. Preclara est equabilitas in
 oi uita & idem semp uultus eademq; frons ut de Socra-
 te idem de. C. q; Lelio accepimus. Philippu q̄dem Mace-
 donu; regem reb; gestis & glia sep̄atum a filio facili-
 tate & huantate uideo superiores fuisse. Itaq; alter sepe
 magnus alter sepe turpissim̄. Unde recte p̄p̄e uident̄ N.
 qui morient ut quanto superiores simus tanto summissi
 nos geramus. Panetius q̄m auditores Africanu & fai-
 liare; suu; solitum ut diceret ut equos p̄ crebras otentoes
 p̄loz ferocitate exultantes domitorib; tradere soleant
 ut his faciliorib; possint uti sic hoies sedis reb; effrenatos
 sibi q; p̄sidentes tanq̄ inq̄ru rōis & dextere duci oportē
 ut p̄spicerent rez humanaz ibecillitate; uarietatemq;
 fortune. Atq; miserabilissimis reb; maxie est utendu osilio
 Amicor; hisq; maior e q̄ ante tribuenda e auitas. Iisdem
 t̄p̄rib; cauendu est ne assentatorib; patefaciam̄ aures N.
 ne ue adulari nos sinamus. in quo falli facile est. Tales n.
 nos ee putamus ut iure laudem̄. Ex quo nascut̄ inuabi-
 lia peccata cu hoies inflati op̄ioib; turpit̄ irident̄ &
 inmaxis usant̄ errorib;. Sed hec q̄z hactenus. Illud

3° uultus supbia et arrogantia.

Panetius p̄ q̄ in h̄g latina dicitur sc̄

no documentis.

o orama
etam.

u; corpus. r̄p̄
 liquas defam
 ate; q̄ commu
 nda est. Qui
 e; p̄uicofiffi
 dia; Ex quo
 uq; uident̄ p̄
 bidie. i n̄ia
 grauis & forte
 rt tradetq; se
 at totasq; am
 allis iadu aut
 metatq; ad
 morte potu
 io est ambr
 t Platone; h̄
 admittet u
 brare. dem
 tra ferant n
 fuit int̄. Pl
 ilio. Na; uer
 s putabit d
 a Laudabilis
 tate atq; cle
 te excenda est
 ut int̄p̄p̄at
 rofitate; ubi
 utriusq; ad
 sine qui. d̄m
 castigatio
 alique aut

quidem sic est iudicandum; maxias geri res & maxia esse ab
his qui res. p. regant q' eoz administratio latissime pateat ad
plurimos q' ptineat. Esse aut magni ai & fuisse multos dicunt
& inuita otiosa qui aut iuestigarent aut conarent magna
qdam seseq' suaz rez finib' otinent aut int'iecti intra p'q' &
eos qui temp. administrarent & delectarent re sua familiarino
eam qem sine re exaggerantes neq' excludentes ab eius usu suq'
potiusq' & amicus impietates & r. p. si qm usus eet. Que p' bn
puta sit nullo turpi questu n; odioso tu; q' plimus mo dignis
se utilem pbeat. Deinde auget' re. diligentia. p'limonia. nec
libidini potius luxurieq' q' libulitati & bnficentie pat. hec
p'scripta suantem lz magnifice grauat' aioseq' uiue atq' e
simp' fidelite uite hoinum. amice. **q' tractat'. De tempantia**

SEQVITVR ut de una reliqua pte honestatis dicendū sit inq'
ueredia & q' quida; ornatus uite tempantia & modestia ois p'se-
ditio pturbatōni ai & rez modus cernit. Hæ loco otinet' id qd 2^a p'
dici latine decoz pot' grece prepon di. Hui' uis est ut ab hone-
sto nō queat separi. Nam & qd deceat honestu; est & qd honesti
est deceat. Quibus dua sit honesti & decori facilius intelligi q' ex-
plicari pot'. Quidq' est. n. qd deceat id tum appet. cū antegres-
sa est honestas. Itaq; nō solum in hac pte honestatis de qua
hæ loco dissendū est s; & in trib' superiorib' qd deceat appet.
Nam & rōne uti atq; ois prudent' & agere que agal shi-
deate oiq; in re qd sit ueri uidere & tueri deceat. contraq;
errare labi decipi tam delecte q' q' delirare & mente ee
captum. Et uista oia decora st. inuisa uō otia. ut. n.
turpia sic indecora. Similis est rō fortitudis. Qd. n. agi
uiril' aioq; magno fit id dignū uiro & decoz uidetur
Qd uō otia id ut turpe sic indecoz. Qr ptinet eoz ad 2^a p'
oem honestatem id qd dico decorū & ita ptinet ut nō
recondita quadā; re cernat' s; sit impmtu. Est. n. qdam

q' p' de decoz.

uō ptendit tractare

uō decoz nascit' ex utrib'
uolunt' nec ab eis distingua

H.

decoz nō solum tempantie
modestie & uereditie s; ois
uirtuti ois fore.

quod in
uirtute
poris se
totum
cogitatio
& grūle
sit. & a
nestatis.
ee qd ole
arellas a
sic diffin
neam si
cu spe qu
eo decoz
sident. S;
quaq; pl
nos dier
est pens
At Atre
Sed pte
at p'lon
tuq; iuar
te p'lon
aut cu;
dite sint
nos ad u
honestat
hæ qd sp
poris apt
ipō q' in
decoz qd

quod intelligit uirtute quod deceat qd cogitatio magis pt
 uirtute q re separi. Ut. n. uenustas & pulchritudo cor-
 poris secerni no pot aualitudine sic hoc de q laqri decoz
 totum illud qm est cum uirtute ofusum s; mte &
 cogitatioe distinguit. Est aut ei descriptio duplex. Nam
 & gnale qdam decoz intelligimus qd moi honestate uer-
 sat. & aliud huic sbiectum qd ptinae ad singlas ptes ho-
 nestatis. Atq; illud supius sic fere diffini sole decoz id
 ee qd ofertaneu; sit hois excellentie in eo in quo na eius
 areliq; aiantib; differt. Que at pi sbiecta gnū est eam
 sic diffiniunt ut id decoz uelint ee qd ita ne ofenta-
 neum sit ut in eo moderatio & temperantia appareant
 cu spe quadu; libali. Hoc ita intelligi possunt extiare ex
 eo decozo quod poete sequit. de quo alio loco plura dici
 solent. s; tñ suare illud poetas qd deceat dicim cu id qd
 quaq; psona dignū est & fit & dr. Ut si Eacus aut Mi-
 nos drent oderint dum metuant. Aut natis sepulcro ipe
 est pens uideret indecoz. qz eos fuisse accepim iustos
 At Atreo dicente plausus excitant. est. n. digna psona oio
 Sed poete qm qd quenaq; deceat ex psona iudicabit. Nobis
 at psonam imposuit ipi na magna cu excellentia pstan-
 tiaq; aiantum reliquoz. Quo circa poete i magna uaieta-
 te psonaz e uiciosis qd ueniat & qd deceat uidebut. Nob
 aut cu; a na ofertantie moderatois temperantie ue die pres-
 dite sint cuq; eadem na deceat no negligere qadmodum
 nos ad u hois gerimus efficit ut & illud qd ad uisus oez
 honestatem ptinet decoz q; latissime fusu; fit appat. Et
 hoc qd spectat i unoq; gne uirtutis. Ut. n. pulchritudo cor-
 poris apta compae mibroz mouet oculos atq; delectat s;
 ipo q; intra se om; ptes cu; quoda lepore ofertuit sic hoc
 decoz qd eluce. inuita moue ad pbatem eoz qb; cum

Dupplex decoz

diffinitio Gnalis decoz

diffinitio spalis decoz

Ex

Drum
decoz p
cu et p

Ho fil

maxi. i. ce. do
 fime potest d
 multy dicunt
 uent magn
 h intra pte
 re suafidur
 e abeui uin
 eet. Que p
 nis modigne
 p fimonu. ne
 icentie port
 eq; uue atq;
 tar. De temp
 dicendi sit m
 mede h. u. o
 loco stinet id
 ul est ut. ab
 est. & qd bon
 is intelligi qe
 ape. cu. im
 nestate de qu
 p deceat app
 ere que agal
 deceat. contr
 re. & mente
 uo stur. ut
 tudis. Qd
 decoz. mde
 ptinet qd
 ptinet ut
 tu. est. n. qm

uiuunt ordie constantia & moderatõe dcoz oiu; atq; factoru;
Adhibenda est i queda; reuerentia aduersus hoies & optimi v
cuiq; & reliquoz. Nam negligẽ quid dese qsq; sentiat non
solu; arrogantis est s; & oio dissoluti. Est at qd differat i oi
roẽ hẽnda iusticiam & uecondia;. Iusticie ptes sũt nõ
uiolare hoies; uecondie nõ offendere iq; max uul pspat decori

His i expoitis quale sit id qd decere dicim intellectus puto. 27. ad q. 11. r. 11.
Offinãt qd ab eo ducit hanc p hẽt uia; que ducit ad ue
nientia; q; uatõemq; nature; qua si sequntur duces nunq;
ab errabimus. Sequnturq; & id qd acutum & pspicax nã
est / & id qd ad hoium osociatõem accommodatum / & id
qd uehemis atq; forte. S; maxima uul decori inest pte de
qua disputamus. Neq; n. solum corporis q ad nã; apti sũt
s; multo magis ai motus pbandi qui ad nã; accommodati
sunt. Duplex est. n. uis aioz atq; nẽ. una p; in appeti
tu pãta est q est hõme grece; que hõiem huc atq; illuc
rapit. Alta in roẽ que docet & explanat qd facien fugien
q; fit. Ita fit ut ro pãsit appetitus obtemperet. Ois aut actio .n.
uacare deb; temeritate & negligentia. Nec nõ agẽ ad
cui nõ possit cam pãibile; reddere hec. n. est fere descriptio
officii. Efficiendũ est aut ut appetitus roĩ obediãt. eãq; neq;
pcurant. nec pp pigricia; aut ignauia; desãnt. sintq; tran
quili; atq; oi ai pãurbatõe cureant. Exquo elucebit ois stan
tia oisq; moderatio. Na; qui appetitus longius euagãt &
tariq; exultantes siue cupiendo effugiendo nõ satis arde
retinent; hi sine dubio fine; & moũ; transeũt & reliq;
atq; ab uicunt obedientia; nec roĩ parent cui sũt sũiecti
lege nẽ. Agb; nõ mo ai pãurbant s; & corpora. L; n. ora
ipã cernere uatoz; aut eoz; qui aut libidine aliqua; aut
metu comoti sũt aut uoluptate nimia gestuũt. Quoz;
oium uultus. uoces. motus. statusq; mutant. Exq;bus

ne dñi sit int' iu
sticiã; et uecondia
ialis sũma decori

dup' uul aioz; cupiscẽtia
et masculinitas. Terciam;
relinq; s; nutritia; q; nõ
adportuz;

H

illud in
te; sedim
ne qd te
Hay. n.
deamur
genior
& cetis q
ipm q; s
nuu; &
damus
uoc aliq
genus. l
elegans
Plautus
cuticor
ea que a
facilis et
si tpe fit
est. si rez
est qd; n
elutiq; u
tant au
dendi. S
q; tu; nã
nihil sen
aut men
aut agit
pulo ad
gnẽ. Sũt
hor q; uul
uoluptat

illud intelligit ut ad officij forma; reuerentiam appetitus os obediens
 sedandosq; esse excitandiq; ad aduersiones et diligentia ut
 ne qd temere aut fortuitu inconsiderate negligentia agant.
 Nam a. a. na. ita grati sumus ut ad ludu et iacu; facti esse ui-
 deamur s; ad seuitatem potius et ad qda; studia maiora at-
 grauiora. Ludo at et iaco uti illo dem l; s; sicut somno
 et ceteris quietib; tu; cu; grauib; seruisq; reb; sat fecimus.
 Hm q; genus iocandi no; psum nec immodestu; s; inge-
 nuu; et facetu; ee d;. Ut. n. pueris no; omiez ludi licentia
 datur s; ea; que ab honestatis actib; no; sit aliena sic ipo
 uo aliqd pbi ingenii lumen eluceat. Dup est oio iocam
 genus. Vnu; illibale. petulans. flagitiosu; obscenu;. Altm
 elegans urbanu; ingeniosu; facetu;. Quo gnie no; modo
 Plautus nr et athicoz antiqua comedia s; et ptoz So-
 craticoz libri referti sunt multa q; multoz facete dia ut
 ea que a sene Catone collecta st que uocant Apotemeta.
 facilis est i distinctio ingenui et illibalis iaci. Alter est
 si tpr fit remisso hoie dignus alter ne libo dem dignus
 est. si rez turpitudi adhibeat uboz obscenitas. Ludendi
 est qda; mo; retinendus; ut ne nimis oia psumamus
 elatiq; uoluptate inahq; turpitudiez delabam. Suppedi-
 tant aut campus nr et studia uerandi honesta et lu-
 dendi. Sed ptinet ad omie; officu q; rez sp in pmtu hre
 qtu; na; hois reliqs pecudib; ac beluis antecedit. Ille
 nihil sentit ri uoluptate; adea; q; fert oi impetu. hois
 aut mens discendo alit et cogitando sp aliqd aut inquit
 aut agit uidendi et audieri roe ducit. Quin et si q; e
 paulo ad uoluptate; ppensioz caueat mo; ne sit expecudu
 gnie. Snt. n. qdam hoies no; re s; noie. S; si q; paulo erex-
 tior qnu; uoluptate capiat occultat et dissimlat appetitu
 uoluptatis pp ueridiam. Exq; intelligit corpis uoluptate

3° ps de ludo et ioco.

4° ps circa qd pncipales
differet decore. Inq; ab
his differimus.

.n.

atq; factu
 nes. e optima
 q; sentiat no
 qd differat i
 nae pto; sit
 ui pspat de
 intellectus; p
 e ducit ad
 ur duce; n
 e pspat na
 aditum et
 ori inest p
 q ad riu; apt
 na; acco
 ma; p mape
 m hic atq; u
 qd facien
 et. Ois aut
 nec uo age
 st fere de
 dant. ois na
 dant. simy
 elucebit ois
 ruis euant
 do no; lre
 ruseit et reli
 at cui st
 vpora. L; n
 dme aliqu
 gestuit. au
 utant. Ex

nō satis eē digna; hōis pstantia eamq; otenu e reuicopor-
 tere. S; si sit qspiam qui aliqd tribuat uoluptati diligent ei te-
 nendū eē ei fruende modum. Itaq; uictus cultusq; corporis .N.
 adualitudine; referant e ad uires nō ad uoluptate;. Atq; e
 si oiderare uolumi que sit unā excellentia e dignitas itelli-
 gemus q; sit turpe diffuere luxuria e delicate ac molliter
 uiuere q; q; honestum parte otinent seuerē sobrie. **Cap. 3.**
INTElligendū at est e duabus q; nō anā induty eē p-
 sonis quaz una corporis est exqua dem os pticipes sumus
 rōis pstantieq; ei qua antecellimus bestis a qua eē hōestus
 decozq; trahit exqua rō inueniendi officii exgrit. Altā aut
 que pprie singulis est attributa. Ut n. in corporib; magne
 dissimilitudies sūt. Alios n. uidemus uelacitate ad cursu; alios
 uirib; ad luctandu; ualere. Itemq; informis alius dignitate; mee
 alius uerustate; sic inais existunt e maiores uarietates. Erat
 in L. Crasso in L. philippo multus lepos. maior e magisq; dei
 dustria in C. Celsare. L. filio. At in eodem tprib; i. M. Sauru. M. dru-
 so adolescente singularis seuitas. e in C. Lelio multa hylaritas.
 mei familiari scipione ambicio maior uita tristior. De gē-
 cis at dulcem e facetum festiuq; simois atq; in oi orōe sila-
 torem que; yronia; greci notauerūt. Saaxitem accepim. Cont
 Pythagora; e pielem sumia; autem osecutus e sine ulla ala-
 critate accepim. Callidum humiles exducib; perioz. Exno-
 stris ducib; q. fabum maxū; accepimus. facile celue ta-
 cere dissimulare insidiari p rye hostium silu. Itaq; gnē gē
 Themistades; phereu; salones cetis anteponunt. Imp q; uisu-
 tum e callidum fctm Solonis q; quo e tutior uita eēt. e
 plus aln rei. p. pdesse furere se simlaunt. Sūt hie aln mltz
 dissimiles simplices e apti qui nihil ex occulto nihil de nisi-
 dus agendu; putant. ueritatis cultores fraudis inimici. Itē
 q; alii quiduis inuiste ppetant cuius desinant dū qd uelint

e offō decori penes di-
 ueritates psonaz.
 Dup psonaz distinctio.
 tō q; p psonaz intelligit
 rōes ambientes sic fōt
 umbit suuz sōm.

aliquam
 ueritatē
 pmutat.
 Lalandu
 tens si
 e filio id
 uerib; n
 illuz qui
 mutaten
 mu; p
 die sunt
 doz. At
 ppa qu
 faciendu
 nā; sapm
 dia nre
 q; sequi
 doz illu
 te a. ad
 nihil est
 actionu;
 tis tuam
 ne ut qu
 mactōes
 hec dū r
 pē olicō
 ceti qui f
 nio d
 e mores
 nā graui
 semp m

sequuntur ut Sillam & M. Crassum uideamus. Quo igne
 uersutissimus; & patientissimum lacedaemonium Lisandrum acce-
 pitum. Contraque Callicratidam qui praefectus classis proximo post
 Lisandrum fuit. Itemque in Simonibus alius; quoniam qui quibus pro-
 tens sit efficit ut unus demultis esse uideat. Quod in Catulo patre
 & filio. idemque in Q. Mutio mantio uidimus. Audiuimus ex ma-
 ioribus natura haec idem fuisse in P. Scipione nasica utraque patris eius
 illius qui Tibi Gracchi conatus perditos uendicauit nullam co-
 mutatam habuisse Simonis. Nec non Xenocratem quem scissis-
 simus; philosophorum obsequiumque res ipsae magnam & periculis fuisse. Innumera
 aliae sunt dissimilitudines naturae morumque munere tamen ut utriusque
 doctus. Admonendum autem tenenda sunt sua cuiusque non uiciosa sed tamen
 propria quo facilius decorum illud quod quibus retineat. Sic enim est
 faciendum; ut utraque uniuersam naturam; nihil ostendamus. cum tamen suata propriis
 naturam sequimur ut & si sint alia grauiora atque meliora tamen non; stu-
 dia nostrae regule metamur. Namque non attinet ne repugnare non
 quae sequi quod assequi non queas. Ex quo magis emergit quale sit
 decorum illud ideoque nihil decet inuita ut autem inuicem obsta-
 te & aduersante & repugnante natura. Oportet siquidem est decorum;
 nihil est perfecto magis quam equabilitas uniuersae uita tamen singulis
 actionibus; quae suare non possis si alios naturam; inuita omittas
 tuam. Ut enim Simone eo debemus uti qui notus est nobis
 ne ut quidam uerba graeca inculcantes iure optio ut uideamus sic
 in actus omnemque uitam nullam discrepantiam offerre debemus. Atque
 haec diuina naturae tanta; habent uim ut non nunquam mortem sibi
 ipse osciscere alius debeat. Non enim alia in Catone M. Cato fuit alia
 ceteri qui se in Africa Caesari tradiderunt. Atque ceteris forsitan
 inuicem datum esset si se interemissent prope quod leuior eorum uita
 & mores fuerant faciliores. Catoni cui; incredibile habuisset
 naturam grauitatem eamque ipsi; perpetua obstantia roborauisset
 semper in propositis susceptaque consilio permansisse morum potius

Praecepta ponit distincte
 plonuz.

Nota de morte Cat
 morata laudata

q̄ tyranni uultus aspiciendus fuit. Q̄ multa passus est
 Ulixes in illo errore diuturno cū mulierib; e si curte &
 Calipso mulieres appellande sunt insurret. & i oī simōe
 oīb; affabilem se eē uelle. Domi & stumelias suoz an-
 cillaz q̄ ptulit ut ad id alii qd cupiebat puenire. Ar diax
 quo aio tradit. milies oppetere mortem q̄ illa ppeti maluiss;
 Que otimplantes expendere oportebit qd q̄ heat sui eaq;
 moderari nec uelle expiri q̄ se aliena deceant. Idē maxie
 quenz dece qd est cuiq; suoz maxie. Suū i qsq; noscat igeūy
 acremq; & bonoz & uicioz suoz iudices pbeat ne scemci
 plus q̄ nos uideant hie prudentie. Illi. n. nō optias s; sibi ac-
 comodatissimas fabulas eligunt. Qui n. uoce fixi s; epigo-
 nos medūq; eligunt q̄ gestu Menalippi clitemestriā semp
 rutilius quez ego meū Anthropi. nō sepe esopus aiacem.
 Hystrio q̄ hoc uidebit in scena qd nō uidebit s; sapiēs uir
 inuita. Ad quas i res aptissimi erimus in his potissimum
 elaborabim;. Sin alii necitas nos ad ea detrahit que nri inge-
 niū nō erunt oīs adhibenda erit cura meditatio & diligen-
 tia ut ea si nō decore atq; minie indecore facere possimus
 Nec tri est emittendus; tas; ut bona que nob; data sunt se-
 quam; q̄ ut fugiamus uicia. Ac duab; his psonis quas sup;
 dixi tertia adiungit; qua; casus aliq; aut tps impōit. Et
 ta & qua; nobis met ipis iudicio nro accommodam;. Nam
 regna impia. nobilitates. honores. diuitie opes eaq; que
 s; his oturia ut in casu sita ita tprib; gubnant;. Ipi autē
 gerere qua; psona; uelim; a nra uoluntate pficiscit;. Itaq;
 se alii ad pbyam alii ad ius ciuile alii ad eloq̄tia; applicant.
 Ipizq; uirtutis in alia alius mauult excellere. Quoz uō
 ptes aut maiores aliqua glia pstituerūt hi student plezq;
 in eodez gñe laudis excellere ut. Q. Mutius. P. filius i
 iure ciuili Pauli filius Africanus iure militari. Quidam

H.

Alia disti psonaz
 una corā alia spūis

aut ad
 e sum
 glim.
 inferia
 dem
 maioz
 meo Lab
 orib; h
 tate de
 uelini
 Ineunt
 or; id sib
 amauit
 di q̄ poss
 dicunt u
 adligen
 est exiit
 dubitasse
 tutis; ut
 fortasse
 sum est
 pceptis pe
 Alij mult
 dent ei m
 sue boni
 secuti uic
 excellent
 detrima
 que; potis
 aduam a
 gant ex

aut ad eas laudes quas a patribus acceperit aliam quendam addit
 et suam. Ut idem Africanus eloquentia cumulatam bellicam
 gloriam. Quod idem fecit Cameris filius qui cum belli laude non
 inferior fuisse quam pro aetate; Laudem doctrine et ingenii
 dem adiecit. fit autem videndum ut non nulli omnia imitatio-
 nem suorum suorum; quodam institutum; sequitur maximeque plerumque
 in eo laborant hi qui magna sibi proponunt obscuris orti ma-
 ioribus. Hec tamen omnia cum quaerimus quod deceat complecti animo et cogi-
 tatione debemus. Insuper autem institutum est quos rios et quales esse
 uelimus et in quo genere uitae que deliberatio est omnium; difficillima.
 Ineunte enim adolescentia tua; inest maxima imbecillitas consilii
 cum; id sibi quisque genus etatis degendae instituit quod maxime
 amauit. Itaque ante implicat aliquo certo genere cursuque uiue-
 di quam possit quod est optimum iudicare. Namque Hercules peligum
 dicunt ut est apud Xenophontem; cum prope pubescere quod tempus aetate
 ad eligendum; quae quisque uia; uiuendi sit ingressurus datus
 est; exiisse insolitudines; atque ibi sedentes diu secus; multumque
 dubitasse cum; duas cerneret uias una; uoluptatis altera; uir-
 tutis; utraque ingredi melius est. Haec Hercules Iouis sacro potuit
 fortasse attingere; nobis non idem qui imitamur quod cuius uir-
 tum est atque ad eorum studia institutaque impellimur. Plerumque autem
 preceptis penitentium tributis ad eorum consuetudinem; moresque deducimur.
 Alii multitudinis iudicio feruntur; quae maiori parti pulchra ui-
 dentur ea maxime exoptant. Nonnulli tamen suae felicitate quodammodo
 suae bonitate naturae; suae penitentium disciplinae strecta; uita
 secuti uiam. Illud autem maxime rarum; genus est eorum quae aut
 eccellente ingenii magnitudine aut perclara eruditione atque
 doctrina; aut utraque re ornati spaciis; et deliberandi habuerunt
 quae potissimum; uita cursu; sequi uellent. In qua deliberatione
 ad suam cuiusque naturam; consilium est esse reuocandum. Nam cum; in omnibus que
 aguntur ex eo modo quo quisque nactus est ut supra dictum est quod

officia per impo-
 que ab ingenio
 p. fuerunt.

Ho
 Hic
 Deo
 Cui
 qui
 fort

Ho
 Hic
 Hic

deceat exgrimus tunc in tota vita constituenda multo est
 rei cura maior adhibenda ut ostentare in perpetuitate vite possim
 nobis metipsis nec in nullo officio claudicare. Ad hanc autem rem
 quae maxima vim natura habet fortuna proximam utriusque omnino ha-
 benda ratio est intelligendo quae vite scilicet naturae magis. Aliter
 et firmitior est et constantior quam fortuna ut non nunquam tanquam
 ipsa mortalis cum immortalis pugnare natura uideat. Qui in ad-
 naturae suae non uiciose genus uiuendi consilium omnino stultit
 is constantia teneat. Id enim maxime decet noli forte se intel-
 lexit errasse intelligendo quae vite. Quod si accidit potest
 aut accidere faciendi morum institutorumque immutatio est. Cum
 in immutatio si temporaria adiuuabit facilius comodiusque faciemus
 si minus sensim pedetentimque faciendum ut amiciae quae
 minus delectent et quae minus plent magis decere cen-
 sent sapientes sensu diluere quam repente perdere. Comuta-
 to autem quae vite omni ratione curandum est ut id bono consilio uideam^{fecisse}

Sed quoniam paulo ante deum est maiores. **De imitatione maiorum.**
 imitandae esse pro illud exceptum sit ne uicia sint imitandi
 Deinde si natura non fert ut quidam imitari possint. Ut superioris
 filius africanus qui hunc paulo natum adoptauit pro infir-
 mitatem ualitudinis non tam potuit patri similis esse quam ille
 fuerit sui. Si in non potuit siue casu defendere siue propter o-
 ribus tenere siue bella gerere illa tamen praestare debet que
 erunt in ipsius potestate iusticia fides liberalitate modestiam
 temperantia quomunus ab eo quod desit requat. Optima autem
 hereditas a patribus tradit libis omni primotuo praestantior gloria
 uirtutis reque gestarum cui dedecori esse nefas et incivium
 iudicandum est. At quoniam officia non eadem disparibus etatibus tri-
 buuntur aliaque sunt iuuenum aliaque seniozum aliquid de hac distinc-
 tione dicendum est. Est in adolescentis officium maiores natu-
 uereri. ex hisque deligere optios et probatissimos quorum consilio

cepta circa maio-
 ri imitatione et sequitur.

de adolescentis officio

atque autem
 di et regni
 cendi est
 cor bellis
 relaxare
 memini
 maiores
 munera
 ut amice
 quae plurim
 tique ne l
 turpis t
 temperantia
 cuius rapt
 de ne illi
 de pagin
 intelligere
 et decus
 comissa r
 uiuere u
 et in in r
 h. solemn
 accole offi
 inquirere r
 repient
 tibus. Nihil
 consilio suam
 inuenerunt
 rebus forma
 iudici scilicet sat
 e illa ut p

atq; aucte nitant. Inuentis. n. etatis incertitia seruū ostitue
 da & regenda prudentia. Maxie at hęc etas alibidinib; ar
 cendi est. excendiq; in labore patientiaq; & ai & corporis ut
 eoz bellias & ciuilib; officiis iugeat industria. Atq; e cu; —
 relaxare aios & dux se iocunditati uolent caueant intēpitia;
 meminit uerealie. Qd̄ erit facilius si inb; moi qm̄ rebus
 maiores natu uellint intēsse. Senib; at labores corporis
 minuendi & excitatōis ai augende uident. Danda uō opa —
 ut amicos & iuuentute; & maxie r. p. o silio & prudentia
 q̄ plimū; adiuuent. Nihil at magis caueñ est senectu — . n.
 ti q̄ ne langori desidieq; se dedit. Luxuria uō cū oi etati
 turpis tñ senectuti turpissia est. Sin aut̄ e libidini in
 tempantia accessit duplex malū; est q̄ & ipi senectus dede
 cus xipit & facit adolescentiū ipudentiore; intēpantiam
 Ac ne illud qm̄ alienū; est de magistratū; de puator; ciuū
 de pegrinoz officis dīe. Est i p̄pui; mutū; magistratus
 Intelligere se gerere psonā ciuitatis debereq; ei dignitate
 & decus sustinere suare leges iura describere ea fidei sue
 comissa memise. Priuati aut̄ op; equo & puri cū ciuib;
 uiuere iure. neq; summissū; & abiectū; neq; se effertentem
 & tñ in re p. ea uelle que tranqua & honesta sint. Talem
 n. solemus & sentire bonū ciuez & dīe. Peregrni aut̄ atq;
 accole offm̄ est nihil p̄ter negotiū suū; agere nihil de alio
 inquirere minieq; eē in alia r. p. curiosum. Ita fere offā
 repient cu; q̄rit qd̄ deceat quid aptū; sit psonis t̄p̄rib; eta
 tib;. Nihil est qd̄ tam deceat q̄ moi re gerenda capienday
 o silio suare ostantia; . S; qm̄ decoz illud moib; fcis & dictis
 in corporū; denuq; motu & statu cūit̄ adq; positū est in trib;
 reb; formositate ordine ornata adiectoz apto difficile ad elo
 q̄ndū; s; satis facile erit intelligi. In his aut̄ trib; o tmet̄ cura
 ē illa ut p̄tem ab his qb; cū; apt̄ quoz uiuunt̄ his q̄ de

Q. mod offm̄ seruū;

Officia magistratū;

officia puator;

offm̄ pegrinoz

Conclusio circa officia
 ligenda

. n.

rebus pauca dicantur. Cap^o q^o de uerecondia

PRINCIPIO corporis nri magna nra ipa uidet huisse ueni
que forma; nram reliqua; figuram in qua eet spes hesta
eam posuit in pntu. Que ptes aut corporis ad nature neces
sitate date aspectu; eent difforme hitux atq; forma eas
ostrinxit atq; abdidit. Hinc nature tam diligente; fabrica;
imitata est huium uerecondia. Que n. na occultauit eade
os qui sana mente sunt remouet ab oculis ipiq; necitati
dant opam ut q; occultissime paxant. Quazq; ptiu; corporis
usus necy sunt eas n; ptes neq; eaz usus suis noib; appellet.
edq; facere no est turpe mo occulte id die obscenu est. Itaq;
nec actio illaz rez apta petulantia uacat nec orois obse
nital. Nec uo audiendi sunt Cinici aut si qui fuerit stoici
pene cinici q; reprehendit na; & irident q; ea que no sut
turpia noib; ac uerbis flagitose dicantur. Illa aut que
turpia sut noib; suis appellen. Latrocinari fraudare adulta
re re turpe est s; dicit no obscene. Libens dare opuz re
honestum est noie obscene. Pluraq; in ea; snia; abeudes &
uexdiam disputant. Nos aut nra; sequam & aboi qd abhor
ret; oculo; auriumq; appatoe fugiamus. Status incedis
sessus ac cubitatio uultus oculi manuumq; motus teneant
illud decoz. Quib; in rebus duo maxie sunt fugienda hic qd
effeminatu; aut molle ne qd durz aut rusticum sit. Nec uo
hystriouib; oratorib; q; cedendum est ut his hec apta sint
nobis dissoluta. Scenicoz qdem mos tanta; ht uetis disciplie
uerecondia; ut in scena; sine sbligaculo pdeat nemo. Verent
n. si quo calu euenit corporis quedas ptes apiant & aspiciat
no decore. Nro qem more cu; pentib; puberes filii cu; scis
generi no lauant. Retinenda est i hmoi grus uexdia
prestim ipa nra magna & duce. Cu; aut pulchritu
dinus duo grna sint quoz in alto uenustas sit in alto dignas

ue mbra na in aiali
occulta ab oculis mo
ueda. et que nec ipa
nec eoz usus suis sut
noib; appellanda.

remouet q; daz opiaz
et sniaz.

quo suandus sit gestus
corporis

quis hie ornatus ex
terioz.

dignita
uirilem
natus.
& pulch
motus
& simpli
tuenda
dica et
stem &
stus in
aut ne
puz fert
mus fe
mouent
ficatio fu
est ne di
ne inptu
inunq; a
Otus au
Cognitio
ad agend
utani ap
uis orois
otentio d
Sermo u
uerket; se
nulla sm
studiu i
rhetoz tu
eodem ad
inuace a

dignitas uenustatem muliebre dicere debent dignitatem uirilem. Ergo & a forma remoueat ois uiro no dignus ornatus. Et huic simile uicium; ingestu motuq; caueat. Nas & palestrici motus sunt sepe odiosiores & histrionu no nlli motus ineptis no uacant. Et in utraq; gne que sut recta & simplicia laudant. forme aut dignitas coloris bonitate tuenda est. color excitatoib; corporis. Adhibenda ptea mudiicia est no odiosa neq; exquisita nimis. tmq; effugiat agrestem & inhumana; negligentia;. Eadem ro est hnda uestitus in quo sicut in pliq; reb; mediocritas optia est. Cauem aut ne aut tarditatib; utamur ingressu molliorib; ut popuz feculis similes ee uideam; aut in festinatib; suscipiamus festinatōes nimias celitates. Que cu; fuerit hinceluz mouent; uultus mutant; ori torqnt; ex qb; magna significatio fit no ad ee instantia;. Sz mlto e magis elaborandū est ne ai motus a nā recedant. Qd assequimur sic auebimus ne inpturbatōes atq; exaiatōes incidamus; & si attentos i animiq; ad decoris p̄uatoē; tenebimus

Motus aut aior duplex est alti cogitatiois; alti appetitus. Cogitatio in uero exquirendo maxie usat. appetitus ipellit ad agendu;. Curanduz est i ut cogitatioe ad res q; optias utam; appetitus; ui obediētes p̄ham;. Et qm magna uis orois est eaq; duplex est; na; alta stentiois alta smois; stentio dikeptatoib; tribuat iudicioz; & stentiois senatus. Sermo in curulis; disputatoib;; orationib; familiarum uerket; sequat; & uulua. Contentiois p̄cepta rhetoz sunt nulla smois. qz q; haud scio possint hec q; ee sz discentuz; studiis inueniūt magri. Huic at qui student st no nulli rhetoz turba referta oia; q; q; que uboz smiazq; p̄cepta st eadem ad smonez p̄tinebūt. Sz cu; orois iudice; hēamus inuace aut duo sequam; ut clara sit ut suauis utrunq;

De duplici aior mo
occupabili et mase

diuisio attenden; et p
ta p̄uiciam de smois
et stentione.

11.

o iudicium eoz q̄ introducti
sunt ad ille deozatore q̄lis
fuit eoz eloq̄ntia.

o p̄cepta smois.

oio anā petendum est. uez altim excitatio augebit alterū
mutatio presse loq̄ntum e lenit. Nihil fuit incatullis ut
eos exq̄sito iudicio putares uti līar q̄q̄ erant līati. s; e alii
Hi aut optime uti lingua latina putabant. Sonus erat dul-
cis. līe neq; expresse neq; comp̄sse ne aut obscur eēt aut
putridum sine otentōe uox nec languens n; sonora. Vbe-
rior oio. L. Crassi nec minus faceta s; bñ lajndi de Catulis
opinio nō minor. Sale at e facetis alitus Cesar Catuli
p̄ris frater omis uicit. Ut illo ip̄o forensi gnē dicendi otent-
tiōes alioz. smone uincēt. Inoib; i his elaboran; est ut moi. N.
re qd deceat exquiramus. Sit ḡ hic smō inquo Socratici mu-
xiē excellunt lenis minieq; ptinax. misit in eo lepx. Nec
uō tanq̄ in possessione sua; uenerit excludat aliq; s; cū reliq̄
in rebus tu; in smone coi uacillitudine nō nunq̄ utendū est.
Ac uideat imp̄ quib; de rebus loquat; si seruis seueritate; adhibeat
suacolis leporem. Imp̄q; p̄uideat ne smō uicui; aliqd indi-
cet in eē morib;. Qd maxie tu; euenire solet cū; studiose
de abritib; detrahendi causa aut pridiculum aut seuerē aut
maledice otumelioseq; dē. Hent aut plezq; smones aut
de domesticis neq̄cū; aut de re p̄. aut de artui; studiis atq;
doctrina. Danda i op̄i est ut si e aberrare cepit ad hoc reuo-
cet orō. S; ut ap; res aderit n; n. usq; de rebus nec oī tpe nec
sile delectam. Aduertendu; est e quatenus smō delectatōem
beat e ut incipiendi rō fuerit ita sit desinendi modus. Sed
quō in omi uita rectissime p̄cipit ut pturbatōes fugiamus
i. motus ai nimios rōi nō obtemperantes sic ei moi morib;
smō debet uacare ne aut ira existat aut cupiditas aliqua
aut pigritia aut ignauia aut tale aliqd appetat. Maxieq;
curandū; est ut eos q̄bxu; smone; otferimus e uereri e dili-
gere uideamur. Ob uirgatoēs e nō nunq̄ incidūt necie
in q̄b; utendū; est fortasse e uocis otentōe maiore e uboz

o p̄cepta obuirgationis.

grauitate

grauitate
s; ut ad
multiq;
medici
deuote
uitate t
repellat
gnifican
tum est
e si nob
condi;
nec star
forme
audient
mur u
his hon
ad quem
lendi co
qui p̄mu
p̄mus q
tatis dom
bi ad h
one; adu
tulit. Hic
catam n
Ornand
di nec d
hnda rō
e hospite
q; multat
domus de

gravitate acrior. Id e' agendum ut ne ea facere videam' irati
 s; ut ad uxendū & secundum sic ad genus hoc castigandi rurs
 inuitiq; ueniamus / nec unq; nisi necio / si nulla repret' alia
 medicina. s; tñ ira, peul absit. cū qua nihil recte fieri nec osi
 deitate pot'. Magna aut' pte clementi castigatōe h; uti, gra
 uitate tñ adiuncta, & ut seueritas adhibeat' & otumelia
 repellat'. Atq; e' illud ipm qd acerbitatis h' obiuergatio si
 gnificandus; est ipius causa q' obiuergat' eē susceptū. Rec
 tum est at' e' in illis otentoib; que cu; inimicissis fuit
 e' si nobis indigna audiamus tñ grauitatem retinē / ua
 condia; pellere. Que. n. cū aliqua pturbatōe sunt / ea
 nec otanter fieri pnt / neq; his qui assunt applari. De
 forme e' est de se ipō pdicare & falsa p'stim' e' cū irrisiōe
 audientium imitari mulite; gl'ia; . Sed qm oia p'seq
 mur (uolum' qem certe) dicendū est e' qualemqualem
 hois honorati & pncipis domū placeat eē. cui finis e' usq;
 ad quem actōmadanda est edificandi descriptio & tñ adhi
 benda comaditatis dignitasq; diligentia. CH. Octauio
 qui p'mus ex illa familia os factus est, honori fuisse acce
 pimus q' p'claram edificasse in palatio & plena; dig
 tatis domū. Que cū auulgo uiseret suffragata dno nouo
 hoī ad osulatiū putabit'. Hanc Scaurus demolitus accessi
 one; adunxit edib;. Itaq; ille in hūa; domū osulatiū p' at
 tulit. hic sumu & clarissimū uiri filius idomū multipli
 catam nō repulsa; solū rettulit s; ignia; e' e' calamitate.
 Ornanda e' est dignitas domo. At nō ex domo tota qren
 da / nec domo dñs s; dno domus est honestanda. Et ut iactis
 hnda rō nō solum sua s; e' alioz sic in domo clari hois inq;
 e' hospites multi recipiendi & admittendi hoī; cuiu
 q; multitudo. Adhibenda e' est cura largitatis. At. impla
 domus de decori sepe dno fit si est in ea solitudo & maxie

Ho bon
silitud

Jactantia uel Lau
 de se ipō est motu
 aū io in hoc ca dem
 tu.ū redingut p
 p'm.

Quia modestia oportet
 uti in sumptu h' dñi
 Et qua ratio de bon
 edificare

Documta de hedi
 magnus h'itis

augetur. ut
 ut inatulle
 ut h'itis; e' ali
 Sonus e' ut de
 obliu; e' ut
 ut in; sonora
 lapidi de Car
 is Cesar Car
 gne dicendi
 vrom; est ut
 quo Socrate
 t meoleps
 t aliq; s; cu
 unq; utendi
 euentate; ad
 uiau; aliq; ind
 olet cu; stud
 aut seuer
 q; smone; ut
 tu; studiu
 cepit ad h
 b; nec oī h
 s' mo delat
 endi modie
 rtutes fugam
 sic ei moi
 cupiditas al
 p'p'at. Al
 us e' uerem
 q' in adit
 tē maior

si sub alio dno solita sit frequentari. Odiosum est. n. cu aptereum
tib; de odomus antiqua heuq; dispuri dno dñario. Quidem his
tprib; inmultos lice dicere. Cauendu est aut pcpue supe hedi-
ces ne extra moium sumptu & magnificentia pleis. Quo in
gnie mltu; mali e inel est. Studioso. n. pleriq; psertim in hac pte
fra pncipuz; imitant; ut. L. Luculli sumi uiri uirtute cui qm
ti inuila; magnificentia st imitati. Quaz dem adhibendus
malus; ad mediocritatemq; reuocandus. Eademq; mediocritas ad
cem usum cultu; q; uite referenda est. s; hec hactenus. Inoi actoe
suscienda tria st tenenda. p ut appetitus uoi pureat q nihil est
ad offa; suanda accomodatus. deinde ut aduertat qnta sit illa
res qua efficere uelimus ut ne uen maior ne uen minor cura adhi-
beat & opi suscipiat q ca postulet. Tertiu est ut caueamus ut ea
que ptinent ad hilem spem & dignitate; moderata sint. Modus
at est optimus decus ipm tenere de quo andiximus; nec pcedi
longius. Ho; tñ triu; pstantissimu est appetitu obtepare intioi.
Deinceps de ordine rez & opportunitate tpz dicendu est. Hac
aut scia otinet ea qua; greci eutaxiam noiant; no hec qua int-
petramur modestia; in quo uo malus inest. s; illa est eutaxia in
qua intelligit ordinis obseruatio. Itaq; ut eandem nos modestiam
appellemus sic diffinit a stoicis ut modestia sit scia eaz rez que
agunt aut dicunt loco suo collocandaz. Itaq; uidet eade; uis or-
dinis & collocatois fore. Nam & ordine sic diffiniut; compositoz;
rez aptis & accomodatis locis. Locu; aut actois; opportunita-
tes tpz ee dicunt. Tps at opportunu; actoi grece eueheria;
latine appellat occasio. Sic fit ut modestia hec qua ita inter-
petram; ut dixi scia sit opportunitatis idoneoz; ad agendu locoz;
tpz. S; pot eadem ee prudentie diffinitio de qua pncipio di-
ximus. hec at loco de moderatē & tpancia sua & huz silib; uir-
tutib; qrimus. Itaq; ea que erant prudentie ppria suo loco
deā sunt. Que aut huz uirtutu; de quib; iam diu loquimur

ne & res suande mo-
gnē offoz; de quib; hūz
st. Et nō pcepta;

De ordine rez & oportu-
nitate tpz q solent
maxie uelire omnia.

H.
4^a p pnc

4^a p pnc

De Cultu
ul modestia

que pti
uimus
ut quidm
se & ou
uulue
ricles cu
roi offo
Sophocles
dece no
Sophocles
ruffe. T
fit in ita
aliud att
faciat in
ab humo
aliqua m
monitoe
delicta n;
randu; .
ascente
qd discrep
nu; q; sor
ul munit
mus aiad
Exaculoz;
omestio
otentoe
qd eoz;
no est mo
qd dedere
malus cr

que p̄tinent ad uerecondia; & ad eoz app̄tationem q̄b; cū ui-
 uimus nūc dicenda s̄t. Talis est ī ordo actionū adhibendus
 ut quādmōim in orōe ostanti sic inuita oīa sint apta inter
 se & uenientia. Tūpe. n. ualdeq; uiciosum est, in re seuerā
 uitiū dignū; aut aliq; delicatum inferre s̄mone; Bñ Pē-
 ricles cū hīc collegam in p̄tura Sophoclem poeta; hīq; de
 coi offō uenissent & calū formosus puer p̄terire dixissetq;
 Sophocles O puez pulchru; p̄cle ait ip̄e p̄tore; Sophocles
 dece nō solu; manus s; & oculos abstūtes hīc. Atq; hīc idē
 Sophocles si matletaz app̄tationē dixisse iusta reprehensioē ca-
 ruisse. Tanta uis est & loci & t̄p̄is ut siq; cām cū actur
 sit in itinere aut i ambulatōe secu; ip̄e meditet; aut si qd
 aliud attentius cogitet nō reprehendat. At hīc idē si uitiū
 faciat inhumanū uideat inīcia t̄p̄is. Sed ea s̄t que mltum
 ab humanitate discrepant ut si q; in foro cantet aut si est
 aliqua magna p̄uersitas facile appent nec magnop̄e ad-
 monitōem & p̄cepta desiderant. Que aut̄ p̄ua uident̄ esse
 delicta; a multis intelligi p̄nt ab his & diligentius decli-
 nandū; ut in fidib; aut tibus q̄uis paulum discrepet tñ id
 ascientē aiaduerti solē. Sic uiuendū est inuita ne forte
 qd discrepet, ul multo & magis quo maior & melior actio-
 nū; q̄ sonoz xentus est. Itaq; ut in fidib; musicoz aures
 ul minima sentuit sic nos si acres & diligentes eē uolu-
 mus aiaduētores uicioz magna sepe intelligemus expul-
 Ex oculoꝝ obtutu sup̄tuloꝝ aut remissioē aut oratione
 ex mesticia hilaritate ex risu ex locutioē ex reticētia &
 otentōe uacis ex simmissioē ex ceteris s̄ilib; facile iudicabim;
 qd eoz apte fiat, qd ab officio nāq; discrepet. Quo ignē
 nō est in cōmodū quale qd; eoz sit ex alis iudicare ut si
 qd dedecet in illos uitemus ipi. sit. n. nescio quō ut mag-
 in alis enamus q̄ in nob̄ metipis si qd delinqt. Itaq; facillē

Qual magendis sit
 ordo suandus.

Turpe

M.
 & linguaz.

Que s̄t ex omni
 ritate et uenit
 ten.

M.

corrigunt indilcendo quoz uicia mutant emendandi cā
magri. Nec uō alienū; est ad ea eligenda que dubitatō; affe-
runt doctos hoies ul. ē. usū pū; & his de unoq; officii grē quid
placeat exquirere. Maior. n. ps fere eo deferri sole quo anā ipū
deducit. inq; uideñ est nō mō qd qsq; loquat s; ē qd qsq; sen-
tiat atq; ē de qua cā qsq; sentiat. Ut n. pictores & hi q; signa fa-
briant & ueri ē poete suū; qsq; opus auulgo osiderari uult
ut si qd reprehensū; sit aplib; id corrigat; hiq; & secū & cū aliis
qd in eo pactū sit exquirat; sic alioz iudicio pmlta nob &
facienda & nō facienda & mutanda & corrigenda st. Que
uō more agant institutisq; ciuilib; de his nihil est p̄cipiendū.
Illa n. ipū p̄cepta st. Nec q; hō errore duci op; ut si qd Socras
tes aut Aristipus tra more osuetudinē; ciuile; fecerint
locuti ue sint; idem s; arbitrent; licere. Magnū. n. illi & di-
uinis bonis imbuti hanc licentiā assēq;unt. Cimicoz uō
tota rō est eicienda; est. n. inimica uerē die sine qua nihil
rectū; ēē p̄t nihil honestū. Eos at quoz uita p̄specta iñeb;
honestis atq; magnis est; bñ de r. p. sentientes ac bñ m̄tū;
aut m̄entes aliquo honore aut impio affectos osuare &
colere debemus. Tribuē & senectutimultū; cedere hū q;
magrātū gert aut hēbt; hie delectū; cuius & pegrinū. In
ipō q; pegrino p̄uatim ne aut. p̄. uenit. ad summa; ne agā
desinglis cōem totius gn̄is hūū; scilicet & societate; co-
lare. tueri. suare debemus. Jam de artificis & q̄stibus
qui libales h̄ndi q; sordidi sint hōc fere accipimus. Primum;
implant; hi questus qui in odiū; hūū; incurēt ut porti-
toz & fenatoz. Illibales at & sordidi questus m̄cenarioz
ōū; quoz opu nō quoz artes emūt. Est. n. in ipis m̄ces
autoramitu; s̄uitutis. Sordidi ē putandi q; m̄cant; amez-
catorib; quod statim uendant. Nihil. n. p̄ficiūt n̄ admōū;
mentiant; nec uō q̄q; turpius ē uanitate. Opificesq; om̄s

De dubijs p̄tis m̄tū; m̄dos

ona similitudo.

ō p̄fiducia sapientū.

Que artes & qui q̄stus
honesti sint.

bona scilicet

q; p̄ p̄nt

1. qui st̄ra

portus ḡa

gaballe ul

hui m̄s.

m̄s
om̄
ctari
si plac
aut
q̄rit
h̄ st
nūl
indiq;
om̄
tūl
q; otule
q; aliq;
h̄l dulce
ore m̄
S E D. ab
satis ex
sepe ote
qui locu
manet
t̄ra ma
semp int
ai offa q
gumto
rez afflu
aco seci
mine u
tum illa
ḡra p̄
expetend
dixi rez

insordida arte uersant. Nam quae ingenui hinc pot' officia
 adimuntque artes hae plurae que ministris sunt uoluptatu;
 cetarii. lanu. coci. factores. pistores ut ait Terentius. Adde hinc
 si place unguentarios saltos totiusq; ludu; telazui. Quib;
 aut' artib; prudentia maior inest aut no' mediocris utilitas
 qrit' ut medicina architectura aut doctrina honestaz rez
 he st' his quoz ordini uenit honeste. Mercatura at' si te
 nuu' est sordida putanda est. sin magna & copiosa multa
 undiq; apportans multisq; sine uanitate impties no' est
 admo'u; uitupanda. Atq; si faciatu' questu uel tenta po
 tius ut sepe ex alto inportu; ex ip'o portu se magros posses
 q; otulerit uidet' iure optio posse laudari. Oiu; at' rez ex
 qb; aliqd exqrit' nihil agricultura melius nihil libuis. ni
 hil dulcius. nihil hoie libo dignius. de qua qm in Catone ma
 iore multa satis dixim' illa assumes que adhe locu' ptinebt. **2° titulus grialis de ho
 nestoz' copulacoe**

SED ab his ptib; que st' honestatis q' admou; offa ducunt
 satis expositum uidet'. eoz at' ipoz que honesta st' pot' incide
 sepe otentio & comparatio de duob; honestis utru' honesti
 qui locus a Panetio est p'termissus. Nam; cu' ois honestas i
 manet aptib; quatuor quaz una sit cogitois; alta coitatus;
 t'cia magnitudinis; quarta moderatois; hae undeligendo offo
 semp' inter se compent' necesse est. Placet i' aptiora ee' nat'e
 ea offa que ex coitate q' ea que ex cogitacoe ducant'. idq; hae ar
 gumto p'bari pot'. Q' si otigerit ea uita sapienti ut dicit' oiu;
 rez affluentib; copiis q'uis oia que cogitacoe digna sint sumo
 acio seci ip'e otideret & otemptet' t'n si solitudo tanta sit ut ho
 mine uidere no' possit excedat euita. Princepsq; e' oiu; uitu
 tum illa sapia qua' greci sophia; uocant. Prudentia. & qua;
 greci phronesi; dnt' aliam q'nda; intelligimus que est rez
 expetendaz fugiendazq; scia. Illa at' sapia quam p'ncipem
 dixi rez est diuinaz & huianaz scia in qua otinet' deoz &

Artes uitupabiles
st' ministris uoluptat'

Ho' de mercatura
coz' mercator' sup'

Ho' laudat' agricul'

**2° titulus grialis de ho
nestoz' copulacoe**

Comparatio offoz' pro
dente & sapie ad offa
uult' in ree' necessitat'
huane et q' offa uult'
st' portioza ee' necessitat'
tes huianaz q' offa p'
dente seu sapie.

Quid est prudentia
dra phronesis aut'

Quid est sapia

emendandi a
 e dubitatio; ut
 p' officii g'ne q'nd
 sole quo anu' q'
 t' h' e' q' q' q' q'
 res e' h' q' signat'
 alio' otideret
 e' feci e' ai' ali'
 o p' m'la nob' e'
 rigenda st'. Que
 nihil est p'p'ri
 op; ut h' q' q' q'
 q' cuile; faceret
 agri. & illi e' d'
 t'. Cimicoz' u'
 die sine qua m'
 ta p'p'ecta n' p'
 ntes acbi m'it'
 fectos otidat'
 tui cedere h' d'
 e' paginaz

ethicoz' op'
 2° titulus
 lual' con
 mplatua
 melioz' fel'
 lura. et. b.
 edy' ibi p' h'
 distingue
 est uita
 tra sim' q' d'
 mplatua sim'
 q' daz m'xta
 rec. 3° oib;
 elioz' de qua
 e' loq' et in
 illig'.

Quia uita contemplatiua no
est oia separata ab acti
one & pot. si d. de p
fra.

hominu coitas & societas int' ipos. Ea si maxima est ut certe
est necesse est qd' acuitate ducat' offm id ee maxiu;. Et n.
cognitio contemplatiuaq; ne manca qdamo & incerta sit
si nulla actio rez' sequat'. Ea at' actio in hoium; comodis tueri
dis maxie cernit'. p'tinet i' ad societates q'ru' huan'. Ergo hae
cog'toi an'ponenda est. Atq; id optimus q'q; re ipi o'ndit &
iudicat. Quis n. est tam cupidus inspicienda cog'scendaq;
rer' na' ut si ei tractanti contemplantiq; res cog'toe dig'ssuis
sbito sit allatu; p'ctm discrimenq; p'rie cui sbuenire opi
tulariq; possit no' oia illa relinq't atq; abiciat. & si dimula
re stellas aut metiri mundi magnitudies posse arbitret'
Atq; hoc idem impentis in armis re aut piculo fecit. Q'ly
reb; intelligit' studis officisq; scie' p'ponenda ee offa iu
sticie que p'tinent ad hoium utilitatem qua nihil ho'i
d' ee antiquus. Atq; illi quoz' studia uitaq; ois irez cog'
toe uersat' t'n ab augendis hoium; utilitatib; & comois no'
no' recessert'. Nam & erudier' multos quos meliores
cives utilioresq; rebus suis e. p. eent. Ut t'ebmii Epaminu
da; Lisias pitagoreus. Suriculariu' Dione; Plato mltiq; ml
tos. Hosq; ipi qd'quid ad r. p. attulimus; si mo' aliq' attulim'
ad doctorib; atq; doctrina instructi ad eam & ornati accessim'.
Non solu' uiu; atq; p'ntes studiosos discendi eruduit atq;
docent' h; hoc idem e' post mortez' moimtis h'ar' assequunt'.
Nec n. locus ullus est p'termisus ab illis q' ad leges qui ad
mores qui ad disciplina; r. p. p'tinet. ita ut ocu; suu' ad
nrm negatu' otulisse uideant'. Ita illi ipi doctrine studis
& sapie' dediti ad hoium; utilitate; sua; sapia; prudentia intel
ligentia; q; potissimu' ofert'. Ob eaz' & cam eloqui copiose
mo' prudent' melius est q' ul' acutissime sine eloq'ntia cogi
tare. q' cogitatio in se ipis uertit' eloq'ntia uo' plectit' ea;
qb; cu' coitate uincti sum'. Atq; ut apu' examina no' finge

Quo phi p' uirtute p' z
scribendo laborauit

doz. ai fi
sic hoies
agregari
tuendis
rez' sol'
cog'tion
li reme
& imar
ute q' e
possemu
Q' si oia
diuina v
grau' oib
ita. Nam
tu discer
hoium; &
tre & scia
maxie e
nenda. N
tiola ut
fidonius
du q' tu
qm ple
pot' accide
Q' hae d
excellere
na; seqt'
q' cogita
locus est
sit p'pone
exquib; q'

doz cā fauoz congregant s; congregabilia sunt fingūt fauoz
 sic hoies ac ē multo magis nā congregati adhibent agēdi
 congregandi ue solertia; . Itaq; n̄ ea uirtus q̄ stat ex hoibus
 tuendis & ex societate grūs humani attingat cognitiōem
 rez soluuaga cogtio & ieiuna uideat. Ita fit ut uincat
 cogtionis studiu; sociatio hoū; atq; cōitas. It̄ q; magnitudo
 si remota a cōitate iunctioq; huana feritas quedā sit
 & immanitas. Nec uez est qd̄ dē aq̄bdam pp̄ necessitatem
 uite q̄ ea que desiderā nā osequi sine aliis atq; effice nō
 possemus idcirco istam eē cū hoib; societatem atq; cōitates
 Q̄ si oīa nob̄ que ad uictum cultūq; ptinent q̄i uirgula
 diuina ut aiunt suppeditarent tū optio q̄sq; ingenio ne
 gaus oib; oīssis totū se incognitiōe & sciā collocare. nō ē
 ita. Nam & solitudinē fugēt. & sociū studii q̄retā tū docere
 tū discere uellet. tū audire. tū dīe. Ergo oē offiū qd̄ ad uictū
 hoū; & societates tuendas uale anponen̄ est illi offō qd̄ cogni
 tiōe & sciā retinet. Illd̄ forsitan q̄rendū; sit nū; hec cōitas q̄
 maxie est apta nē sit ē modestie moderatioq; semp̄ anpo
 nenda. Nō placet. S̄ uirt. n̄. quedā; pti; ita feda pti; ita flagi
 tiosa ut ne uandē q̄m̄ priē cā sapiens sit facturē. Ea fos
 sidonius collegit p̄ multa s; ita tera quedā; ita obscena ut
 dēū q̄ turpia uideant. Hec t̄ nō suscipiet q̄ r. p̄ cā nec r. p̄
 q̄m̄ ple uellet suscipi. Sed in hoc cōmodius se res h̄t q̄ non
 pot̄ accidere t̄ps ut int̄sit. r. p̄. q̄q̄ illoz facere sapientem.
 Q̄r hoc q̄m̄ effem̄ sit inofficiū deligendis hoc genus offōz
 excellere qd̄ teneat hoū; societate. Et. n̄. cogtiōem pruden
 tia; seq̄t̄ considerata actio. Ita fit ut agere considerate pluris sit
 q̄ cogitare prudent̄. Atq; hoc q̄m̄ hactenus. Latet factus n̄.
 locus est ip̄e ut nō difficile sit in exquirendo offō qd̄ cuiq;
 sit p̄ponen̄ uidere. Inipi at̄ cōitate sunt gradus offōz
 ex quib; qd̄ cuiq; p̄stet intelligi possit. ut p̄ d̄is immortalib;

3^a p̄. Officia iusticie po
 riora s̄ officij se
 titudis ul̄ magni
 tudinē;

4^a p̄. Q̄modā offā re
 tie potiora s̄ o
 iusticie

H

a est ut cetera
 maxie. Et n̄
 & incuti sit
 comodis tuen
 huā. Ergo he
 epi ondit &
 a cogitendū
 t̄re d̄issis
 lbuenire op̄
 t̄. & si d̄m̄
 esse arbitret̄
 uilo fecit. Q̄
 a eē offā in
 qua nihil ho
 ois irez cog
 & comois nō
 iof meliore
 unū Ep̄m̄
 ato militiq; m̄
 o aliq̄ attulit
 lati accessit
 riduit atq;
 ar̄ assaquit
 o leges qui ad
 ocu; suū ad
 extreme studū
 rudentia; int̄
 elaq̄ui cop̄
 elaq̄ntia cog
 o p̄lectit ad
 nina nō fingē

secundi prae tertia pentibus deinceps; gradatim reliqua reli-
quis debeant. Quibus ex rebus breuiter disputatis intelligi
potest non solum id homines solere dubitare honestum an turpe
sit sed et duobus propositis honestis utrum honestius sit. Hic lo-
cus ut dixi a Panetio est permixtus. S; 14; ad reliqua pergamus.

M. Ciceronis officiorum liber primus explicat. Incipit secundus

QUAE AD modum officia ducerentur ab honestate. M. Ciceroni
atque ab omni genere uirtutis satis explicatum arbitror libro su-
piorum. Sequitur ut haec officiorum genera persequar que pertinent ad uitae
cultum & ad eas res quibus utuntur homines facultate; ad opera; ad co-
pulas. In quo cum queri solet quid utile quid inutile tum ex utilibus quod
utilius quid maxime utile. de quibus dicitur aggrediar si pauca prius
de instituto ac de iudicio meo dixerim. Quorum .ii. libri nostri quod plures
non modo ad legendum; sed et ad scribendum studium excitauit tum in-
dum uereor ne quidam bonus uiris philosophiae nomen inuisum sit
muerentque in ea me tempus operum & temporis ponere. Ego autem quod diu
res publicas persequeretur quibus se ipsum commisit omnes meas curas
cogitationesque mea offererem. Cum autem dominatu unum omnia tenerent
neque esset usque consilio aut auctori locus sacros denique tuende res publicae.
summos uiros amissem. nec me angoribus dedi quibus eorum
effectus non his restitissent. nec uersu; indignis homine dextro uolup-
tibus. Atque utina; res publicae staret quo cepit statu nec in homines
notam commutandam quod euerterendam res cupidus incidisset.
Primum .ii. ut stante res publicae facere solebimus in agendo plus
quam in scribendo opere poneremus. Deinde ipse scriptis non ea quae
tunc sed actores nostras mandauerunt ut sepe fecimus. Cum autem res publicae
iniqua omnis mea cura cogitatio operum potius solebat nulla esset omnino
ille .s. licet stituerent forentes omnes & senatore. Nihil agere
aut cum animus non posset in his studiis ab initio uersatus etatis
existimaui honestissime posse deponi sine adprobatione; rettulissent.
Cui cum multum; adolescens ad discendum cum temporis tribuisset; peritque

is libez. de utili tm
et copatiae utilium
inter se

iz tantaz opaz phie
ipe Cicero dedit.

itissima ro.

facit admodum
filium dicitur
2^a ps pbe
mullis.

homonib
loci qm
mlegenti
allanti u
nis e
qd pitar
phi noia
stidui;
rez diu
stidui; q
putet. n
cu eoz st
ad bn bte
he ars et
maxiaz
hrium e
tum. S
cu; ab hoc
tamur
fecimus.
reip mu
Occurrit
ne stant
calus de
quam. Q
in quoz u
et ista n
e uiuent
ce dicunt
dicunt. Q
sequi que

honoribus insuave cepi neque totum reip. tradidi. tñ erat phie
 loci qñtu; superat amicos & reip. tpris. Id at omie osurnebat
 inlegendo / scribendi ocui; nò erat. Maxie i unmalis hœ tñ boni
 assecuti uidem ut ea lris mandarem que nec erant sat nota
 nris & erant cognitoe dignissima. Quid n. est optabilius sapia. N.
 qd pstantius? qd hoi melius? qd dignius? Hanc i q expetit
 phi noiant. Nec qd aliud est phi si ea; intpetari uelis q
 studiu; sapie. Sapia at est ut aueterib; phis diffinitu; est
 rez diuinaz & huanaz cazq; qb; hœ res stinent scia. Cuius
 studiu; qui uitupit / haud sane intelligo qd na; sit qd laudm
 putet. Na; siue oblectatio querit ai regesq; curaz / que oferi
 cu eoz studiis pot qui semp aliqd inqrit qd spectat & ualeat
 ad bn bteq; uiuendu; siue ro stantiz uirtutisq; ducat aut
 hœ ars est / aut nilla oio pqua; eas asseqmur. Nulla dicere
 maxiaz rez artem ee cu; miniaz sine arte nulla sit /
 huium est paz osiderate laqntu; atq; i maxis reb; erran
 tum. Si at est aliqua disciplina uirtutis / ubi ea qretur
 cu; ab hœ ducendi grie ducessis. Sed cu; hœ ad phia; cohor
 tamur accuratius disputari solent qd alio quoda libro
 fecimus. Hœ aut tpr tñ nob declarandu fuit / cur orhiti
 reip. murib; ad hœ nos studiu potissimu stulissimus.

Diffinitio sapie

Necitas sapie

Occurrit at nobis & qem adactis & eruditis qrentib; satis
 ne stant facere uideam qui cu papi nihil posse dicam tñ
 & alus de reb; pape soleamus & hœ ipò tpr pcepta officii pfe
 quam. Quib; uellem satis cognita eet nra snia. Nò n. sumus
 hi quoz uaget auis errore / nec heat unq qd sequat. Que n.
 eet ulla mens nra uel que uita potius nò mō disputam sed
 e uiuendi rœ sblata. Nos at ut ceti alia certa alia incerta
 ee dicunt sic ab his dissentientes alia ptabilia extra alia ee
 dicam. Qd est i qd me impediât / ea q ptabilia m uideant
 sequi que tra imptare? atq; affirmandi aruqantia uitare

Dubitatio

Rno

m reliqua
 tis intelli
 thi antipe
 tus sit. Hic lo
 aqua pgram
 incipit secun
 late Al. nre
 ture libro su
 timent. dicit
 e; ad opes. ad
 tu exultat. q
 ur si pua p
 ri nri. q p
 xatam tñ
 men uiu. sit
 ego aut q du
 s meo curis
 nt oia tenent
 q; tuende p
 dehi qd cem
 e dexto uolup
 tatu nec ibi
 ndos inadisset.
 inagendo plus
 scriptis nò ca
 . Cu at res p
 ait nlla eet ou
 e. Nihil agere
 uerfatus et
 ai rettuliffem
 mbuisse; p
 p

fugere temeritatem que alapia dissidet plimiu. Contra at oia
disputant anris q hoc ipm ptabile elucere no possit n ex utq;
pte caz eet facta otentio. Sed hec explanata sut in achideicis
nris satis ut arbitror diligent. Tibi aut m Cicero qq in
antiqssima nobillissiaq; pbia Cratippo autore uerseris hys silii
mo qui ista pclarata peperit n hec nra finitima uris igta
ee ndui. Sed iam ad instituta pgamus. p tractatus. Cap. p.

Q VI NO; i ppositis rebz officii psequendi quaz due ad decus hone
statemq; ptinent due ad comodum uite. s. copias opes faculta
tes qnta ad eligendi offm iudiciu si qn ea que dixi pugna
re intra se viderent honestatis pars ofecta est qua tibi cupio
notissima. Hec at de quo ne agimus id ipm est qd utile ap
pellat. In quo uerbo lapia ofuetudo deflexit de uia sensimq;
eo deducta est ut honestates ab utilitate secerne ofituueret
ee honestum aliqd qd utile no eet & utile qd no honestum.
Qua nulla pncies maior uite hoim; potuit afferri. Summa
qem aute phi seuerere sane atq; honeste hec tria gna ofusa
cogitatioe distinguunt. Quidqd n iustum sit id e utile censet
Itq; qd honestu; id ee iustum. Ex quo efficit ut qq honestu
sit idem sit utile. Qd qui puz pspiciunt hi sepe usutuz hoies
& callidos admirantes malicia; sapiam iudicant. Quoz er
ror eripiendus est. opioq; ois ad ea; spem traducenda ut
honestis ofilitis iustisq; factis no fraude & malicia se intelli
gant ea que uellit ofequi posse. **Cap. 2° p tractatus spalis**

Q VE g^o ad uitam hoium tuendi ptinet ptum st mauiata ut auz
& argentu; ut ea que gignunt etra ut alia gnus eiusde ptu
aiata que hnt fugz impetus & rez appetitus. Eoz aut rois ex
ptia st alia roe utentia alia. Exptes rois st equi boues & reliq;
pecudes. apes. quaz ope efficit aliqd ad usuz hoim; atq; uitam.
Ratoe at utentiu duognā ponit deoz unū altm hoim;. Deoz
placatos pietas efficit & scituz pxime at & sm deq; hoimes

tractatus p gnalis
deutili. diuisus in
tres spales. In p pmutur
pnduz sumas gnaly de offiis
disputanduz s. hys qui male
interpretat utile et aq; ma
ofiter utile. et hū ueriat.
ca^o zelumis da et omds
eq; est disputatur. et
arguit s. male int^o tran
rel offa

Deo utilitatus in
ptes males

Quo nos debem hre ad
deos et hoies.

2^a p
Error mal
interpretat
utile

3^a p
femo
uf.

2^a p
3^a p

hoib; utile
cedendum
hoib; obedi
A. H. ipi
nili ma
utarem.
cultura n
hoim op
exportatio
hys muni
retem. ne
derent per
& fragoz
rio gni bu
statis aut
uite abho
aqua; de
fructib; p
possem. E
que; utia
fme hoim;
stul fructu
N; & qui
ulu; hre p
opi aut p
fructus ex
usu pnt e
q; uita n
oblectatio
artes mun
delitit. uue

hōib; utiles eē maxie pnt. eazq; utz rez que nocent a oblit
 eadem diuisio est. s; qz deos nocere nō putant his exceptis hōies
 hōib; obesse plimū; arbitrant a pdesse. **Ca. 3. p. rētat/ specialis**
EA. n. ipā que dixim; plurimq; hōiū; ope effecta que noc hōem
 nisi manus a ars accessisset. Nec his sine hōiū; admīstratōe
 uterem. Neq; n. ualitudis curatio neq; nauigatio neq; agri-
 cultura neq; frugū; fructū; reliquoz pceptio a p̄suatio sine
 hōiū; opa ulla eē potuiss;. Jam uō a ear' rez qb; abundarem
 exportatio a eaz quib; egerem inuectio certe nullā eēt nisi
 his munib; hōies fungerent. eadē; rōe nec lapides etia exci-
 derent necū ad usū; hōiū; nec ferū. es. auz a argentū; effo-
 derent perit' abditā sine hōiū; labore a manu. Tecta uō qbus
 a frigoz uis pelleret a caloz molestie sedarent unde aut in-
 tio grū; hūano dari potuissent aut p̄a sbueniri si aut uis tēpe-
 statis aut tremotu aut uetustate cecidissent n̄ ad cōmodi
 uite ab hōib; huz rez auxilia p̄tere didicissent. adde deduct'
 aquaz/ deriuatōes fluminū; agroꝝ irigatōes/ moles oppōitas
 fluctib; portus manu factas. que unde sine hōiū; ope hēre
 possem'. Ex qb; oib; multisq; aliis reb; p̄spiciū; est q̄ fructus
 queq; utilitates ex reb; his que s̄t in aiāte p̄cipiant' eas nullo
 sine hōiū; manu atq; opa nos cape potuisse. Quidē; ebe
 stis fructus aut q̄ cōmoditas n̄ hōies adiuuaret p̄cipi poss;.
 Nam a qui p̄ncipes inueniendi fuerit que ex quaq; belua
 usū; hēre possem'. hōies certe fuerit. Nec hoc t̄p̄ sine hōiū;
 opa aut p̄scere eas aut domare aut tueri aut tēpestiq;
 fructus ex his cape possem'. ab eide; ea que nocent a que
 usū; pnt eē capiunt'. Quid eniē; artū; multitudiez sine
 qb; uita nullā oio eē potuiss;. Q's. n. egris sbuenire. que eēt
 oblectatio ualentū; q̄ uictus aut cultus. n̄ t̄; n̄b mltē
 artes ministrarent. Quib; ex reb; exculta hōiū; uita t̄n
 destitit auictu a cultu beluaz. Vrbes uō sine hōiū; cētū; nō

ans
 Creat quod nō erat.
 Ha
 Qd labor p̄dit fruct
 Coniū; dū; gregata. e
 Ca effectua utilit
 oio utilitatis fruct
 p̄cipit' ex hōiū; m
 stria.

Q' a reb; aiatis n̄
 ad hōies fructus p̄cipi
 n̄ s; n̄ ipi hōies fruct
 eā et p̄ncip'.

Artes nullū; fructū;
 attulissent sine hōiū;
 industria.

a. Contra at
 o possit n̄ eū;
 fut machinā;
 m Cicero q̄; in
 e uerserit h̄; m
 tina uis igit
 tractatū;. Cā;
 e ad dē; hōi
 p̄cipit' ope facit
 que dixi p̄cipi
 at qui t̄n cap
 m est qd uide
 t de uia scrip
 x̄nēs; p̄stare
 e qd nō hōmē;
 at affert. Sū;
 e tria grā; s̄;
 id ē; utile certē;
 ut qd hōmē;
 re usū; hōi
 dicant. Quē;
 traducendū;
 malicia se int
 p̄ nactanū; sp̄;
 m s̄t m̄iata uia
 ia grū; eū; p̄;
 s. Coz aut rō;
 equi hōies e rō;
 hōiū; atq; uictū;
 u altm hōiū; de
 e s̄m dē; hōiū;

potuissent nec edificari frequentari. Ex quo leges moresq; instituti
 tu; iuris equa descriptio/certaq; uiuendi disciplina/quas res &
 mansuetudo aiorum secuta & uerenda est. Effemina est ut eet
 uita murrior/atq; ut dando & accipiendo mutandiq; facta
 tib; & comodis nulla re egerem. Longiores hoc loco sumi q; necesse
 est. Quis n. est cui no pspicua sint illa que plib; uerbis apanetio co
 memorat. neciq; duces bello/nec pncipes domi magnas res &
 salutare sine hoium; studiis gerere potuisse. Comemorat ab
 eo temistades. Licles. Cirus. Agesilaus. Alexander quos negat
 sine adiuentis hoium; tantas res efficere potuisse. Utinam ire no
 dubia testib; no necius. Atq; ut magnas utilitates adipiscam
 spiritus hoium; atq; sensu sic nulla tam detestabilis est pestis que
 no hoi ab hoi nascat. Est Clitarchi liber de intitu hoium
 pparhetici magni & copiosi q; collectis cetis caus; eluionis/
 pestilentie; uastitatis beluar; & repentine multitudis quaru;
 ipatu docet quedam hoium; gra ee sumpta. Deinde coquit qnto
 ples deleti sunt hoies hoium impetu a bellis aut seditioni
 bus q; oi reliqua calamitate. *Tractatus 2° specialis. Cap^o 1°*
CVM at hic locus nihil heat dubitatiois qn hoies plimui existit
 & obsint pprui hoc statuo ee uirtutis auxiliare aior hoium; & ad
 usus suos aduungere. Itaq; que in rebus manibusque; intrac
 tatoe beluar; sunt utilis ad uiu; uita; artib; ea tribuit opo
 sis. Hoium at studia ad amplificatoem nra; rez pmpa ac pi
 rata uroz uel pstantui sapia & uirtute excitant. Et a uirtus
 ois trib; in rebus fere uertit. Quaz inspiciendo est una qd
 in quaq; re uez sinezq; sit qd sentaneu; cuiq; qd sequis
 Ex quo queq; gignant que cuiq; rei ca ea sit. Altin cohibere
 motus ai turbata; quos greci pntos noiant appetionesq; qual or
 mai efficere uoi oedientes. Tertiu his qb; cu uigilant uti mo
 derate & scient; quoz studiis ea que na desiderat expleta
 cumlataq; heat; pcedemq; si qd importet nob icomodi

Nulla fere damna hoi
 ab hoi accide;

De pecunia quenda sum
 de caus qd hoi ab hoi
 utilitas qrit.
 no solet utilitas hoi ab
 hoi accipi ex qdam gra
 ab et ppris et ppris et 29
 talib; causis

Cap^o 1° de
 formalib; qd
 utilitas ut ne
 comit; hoi
 ab hoi accipi
 ab a qd hoi
 ppris et ppris
 hoi ppris
 utilitas.

Vltima
 die ee off
 modu
 par q
 ppulsem
 pna aff
 hinc fac
 aiq; ten
 dicend
 sedis ad
 flatu ut
 gam. Ho
 pcellis t
 behis ach
 teratis c
 ter ut
 dms atq
 tatesq; f
 ita sint t
 effia pest
 studia ad
 si longio
 Ita forta
 Ve conq
 ant bnu
 gunt au
 dignu fo
 & bi reb
 aut stru
 mines l
 cede duc
 firma &
 nam. A
 tat pcur
 ad mou;

Ulciscamq; lactanti q; rez. diuinae die q; no lz uleisci iniurias. pp qd die
 die ee offm. hnu simi et rectu et fm ha no lz. deq; no loq; hic lico. Aliud
 modu et coe deq; Inve le lico. et hnt hnt lz uleisci lz no plus q; offensa re
 pat. qz tanta ultio qnta iniuria;
 ppulsemus ulciscamq; in eos qui nocere conati sut tantaq;
 pena afficiam qntas qntas huaitasq; patiat. Quib; at roib;
 hunc facultatem assequi possim ut hoiu; studia coplectam;
 caq; teneamus dicemus. neq; ista mlto post s; pauca ante
 dicenda st. Magna; uim ee infortuna inuiciaq; ptem uel
 sedis ad re; ul' aduersas qf ignore. Nam e cu' pspere eius
 flatu utimur ad exitus p uehmi optato; e cu' reslaurit affli
 gum. Hec i ipa fortuna cetos calis; rariore; bt. p' ab iuatis
 pcellis; tempestates; naufragia; ruinas; incendia; deinde a
 bestis; ictus; morsus; impetus. Hec q' ut dixi rariora. At uo i
 teritus excitium ut pxime triu; sepe e multoz clades impu
 toz; ut nap simu e singularis uiri Inuidie p'erea militu
 dinis atq; obas bn matoz sepe ciuiu; expulsiones; fuges; calai
 tatesq;. Kursusq; sede res; honores; impia uictorie q'q' fortu
 ita sint trn sine hoium opib; e studiis neutram in parte
 effici possunt. Hoc i cognito dicendu est quona mo hoiu;
 studia ad rias utilitates allicere atq; excitare possim; que
 si longior fuit oio cu' magnitudine utilitatis comparet
 Ita fortasse e breuior uidebit. **Cap. 2^m / 2^a spalis tractatus.**
 QV' conq; i hoies ho' tribuit ad euz; augendu atq; honestat;
 aut bnuolentie gra' faciunt cu' aliqua de ca' quepia; dili
 gunt aut honoris si cui' uirtutem suspiciunt; aut si que;
 dignu' fortuna q' amplissima putant; aut si cui' fides; hnt
 e bn rebo suis osulare arbitrant; aut cui' opes metuunt;
 aut oia aq; aliqd expectant; ut cu' reges p'lares ueho
 mines largitoes aliqua; ppouit; aut p'remo p'cio acm
 cede ducunt; que sordidissima e illa qem ratio e inq;natiss
 sima e his qui eitentent; e his qui adeam ofugere co
 nant. Male. n. res se bt; cu; qd uirtute effici d; idren
 tat' pecunia. S; qm no nuiq; sblidui hnt necm est q'
 admou; sit utendu eo dicemus si p'us his de reb; que

3^a p^{ti}. Dicit quo p'ca p
 mon' ad o'sepidu' utilita

Ex q'ib; cas; ad uentio
 et uentibus q'z utilita
 tes ho' ab hinc acquir

3^a p^{ti} Transicio ad de
 utilitate o'sepu
 supdictis.

Ex q'ib; fontib; cas; ro
 utilitatis spale ducat
 i. q' de cas; hoies im
 pellut' ut p'nt ho'
 bz et aliqua utilitate
 acquirunt.

H.

mutatio cas;
 spalis; q' hnt
 tribuit ho'
 utilitatem.

Cum huius se alius sibi
erit

sub rebus opes meli
ofuerit aut citius
mutant
electioes ee potentissim
caz opus custodiendaz
odiu no s'zms

duz multoz max face
id minaz

de Dionio

de Alexandro phereu

uirtuti ppiores sunt dixim. Atq; e subiciunt se hoies
impro alteri & potati de casu plib. Ducunt. n. aut bru
uolentia aut bñficioz magnitudie, aut dignitatis psta
tia aut spe sibi id utile futuruz, aut metu ne ui pure co
gant aut spe largitois, pmissioisq; capti aut premo ut
sepe nra in re p. uidemus mercede aducti. *C. l. 2. titat. spaly*
OMINIMA aut rez nec aptius est qd adopes tuendas ac te
nendas q' diligi nec alieni q' timeri. Preclare n. Enius
quez metuit odert, que qsq; odit posse expetit. Multoz
at odus nullas opes posse obistere si antea fuit ignotum
rup est cognitu. Nec no' hui' turini solum q' armis opp
sa ptulit ciuitas intitus declarat, qntuz bodui boum
ualet ad pestem, s; reliquoz files exitus turinoz, quoru
haud fere qsq' talem intitu; fugit. Malus n. custos dur
ritatis est metus utraq; bñuolentia fidelis ul' adppetu
tatez. S; his qui in oppslos impro coercent sit sane adhibe
da se uicia ut heris infamulos si alr teneri no' pnt. Qui
no' in liba ciuitate ita se institunt ut metuant' his n
pot' esse dementi. Quis n. sint demerse leges abiciuis
opib; q'ius tremefca libtas, emergit tñ he' aln, aut
a iudiciis tacitis, aut occultis de honore suffragis. Acroq;
at morsus st int' misse libtatis q' retentz. Qd i' latissime
patet neq; ad modicitatez solu; s; e adopes & potentia
ualet plimuz, id amplectam' ut metus ablit caritas re
tineat. Ita facillie que uolumus & puatis in rebus & i' p.
sequimur. Et n. qui se metui uolunt a quib; metunt' eod
dem metuant' ipi necesse est. Qd n. censem' supiorem
illuz, dionihuz, quo cruciatu timoris angri solitu' qui
cultros metuens tonsorias candente carbone sibi adu
rebat capilluz; Qd Alexandru; phereu; quo aio iuxis
se arbitram' qui ut scriptu; legitur cu' uxore; Teben

ad mou; d
ens barba
tricus di
stipatorib;
qd iustit
lores & b
fessit op
fectus. T
tu possit e
res nobilit
mo dicit d
uersa dog
dones. no
otulerit. Q
om; fere so
calamitati
de. Vez tri
rus bella a
belloz, aut
erat & ret
q; ex hac u
si socios eq
bis tre ue
tudine; &
ria; penit
nos iniqu
go nullo s
Est n. aul
& bonoz u
uendere. S
no singloz

ad mou; diligeret; tñ ad eam ex epulis incubiculi ueni-
 ens barbax & eu; qm ut scriptu; est compunctu notis
 truci districto gladio iubeat ante ire / pmutabatq; de
 stipatorib; suis / qui scrutarent arculas mliebres & ne
 qd iuestimtis telu; occultaret exquerent. Omnesq; fide-
 liores & barbax & stigmaticu putare q; iuges. Hec eu
 fefellit opio. Ab ea u. est ipi pp pelicatus suspicione int-
 fectus. Hec uo ulla uis impu tanta est que p mente me-
 tu possit ee diuturna. Testis est phalaris / cui est pter cete-
 ros nobilitata crudelitas / qui no ex insidiis intulit / ut usque
 mo dixi Alexander / no apaucis ut hic nr / s; inque uni-
 uersa dorigentinoz multitudo impetu fecit. Quid mace-
 dones / no ne Demetrii reliquit / uniuersiq; ad Pirrhū se-
 otulerit. Quid Lacedemoios iniuste ipantes / no ne repete
 omi; fere socii desuerit / spectatoresq; se ociosos pbuert leuitē
 calamitatis. Extra libentius intali re q; domestica recor-
 dor. Vez tñ q; diu impiu; r. p. bñficiis tenebat no inu-
 rius / bella aut plocis aut de impio gerebant. Exitus erant
 belloz / aut matres aut necū Regu; ppoloz nationū port-
 erat & refugiu; senatus. Hostri aut magr atus ipatores
 q; ex hac una re maxia; laude; cape studebant / si puicias
 si socios eqtate & fide defendissent. Itaq; illd p ratiū oz
 bis tre uerius q; impiu; potat noari. Sensi; hanc sue-
 tudine; & disciplina; an miruebam. Post uo sille uicto-
 ria; penitus amissim. Destitutus est. u. uideri qm inso-
 cios iniquu; / cu; extitiss; incies tanta crudelitas. Er-
 go inullo secuta est honesta; cam no honesta uictoria.
 Est. u. ausus die hasta posita cu; bona in foro uenderet
 & bonoz uizoz & locupletu; & certe ciuiū pdam se sua
 uendere. Secutus est qui inca; impia / uictoria & fedioe
 no singloz ciuiū; bona publicare s; uniuersas puicias

3 p

Nullu impius ee q
metu stet

f. G. Cesar

Mo detruib; p mic
rias sille.

unt se hoies
 t. n. aut im
 dignitatu pñ
 e ui patē co
 t pmo ut
 C. 2. r. r. r.
 tuenda ac re
 re. n. crui
 xperit. Alit
 fut ignitum
 q; armul op
 bodui doum
 inoz / quon
 a. cultu; die
 ul ad ppetu
 lit sane ad
 no pnt. Qu
 tuant; h; n
 eges abau
 be aln aut
 agus. deru
 . Qd i latit
 s & potenti
 it carital re
 inreb; eiq;
 metumit
 m supioem
 solitu qui
 one sibi adu
 uo aio uel
 uxore; Teber

regionesq; uno calamitatis gne comprehendet Itaq; uentis
 ac pditis cetis natorib; ad exemplum; amissi impu portari in
 triumpho massiliam uideri. & ea urbe triumphari sine qua
 nunq; nri impatores extrisalpinis bellis triumpharunt. Altra
 ptra comemorare; nefaria insanos si hoc uno qd sol ui-
 dul; indignus. Iure i plectim. nisi. n. multoz ipunita scela
 tulissem; nunq; ad unu tanta licentia pueniss;. A quo tps
 rei familiaris ad paucos cupiditatu; ad multos inq; uenit
 hilitas. Nec uo unq; belloz ciuiliu; & sem e causa de ent
 du hoies pditi hista; illa; ciuenta; & memurunt & spabit.
 Qua; cu; L. Sulla uibrasse dictatore ppinquo suo idz sexce-
 tesimo ano astituta urbis post ascelatore hista no uessit.
 Alter at qui in illa dictatura scribi fuat in hac fuat questor
 uilanus. Ex quo d; intelligi talib; pmiis ppositis nuiq; de
 futura bella ciuilia. Itaq; pietes urbis stant & manet. hq;
 ipna; extrema scela metuentes. Rem uo p. penit; aissim;
 atq; in his clades incidimus (redeundum est. n. ad ppositu) dum
 metui q; cari ee & diligi maluum. Que suplo in iuste ipanti
 accidere potuerit qd debent putare singli. **Cap. q. 2. spul tractat.**

H

Al. sexto trigesimo
 ano post ascela
 tore q.
 al. vi. xxx. ano post
 ascelatore hista

sub roib; et reb;
 inuolentiaz homi; et
 ciuitates facili; sepn.
 a q; st. ad parandas opes et
 ciuitates pnt q; glia est p
 scia

intra

QUOD cum pspiciat; sit bnuolentie uim ee magna metul
 umbralem seq; ut dissimul qb; reb; facillie possim; ea; qua;
 uolum; adipisci cu; honore & fide caritatem. Sed ea no pit; os
 egemus. Nam ad cuiq; uita; instituentia; actomodandū est. a
 multis ne opus sit an satis sit. apaucis diligi. Certū i hoc sit id
 q; e p; & maxie necm; familiaritates hie fidu; amantū nos
 amicoz & miantū nra;. Hec. n. est una res. p; sus ut no
 multum diat int; sumos & mediocres uiros; ea; utiq; est
 ppe moim; companda honore & glia; & bnuolentia ciuū
 fortasse no eque omis egent. s; tū si cui hie suppetunt adiuuāt
 aliqntu; cu; ad cetā tu; ad aicicias compandis. Sed de aicicia
 alio libro dcm est qui inscribit; Lelius. nūc dicamus de glia

q; ai q;
 minorib;
 glia; stat
 itate qua
 dicendū
 alius q; qu
 tanq; int
 lentie p; p
 laro bific
 no suppeti
 e opione
 futam; qu
 est. n. illu
 et aicq;
 ex his qual
 ee remu
 grauisie
 hie duab;
 hiea p; u
 q; nos arb
 agat; ind
 tate posse.
 iustis aut
 in his fiau
 fortunas
 diuaz adf
 sine prude
 bil ualeat
 or hie inu
 intelligen
 fidem ui

quod ea quae de re duo sunt libri; attingamus quoniam de re ea in rebus
 maioribus administrandis adiuvat plures. Summa est perfecta
 gloria constat ex tribus his; si diligit multitudo; si fides; si si cum admi-
 ratione quada; honore dignos putat. Hoc autem sic est sumptu breviter;
 dicendum quibus rebus primum a singulis eisdem; fere a multitudine. Sed
 alius quod quidam aditus est ad multitudinem; ut innumeros aios
 tanquam influere possimus. Ac primum de illis rebus que a iudici breuius
 lentius precepta uideamus; que de re capit beneficium maxime. Sic autem
 laudat beneficia uoluntate maxime benignolentia mouet et si res forte
 non suppetit. Vehementer autem amor multitudinis commouet ipsam fama
 et opione liberalitatis beneficentiae. iustitiae. fidei. omniumque earum uir-
 tutum que pertinent ad mansuetudinem; morum et ad facilitatem;
 est. et illud ipsum quod honestum; decorumque dicimus quod pro nobis pla-
 cet aiosque omnium namque et spe sua commouet maximeque quod placet
 ex his quas commemorauimus uirtutibus. Idcirco illos in quibus eas uirtutes
 esse uemur a namque ipsam diligere cogimur. Atque de re cum diligenter
 grauissime primum est propterea non nulle esse leuiiores. fides autem ut
 habeat duabus rebus effici potest si extimabimus adepti diuinitas; cum iu-
 sticia prudentia; Namque et his fidem habemus quos plus intelligere
 quam nos arbitramur; quosque et futura prospicere credimus et cum res
 agat; indifferenterque uentum; sit expedire rem et consilium extirpe
 capere posse. Hanc et homines existimant utilem; ueramque prudentiam.
 Iustis autem et fidei hominibus. i. bonis uiris ita fides habet ut nulla sit
 in his fraudis iniuriaeque suspicio. Itaque his salutem; namque his
 fortunas his liberos rectissime committi arbitramur. Namque in
 duarum ad fidem faciendam; iusticia plus pollet. Quippe cum ea
 sine prudentia satis habeat auitis; prudentia sine iusticia ni-
 hil ualet ad faciendam; fidem. Quod et quod uersutior et callidi-
 or hoc inuisior et suspectior detracta opione probitatis. Quod bre-
 uiter intelligentie iusticia diuinitas quoniam; uolet habet ad faciendam;
 fidem uirum; iusticia sine prudentia multum; potest sine iusticia

una res ad dea
 perfecta gloria consistit iustitia
 et quali copanda sit

2^a res ad dea.
 De benignolentia copanda

3^a res 3^a res. Prudentia
 iusticia esse
 ut nobis fide
 adhibeat;

de prudentia

de iustitia

et itaque ueni
 ipi portari in
 iphi sine qua
 unquam. Alibi
 mo quod sol u
 ipumta sed
 nifi. Aquo p
 yptos uenit
 e causa de ort
 int e spatio
 o suo desce
 uita no uerit
 e fuit quod
 uita nup de
 e manet. h
 penit. affini
 idpositi dum
 o in uste ipu
 ap. q. 2. sp. h
 magna meti
 simi ar. qu
 el ea no p
 modandi est
 etri i. h. sic
 e amantui
 es. p. h. uer
 cup. utalq. et
 uolentia cum
 petunt. adu
 sed de nica
 emus de gl

nihil ualebit prudentia. S; neq; sit ^{ad} mixtus, cur cū int' os
phos stet, ameq; ipō sepe disputatu; sit q' una; hiet os hie u-
tutes / nūc itaq; seuingā; qī possit qsq' qui nō ide; prudēs sit
iustus eē. Alia est n. illa cu; uerietas ipā hmat' indisputatōe
sbtilitas aliacum ad opioem cōm oīs accomodat' oīo. Q'ob
res; ut uulgu; ita nos q; hē loco loquimur ut alios fortes / alios
uiros bonos / alios prudentes eē dicamus. Poplarib; n. uēbis
est agendū & usitatis cū loquāmi' de opioe pplari. Idq; eodemō
fecit Panetuis; s; adppōitu; reuertam'. Erat ī carib; q' adglia; q' p
ptinent hoc tēu; ut cu; admiratōe hoīum honore abhis digt'
iudicarem'. Admirant' ī coit' illi dpm oīa q' magna & pter
opioem suam aiaduertēt. Sepatim at' insingl; suspiciūt
quedā; nec opinata bona. Itaq; eos uiros suspiciunt magnū
q' effert' laudib; inq; existimat' se excellentes quastā &
singlares pspicere uirtutes. Despiciunt aut' eos & stēmūt
inq; nihil uirtutis / nihil ai' nihil tūoz putant. nō n. os
eos stēmūt de qb; male existimant. Na; quos imptos / ma-
ledicos / fraudulentos putant & ad faciendā iniuriā; instruc-
tos / eos hūid stēmūt dpm / s; de his male existimāt. Q'obrem
ut andixi stēmūt hi q' nec sibi nec alti p'sunt. ut dī; iqb; nūllus
labor / nulla industria / nullā cura est. Admiratōe at'
afficiunt' hi qui anteire cetos uirtute putant' & cū oi' care
dedecore tu; uero his uicis qb; alū nō facile p'nt obsistere.
Nam & uoluptates blandissime d'ne maiores ptes ai' uirtute
detorq'nt' & dolorū cū ad mouent' faces / pter mōū; pliq; ex-
terent. Vita mors. diuicie. paupertas. os hoīes uehementissime
pmouent. Que ^{qui} inuicemq; ptes excelsō aiō magnaq; despi-
cunt cū his aliqua ampla & honesta res obiecta est totos
ad se uertit & rapit / tū q' nō admiret' splendore pulchri-
tudineq; uirtutis. Ergo & hec maxie ai' despicientia ad-
mirabilitate; magna; facit & maxie iusticia; ex qua una

do qm incidentis. s.
Cuz q' h' omg uirtute
h' omg

usticia sine prudentia ml
tuz posse prudentia sine
usticia nihil

uo ueniam' in homin; ad
mizatos

mi uiri sint laudib;
extollendi
mi despiciendi

oluptates blandissime
dne.

uirtute
iudet /
delore q'
na est
nō mo
bitant
& hūic
admirat
ti uidi
A C mea
desiderat
Q' est d
hoi atq; u
gls q' am
multis at
aducunt
necū est.
ant' poss
qui una l
amo q'
bibi pred
ē loges L
pp. equabr
est apd ta
tbus Lusit
Quē. G. L
feritate;
Cū i tant
augrat q'
fore putan
tus si & ap

uirtute uiri appellantur boni. misericordia quam res multitudini
 uidetur nec iniuria. Nemo enim iustus esse potest qui mortem qui
 dolore qui exilium; qui egestate; timent aut quae ea que sunt his
 riam equitati anteponit. Maximeque admirantur eum qui pecunia
 non mouetur. Ad in quo uirum sit respectum habere dignum spectatu ar
 bitrantur. Itaque illa tria que proposita sunt ad gloriam omnia iusticia officiat.
 et beneuolentia que prodeesse uult plurimis et obediendi tantum fides; et
 admirationem que ea res spernit et negligit ad quas plerique inflama
 ti auuiditate rapiunt.

Capitulum quinti sexdi specialis tractatus.

A mea quidem sententia omnis ratio atque institutio uitae hominum; adiuncta
 desiderat. Immo quod ut habeat quocumque familiaris possit ostendere finem
 Quod est difficile nisi spem pro te uiri boni feris. Ergo et solitudo
 homini atque in agro uita; agenti opus iusticiae necessaria est; eaque magis
 quam eam si non habent iniusti habent; et nihil periculum septi
 multis afficiunt incommodis. Atque his est qui uendunt emunt locant
 aduocant; tractandisque negotiis implicantur iusticia aduersus gerendum;
 necessaria est. Cui tanta uis est ut ne illi qui maleficio et scelere pas
 cuntur possint sine ulla pericula iusticiae uiuere. Nam qui eorum cupiam
 qui in una latrocinantur furantur aliquid aut eripit ut sibi ne inlat
 cino quam locum relinquit. Ille autem qui archipirata dicitur nisi equa
 biter predam dispartiat aut interficiet a sociis aut relinquit. Quod
 est leges latronum; esse dicuntur quibus perantur qualis obsequent. Itaque
 pro equabilem parte periculatione; et burgulus iliricus latro de quo
 est apud Theopompum magnas opes habuit; et multo maiores Viria
 thus Lusitanus. Cuiusdem est exercitus nostri imperatoresque cessert.
 Quae G. Lelius ille qui sapiens usurpat propter fragit et comminuit.
 ferocitateque eius adeo repessit ut facile bellum reliquos traderet.
 Cum in tanta uis iusticiae sit ut ea est latronum opes firmet et
 augeat quantum eius uim inter leges et iudicia et instituta est.
 fore putamus. Mibi quidem non non apud medicos solum ut ait Herodo
 tus sed et apud maiores nostras iusticiae fruendae causa uidentur omnibus bene

De iusticia ad hunc
 lentiam; prosequitur
 ad summas utilitates
 querendum et tuendum

H.

Vide platonem in prologo de
 iure finis qui in iudicio
 Socrates disputante
 iniusti possint esse lat
 nes in iure de his que
 uis ab alio extorsit

De causis instituendi

cur ai me a
 hiet os hie
 ide; prudens
 at indisputa
 odur' oio. Qob
 lio: fortes ad
 arib; n. uebis
 idq; odent
 carib; q; adgl
 more ab hie
 magna e pro
 ngly; suppon
 cumt magni
 tes quadi e
 t eos e stent
 tant. no n. e
 uol inyts ma
 niuria; mlti
 mat. q; obon
 nt ut di; iqu
 o muratit at
 e cu oi car
 pnt obfiter
 s pro. li. uita
 mou; pliq; ex
 uehemissim
 magnas dep
 necta est tota
 ndore pulch
 spicientia ad
 ra exqui ma

morati reges instituti. Nam; cum premeret inuicem multitudo. ab his qui
 maiores opes habent ad unum aliqui confugiebant uirtute prestantem
 que cum prohiberet iniuria tenuiores equitate instituenda sumus cum
 infimis pari iure pertingebat. Eademque instituenda legum fuit causa
 que regum. ius. et semper quesitum est equabile. nam; aliter est ius. Idem ab
 uno iusto et bono uiro sequendum erant. Stentium cum id minus stan-
 geret leges inuente sunt que cum omnibus spiritibus una et eadem uoce lo-
 quuntur. Ergo hoc demum perspicuum est eos eos ad impandus deliquit so-
 litos que de iusticia magna est opinio multitudinis. Ad iuncto uero ut
 iudem et prudentes habent nihil erant que homines his autoribus non posse
 sequi se arbitrentur. Omnia in ratione colenda et retinenda iusticia est tu-
 ipse pro se. Nam aliter iusticia non est tunc pro applicatione honoris et glorie
 ED ut pecunie non querende solus; uero uerum est **Ca. 2. tractat spalis**
 collocande que perpetuos sumptus supereditet nec solum necios sed
 et libales sic gloria et querenda et collocanda ratio est. Quod proclare so-
 cietes hanc uiam; proximam expedita; dicebat esse ad gloriam si quis id a-
 gere ut qualis huius uellet et talis esset. Quod si qui similitudo et ma-
 ni ostentatione et ficto non modo sermone sed et uultu stabilem se glori-
 sequi posse uentur uelent erant. Verum et gloria radices agit atque
 et propagat omnia ficta celiter tanquam flosculi decidunt nec silatium quod
 esse potest diuturnum. Testes. et sunt pro multi in utranque partem; sed breui-
 tatem causa facta stentium erunt una. Tiberii gratius filius tam
 diu laudabitur diu memoria rerum Romanarum manebit. At eius filii nec uiu-
 plant boni; sed mortui obtinent nomen iure cesorum. Qui in ad-
 pisci uerum uolet gloriam iusticie fungatur officium. ea que essent dicitur
 est libro superiore. Sed ut facillime quales sumus tales esse
 uideamus et si in eo ipso magna uis est ut sibi que huius uelimus
 tri precepta quedam; danda sunt. Nam; si quis ab inuente etate habet causa;
 celebritatis et nominis aut apud acceptam quod tibi in Cicero ar-
 bitror otigisse aut aliquo casu a fortuna in hunc celi omnium; con-
 iunguntur atque in eum quod agat aut quod mouerit uiuat inquit et

gloria seruanda.
 excepta gratia addu-
 abilitate; glorie et quod sit ei
 inimicus.
 et qui compendia
 prima.

complus.

et propter principis spulsa dicitur
 precepta.
 ad adolescentibus facere
 ut tunc nobilibus que igno-
 ribus et quo possint co-
 nescere gloriam.

quid mouim

quid moui
 ita nulli
 at etas p
 uisat h
 ad ea re
 no mo r
 scenti co
 in qua n
 gerelunt
 nimium h
 peus alt
 toto ciat
 tolerando
 Alibi at
 quod re; p
 maiora s
 plequm
 facit ar
 tia. facilli
 que ad cla
 obitu; si f
 quos ipi s
 nices et in
 L. dem C
 tus est si y
 et glorio
 ur de dem
 fore optum
 duplex ro si
 id dem dul
 hat ad gl

quod moim uiuat inquit & quod moim; iclarissima luce uiset
 Ita nullin ipius pot nec dem ee nec factu; occultu. Quoz
 at etas p pp huilitatem & obscuritate inuouum ignorantia
 usat hi silae iuuenes ee ceperit debent magna spectare &
 ad ea rectis studiis stendere. Ad eo firmiore aio facient qz
 no mo no inuidet illi etati uez & fauet. Prua est i adolo-
 scenti comitatio ad glia; si qua ex rebo bellicis compari pot
 Inqua multi apd maiores nros extiterit. Semp. n. fere bella
 gerebant. Tua at etas incidit in id bellu; cui alta p scelis
 nimiu biat. alta felicitatis puru. Quo tri in bello cu te com-
 peus alteri ale p fecisset magna; laudez & asumo uirv &
 toto exercitu osequere. eqtando. iaculando. oem militarem
 tolerando laborez. Atq; ea dem tua laus piter cu rep. cecidit.
 Mibi at hec oio suscepta no dete est s; de toto gne iuuenu
 q obre; pzam ad ea que restant. Ut i reliq; in rebo multo
 maiora st opa ai q corporis sic he res qual ingenio ac re
 psequitur gatiorez st q ille qual uirib; Prua i comitatio p
 ficiscit a modestia tu pietate impentes tu in suo; bnuole-
 tia. facillime at & inoptia; ptem cognoscunt adolescentez
 q se ad clauos & sapientel uiros bn osilentes rp. otulerit.
 Q' b; cu; si frequites sunt opioem afferit pto eoz fore siles se
 quoz ipi s' delegerint imitandos. P. Rutili adolescentia adopi-
 niaz & innocentie & iuris scie. P. Mutii comitauit domus. Na
 L. dem Crassus cu; eet admou; adolefcens no alunde mutua-
 tus est s; ipe s' maxiam pepit laudez ex illa accusatoe nobili
 & gliola. ex qua etate qui excent maxia laude affici solet
 ut de demostene accepim. ea etate L. Crassus oridit id se in
 foro optime facere qd & tu; potat cu laude meditari. S; cum
 duplex ro sit orois quaz inuna smo sit multa otentio no est
 id dem dubiu qn otentio orois plimiu possit & maiore uiz
 heat ad gliam. ea est. n. qua elajntia; dicim. S; tri difficile

H

2^a pti 2^a pti pncipale
 Quib; reb; adolesco
 pnt gliaz compare

3^a pti. d stabilitate
 que que ingenio mag
 p uirib; compat

4^a pti. Quod de duab;
 orois. speb; maiorez
 compet. gliaz. s. pmo
 In contentio

H

titudo. ab his q
 tute pstantem
 endu sumo com
 z legi fuit cu
 ut eet iul. id h
 i cu id mui. p
 e eide; uoce lo
 andu. delog se
 Aduncho uo ut
 ut orib; no pte
 da uitha e m
 z hono; e q
 z tttat spali
 e solu necio id
 t. Q' p'clare b
 gliam sigida
 u silite & m
 u stabile seclu
 aduce; agt. at
 nac silati q
 q pte; silio
 cal. l. filius tam
 ei filii nac uiz
 eoz. Qui i ad
 al. ea q cent don
 amus tale; ee
 q hi uelunt
 nte etate se ca
 abim Cicor
 e celi oiu; am
 uiuat impit

dictu est quippe xiliet aios homi; comitas affabilitasq;
 smonis. Extant eple philippi ad alexandru & antipi-
 tris ad cassandru & antigonus ad philippu filiu trui pru-
 dentissimoz (sic n. accepimus) qb; pcpuit ut oratioe
 benigna multitudis aios adinuolentia; alliciant milites
 q; blando appellando smone decliniant. Que it imilitudi-
 ne cu otentae het oio ea sepe uniuersa; ghas excitat. Mag-
 n. admiratio est copiose sapientq; dicentis. Que qui au-
 dunt intellige & a sapere plus q; cetos arbitrant. Si
 uo inest inorte mixta cu modesta grauitas, nihil ad-
 mirabilius fieri pot; eoq; magis si ea st in adollescente.
 S; cu; sint pla caz gna que eloqntia; desident mlti in
 nra re p. adollescentos; & ap iudices & ap senatu dicedo
 laude; osecuti st. Maxia est admiratio in iudicis; quoz
 ro duplex est. ex accusatoe n. & defensioe stat; quaz & si
 laudabilior est defensio tn & accusatio p sepe pbata est
 Dixi paulo ante de crasso. Idem fecit adollescens M. Anto-
 nius. & accusatio p. Sulpiciu eloqntia; illustrauit cu se-
 diculos; & inutile; cues; C. Horbanu iudiciu uocauit.
 Sed hoc qm no est sepe faciendu nec unq; nisi x. p. ca; ut
 duo luculli aut patrocini ut nos p siculis; p sarchis; p M.
 Albutio Iulius Cesar. In accusando & Marulo. L. fusu co-
 gnita industria est. Semel i & no sepe certe. Sin erit cui
 faciendu sit sepius reip. tribuat hoc munus; Cui inimi-
 cos ulcisci sepius no est rephenden; mons tn assit. Duri
 n. hois uel potius uix hois ee uidet piculu capitis infer-
 re multis. Id cu piculos; est ipi tu & fordidu ad famam
 committere ut accusator noiere. Qd stigit. M. Gruto su-
 mo gne nato illius filio qui iuris ciuilis imp; pitus fu-
 it. Atq; e hoc pceptu; officii diligent; tenen est ne
 q; innocentes; iudicio capitis accersas. Id n. sine scele

et accusatoe qnz
 magna laudes copari
 t quo excenda fut.

Contra huc. G. Horbanu
 nihil ualuit testificatio
 M. Emili; Scaury. quez
 expfesso oppm; conat;
 est. Valerius h' d' dete-
 stib;
 Valerius h' d' de senitate
 narrat q; iste manilius
 eiecerat Gallos; senomel
 & caputulo. dem; accat;
 t; quict; q; libtate; ro-
 manas; p fortit; defen-
 as; nefarie conatus
 est oppm; pcpitit;
 fuit ab eoz; loco h' d' e
 bus; hostes; pcpitit;
 uiderat;

nullo m
 na ad lib
 tiemp; m
 religioni
 do patu
 sequi. Pat
 scribere p
 fimo ston
 Eoq; ma
 aruener
 contra L
 Sed expoi
 ad gliam
 d; cui re
 aut perur
 lautior a
 utraq; me
 tera exui
 tem ip; b
 tollit; quo
 op; i. un
 p; uim; co
 bificentia
 pmerer
 acculat; q
 muli uis
 putare qu
 donec no
 Qd fordid
 fit n detio
 hec ille filio

nullo modo fieri pot. Na; qd est tam inbuantus q' eloquentia; a
 na ad salutem hoium; & ad suauitatem dicit; ad bonoz pestes pui
 tiemq; auertere. Nec tñ ut hoc fugiet ista e' hnduy otuari
 religioni nocente; aln unpuiq; defendere. Vult hoc militu
 do patit' osuetudo fert e' huaitas. Iudicis est semp i cais uez
 sequi. Patroni no' nunq' uisile e' mutus uez defende'. Quod
 scribere p'stim cu' de p'ha scribem no' uidem n'ud placet grauis
 simo stonoz Panetio. Maxie at' a glia parit' & gra' defensiob;
 Eoq; maior si qn accidit ut ei sbueiat' q' potentis alicui opib;
 conueniri uigeri q; uideat' ut nos adolentes & sepe illas
 contra L. Sille dnantis opes p's. uisio animo q' ut scq' extat oio.
SED expositis adolescentiu officis que ualeat Tractat' 3. spalis
 ad gliam adipiscenda; deinceps debnificentia & delibitate
 adz. cui ro est duplex. Na; aut opu benignie fit indigentib;
 aut pecunia. facilior est hec postior locupleti p'stim. S; illa
 lautior ac splendidior forti uiro clarq; dignior. Q'q' in
 utroq; inest gratificandi libylis uoluntas tri alta ex arca al
 tera ex uirtute depmit' largitioq; que fit ex re familiari fo
 tem ip; benignitatis exhaurit. Itaq; benignitate benignitas
 tollit' quo imple sis usus eo mun' in multas uti possis. At q'
 opa. i. uirtute & industria bnificia & libales erit p' quo plib;
 pfuunt eo ples adbnificien' aduiores heb't. Demde osuetudie
 bnificentie pitiores erit & tanq' excitatiores ad bn' demlis
 pmeren'. Preclare in epla quada; Alexandru filiu philippus
 accusat' q' largitoe' bnudentia; macedonu' olectet' qd re
 malii rois inqt' in spem ista induxit ut eos tibi fideles fore
 putaret' quos pecunia corrupisses. An tu id agis ut mace
 dones no' te regem suuz s; mistru' & pbitore; existiment.
 Qd sordidius regi? Melius e' q' largitoe; corruptela ee dix'
 fit. n' detior qui accipit & ad id; semp expectan' paratior.
 Hec ille filio. s; pceptu; putem' oib;. Eob're id qem n' dubiu;

Officiu Iudicis
officiu patroni

Ex defensionib; mag
glia; copari. mag
stra potentes

De bnificentia et l
itate

De duob; bnificentie q
quod alii sit p'feren

Laudat utranq;

Agit de bnificentia p
tuanq;

Agit de bnificentia
opa et uirtutum;

Epla Alexandru p
lippi. elegans snt

Concludit de bnificen
a uirtute ul opa

affabulatio
 adru' & amon
 filii tui pu
 ut ur oratio
 llicant' malit
 ue at' imitudo
 as excitat. Ma
 tis. Que qui
 arbitrant' S
 auital' tribu
 in adolentes
 idem mhi in
 senatu dicit
 iudicis que
 stat. quaz. Q
 p'se p'pata or
 scens. Al. Ant
 ustrauit oile
 iudiciu uocant
 nisi x. p. cu' re
 p' s'ant' p. M
 arulo. L. fulu
 ere. Sm ex r
 uris. Cui in
 s tri allit. Don
 li caput' m
 chidi. adfama
 rit. M. Grato
 is imp' p'ru
 tenen' est ne
 d. H. sine lade

est qn illa benignitas que stat exope & industria & honestior sit
 & lautius pateat & possit p̄de plib. Nō nunq̄ tñ ē largiendū.
 nec hoc benignitatis genus repudiā. & sepe idoneis hoib; de
 re familiari imptien; s; diligent̄ & moderate. Alti. n. p̄noia
 effuderit inosulte largiendo. Quid at est stultius q̄ qd libenter
 facias curare ut id diutius facere nō possis. Atq; sequit̄ lar
 gitatem rapine. Cū. n. egere cepint alienis bonis manū isere
 cogunt. Ita cū bñuidentie compande cā bñficia eē uelit nō
 tanta. assequunt̄ studia eoz qb; dederit q̄nta odia qb; ademerit
 Qobres; nec ita claudenda res est familiaris ut ea; bñḡtas
 apux nō possit nec ita resanda ut oib; pateat. Modus adhi
 beat̄. isq; ad facultates referat̄. Oio meisse debem̄ id qd̄ anris
 hoib; usurpatū iam puerbi inosuetudinē uenit largitēz
 fundū; nō h̄re. Et. n. q̄ pot̄ modus eē cū idez & qui ōsue
 uert̄. & idem illud alii desiderent. **Cā 2. 3. tractatus spalis**

QUININO duo st gnā largitoz quoz alti pdigi alti libales.
 Prodigii st qui epulis uisceratorib; & gladiatorz ruitib; lu
 doz uenationu; appetu pecunias pfundūt in eas res quaz me
 moria; aut breues aut nullam oio st relicturi. Libales at
 q̄ suis facultatib; aut captos apdonib; redimūt aut es alic
 nuy; suscipiūt aicoz aut incollocatōe adiuuant filiaz aut
 opitulant̄ uel inue q̄renda uel augenda. Itaq; inuor qd
 in mites uerit Theophrasto in eo libro q̄ de diuitiis insēp̄it
 In quo multa p̄clare illd absurde. Est. n. multus ilaudida
 magnificentia & appetōe p̄larū munez. talēq; factatē
 sumptuū fructu; diuitiaz putat. N̄ at ille fructus libu
 litatis cui pauca possū eē multo maiō uidet̄ & certior. Q̄n
 to Aristoteles grauius & uerius nos repndit q̄ h̄az pecuniaz
 effusioēs admiram̄ que fiunt ad delinenda; multitudinem
 At hi qui ab hoste obsident̄ si emere aque sextariū mima co
 gerent̄ h̄c p̄ incedibile nob uideri cōq; mirari. S; cū atte

ergo si moderata

concludit de largitate
 sine de bñficia p
 p̄noia;

o st gnā largitoz
 prodigiis. et libalis
 & prodigalitate q̄ et libu
 litate

heostratus discipulus
 rictelis. libz de bñi
 entiaz pluxē scripsit.
 si dix. q̄ fructū opū erat
 fundē largimanū p̄lo
 ic ei liber ad n̄q; lati
 nos nō puenit.
 si Aristoteles nos rep̄n
 ut nō legi malūq; p̄ssu
 nonulū. q̄ puto me le
 sse. Nisi forte i epla
 d. Alexandz h̄c sc̄psit
 Gaspinus.

derint u
 sumptib;
 ti slauu
 dmi ad
 in ip̄
 e colligi
 grata. G
 nullo posse
 t̄p̄ib; ut
 exallis cū
 uere. et p
 ho magr
 E filius A
 lus me o
 pompeii m
 tr̄suspic
 litatis ōs
 lino deside
 ut nos ip̄
 ḡtē acq̄
 honori fue
 alle p̄lo d
 uctura q̄
 m̄ Alilon
 os. P. cladi
 necē est a
 L. q̄m p̄b
 clarus q̄
 amplissima
 ḡhari. Na;
 firmus su

derint uenia; necitati dari in his in manibus uicturis infinitisq;
 sumptibus nihil nos magnopere mirari cum p[ro]p[ri]um n[ost]r[um] necita-
 ti seruiat. nec dignitas augeat. Illa q[ue] ip[s]i delinatio militu-
 dinis ad breue exiguiq[ue] t[em]p[or]e p[er]maneat. eaq[ue] a leuissio q[ue] inq[ui]-
 sit ip[s]o una cum facietate memoriaq[ue] moriat uoluptatis. Bene
 e colligitur hec pueris & mulieribus & suis & suorum filibus esse
 grata. Graui homini uero & ea q[ue] sunt iudicio eto ponderanti parui
 nullo posse. Quod intelligo in nra ciuitate iuetsse ia; bonis
 t[em]p[or]ibus ut splendor edilitatis; ab optimis uiris postulet. Itaq[ue] e. l.
 Crassus cum cognore diues tu copus functus est edilitio max[im]e mu-
 nere. et paulo post. L. Crassus cum om[n]i; hominum moderatissio. Q. mu-
 tio magnificentissima edilitate functus est. deinde Celsus claudi
 l. filius. Multi post Luculli. hortensius q[ue] Sillanus. Os atq[ue] lentul-
 lus me osule uicit. Hunc est Scaw[us] imitatus. Magnificentissima nri
 pompeii mania so osulatu. Inq[ui]s oib[us] qd nri placeat uidet. Vitanda
 tri suspicio e auaricie. Nam; Manerco; hoi diuittissio p[er]missio edi-
 litatis osulatus attulit repulsam. Qr et si postulet applo hoi uiris
 sino desiderantib[us] attri appuntib[us] facier est / nro p[ro] facultatib[us]
 ut nos ip[s]i fecim[us]. Et si qn aliqua res maior atq[ue] utilior p[ro]p[ri]ari lu-
 gitae acqrit ut Horethi nup prandia in semitis decumia mag[is]
 honori fuere. Nec M. dem scio uitio datu est q[ue] in caritate madiu
 asse p[ro]lo dedit. Magna u se & de ueri mundia nec imani dem
 iactura qn erat edilis; nec maxia libauit. S; honori sumo nuper
 nro Miloni fuit q[ue] gladiatorib[us] emittit p[er] ca q[ue] salute nra otineht
 os. p. clodii conatus furores q[ue] comissit. Ca i largitois est sia
 necce est aut utile. In his aut ip[s]is mediocritatis regula optia est.
 L. dem philippus. Q. fabii filius magni uir ingenui imp[er]is
 clarus glari solebat se sine ullo munie adeptu; ee oia q[ue] hrent
 amplissima. Dicebit ides Cotta Curio. Nobis h[ic] q[ue] in h[ic] quadimo
 glari. Nam; p[ro] amplitudie honoz; quos cantis suffragis. adepti
 sumus sumptus edilitatis exiguis fuit. qd otigit nemini eoz

Qui in edilitate lar-
vsi sunt.

2^a p[er] p[ro]nd

Cicero de se ip[s]o.

Hic decuman[us] dr limite
 xim[us] me[us] agros. qui ab
 te incidentes p[er]tran-
 sus dirigit. qui q[ue] fo-
 decem efficit decuma
 appellatus est. Agros
 diuisus figura nuy de
 effit. Inde decuma sacra
 qd fiebat Cerezi p[er] ag-
 limite talide signatis

a e honestate
 in e largiente
 idoney hoi de
 Alti n. p[ro]p[ri]u
 ul q[ue] qd libere
 Atq[ue] sequit[ur] lo-
 mis man[us] ite
 ca ee uelit tu
 dia q[ue] admet
 ut ay; bingte
 teat. Alodul. d
 tem id gl. am
 uenit largit
 de; & qui ois
 s; tractat[ur] sp[er]e
 agi. Alti libiles
 toz munib[us] u
 uas res. qua m
 uiri. libiles at
 mit aut e de
 uant filuz. ut
 taq[ue] mare q[ue]
 uitul m[er]it[us]
 ultus ilaudu
 z. talq[ue] facti
 lle fructus lib
 e certior. q[ue]
 ut q[ue] huz. pecun
 ad; multu d[omi]
 xtariu m[er]it[us]
 urari. S; cu ate

quos nō dixi. atq; e ille impense meliores. muri. naualia.
portus. aquarū ductus. oīaq; que ad usus r. p. p̄tinēt. q̄q; qd
p̄ns tanq; in manu dat̄ iordius est. tñ hęc impostez gra-
tiora s̄. theatra. porticus. noua templa. Veredius rep̄ndo
p̄ Pompeiū. s̄ doctissimi nō p̄bat. ut e hic ip̄e Lanetius.
quez multū in his libris secutus su; nō int̄pretat̄. Et phile-
rius demetrius. q̄ Piclem p̄ncipes grecie uitupat. q̄ tanta;
pecunias impelara illa necit p̄pileia. S; de hęc gnē toto in his
libris quos de r. p. scripsimus diligent̄ est disputatū. Totū
rō talis largitōnis gnē uiciosa est. t̄p̄rib; uiciosa est e tñ
ip̄i ad facultates accommodanda e mediocritate moderanda.

In illo at̄ gnē largiendi. qd alibalitate p̄ficiscit. *Ca. 3. titat. 3. sp̄lly*
nō uno mō dispib; cāis affecti eē debem̄. aliam est cā eius
q̄ calaitate p̄mit̄. e ei qui res q̄rit meliores nullis suis reb;
ad us; p̄p̄rior b̄niḡtas eē debet i calaitosos n̄ forte eēt
digni calaitate. In his tñ q̄ se adiuuari uident nōsdum
ne affligant s̄ ut ad altiores gradū ascendat restricti oīo nullo
eē debemus. s̄ indeligidis idoneis iudiciū e diligentia ad
hibē. Nam pelare Enrius b̄nifactor malelocata. malefca arbi-
trare. Qd aut̄ tributū bono uiro e grato est in eo cū ex p̄o
fructus est tū e excetis. Territate n̄. remota gratissia est
libalitas. eaq; e studiosius eam pliq; laudant. qz sumuūq;
bonitas eē p̄fugū est oīuz. danda i opa est ut his b̄nifi-
cis q̄ plimā afficiantur qz memoria libalis postis p̄dat̄.
ut his ingratos eē nō liceat. Om̄s n̄. in memores b̄nificiū o-
derit. eaq; iniuria; indet̄renda libalitate s̄ e fieri putat̄.
Eūq; q̄ faciat eōem tenuiores hostem. atq; hęc b̄niḡtas e
reip. utilis e redimi e s̄uitute captiuos. tenuiores locuple-
tari. Qd q̄m uulgo solitū fieri ab ordine nro i ore sc̄p-
tus uidimus copiose. Hanc ḡ osuetudinē b̄niḡtatis largi-
tōi munez longe an̄pono. hęc e n̄. grauiū hōiuz. at; magz

libalitate et hospiti-
tate.

ut eē s̄ d̄m̄ise
libalitate efficit
uicis esse debent.

oīo s̄m̄y.

boni facere b̄n bonis.

H.

contra ingratos.

otui redimant ve
enatus. s̄ulco.

illa nō q
titillat
tus in ex
emendo
clem
abhorrent
cedere s̄
qm del
neq; abs
prio r
Theophrast
ualde deo
Idq; e r. p.
te nra no
tus uolūt
Theophrast
laciadai
impasse
VE aut
p. tus m̄
atq; hęc sc̄
p̄tinēt e
stituti u
int̄pretat
sua p̄nci
gradus si
stigit hęc
sc̄a uic
gend; hō
grauior f
stabilis

Illa uo q̄ assentatoꝝ p̄p̄i multitudis leuitate; uoluptate
 titillantiuꝝ. Conueniet aut̄ tuꝝ in dādo munificū ēē
 tuꝝ in exigendo nō acerbuꝝ. In oīq; re strahenda / uendendo
 emendo / aducendo / locando / uicinatib; & firib; equi & fa-
 cilem / multuꝝ; multis de suo iure cedentes. alitib; uō q̄ liceat
 abhorrentes. Est. n. nō mō libale paulū nō nunq̄ de suo iure
 cedere; s; int̄duꝝ ē fructuosuꝝ. hēnda ē rō rei familiaris / quā
 dem delabi sinere flagitiosuꝝ est. S; ita ut libalitati; auari-
 cūq; absit suspicio. posse n. libalitate uti nō spolianteꝝ se
 prioro / ruriꝝ est pecūḡ maxūm fructuꝝ. Recte ē a
 Theophrasto est laudata hospitalitas. Est. n. ut nī q̄ uidet̄
 ualde decorꝝ putare hōiꝝ; industriū domos hospitib; illustrib;
 Idq; ē r.p. est ornamento / hōies extrinos hoc libalitati; grē iur-
 be nra nō egere. Est ē uelent̄ utile his q̄ honeste posse ml-
 tuꝝ uolūt p̄ hospites ap̄ extraneos p̄p̄t̄ ualere opib; & gr̄i.
 Theophrastus dem scribit / Timone athenis ē in suq; curia
 Laciadaꝝ hospitalē fuisse. Ita n. uidet̄ instituisse & uiliat̄
 impasse ut oīa p̄berent̄ q̄q; Laciades in uila; sua; diuitt̄et̄.
Que aut̄ opa nō largitōe bñficia dant̄ hec cū in uniuersa; rez
 p. tuꝝ in singulos ciues offerūt. n. q; in iure caue osilio iuuare
 atq; hoc scie grē p̄desse multis uelent̄ & ad opes augendas
 p̄tinet & agris. Itaq; cū p̄ multa pelara maiorꝝ; tū q̄ optie
 stituti uirū ciuiliū summo semp̄ in honore fuit agnitio atq;
 interpretatio. Quā dem ante hanc solutione; t̄p̄ru; in possessione
 sua p̄ncipes retinuerūt. Nūc uō ut honores / ut oī dignitat̄
 gradus sic h̄ scie splendor deletus est. Idq; eo indignū q̄ eo t̄p̄
 otigit hoc cū il est q̄ om̄s fr̄iores q̄ honore par ēēt facile
 scia uiciss; . Hec ī opa grata est multis & ad bñficiū obstru-
 gendū hōies accommodata. Atq; huic arti finitiā est dicendi
 grauior facultas & gratior & ornatioꝝ. Q̄d n. elagntia p̄-
 stabilius / uel admiratōe dignius audientū / ul spe indige

a 4. titat
 spali

2. pl. eue uirtuda

Decora libalitati
 est hospitalitast

Cont hōies nra tr

de bñficientia q̄ op
 p̄stat nō pecunia.
 de bñficientia q̄ p
 amre emly & abe
 ra.
 Bñficiū uirtutis
 dūtile bñficio p̄
 longe m̄fuer.

p̄t̄ de uirtute cla
 ue sine de el bñficia

tum uel eoz qui defenſi ſt gra. Huic g^o amariorib^{us} n^oſt eſt in
tota dignitate p^{ri}ncipatus datus. Diſti i^o h^ois e^t facile laborantis
q^uoq^{ue} imp^{er}is e^t morib^{us} multoz cas noⁿ grauate ſ; gratuito de
fendunt b^{en}eficia e^t p^{ro}xima late patent. Admonerat me
res ut h^{ec} l^{ex} in^{ter}miſſioem eloq^untie ne dica; intitu; deplora
rem ni uer^o ne de me ip^ſo aliq^uid uideret q^uri. S; t^um uidemus
q^uo extinctis oratorib^{us} q^uo imp^{er}is ſpes q^uo imp^{er}atorib^{us} ſa
cultas q^uo in^{ter}miſſis audacia. Cu^m noⁿ poſſint omⁿes nec m^ulti q^uo
aut uir^oſ p^{ro}ſu^{er} e^t aut diſti l^{ex} t^um op^{er}u p^{ro}de multis b^{en}eficia p^{ro}
tente; iudicib^{us} com^{mu}nare. mag^{is} t^um uigilare p^{ro}re al^{ter}ius eoz qui
aut oſulunt. aut defendunt uigando. Q^uo qui faciunt pl^urimum
g^{ra}ſequeunt. eoz q^uo latiffime manat induſtria. ſa; illud
noⁿ ſt admon^{er}di. Eſt. n^o imp^{er}tu ut aiaduertat cu^m uiuare
alios uelint ne quos offendant. Sepe. n^o aut eoz ledit quos
noⁿ debent aut eoz quos inuitus offendat noⁿ expedit ſi ip^ſu
dentes negligentie eſt ſi ſcientes temeritatis. Utend^u eſt a
excusatoe ad u^o eoz quos inuitus offendat quoz poſſis. Q^uo id
q^uo fecis nec^eſe fuit nec al^{ter} face^t pot^{er}is. cetis q^uo op^{er}is e^t off^{er}is
erit id q^uo uolatu eſt compensa^{re}. Sed cu^m in h^oib^{us} uiuandis
aut mores ſpectari aut fortuna ſoleat detu q^uo e^t peluie
Itaq^{ue} q^uo uulgo loquunt ſe in b^{en}eficiis collocandis mores h^ou;
noⁿ fortuna ſequi honeſta ro eſt. S; q^uo eſt tandem q^uo inopis
e^t optimi uiri cae noⁿ an^oponat in op^{er}u danda gra; fortuna
ti e^t potentis. A quo. n^o expeditior e^t celior remun^{er}atio fore
uidet in eo eſt uoluntas n^oſtra p^{ro}ſior. S; aiad^uer^o q^uo ſit rez
na^o diligentiu. t^um n^oſt. n^o inop^{er}is ille ſi bonus e^t uir e^t ſit
ſere gra^m noⁿ poſſit h^{ec} certe pot^{er}. Comode aut q^uo dix
pecunia qui h^{ab}et noⁿ reddiſſe e^t q^uo reddiderit noⁿ h^{ab}ere. Gra^m
aut e^t q^uo reddiderit h^{ab}ere e^t qui h^{ab}et reddiſſe. Atq^{ue} ſelacu
p^{ro}ſe; honoratos beatos putant. h^o ne obligari q^uo b^{en}eficio
uolunt q^uo e^t b^{en}eficiu ſe dediſſe arbitrant cu^m ip^ſi aliq^uid q^uoſ

medus spalia documta
e libalitate sine b^{en}eficium
a op^{er}is.

oib^{us} ſpectandis pot^{er}is
noⁿſe; q^uo fortuna

magn
ſuſpica
mortis
tatu; n
expect
u^oſ. au
dendu
aut for
deſtu;
ſibi me
tes orit
ſatiſfice
ſtates eſt
pau^{er}u
u^oſ; qu
rel depre
d unu
q^uo ſem
Q^uo ſi e^t l
u^oſ; m
q^uo ſu^{er}.
ne q^uo
p^{ro}ſe; co
S^{ed} q^uo
que ad
ad p^{ro}pt
ad unu
tiora. du
oſulat.
T. Grace
erunt.

3^a p^{ar}t^{is}. ſermo
u^oſ; d^uo.

2^a p^{ar}t^{is} p^{ar}te

2^a p^{ar}t^{is} p^{ar}te

3^a p^{ar}t^{is} p^{ar}te

2^a p^{ar}t^{is} p^{ar}te

magnū accepit. Atq; e. ase aut postulari aut expectari ad
 suspicant. Pativamo nō uero se ufos aut clientel appellari
 mortis instar putant. At uō ille tenuis cū qd fieri sit se spec
 tatus; nō fortuna; putat. Nec mō illi qui est mītus s; e. illis aq;
 expectat. eget. n. multis; gratū; se uideri studet. Nunq; uero
 ubi auget suū; munus si quo forte fingit s; e. attenuat. Vi
 dendū q; illd q; si opulentū fortunatūq; defendens in uno illo
 aut forte in libis ei remanet grā. Sin huilem p̄bu; tñ vmo
 destuz; nō n. es huiles p̄bi q; magna in p̄lo multitudo e. p̄sidū
 sibi in eo patuz; uident. Q; obres melius ap̄ bonos q; ap̄ fortua
 tos bñficiuz; collocari puto. danda tñ oio opa est ut oi generi
 satisfacere possim. Sed si res inotentēz uenit nimirum Tem
 stodes est autor adhibendus. Qui cū consuleret utru bono uiro
 paup̄i an minus p̄bato diuiti filia; collocare ego inqt malo
 uiro; qui pecūia egeat q; pecunias que uiro. S; corrupti mo
 res deprauatiq; sunt admiratoe diuitiaz quaz magtudo quid
 ad unū quēq; nrm p̄tinet illū fortasse adiuuat q; h̄. nec id
 dem semp. s; fac uiuare. potentior sane fit s; honestior quō?
 Q; si e. bonus erit uir ne impediant diuitie quomin' iu
 uet' mō ne adiuuent sitq; omne iudiciū nōq; lauples s; q̄ly
 q; fuit. Extremū at p̄ceptū in bñficiis p̄standis opaq; danda
 ne qd oia equitates ostendat ne qd p̄ iniuria fundamntū. n. e.
 p̄petue comditois e. firme iusti sine q; nihil p̄t ee laudabile.
SED qm̄ de eo qnē bñficioz dem est. *Tractatus q̄. Ca. p̄ euuldes.*
 que ad singlos spectant demceps de his que ad uniuersos que q;
 ad p̄. p̄tinent disputat est. Eoz at ipoz p̄tis ei moi st ut
 ad uniuersos cuies p̄tineant p̄tis singlos ut attingat q; st gra
 tiora. danda oio opa est si possit utriusq; nec e. min' ut sigly
 osulat. Sed ea res ita fiat ut aut p̄sit aut tete ne oblit. r. p.
 T. Gracchi frumitaria largitio magna fuit exhaurebat q;
 erariū. Modica M. Octauū. r. p. tolerabil. eplebi neciā

H
 p̄ti. de q̄nāli offo diu
 computatione offoz mit

Reponho diuitū

Delibitate et bñfi
 tia spectante ad p̄li
 De bñficientia q;
 uelaz res p. p̄tine

lib; nūl est
 ale laboranti
 si gratuito de
 monent me
 titutu; de p̄o
 s; in uiderm
 impantēde; si
 nec mli p̄m
 altis bñficiis
 e. altius col qu
 uent plurimū
 ra. s; illud
 t cū uiuare
 ledit quō
 expdit si ipu
 utendū est e
 q; possit. Q; d
 p̄ opul. e. om̄
 uolū uiuare
 em e. pelue
 s; mores uo
 ndes q; moys
 a q̄az fortū
 mūnatio for
 dūter; q; stre
 e. uir e. h̄c
 e. aut q̄az de
 nō h̄c. e. em
 se. Atq; selat
 n. q; bñfici
 ū ipi aliq; q̄m

sunt minime bona p
tatoz pp rem p. lanyle
are.

endū a collectore tribu
r nisi instante necessitate

ores ubiū opudare
rez neciaz copiam.

auaricia est su
genda
nos ad impus no eligen
cū nullū tetius auari
mouū sit dñantib.

ista puniebat q pp auar
cia fraudes aliqua in re
comittebat.

auaricia sit fugi
da pba a dno. s.
delecta et gntia
ē elaboz vroz.

ergo a ciuibz & r.p. salutaris. Imp̄ at uideñ erit ei qui r.p. 2° p̄
 admittabit ut suū qsq; teneat neq; de bonis puatoz p̄. di
 minutio fiat. P̄nciose n̄ philippus in tribunatu cū legem
 agrariam ferre qua; tñ antiquari facile passus est, & in eo
 moderatu; se ueherit p̄buit. S; cū in uenendo multa p̄larit
 tū illud malu; nō eē in ciuitate duo milia hoīū; q̄ re; hēnt.
 Capitalis orō ad equatoem bonoz ptins. qua peste que pt
 eē maior. Hanc n̄. ob cam maxie ut sua tenent' res p.
 ciuitatesq; ostitute st. Na; ali duce nā hoies gretabant tñ
 spe custodie rez suaz / urbui p̄sidia q̄rebant. danda ē opa 3° p̄ p̄nd.
 est ne qd ap maiores nros sepe fiebat pp erraru tenuitatez
 assiduitatezq; belloz tributū sit ferendū. Sin qua necitas
 h' murus alicui. r.p. euenerit malo n̄. alii q̄ nre oimari
 neq; tñ de nra s; de oi. r.p. dispuo danda erit opa ut os
 intelligant si salui eē uelint necitati eē pendū. Atq; eos 4° p̄
 q̄ rez p. gubnant oūlere debebūt ut eaz rez copia sit q̄
 st necie. Quaz qualis compatio fieri soleat aut debeat nō
 est necēe disputare. ē n̄. ip̄mpta tñ locus attingendus fuit.
 Ali' t̄ aut est in oi p̄curatoe negociū & murus **Cā 2° q̄ r̄tāt.** Propomē
 p̄. ut auaricie pellat' & minia suspicio. Ut inq̄. C. Pontū
 samnis ad illa t̄p̄ra in fortuna resuass; & tū eē natus
 qn. R^m. dona accipere cepissent. nō eē passus eos diutius
 impare. Ne illi qm multa secla ex̄pectanda fuere mo. n̄. hoc
 malu; in hunc. r.p. inuasit. Itaq; facile fatior tū potē Pontū
 fuisse. si qm tñ illo roboris fuit. Nondū **Cx. anū st cū de**
 pecuniis repetundis a L. Plisone data est lex nulla antea cū
 eet. At uō tot leges & p̄xiē queq; duriores. tot rei. tot dam
 nati tñ italicū bellū; pp iudicioz metū excitatū tanta
 sblatis legib; & iudicū enarij expilatio; d̄ceptōesq; scioz
 aut imbecillitate alioz magis q̄ nra uirtute ualeamus
 Laudat africanū p̄netius q̄ fuit abstins. qd ni laudet. S; 2° p̄
 lege Valerū
 lē q̄ d̄mō
 ra.

G. Pontus samnis hostis R^m uir mag' ai cū semel cepiss; uniuersū R^m exatim
 misit ad p̄uz qd naz factuz eet de hostib; p̄ dix q̄ om̄s mittet illos. nō placuit
 Pontio. Alia die remisit ad p̄uz qd nā fr̄t' eet. lē r̄ndit q̄ om̄s trucidaret. Hoc
 hoc s' placuit. spoliavit g' eos. retentis. v̄l. p̄ obsidib;. Hic fuit t̄p̄ q̄ R^m fugit

macedo
 pecuni
 attulit
 mori
 p̄tior
 L. Mum
 talis
 domui
 referat
 t. p̄ g
 latus
 e
 nulla al
 op
 inuolen
 Quis se
 aut pecu
 fundamē
 donant
 nō l. Id
 ta sine re
 sequunt
 est cui d
 nul credit
 At uō ille
 Nec si p̄s
 est id cur
 Quia at
 possessu;
 p̄ hoc inu
 Ligurū
 plus alto
 postea am
 fuit in ex
 tate p̄duc
 monē fecit

Africanus minor duos p[ro]p[ri]os h[ab]uit. Paulus et Marcus qui uic[us] p[ro]p[ri]os n[ati]os. Qui c[um] h[ab]eret q[ui]d filios
dedit africanu[m]. paulo filio suozis africanu[m] adoptand[um]. Qui paulus s[ic] fuit 2[us] p[ro]p[ri]us. exco[m] infirm[us] n[on]
film p[er]ceperat. africanu[m] s[ic] minor[um] nepos adoptiuus fuit africanu[m] suozis. Qui suoz duos fi
dimisit. unu[m] tristissim[us]. 2[us] h[ab]uit paulu[m] dem[um] infirmu[m]. dual filias h[ab]uit. una ingentem fabria
maritauit.

Alia; Tiberio Gracco p[ro] Graccoz sedicioz. Viri sumo et c[um] auo de uirtutis p[ro]cipatu p[ro]tend
in illo alia maiora laus sapie no hois est solus s[ed] e illoz t[em]p[or]e. O[mn]i
macedoniu; gaza que fuit maxia potitus est Paulus / t[em]p[or]e
pecunie in caru[m] inuexit ut un[us] imp[er]atoris p[ro]da finem
attulit tributoz. At hic in domu sua; nihil intulit p[ro]ter me
moria nois sempiterna; . Inuitatus est p[ro]p[ri]us africanus nihil locu
petior euia Kartagine. Quid qui euus collega fuit incensura

L. Mumii nuq[ua]m copiosior cu[m] copiosissima urbe; fundit[ur] sus
tulit. Italia; ornare q[ui]d domu sua; maluit. q[ui]q[ue] italia ornata
domu ipa m[ag]is uidet[ur] ornatioz. Nullu[m] i[n] uiciniu t[er]reus est in teo
referat se oio unde egressa est q[ui] auaricia p[ro]st[itu]m ip[ro]cipib[us]
et r. p. gubnantib[us]. Hic. n. q[ui]stia. r. p. no mo tupe est s[ed] sce
latu; e et nefaru[m]. Itaq[ue] q[ui]d appollo p[ro]bitus Oraculu[m] edidit

Nulla alie re n[on] auaricia p[ro]bitus. Id uidet[ur] no solu[m] lacedeoiu
s[ed] oib[us] opulentib[us] p[ro]p[ri]is p[ro]dixisse. Nulla at[er] re facilius xiliare
b[on]a uolentia; mltitudis p[ro]nt h[ab]et. r. p. p[ro]st[itu]m q[ui] abstintia et stintia
Q[ui] uo se p[ro]p[ri]as ee uolunt obca; q[ui] cam Ca. 3. q[ui] r[ati]o h[ab]ilis

aut rez agraria; tentant ut possessore; suis sedib[us] pellant
aut pecunias creditas debitorib[us] aduandas putant labefactat
fundamta. r. p. Concordia p[ro] q[ui] ee no p[ro]t cu[m] aliis adimut. aliis
adnant pecunie. Deinde eqtates que tollit oio si h[ab]et suu cuiq[ue]
no b[on]a. Id n[on] est p[ro]p[ri]is ciuitatis aut urbis ut sit liba et no solici
ta sue rei cuiq[ue] custodia. Atq[ue] in hac p[ro]uicia. r. p. ne ulla; q[ui]m
osequunt[ur] qua; putant gra; . Na; cui res erepta est inimic[us]
est cui data est e dissimlat se accipe uelle et maxie ip[ro]p[ri]e
n[on] creditis suu occultat gaudiu ne uideat[ur] no fuisse soluen[te].

At uo ille q[ui] accepit inu[er]s[us] et meinit et p[ro] se fert dolore.
Hec si p[ro]p[ri]es st h[ab]et q[ui] impte datu[m] est q[ui] illi q[ui] iuste ademptu;
est id curto p[ro]p[ri]e e ualet. No. n. hec nuo s[ed] pondere iudicat[ur].
Qua at h[ab]et eqtates ut agru; mltis anis aut a seclis an
possessu; qui nullu[m] h[ab]uit heat / q[ui] ante h[ab]uit amittat. At
p[ro] hoc inu[er]s[us] gen[us] lacedemoniu Lisandru effoz explat

Ligurgus statuit p[ro]p[ri]e; imobilib[us] ut domus et possessiones nullus h[ab]eret
plus alto. In mobilib[us] aut[em] alter[is] alt[er]u[m] in quinq[ue]uplo poss[ess]e excedere. Que lex
postea annullata fuit. Lisandru effoz uoluit legem agraria; fere et
fuit in exiliu pulsus. Agys e Rex lacedemonu; eand[em] legem ten
tare p[ro]duce. ex q[ui] fuit alacedemonus p[ro]fect[us]. q[ui]d nuq[ua]m antea lacede
monu fecerant.

Arastotel
2[us] pollit
coz.

Corinthus caput erat
Os ciuitatis achue sim
detate erat. R[ati]o mise
ta; ad discordia; semu
Ad greci sentientes la
ipetuerit et q[ui] occide
Mittit[ur] g[ra] Corinthu
m[ag]is q[ui] cu[m] exercitu era
tib[us] illis. obsedit cepi
bussit. Quo incendio
auz argentu[m]. et et
metallu; sil mixtu
liquatu[m] fuit. b[on]a tu
bat es mixtu[m]. et et
thius. H[ab]et mixtu[m]
argentu[m] aqua; a
cualib[us] segregant[ur].
mi g[ra] oia p[ro]p[ri]a
De q[ui] Titus limus l[ib]o

et no sunt truster
bona abundant[ur] d[omi]n
nonos.
Ex fundamto iust
libro. p[ro].
2[us] p[ro]p[ri]e. Rep[ro]p[ri]o rei a
ue. r[ati]o et e
effoz erant capit[um]
p[ro]p[ri]a qui sic se h[ab]et
ad regis sic tribun
fulem.

Agum rem qd numq̄ antea apud eos acciderit necauerit. Ex eo q̄ t̄p̄
 tante discordie secute st ut & tirāni existerent & optates exter
 minarent & p̄clarissime res p̄. ostituta dilaberet. Nec uō solū
 ipi cecidit s̄. ē reliqua; grecia; otagioib; maior; euerit que
 alacedemonius p̄fecte latius manauerit. Quid nūq̄ graecia; t̄
 beru graeci sumi uiri filios & africanū nepotē / ^{scilicet q̄ ex eius filijs cōmētia nupta} / ^{Tibio graeco} / ^{nati st q̄ fuit} / ^{coep̄ p̄.} / ^{no ne agrarie}
 3. p̄. ostitutiones p̄laxit. At uō aratus sicioni iure laudat. Qui cū
 ei ciuitas. L. aña teneret atuannus p̄fectus argis sicionem
 clandestino urbe introitu est potitus. Cuiq; tirāni; rhe chades
 ipuiso p̄lisse sexcenta; exules qui laupletissimi fuant eius
 ciuitatis restituit remq; p̄. suo aduentu libauit. S; cū magis
 aiadūteret in bonis & possorib; difficultate; q̄ et eos quos
 ip̄e restituat quoz bona alii possederant egere inq̄ssimus;
 ēē. & L. aña possiones mouē nō minus equū putabat p̄
 ea q̄ tam longo spacio multa h̄ditatib; multa emptoib; mil
 ta dotib; tenebant sine iuria iudicauit neq; illis adimi
 n̄ his nō satisfieri quoz illa fuant oportere. Cui; ī statuis;
 opus ēē ad ea; rem pecunia alexandria; se p̄ficisci uelle dixit
 rezq; integra; usq; ad reditū suū ēē iussit. Isq; celit ad p̄to
 lomeu; suū hospites uenit q̄ tū regnabat alt̄ post alexan
 dria; odita;. Cui cu; exposuiss; p̄ria; se libate uelle casq; docu
 iss; rege ab opulento uir sumus facile impetrauit ut gr̄di
 pecunia adiuuaret. Qua; cū siciones attuliss; adhibuit sibi
 ī xiliū q̄ndec; p̄ncipes cū quib; cas cognouit & eoz q̄ aliena
 tenebant & eoz qui sua amissant. p̄fectiq; extimandis possō
 rib; ut p̄suadent & aliis ut pecunias accipe mallerent alius
 ut cōmodius putarent nūari sibi qd̄ tanti cēt q̄ suū recu
 re. Ita q; p̄fctm̄ est ut om̄s xordia ostituta sine q̄rela disce
 dent. O uiz magnū dignūq; q̄ in rep. n̄ra natul cēt. Sic pur q̄ p̄
 est agere cū ciuib; nō ut bis ia; uidiū h̄sta; ī foro ponere.
 & bona ciuiu; uocib; s̄ruacere p̄omis. At ille grecus qd̄ fuit

o ex pulcris

3. p̄.

omparat̄ rei officiose ad
 multa; tradit p̄ceptum
 colto quo uti q̄t exof
 atae iustit̄. inof uando
 u comp.

sapientia
 & sapia
 equitate
 ego m̄
 hoc q̄ est
 none qd̄
 curtu h̄
 q̄ p̄. n̄
 fuit ut
 nec n̄. u
 pot̄ n̄ cū
 actus est
 res est ab
 malu; de
 nec facu
 cellitas
 q̄ratat
 libido fū
 ī gnē
 hi qui re
 aoz equ
 hūilitatē
 tenendu
 uel belli
 neq̄gal
 hoc gn̄
 magna;
 N̄ his ar
 nuper at
 tio ualiti
 p̄terital

sapientis & pstantis uir oib; osulen putauit. Ea q; est summa ro
 & sapia boni cuius comoda cuius no diuelle s; defende. At; omi
 equitate eadem stine. Habitant grati malieno o d ita ut ai
 ego em; edificauim tuear impendaz / tunc iuuto fruar meo.
 hec q; est aliud q; alius sua eripere alius dare aliena. Tabule no
 noue qd hnt argumti / n; ut emal mea pecunia funderi &
 eu; tu beas / ego no ham pecuniaz. Q; obrez nescit es alienum
 qd r. p. noceat / prudendu est. admittis r. oib; cauere p; si hec no
 fuit ut locupletes suu p;ant / debitores lucent alienum.
 Nec n. ulla res uehementius r. p. otinet q; fides que ee nulla
 pot; n; erit neclia solutio rez creditaz. Numq; n. uehementius
 actuz est q; me osule ne soluent. armis n. & castis tentata
 res est aboi gne hoium & ordine. Quib; ita restiti ut totu hec
 maluz de r. p. tolleret. Numq; nec manus es alienu fuit n; meli
 nec facilius dissolutuz est. fraudandi n. spe solata soluen ne
 cessitas secuta est. At uo hic n; uictor tu qm uictus que
 gitarat ea pferit / cu; iam nihil interesset. Tanta n. in eo p;atui
 libido fuit ut hec ip; peccare eu delectaret & si ca no eet. Abi
 i gne largitionis ut alius dent / alius auferant sua abert
 hi qui rez p. tuebit. Imp; q; opa; dabunt / ut uir & iudi
 cioz equitate suuz q; q; teneat. & numq; tenuiores pp
 huilitatem circueniant / numq; locupletib; ad sua uel
 tenenda uel recupanda oblit iuidia. Preterea q; r. p. reb;
 uel bellis ul domi poterit r. p. augeant. impio. agris /
 uectigalib; hec opa mag; hoium; st. hec ap; maiores nros.
 hec gna officioz / q; psequunt; cu summa utilitate r. p. v
 magnaz ipi ad ipiscunt & gram & glia; **Tractatus q; spalis**
In his aut utilitatu; pceptis Antipater turis stocus qui
 nuper athenis mortuus est / duo pira censet ee. a sane
 tio ualitudis curatuz & pecunie. Qual res aliuo pbe
 pterital arbitror q; cent faciles. st certe utiles. Sed

si p; mel; no ee solue
debituz & credituz

no;

q; p; mel; d; mo d;
facere p;cipante
re p;

De p;uatione p;e
pecunie. et la
titudis.

2^a p; de p;uatione bono n;
d; m; cognoscent
fuit.

De cura utili
tatis q; p;uta
est cura
corporis et
rei fauluz.

uirt. Exo p;
opriates con
et. Nec no soli
euerit que
uis g;atuz
none agrate
audir. Au di
uis s;uonem
u; r; e; d; d;
m; fiant eu
t. Si cu mag;
et col; que
e; mag; simu;
u; putabit p;
empto; n;
illis admi
cu; i; h;atuz
i; uelle d; d;
p; celit ad p;
post alexm
e; cu; q; d; d;
uirt ut g; d;
adhibuit lib;
e; eoz. q; alien
mandi p; p;
uallent. alu
q; suu; r; p;
e; q; r; d; d;
tuz eet. Si p;
i; fero p;onaz
acul q; fuit

ualitudo sustentat' noticia sui corporis & obseruatoe eaz
 rez que aut pdesse soleant aut obee & stinua inoi uictu
 atq; cultu corporis tuendi ca & inptermittendis uolup
 tatib; postremo arte illoz quoz adscia; hec ptmit. Res 24^{ps}
 aut familiaris qri d' his reb; aq; abest turpitude. Con
 suari aut' diligentia & psumoia; eisd; & reb; augeri.
 Has res comodissime Xenophon socraticus e' psecutus
 in eo libro q' iconomicus inscribit'. que nos fere ista etate

Sed utilitatus comparatio qm hic locus erat **toe utilium in se**
 quartus a Panetio pmissus sepe e' necia. Ha & corporis
 comoda cu extrin' & extrin' cu corporis & ipa in se corporis
 & extrin' cu extrin' copari solent. Cu extrin' corporis hoc mo
 compant' ualere malis q' diues ee'. Cu corporis hoc modo
 diues ee' potius q' maxis uirib; corporis. Ipa in se corporis
 si bona ualitudo uoluptati anponat' uires celitati. Ex
 ternoz aut' ut glia diuicis aut uatigalia urbana ru
 sticis. Ex quo gne' comparatois illd est senus Catonis a quo
 cu q'reret qd maxie in re fauliani expediret' respondit
 bn' pascere. qd fm satis bn' pascere. qd p'uiy bn' uestire
 qd quartu' arare. Et cu ille qui quesierat dixisset qd
 est feniari. tu qd inqt' hoies occidere. Ex quo & multis
 aliis intelligi d' utilitatu' comparatoem fieri solere. Hoc
 teq; hic adiunctus ee' quartu' exquirendoz officioz genus.
 Sed de hoc gne' toto de q'rentia de collocanda pecunia & de
 utenda comodius aq; da; optis iuris adianue medium
 fecentib; q' ab ullis phis in scola disputat'. Snt in ea cog
 scenda. ptinent. n. ad utilitatem de qua hoc libro di
 sputat' est. reliqua deinceps prosequemur.

**M. Ciceronis officiorum liber secundus ad M. Cice
 ionem filium explicit. Incipit tertius ad eundem am'**

pta de acq'renda crop
 anda pecunia et re famu
 22
 ulat se si no fac' trac
 tus iconomicus.

onta ad cognoscen
 uy utilium ad mui

quid est feniari
 e hoies occidere

mit finis

Tractat' 2° p'nc
 de q'pate
 utilium

ni c'p'are uti
 p'pate uob' et
Velut
 est dia
 seminus
 cum eet
 dignu' q'
 solitudine
 colloq' a h
 gorem aff
 nobil' he u
 cu p'stant
 mu'. Has
 phibiti oc
 ragentes
 nec hec sol
 ceteris mu
 q' hoies in
 Nostri it
 tutu' est.
 dignu' no
 ita q' in m
 uicim' tu
 abdim' no
 d'ctis acce
 occipe ex
 dm quo d
 et; solitud
 luntas. q
 q'at' nil
 opus cu r
 d' illu; m
 tando affe

P

PUBLIUM Scipione: Al. fili eum qui p̄ africanus appellatus
est, dicere solitus; scripsit Cato qui ferè eius equalis fuit n̄q̄
se minus otiosus eē q̄ cum eēt otiosus, nec minus solū q̄
cum eēt solus. Magnifica uō uox, & magno ac sapiente uiro
digna, que declarat illū; & in ocio de negotiū cogitare & in
solitudine secus loqui solitus; ut neq; cessare unq; & in diu
colloq; altius nō egere. Itaq; hę due res que colloq; lan
guem affert cetis acui & solitudo illū; acuebant. Vellem
nobis hęc idem uere dicere licere. Si si minus imitatorē nego
ciū p̄stantia; neq; uoluntate certe p̄xie accedi
mus. Has & are p̄ forensib; q; negotiū armis impiū viq;
phibiti ocium oleq; & urbe relicta ob eas; cām rura pe
rigrantes sepe soli sum; S; nec acui hęc cū africanū ocio
nec hęc solitudo cū illa comparanda ē. Ille. n̄ req̄scent; apul
ceris munib; r. p. acui sibi aln̄ sumebat; e cetū frequētia
q; hōiū; in diu; tanq; in portū se in solitudinē rapiebat.
Nostri at acui; negotiū inopia nō req̄scenti studio ostri
tutus est. Extincto. n̄ Senatu; delectiq; iudiciū qd̄ est qd̄
dignū nobis aut in curia aut in foro agere possumus.
Ita q̄ in maxima celebritate atq; in oculis cuius; q̄ndam
uixim; nunc fugientes aspectū sceleratōz qb; oīa redundant
abdm; nos q̄ntū; lz & sepe soli sumus. S; q; sic ab hōib; 3
datis accepimus nō solū ex malis eligē munia oportē s;
exerce ex his ipis si qd̄ in eēt boni p̄p̄a & ocio fruor nō illo
q̄m quo debebat uti ul q̄ q̄ndū; pepisse acui; ciuitati. Nec
eā; solitudinē languē putior qui n̄ affert necitas nō uo
luntas. Q̄q; africanus meo iudicio maiore laude; asse
q̄bat; nlla tñ ei ingenii monimta leis mandata nllm
opus acui nllm solitudinis munus extat. Exquo intelli
d; illū; m̄tis agitatorē; inuestigatorēq; eaz rez; qual cogi
tando assequat; nec otiosus nec solus; unq; fuisse. Hos at

Abemū dūm rōm
ocū cōp̄m̄do ip̄s ad
scipionē. et hōm̄ f
aditūda effōy.

2^a p̄m̄

3^a p̄m̄

2^a p̄ p̄m̄ Comparatō
ocū Ciceroi cū ocio S
pionis p̄ inq; quicūq;

2^a inq; differat

3^a excusat se si acui su
at in fecit ocio scipio

4^a p̄p̄m̄ suū acui oc
Scipionē

de uate au
nta moi uat
tendi uat
c p̄m̄t. Ne
urp̄m̄do
re; auger
ē p̄secutus
ē ista ḡra
Ca' uat' d̄c̄
re utiliu
Ha' e' comp
a in se comp
p̄p̄m̄ hō m̄
on' hō m̄
a in se comp
celatū. Ex
a uatūa re
Catonis aq̄
t' respondit
a b̄n uatūe
uissēt qd̄
o e' multū
a solere. Re
officior ḡm̄
di p̄m̄ū ē d̄
nue medum
Sūt m̄ ea q̄
a hōc libro d̄
mur.
us' ad M. Cic
o eundem

qui nō tm̄ uolunt hēnuis ut cogitatōe tacita a solitudine ab-
 strahamur ad hanc scribendi opm̄ cō studiū curāq; uer-
 timus. Itaq; pla & pla breui t̄p̄ cūsa q̄ multis anis stāte
 re. p. scripsimus. Sed cū tota phia mi Cicero frugifera ac
 fructuosa nec ulla ps ei inculta ac destā sit tm̄ nlls in ea
 locus feratior est nec ubior q̄ de officiis aq; honeste stātq;
 uiuendi p̄cepta ducunt. Q̄r q̄q; a Cratippo n̄u p̄ncipe h̄
 memorie p̄bz h̄c te audire assidue atq; x̄pe ofido tm̄ aduē
 arbitror talib; aures tuas uocib; undiq; circūsonare nec
 eas si fieri poss; q̄q; aliud audire. Q̄d cū oib; sit faciendū;
 q̄ uitaz honestaz ingredi cogitant tm̄ haud scio an nēi pot̄
 q̄ tibi. Sustines. n. nō puaz expectatōem imitandē idu-
 stre n̄re magnaz honoz nō nllaz fortasse nois. Suscepi-
 sti p̄rea om̄i grande & athenaz & Cratippi ad quos cū
 tanq; ad m̄catū bonaz artū sis p̄fectus manez te re-
 dūe turpissimū est dedecorantes & urbis aūtez & magri.
 Q̄r q̄ntuz conari potes aīo q̄ntuz laborare stende si discen
 labor est potius q̄ uoluptas tm̄ fac ut efficias. Ne ue com-
 mittas ut ne cū oīa supeditata tibi sint anob; tute tibi
 defuisse uideare. Sed h̄c h̄ctenus. multa u sepe ad te cor̄
 tandi grā sc̄psim̄. H̄c ad reliq; p̄tez p̄uite dionis reuam̄.
Panetius ē qui sine ofuersia de officiis actu **p̄ tractatus. Cap̄**
 ratissime disputauit. que q; nos correctōe quada potissimū
 secuti sum; trib; gr̄ib; p̄p̄tis inq; deliberare h̄ies. & oful-
 tare de officiis solent. uno cū dubitaret honestū ne id eēt
 de quo ageret an turpe. alio utile ne eēt an inutile. t̄c
 si id q̄ sp̄em h̄re honesti pugnare cū eo qd utile m̄t̄.
 quō dūceni ea oporteat. de duob; gr̄ib; p̄ trib; libris ex-
 phicauit. Det̄io aut̄ gr̄e deinceps scripsit se dictuz nec
 exoluit id qd p̄m̄iat. Q̄d eo magis miror qz scriptū a
 disciplo ei possiditio est xxx. anos uixisse panetū p̄eaq;

Cicero exultat pla
 scriptis q̄ p̄ria po-
 tuerat. Bonū p̄ nō
 oculū tuū Cicero.

Hō uoluntz adhorta
 t̄re

lit tractat de rō
 ratione utilis et
 honesti. 5 panetū
 ep̄nho Panetū qui
 h̄c locus om̄it.
 2. p.

ep̄ndit ante Possidm̄

2. p̄ p̄m̄.
 Horat̄ filij
 ad studij
 offoz
 2. p̄ p̄m̄
 r̄ma.

3. p̄

Q̄ nō p̄m̄
 om̄it tract
 de copatione
 ut alij h̄c
 st̄

2. p̄

istos lib
 tractum
 intota p
 cui a p̄
 qz nū
 pot̄ h̄c
 h̄one p̄
 pot̄ qn a
 p̄tita dū
 inexten
 p̄. Accedit
 ep̄l. R
 mo p̄ct
 Apples v
 porū r̄m̄
 & nō p̄fē
 obz de i
 t̄iam p̄
 se dubita
 p̄ siue q
 n̄is p̄p̄
 mi mon
 titat̄ cū
 curi solat
 Cui p̄m̄
 eē ofentū
 Panetius
 eēt ut h̄
 metunt
 Sed cū sit
 h̄uc repu

istos libros edidisset. Quae laudem inuicti possidonio breuiter esse
 tactum in quodam commentario partim cum scribit nullum esse locum
 in tota philosophia tam necessarium. Minime assentior his qui negant
 cum a Panetio promissum; sed subito relictum; nec omnino scribendum fuisse
 quod nunquam possit utilitate cum honestate pugnare. De quo aliter
 potest hinc dubitationem adhibendum ne fuit hoc genus quod in diui-
 sione Panetii tertius est an plane omittendum. Aliter dubitari non
 potest quoniam a Panetio susceptum sit sed relictum. Nam quod ediuuioe tri-
 ptita duas partes absoluerit huic necesse est restare tertiam. prope
 in extremo libro tertio de hac parte pollicetur se deinceps esse dicentem.

3° r. Accedit eodem testis Laetius Possidonius qui scribit in quibus
 epistola. Rutilius Rufus dicit solitum quod Panetium audierat ut ne-
 mo pictor esset inuentus qui inuitas ueneris eas partes quam
 Apelles reliquisset absoluere. Oris enim pulchritudo reliqua cor-
 poris irritandi spem auferret sic ea quae Panetius promississimum
 et non profecisset propter eorum quae profecisset instantias neque profecitum. Quod
 obire de iudicio Panetii dubitari non potest. Recte ne autem hinc
 tertiam partem ad exquirendum omnem adiunxit an secus de eo fortas-
 se dubitari potest. Nam siue honestus solum bonum est ut Stoici
 philosophi siue quod honestum est id ita sumus bonum est quod in omnium
 nostris proprietatibus uis ut omnia exalta parte collocata uix mini-
 mi momenti habeant uisum. Dubitari non est quoniam nunquam possit u-
 tilitas cum honestate pugnare. Itaque accepimus Socrates ex-
 ceptari solitum eos qui propter hanc non cohaerentiam opinione distinxissent.
 Cuiusdem ita ut Stoici assensu ut quod honestum esset id utile
 esse sentirent. nec utile esse quicquam quod non honestum. Quod sius esset
 Panetius qui uirtute prope colendus dicit quod ea efficies utilitatis
 esset ut hi qui res exquirendas uel uoluptate uel indigentia
 metuant licet ei dicit utilitate aliter cum honestate pugnare.
 Sed cum sit is qui id solum bonum iudicat quod honestum sit quod autem
 huic repugnet specie quibus utilitatis eorum neque accessione

Excusatio possidoni-
 p Panetio, ut ofice
 deoq ante possidoni

4° r. Quod Panetius
 se omisit hu-
 ius

Hicq sim Stoicos na
 p ipse dicitur bonu
 pot cu utili pug

Sim Epicuros bonu
 poss cu uti pugnat

mehores uitas fieri. neq; discessione peiores; nō b̄r debuisse
 h̄r delibatoem introduce in qua id qd utile uir cū eo qd hone-
 stus est compet. Et. n. qd sumu; bonu a storicis d̄r ouerent
 uiuere n̄e id h̄t hanc ut opinor suaz; cū uirtute xguere
 semp. Cetā at que fm n̄as eent ita legē h̄uituti nō repu-
 gnarent. Qd cū ita sit putant qm h̄c cōpatoem nō recte
 introductaz; nec oīo de eo gn̄e qd p̄cipien̄ fuisse. **Cap. 2. p̄ t̄t̄at.**

A T Q; illd qm honestus qd pprie uereq; d̄r id insipientib; est
 solis n̄; auirtute diuelli unq; pot. In his at inq; nō est per-
 fctā sapia ip; illd qm p̄ctm honestū nullo. h̄ similitudies hone-
 sti eē p̄rit. Hec. n. oīa offā de qb; his libris disputam̄ media
 storicā appellam̄. Ea cōia st̄ & late p̄terit q̄ ingenii bonitate
 mlti assequunt̄ & p̄gressioe discendi. Illd at offm̄ qd rectū
 idem appellam̄ p̄ctm̄ & absolutū est et ut udy dicūt os
 ruios h̄t / nec p̄ter sapientes inueniq; cadere pot. Cū at ad
 actuz; est inq; media offā compet̄ id cumlate uir esse
 p̄ctm̄ / p̄ea q̄ uulgus qd absit ap̄ctō nō fere qd̄ intelligit
 Quatenus at intelligit nihil putat p̄missu; Qd at in
 p̄ematib; inq; picturis uirū euenit in aliisq; multis
 ut delectent̄ impiti / laudentq; ea que laudanda nō sunt
 obeaz; credo cām q̄ insit in his aliqd p̄bi qd caput ignaros
 qui qm̄ qd inuria quaq; re uicū sit neqant iudicare. Ita
 q; cū sint docti ap̄itis desistunt facile suā. Hec i offā de
 qb; his libris distim̄ q̄i secūda qdam honesta eē dicūt / nō
 sapientuz; mō ppria h̄ cū h̄uuz; gn̄e oī cōia. Itaq; hi os in
 qb; est uirtutis inuoles comouent̄. Hec uō cū duo decū
 aut duo Scipiones fortes uiri cōmeorant; aut fabricius
 iustus noīat; aut cū Aristides / aut ab illis fortitudis / aut
 ab his iusticie tanq; a sapiente petit̄ ex. Nemo. n. hoz
 sic sapiens ut sapientes uolum̄ intelligi. Hec hi q̄ sapie-
 tes h̄iti & noīati M. Cato & C. C. Iulius sapientes fuerūt

uestiones de uerli
 t honesto h̄r se nō
 iusse comittendū
 distinctio de offō recto
 et medio fm op̄iōes d̄nā
 p̄r.

uo uulgus ad duo gn̄a
 officioz; se h̄t.

q̄ gn̄e officioz; dispute
 in hac li.

unus p̄
 alt̄ filius
 q̄ mortuus
 st. p̄ rep.

Nec illi
 p̄gn̄dū; s̄
 uirū h̄one
 nec id qd
 bonos
 compar
 tuendu
 honestu
 tutes est
 ofuante
 meum
 hi solent
 boni uir
 in hac cō
 uō & opo
 q̄ qd h̄on
 tare tu
 solent / of
 le sit id
 h̄ri solent
 latius p̄
 h̄ & simi
 trūm; o
 pelaris fa
 honestate
 sine ullo
 nestus in
 le. form
 incompa
 Hec at fo
 tanea. Q

Nec illi qui VII. s; ex medioꝝ offoz; frequentia similitudinem
 q̄ndu; gerentur spemq; sapientiu. Quo circa nec id quod
 ue honestus est fas est cu utilis repugnantia copare.
 nec id qd coit appellamus honestus qd collit ab his qui
 bonos uiros appellari se uolunt cu emolumentis unq; est
 compar. Tamq; id honestus qd in nra; cadit intelligetia;
 tuendus suandusq; est anob q̄ illud qd pprie dr uereq;
 honestus sapientib; Alz. H. teneri no pot si qua ad uir-
 tutes est facta progressio. S; hec qm de his accepim qui
 suatoe offoz; extimat boni. Qui at oia cu emolumentis
 metuntur & comodis neq; ea uolt pponderari honestate
 hi solent in delibando honestu cu eo qd utile putat copare
 boni uiri no solent. Itaq; existimo Lanetiu cu dixit hoies
 in hac copatoe dubitare hoc ip; sensisse qd dixit solere mo-
 uo & oportere. Et. H. no mo plis putare qd utile uideat
 q̄ qd honestus; s; e hec in se compare & in his aliq dubi-
 tare turpissim; est. Quid q̄ est qd no nuiq; dubitatioe afferre
 soleat. osiderans; uideat. Credo si qm dubitatio accit qua
 le sit id de quo osideret; sepe. H. tpz fit ut qd turpe plerq;
 hri soleat inueniat ee no turpe. ex ca ponat ad quod
 latius pateat. Quod pot ee maus scelus q̄ no mo hoies
 s; e familiares hoies occide. tu; i se astrinxit scele si quis
 tuini; occiderit q̄m; familiare. E. R. no ur qm q̄ exoib;
 pelaris factis illud pulcherrim; existiat. Vicit q̄ utilitas
 honestatez uno honestatez utilitas e ossecuta. Itaq; ut
 sine ullo errore diiudicare possimus si qm cu illo qd ho-
 nestus intelligim; pugnare id uidebit qd appellat uti-
 le. formula qdam disputandi ostituta e qua si seqmur
 incompatoe rez nunq; aberrabim; nec ab offo recedem;.
 Hec at formula erit stoicoꝝ rōi disciplieq; maxie se-
 tanea. Qua qm his libris ppea seqm; q̄ q̄q; & auctib;

VII. Sapientes
 Tales macedonius asiaticus
 Solon atthenis grecus.
 Philon laacedemoniensis
 Pitacus mitilene asiaticus
 Bias penes asiaticus
 Cleobolus lidius
 Pericles corinthius
 achaeus.

2. n. q. quoniam sit
 copatoe utilis et ho-
 sti qz s; uilgariu o-
 nez ut talis opio tot

2. p. q. contempit Pan-
 ad ppones huc qm; h no
 psecutus

3. p. Rōnabili fuisse
 disputatōem de ut
 et honesto h;
 li. no differat

4. p. Concludit.

5. p. Appat dea ante
 stoicoꝝ.

no tr debru
 ur cu eo qd
 nes de ouer
 uirtute p
 utu no rep
 adtem no r
 uille. Cap. 2
 ni sapientib;
 no est p
 similitudis
 ipulam; mo
 ingenui bo
 it offm; qd
 it udy dicit
 ere pot. Cu
 mlate ur esse
 re qm; intell
 uillu;. Qd
 aluq; mult
 danda no
 caput ign
 int uidiat
 ua. Hec i off
 a ee dicit no
 a. Itaq; h
 uo cu duo
 ur fabrica
 fortitudis
 Hemo. H.
 a. Hec h q
 entes fuerit

acbademicis & apiputeticis nris qui quidam ides erant qui
 acbademicis que st honesta his que utilia uident anponunt
 trn splendidius ab eis hoc disserit qbz qdqd honestu est utile
 uidet nec utile qdqd qd no honestus q ab his qbz & hone
 stus qd no utile & utile aliqd quod honestu no est. Nob at
 nra acbademia magna; dat licentia; ut qdaz maxie p
 tabile occurat id nro iure liceat defende. s. redw adformlas;
DETRAHERE i ad alti & hris exincomio 2° tractatus 3° li.
 suuz augere comouuz magul est oia niaz Cap^o p^o eiusdem
 q moel q pauptas q dolor q cetia cuncta que pnt aut
 corpori accidere aut reb; extrinis. Nam impncipio tollit co
 mietuz huaniuz & societates. Si. n. sic erim affecti ut pp
 suu qsq; emolumentuz spohet aut uidet altm dirumpi
 necesse est eam q maxie est fm niaz societates. Ut si unu
 qdaz mib; hē sensum hre ut posse putaret se uale si
 pximi mib; ualitudines ad se traduxiss; debilitari &
 interire totuz; necesse corpus eet sic si unuz qsq; nrm ad
 se rapiat comodu alioz detrahut q; qd cuiq; possit emo
 lumnti sui gra societates huiuz; & contal euertat necesse
 est. Nam sibi ut qsq; malit quod ad usuz uite ptineat
 q alti acquirere excessus est no repugnante na. Illd qm nra
 no patit ut alioz spoliuz nris facultates augeam. Neq;
 no hoc soluz na. i. iure gentiu s. & legib; pploz qbz i singlis
 ciuitatib; res. p. omni eademio stitutu est ut no liceat
 sui comodi ca nocē alti. Hoc n. spectant leges. he uolūt
 incolumnes ee ciuiū iunctoz; qua qui dirimūt eos
 morte exilio uincly dūno cohercent. Atq; hoc efficit
 multo magul ipi ne rō que ē lex diuina & huana. Cui
 pere qui uelit os n. parebt q fm niaz uiuere uolūt
 nuq; comittet ut alienū appetat et id qd alti detrat
 sibi assumat. Et. n. multo magul est fm niaz excelsitas

Virat dntap
 foras.

qd sit d
 fm; com
 exaltat
 re hcom
 2^a p^o p^o
 p^o hcom
 q secunt

p^o p^o p^o
 p^o p^o p^o

nihil posse ee tam hile
 qd iusticie ut p^o uide
 re repugnet. Et
 qdaz qonei incidentis.
 al. p^o
 nihil ee utile qd sit cu in
 iuria alterius.

pra similitudo

v. r. r. r.

Animi

animi
 uolupta
 compar
 aut alt
 qd cet
 si fieri p
 shalq; s
 ficioz r
 dme n
 abunda
 rib; q
 illa; u
 entez b
 aliqd co
 nuz; aut
 dolore;
 cuiq; in
 qdaz co
 qm ce
 erit in
 a graui
 dem sit
 puat disse
 ut homo
 necesse est
 una otin
 uolax a
 Nam illud
 nihil detra
 Hic sibi
 tate ca st

animi & magnitudo Itemq; comitas & iusticia liberalitas q̄
 uoluptas q̄ uita q̄ diuitie. Que q̄m tenent & p̄ nihilo ducē
 compantes cū utilitate cōi magni di est & excelli. Denatē H.
 aut alti sui comodi cā magis est tra nā; q̄ mors q̄ dolor
 q̄ cetera grūs eiusde; Itq; magis est sm nā; p̄ oib; q̄tib;
 si fieri poss; s̄ uandis aut uiuandis maxie; labore; mole
 stia; q; suscipe imitantes hercule; illū que hōiū; fama bñ
 ficioz memor indeoz xilio collaauit q̄ uiuē insolitu
 dine nō mō sine ullis molestiis s; ē inmaxis uoluptatibus
 abundante; oib; copiis ut excellas ē pulchritudie & ui
 rib; Quocura optio q̄q; & splendidissimo ingenio longe
 illas uitam huic anponit. Ex q̄ efficit hōiem nē obedi
 ente; hōi nō posse nocere. Deinde q̄ altm uiolat ut ipse
 aliqd comodi osequat aut nihil existimat se face tra
 nā; aut magis ee fugiendi; cense morte; paupertatem.
 dolore; amissiam ē liboz p̄pinq; aūoz q̄ facere
 cuiq; iniuria; si nihil existiat tra nā; fieri in hōib; uioladis
 q̄ ad op̄at
 qd̄ euz eo dissas q̄ oio hōiem ex hōie tollit. Sin fugiet id
 q̄m cense s; mltō illa peiora morte; paupertate; dolore;
 erit in eo q̄ ullū; aut corporis aut fortune uicū uicis
 ai grauius existimat. Ergo unus d; oib; ee p̄positū ut ei
 dem sit utilitas unicuiq; & uniuersoz qua; si ad se q̄q; ri
 piat dissoluet ois huana o sortio. Atq; hęc ē sibi nā p̄lebit
 ut homo hōi quaq; sit ob eam ip̄m cām q̄ hō sit o sultū uelit
 necē est sm eandē nā; oium utilitate; ee cōm. ad si ita ē
 una o tinenti omis & eade; lege nē. Idq; ip̄m si ita est ēte
 uiolare altm nē lege p̄hibemī. uer at p̄. uer i extremū;
 Nam illud q̄m absurdū; est qd̄ quidā; dicūt pentise. ut frī
 nihil detractura; sui comodi cā; aliaz ee rōem cuiū; reliquoz.
 Hist sibi nihil iure relinq̄ntes nullā; q; societate; cōis utili
 tate cā statumit ee euz cuiū; q̄ s̄rūa oem societate; distribut

2° p̄ p̄mā. Remouet e
 cor̄ qui putat q̄ hōie ē
 comodu; augere in comodu;

q̄ ad op̄at

2° p̄m. Conceptū ē p̄leā
 officij ob hōiū;

3° p̄m. alia rōe o tinent.

Tollit dūq; aliq; errorē

Remouet 2 errores.

quibus inq[ui]s offi[ci]i ex
imp[er]i exquirat.

2^a Questio

admit qd dem erat de
phala r[ati]o.

ciuitatis. Qui at r[ati]oem suoz cuius dicunt h[um]id[us] ext[er]noz 2^a p[ar]t[is].
negant hi dirimunt co[m]m[un]e[m] hu[m]an[am] g[ra]tis societate[m]. Quia s[ub]lata
b[en]eficientia. libalitas. bonitas. iusticia funditus tollit[ur]. Que
qui tollunt e[st] aduersus deos imortales imp[er]i iudicandi
st. Ab his. n. ostitutam societate[m] int[er] ho[m]ines euertunt. cui ar
tissimū unclm est magis ee o[mn]ia n[on] iam ho[m]inem ho[m]i detrabe
sui comodi ca[m] q[uam] o[mn]ia incomoda s[ub]ire uel ext[er]na uel corp[or]is
ul ipius e[st] ai que uacent iusticia. Hec. n. una uirtus o[mn]iū
est d[omi]na e[st] regina uirtutu[m]. Forstian asp[er]iam dixit no[n] 4^a p[ar]t[is].
ne t[ame]n sapiens si fame ip[s]e oficiat abstulit cibis alti ad n[on] illa
rem utili. Almie uo. No[n]. n. est m[er]ito uita mea utilior q[uam] i
talis ai affectio neiem ut uidem comodi mei g[ra]tia. Q[ui] si 2^a p[ar]t[is].
phalarim crudelem tiranum; e[st] imanez uir bonus ne ip[s]e
frigore oficiat uestitu spoliare possit no[n] ne faciat. Hec
ad iudicari st facillima. Nam si qd ab ho[m]ine ad n[on] illa; prem
utili utilitatis tue g[ra]tia detraxio inhu[m]ane fecis o[mn]iaq[ue] ne
legem. Sin at is tuus q[ui] multas .x.p. utilitates atq[ue] ho[m]iū so
cietati si inu[er]sa remaneat afferre possis si qd obeas cam
alti detraxio no[n] sit reprehend[en]s. Sin at is no[n] sit eiusmodi
suus cuiq[ue] incomodus ferent[ur] est potius q[uam] de altius incomo
dis aliqd detraben[us]. No[n] t[ame]n magis est o[mn]ia n[on] morib[us] aut 3^a p[ar]t[is].
egestas aut quid ei mo[n] q[uam] detractio aut appetitus alieni.
S[ed] co[m]m[un]is utilitatis derelictio o[mn]ia n[on] est. est. n. iniusta. Ita
q[uod] lex ip[s]a n[on] que utilitatez ho[m]iū ofuat e[st] et t[ame]n detinet
p[ro]f[er]to ut ab ho[m]ine inerti atq[ue] inutili ad sapientes bonum
fortes uiz transferat res ad uiuent[em] necie. q[uod] si occiderit
miltuz de co[m]m[un]i utilitate detraxat mo[n] ita faciat ut ne ip[s]e
de se b[en]e existimas seseq[ue] diligens h[ab]e[re] cam heat ad inu
rias. Itaq[ue] semp[er] offi[ci]o funget[ur] ho[m]iū ofulens utilitati e[st] ei
quaz sepe comemoro hu[m]ane societati. Q[uod] q[ui] ad phala 7^a p[ar]t[is].
ris attinet p[ro]facile iudiciū est. Si n[on] illa. n. societas est nob

am tu
lure si p
atq[ue] imp
amput
relig[io] p
tas a coi
st he om
nbitur
pemisse
cepta fut
qd idcirco
Sed qm o
ut geome
quo facili
erit ut n
e[st] ex p[ar]te
qd honest
est. e[st] cu
de p[ar]te in h
pugnare
uident[ur] ut
stuz qd no
maiores; u
no ut aln
iudicarem
pugnanti
culis si ut
tuz explu
uerunt.
hic nece
ad iuncta;

Distracho

cum turanus s; potius summa distractio. Neq; est oia nãz cũ spo-
liare si possis quez est honestu necare. Atq; est hoc genus pestifer
atq; impius ex hoũz coitate extirpandũ. Est. n. ut qũz tribua
amputant si e ipã sanguine & spũ carere cepint & nocent
relig; ptib; corporis sic ista infigura hoĩs feritas & belue imã-
tas a coi tanq; huãitate corporis segreganda est. Hui' gnũs qũes qũm
st hẽ omũ inq; offiũ exqũt extẽr. Cuiusmoi i res Lanctium
arbitror psecutu fuisse/ nisi aliq; casus aut occupatio ei silium
permisse. Ad quas ipis ofultatões ex superiorib; libris satis multa p-
cepta sũt. q; pspici possit qd sit pp turpitudiẽm fugiẽdũ qd sit
qd idcirco fugiẽdũ nõ sit q oio nõ sit turpe. *Ca 22. tractat 2. 3. li.*

S

ED qm opi inchoato ppe trã absoluto tanq; fastigiũ imponimũ
ut geometrix solent nõ oia docere s; postulare ut qũz sibi xedit
quo facilius que uolunt explicent sic ego ate postulo mi Ci-
cerõ ut mi xedus si potes/ nihil pter id qd honestu; sit pp se
eẽ expetendũ. Sin hoc nõ lz pp Cratippu; at illd certe dabis
qd honestu sit id eẽ maxie pp se expetenũ. Mibi utrũ uis sat
est. & cui; hoc trã illd phubilius ur/ nec pter ea qũq; phubile.
Ac p. in hoc Lanctius defendendũ est q; utilia cũ honestis
pugnare aln posse nõ dixit. Neq; n. ei fas erat. s; ea que
uidentur utilia. Nihil uõ utile qd nõ idem honestũ/ nihil hone-
stus qd nõ idem utile sit sepe ipẽ testat. Negatas ulla; pestem
maiores/ uitas hoũz inuasisse q; eoz opiõem q; ista dixerũt. Itaq;
nõ ut aln anponerem utilia honestis s; ut ea sine errore di-
iudicarem si qn incidissent induxit em q; ur eẽ nõ q eẽt re-
pugnantia. Hanc i relictaz ptem explebim nullis admini-
culis s; ut dr marce nro. Neq; n. qũq; est de hac pte post Lane-
tuz explicatũ qd qem trã ptaxer de his que imanus meas
uerũnt. Cui; i aliqua spes utilitatis obiecta est comoueri
tũc necẽ est. S; si cui; auũ intenderis/ turpitudiẽm uideas
ad iunctaz enrei que spem attulit utilitatis tũ nõ utilitas

Fundamenta quã
ut dicitur honesto.
Quid sit utile ex
storiõz et pparatõz

Defensio Lanctii q
credidit utilia cũ
stis posse pugnare.

Nihil turpe utile n
et omne honestũ uti

po pmet

H. reliquenda est s; intelliger ubi turpitudō sit ibi utilitates esse
 nō posse. Q; si nihil est tam otia nāz q; turpitudō recta. n.
 a. ouenientia & ostantia nā desiderat. aspnatq; otaria n.
 q; tam s; nām q; utilitas certe in eadez re utili turpitu
 do eē nō p̄t. Itaq; si ad honestatez nati sumus eadez aut sola
 exptenda est ut Zenoni uisus est aut certe oī pondere
 grauior hinda q; reliqua oīa qd Aristoteli p̄z. necesse ē qd
 honestū sit id eē aut solus aut sumus bonus. Qd at bonū
 est id certe est utile. Q; cur hōis nō p̄bz cū ad quod
 utile uisum est accipiūt id otinuo secerit ab honesto. hīc
 sic. hinc uenena. hinc flā testamēta nascunt. Hinc furta
 peculatus expilatōes. dirēptōes q; sociorū & ciuū. hīc opū
 nimiarū potentie nō ferendē. Postremo. ē in libis ciuita
 tib; regnandi. ē existunt cupiditates. qb; nihil teti nec se
 diuis expogitari pot. Emolumēta. n. rez fallacib; iudiciis ui
 dent penas nō dico legū quas sepe prumpt s; ipūis t̄pitu
 dinis que acerbissima ē nō uident. Q; obres hoc delibatū
 genus appellat en medio. est. n. scelitu totū & impūū qui de
 libant utriū qm seq̄nt qd honestus eē uident an se sa
 entes scēle otamunēt. In ipū. n. delibatōe factū inest. ē
 si ad ipm scm nō puerint. Ergo ea delibanda oīo nō sūt
 inq; est turpū ipā delibatio. Atq; ē ex oī delibatōe celandi
 & occultandi spes opioq; remouenda ē. Sat. n. nob simō
 ad iphūā p̄fecimus p̄suasus eē d; si om̄s deos hōiesq; celare
 possim; nihil trī auare/ nihil i iuste/ nihil libidinosē/ nihil
 motū eē facer̄. Hinc alle Giges inducit aplatone q; p̄la
 cuz tra discessiss; magnū qbdaz imbr̄z descendit i illū
 hūituz eneiūq; equū ut fert fabule/ aūdūtū cui in
 latib; fores eēt. qb; aptū corpus hōis mortui uidit
 magtudiē i uisitata. anuli q; aureū indigito quez ut
 detraxit ipē induit. Erat at regūis pastor/ tūc in xiliūz

3^{ps} p̄m

nūc spes celandi atz opio
 incompendis emolumētis
 sine in delibate utilitatis
 remouenda est

ex p̄tē hōis fabulosus

se pult
 anulle
 inlac
 stupru
 sustu
 potuit
 t̄ ipm
 are q;
 Atq; hoc
 fictū &
 fām sic
 e hūi ex
 ad diuū
 futuz si
 pot id qd
 facer̄. h
 ueruz q;
 qd fieri
 qm ad
 res fact
 fugiendū
 AC idū
 hoc delibe
 nā id qm
 nō turpe
 potit ui
 Brutū ofi
 cognatōe
 euellendū
 ipi Collat
 statem su

se pastorz recepit. Ibi cu; palam ei anuli ad palma; inuertat
 anullo uidebat ipse at oia uidebat. Idem rursus uidebat cu
 inlocum anullus; inuertat. Itaq; huc opportunitate anuli usus
 stupius regine intulit. ea ad uitrice dnm regem intemit &
 sustulit quos obstare arbitrat. Nec inhis facinorib; eu qsq;
 potuit uidere. Sic repente anulibnficio exortus est lidie. hē
 i ipm anulus si heat sapiens; nihiloplus sibi lice pntet pec
 care q; si no hiet. Honesta n. bonus uiris no occulta qrimt.

3^a p^{ta}

Atq; hoc loco phi qdam minime malullidm s; no satis acuti
 ficta; & comiticia; fabulas; platam dnt a Platone q; no ille aut
 fcm sic ee aut fieri potuisse defendat. Vis no hec est h' anuli
 & hui' exempli si nemo scitur; si nemo suspicatur; qm sit; cum
 ad diuitiaz; potentie; dnatois; libidis; ca; fecis; sino; dus; hoib; q;
 futuz; sit semp; ignotū; sis; ne; scirus;. Negant id fieri posse qm
 pot; id qm. Sed qro qd negant fieri posse; si possent id qd naz;
 facerent. Vigent rursus sane; negant. n. posse & in eo pstant. hoc
 uerbu; qd ualeat no uident. Cuz; n. qrimus si celare possint
 qd sciri sint; no qrimus possint ne celare; s; tanq; tormenta. i. Rationes cogentes.

H.
 R. uulsiima obiectio

Incidunt milite cas; que sturbant aia; utilitatis spe; no ut
 hoc delibet; relinqnda; sit honestas; pp; utilitatis magnitudie;
 na; id qm inybus; est; s; illd; possit ne id qd utile uideat fieri
 no turpe. Cuz; Collatino college Brutus impui abrogabat
 potat uideri id iniuste fuerat. n. i regib; expellendis; socius
 Bruti; osilioz; adiutor. Cu; at osiliu; hoc pncipes cepissent
 cognitoem supbi; nomiq; tarpmoz; & memoria; regni ee
 euellenda; qd utile osilere; pne; id erat ita honestu; ut &
 ipi Collatino placere debera;. Itaq; utilitas ualuit pp; hone
 statem sine qua ne utilitas qm ee poss; . At meo rege q;

De eo quod h' utile
 appetitaz; in no h
 ueraz; utilitatem;
 Aln; hoies; pstant; i
 qb; q; utilia uident; cu;
 sit cu; delibent; an ill
 qnt; et honesta; relin

3^a p^{ta}. Spes honestatis e
 nullo; repugnat; no est
 ceptanda;

utilitate; est
 utro; rursus
 natq; rursus
 re utili turpi
 y; eadep; aut
 re oi pondere
 phi; necesse e q
 us; ad at boni
 loz; cu; ad quod
 ut ab honesto; h
 amit. Hinc fun
 cuui; hic op
 inlib; rursus
 nihil teni; na; f
 acly; indiat; u
 t; si ipius; h
 re; hoc delibem
 impui; quid
 idem; inlib;
 facm; inest; e
 indi; oio; no; h
 delibate; qd; m
 ut; n. nob; simi
 as; huius; p
 libidinoso; m
 ut; a; platone;
 delandit; illi
 iditur; cui; m
 ortui; uideri
 gito; que; m
 tuc; in; xly;

uis p' ab urbe condita

no offa finari debent
incomp'atoc utilis et hone
stus sum p' et histo
cul' ut p' Tullianaz

no ops uti offo incompu
te utilis et honesti. qn
turbatoc uerut ca' ai
-aiciat' nec fidel' nec
sticia nec zel. p' offen

H
porade

equa aiciat' loquit'

urbem abdit no ita. Spes. et utilitatis pepulit auis ei' cuius
uisum eet utilius solus q' cuius alto regnare fieri uiderunt.
Omisit hic et pietatem et huaitates ut id qd utile uidebit
neq' erat assequi posse. et tñ muri eius opposuit spem hone
statis nec pbabilem nec satis idonea. Pactauit i pace uel
grini uel romuli dixim. Hac tñ nre nob utilitates oitten. 4° p't.
de st aliisq' sue detrahende cu' his ipi egeram' s; sue cuiq' utili
tati in' uer' est qd sine altius iniuria fiat. Scite Crispus
ut milia q' stadiis currit eruti et stendere d' q' maxie pos
sit ut uincat / S uplantare euz q' cui certet nullo no d'. Sic
inuita sibi queq' pete' qd ptineat ad usum uite no inuq'
est / et alti derye uis no est. Maxie aut pturbant' offa i am
cicis q' et no tribue' qd possit et tribuere qd no sit equu' et
offm est. S; hui' gr'us totius breue et no difficile p'ceptus est
Que et uident' utilia honores diuicias uoluptates cetera
gr'us eidem h'c aiciat' nūq' anporida st. At neq' oia x. p.
n; oia uis uer' ac fidem amici sui ca' uir bonus faciet ne
si iudex qm erit, ponet. et p'sona, amici cu' induit iudicis
Tm aut aiciat' dubit ut uer' ai' cam ee malit ut oia
de litis tpe q' ad pleges liceat accomodat. Cu' no iurato
fina dda sit meinerit se deus adhibe' testem i. ut ego arbi
tror mitez sua; qua' nihil boi deus dedit ipe diuini. Itaq' p'
claz amatozib; accepimus more' rogandi iudicis si ea iro
gando teneamus q' facere fide salua possit. Hec rogatio ad
ea ptinet que paulo andixi amico honeste posse oedi. Na
si oia facienda st que amici uelint no aiciat' tales s; ouer
toes putande st. Laquor at de coib; aiciat'. Na; insipienti
bus uir' nihil pot' ee tale. Damonē et Pintia pitagoreos
fert hoc aio uir' se fuisse ut cu' eoz alti Dionisius tiran
dies necis destinasse et il q' morti additus eet paucos s'
dies comedendoz suoz ca' postulauiss; / Val' scus est alter

sistendi
cui ad d
tuit ut
maici
spes u
postular
e quez
fime pec
cules q
polices p
p' p' m
n. huius
Male e
ut tenu
no sit re
ofules Cr
sane trib
phonest
bello pui
huit q' u
ne mtio.
Attemer
erent; ut
naues oie
qued; su
pidib; obr
repugn
qd euz p
id sari an
q' euz coic
lacedem

sistendi eius ut si ille non venisset, moriendum esset ipsi. Qui
 eius ad diem se recepisset admiratus eorum fides tyrannus pe-
 tituit ut se totius adamicia ascriberent. Cuius id quod utile ur-
 inamicia eius eo quod honestus est copat iaceat utilitatis
 spes valeat honestas. Cuius autem inamicia que honesta non sunt
 postulant religio et fides anponat amicicie. Sic habemus
 hec que exgrum officii delectus. Sed utilitatis spes in r. p. sepis
 sine peccat ut incivitihi disturbatoe riri. duri et atheni-
 enses qui si uerz est iusserit ut egmetus q' classe valebit
 polices pident. hoc uisus est eis utile. nimis. et iminebat
 ppinqtates egina purreo. Sed nihil quod crudele utile. Est
 n. huius ne qua sequi debemus maxie inimica crudelitas
 Male e qui pegrinos urbibz uti phibent eosqz extiminat
 ut perius ap pres rivos pupuis nup. Max ee p cuie q' cuius
 no sit rectus est no licere quaz legez tulerit sapientissimi
 osules Crassus et Sceuola. Vsu no' urbis phibere pegrinos i-
 sane inhuamus est. Illa p'clara inqly utilitatis spes otent
 p honestate. Plena ex est rira resp cu sepe alias tu max
 bello punico so que carienti calaitate accepta maiores aig
 buit q' unq' invelz sis. nlla timoris significatio. nlla pa-
 cis mto. Tanta uis est honesti ut spem utilitatis obscuret.
 Athenien cu; impetus p'faz nullo mo possent sustine' statu
 erentz ut urbe uicta ouagibz et libis trezene depositis
 naues ascendunt libtatezqz grece classe defendent. Cu sillu
 quedz suadentes ut in urbe maneret xerlenqz recyent la-
 pidibz obruerit. At ille utilitatez sequi uidebat q' nlla erit
 repugnante honestate. Temistodes post uictoria ei belli
 qd' cu; p'his fuit dixit motioe se h're siliu r. p. salutare. s;
 id sciri amltis no opus ee. postulauit ut aliq' p'p' daret
 q'cu; coicaret. Datus est arustides. Huic ille classez inqz
 lacedemioz que s'ducta eet ad getheu clam incedi posse

3^a p^{ti}. eludit offi^z f
 hitale dubitatioe.

3^a p^{ti} p^{na}. In r. p.
 utilitatis spe pecca
 honestatez.

2^a p^{ti}. utilitate ne
 se cu p'dictis stare.

3^a p^{ti} p^{na}. At' a' d' r' o q'
 honestu utile. i' nllz
 utile. et nullu ntili

dignit. ex.

3^a p^{ti}. Aliud ex fam

2^a p^{ti}

t auys ei au
 m interm
 l urle uideb
 ut spem bon
 at i' pice uel
 ditates o' r
 que cuq' uel
 are Crisp
 q' maxie p
 llomo d' Sic
 uite no' inq
 am' offi i
 no sit equi
 le p'ceptu el
 ptatis egre
 may p' r' p
 onul f' r' o
 induit uide
 malit urbi
 t. Cu no' iud
 ut ego at
 ruini. Inq' p
 dices si cu in
 hec r' g' r' o
 esse o' d' d' i. H
 e talo; si r' uel
 i; in sapie
 thia p' r' g' r' o
 onilius r' r' o
 eet puucl
 fcus est alt

quo facto frangi lacedaemoniorum opes necesse est. Quod Aristides cum
 audisset in oratione magna cum expectatione uenit dixit pu-
 le esse osilium; quod Themistocles assensum sibi minime honestum. Itaque
 Atheniensium quod honestum non esset id nec utile quoniam putauerunt.
 totamque eam rem quas ne audierant quoniam auctore Aristide
 repudiarunt. Melius hi quam nos qui periculis immunes sciamus nec
 fugales homines. Manet ergo quod turpe sit id nunquam esse utile
 nec tuis quoniam cum id quod utile esse putet adipiscere. Hoc enim ipsum
 utile putare quod turpe sit calumniosum est. **Capitulum 4um tractatus 1us.**

SED incidunt sepe casus ut supradixi cum repugnare utilitas
 honestati uideatur ut aduenter sit repugnet ne plane an-
 possit cum honestate coniungi. Cuius gratias habent quatuor. Si ex-
 gra uir bonus alexandria rhodum magnam frumenti numerum
 aduexit in rhodiorum inopia et fame summaque anone cari-
 tate si idem sciat quod plures mercatores alexandria soluissent na-
 uesque incursu frumento onustas petentes Rhodum uiderit
 dicturus ne sit id rhodum an silentio suum quod primo uendi-
 turus. Sapientes et boni uirum fingunt de cuius deliberatione
 et sollicitudine quoniam qui celatur rhodios non sit si id turpe
 iudicet sed dubitat an turpe non sit. In heremio casus aliud
 Diogeni babilonio uideri non solet magno et graui stoice
 Aliud Antipatri discipulo eius boni acutissimo. Antipatri omnia
 parte facienda ut ne quod oio quod uenditor norit emptor ignoret.
 Diogeni uenditores quatenus iure civili constitutum sit die
 in qua oportet cetera sine insidiis agere et quoniam uendat uelle
 quod optime sua uendat. aduexi. exposui. uendo meum non plus
 quam ceteri fortasse est minoris cum maior est copia. cui sit
 iniuria. Exoritur Antipatri ratio. exalta parte. Quid ais tu
 cum hominibus utile debeas et humane suae societati eaque lege natu-
 ris et eibus ne principia quibus parere et sequi debeas ut utilitas
 tua contra sit utilitas uicinis et eaque contra sit utilitas tua sit celabilis

imp. ut R. Atheniensium
 pe. nup. posse ee
 tile.
 estiones pler. p. de
 aratioe principis
 nis
 uestio

lib. 1

hinc quod
 fortasse
 celo si
 tibi plu-
 le est
 na. nup-
 actas et
 quem qu-
 dia qu-
 ut turpe
 er. Ver-
 ceti ign-
 eto cult-
 hec pr-
 no dixit
 ditus. r-
 he. qm-
 est saent-
 git emen-
 scripsit. t-
 nas. ut u-
 e. si illa r-
 no laud-
 us ee qu-
 quod uen-
 uenditor-
 tam ab-
 tes uen-
 honestas
 no me fa-
 illa. q. ur-

hoies qd his adsit comoditatis & copie. Respondebit diogenes
 fortasse sic aliud est celare aliud est tacere. Neq; ego ne te
 celo si tibi no dico que na deoz sit q; finis bonoz sit que
 tibi plus pdesent q; tritici utilitas. S; no qdqd tibi audire uti-
 le est idem m die necesse est. Si quide; meisti ee int hoies
 na iunctas societatem. Memini inqt & ille. S; nu ista so-
 cietas est talis ut nihil suuz cuiq; sit. Ad si ita est nec uender
 qdem qdqd s; donanduz. Vides in hac tota disputatone no illud
 dici q;us hoc turpe sit tm qm expedit facias s; ita expedire
 ut turpe no sit. Exalta aut pre care qz turpe sit no ee faci-
 en. Vendat edes uir bonus pp aliqua uicia que ipse norit
 ceti ignorent. pestilentes sit & heant salubres. ioret in
 eis cubiculis appere spantes, male matiate, ruinosse. sed
 hec pr dnm nemo sciat. Quero si hec emptorib; uenditor
 no dixit edes q; uendiderit plus multo q; se putaret uen-
 dituz; tu; id iuste aut impte fecit? Ille uo inqt anti pr
 hec qm nihil aliud est n; eranti uias; no mstrare. Nam
 est scient merore; aliu induce. Diogenes gra. nuz te ce
 git emere qui nec hortatus qm est. Ille qd no placebat p-
 scripsit. tu qd placebat emisti. Q; si qui p;ar ibt uias; bo-
 nas; ut ipi assunt bng; edificatas; no extimant; se felle
 & si illa no bona est nec edificata re; mlto minus q; domu
 no laudat. Vbi u. iudicuz; emptoris est ibi fraus uedito-
 ris ee que pot. Sin aut dem no omne dem pdestinan est
 qd uicuz; no est id pstanduz putas. Quid uo est stulti q;
 uenditoruz; ei rei qua uendat uicia narrare? Qd at est
 tam absurduz; q; si dnu iussu p;o ita pdicet domu pestile-
 tes uendo. Sic q; inq; d; cas dubis exalta pre defendit
 honestas; exalta ita de utilitate dicit ut id qd utile uidet
 no mo facere honestuz; sit s; e no facere turpe. Hec est
 illa q; ur utiluz; fieri cu; honestis sepe dissensio. q; diuiciam

2^a p^o p^o

2^a p^o

2^a p^o

2^a p^o

3^a p^o p^o

H

3^a p^o p^o. Solo qm

Ed. Antioch
 mit dicit p
 honesti. Inq
 m putaret
 uore dicit
 nes sciq; ue
 m; ee uile
 re. Hoc n. qm
 p; t; t; t;
 rignare uide
 ne plane an
 nt q;e. Si ex
 sumti nuz
 amone an
 a soluisse n
 delu uideret
 p; plimo uen
 cui delibit
 sit si id turp
 noi cas; alio
 e graui ston
 Antipitru cu
 at emptor i
 hntu sit de
 n uendat u
 do meu no p
 t cepu. au fi
 euid. ul. tu
 ti cuq; loger
 eas ut uide
 tua sit abel

und sit celare.

.H.

sunt. No. H. ut quereamus exposuimus s; ut explicarem. Non ^{2^a p^{ti}}
 t' ur nec frumentarius ille rhodius nec hic quui venditor ce-
 lare emptores debuisse. Neq; .H. id est celare qdqd reticeat
 s; cui qd tu scias id alim ignorare emolumenti tui ca uellis
 quoz int' sit id scire. Hoc aut' celandi genus quale sit & cui
 hois qd no uidet certe no apti no simplicis no ingenui no
 iusti no uiri boni s; uersuti potius obscuri. astuti. ingeniosi.
 uasri. fallacis. maliciosi. callidi. uetatoris. Hec tot & alia pla
 no ne inutile est uicior' s; uere noia. q; si uitupandi qui reti-
 cuert' qd de his extiman' est. qui oim' uarietates adhibuert'.
 Celius Canius eques. R^{om}. nec infacetus & satis latus cu se sira-
 culas occandi ^{causa} ut ipse dicit solebat no negociandi ca otulisset. Ju-
 dicabat se ortulos aliquos emere uelle quo iuitare aicos &
 se oblectare sine int'pellatorib; posset. qd cu p'cebuisset. Pithi-
 ei qdam dixit q' argentarias facere siraculis uenales qm
 ortos no hie s; licere uti Canio si uellet ut suis & sil ad ce-
 nas hoiez inuitauit in poster' diem cui cu ille p'missis. tum
 Pithius qui eet ut argentarius apd omis ordines gratiosus
 piscatores ad se inuocauit & ab eis petiuit ut an' suoz ortulos i
 postera die piscarent' dixit; quid eos face' uellet. ad cena ue-
 nit t'p' canius. Opipare apithio appetus erat uinulu. Cib; ^o
 ante oculos multitudo. s; se qsq; quod cepat afferebat. ante
 pedes Pithii puces abiciebant. Tunc Canius q'so inq' quid
 est hoc pithi tm piscu; tm ue Cumbaz. Et ille qd muru;
 inq'. Hoc loco est siraculis qd est piscu; hic aquatio. hac
 uila uli carere no pnt. Incentius Canius cupiditate sten-
 dit apithio ut uenderet. Grauate ille p. ^o ^{respondit} Quid multa impe-
 trat. Emit homo cupidus & locuplex tanti qnti pithius uo-
 luit & emit instructa. ^{festis} noia facit. negociuz oficit. Inui-
 tat Canius ibidem postridie familiares suos. Venit ipse ma-
 ture ^{l. nauicula p'uat} scalmuz nlm uidit. Querit expxio uicino misere

q' p' p' m' d' ex deo qd uidet utile ra honestatez.

quedam
 inq' s;
 set. Str
 ga e
 ipis
 mlatu
 p' p' d
 te p' d
 sit tot
 simlata
 ut uen
 dolui m
 Circula
 qd add
 excellu
 mt' bon
 ulla p
 dolose
 aq' uis
 licitator
 si ad eloq
 P. filius
 idq; uen
 milia. H
 ut si mu
 uros bo
 sapiente
 desse m
 P. metu
 ee nihil
 Neq; H. fo

quedam piscatorum eunt quod eos rillos uiderent. nulle piscinas ille
 inquit. hic piscari nulli solent itaque heri mirabile quod accidisset.
 Stomacari Canuus sic quod faceret. Nondum enim Aglius collega
 et familiaris meus prouenerit de dolo malo formulas. In quibus
 ipse cum eo querebam quod esset malus dolus rindit cum esset aliud si-
 milatus et aliud actus. Hoc quidem sane lucullente ut ab homine
 primo diffiniendi. Ergo et Luthius eos aliud agentes et aliud silen-
 tes perfidi sint iniqui maliciosi. Nulli tamen eorum fore potest esse utile cum
 sit tot uicium iniquitas. Quod si aqlina diffinitio uia est ex omni uita
 simulatio dissimulatioque tollenda est ita nec ut emat melius si
 ut uendat quicquam aut silabit aut dissilabit uix bonus. Atque iste
 dolus malus legibus erat uindicandus ut tutela XII tabularum
 Circumscriptio adolescentium lege latoria et sine lege iudicium in
 quibus addit ex fide bona. Reliquorum autem iudiciorum haec uerba maxime
 excellunt in arbitrio rei uxoris melius equius infiducia
 inter bonos bene agere. Quid ergo aut in eo quod melius equus dicitur potest
 ulla pars in esse fraudis aut cum dicitur inter bonos bene agere quicquam agi
 dolose aut maliciose potest. Dolus autem malus in similitudine ut aut
 Aglius ostinet. Tolerant tamen est ex rebus strabendis de iudicium. Non
 licitatores uenditorum non quod ista se liceat emptor apponet. utque
 si ad eloquendum uenit non plus quam semel eloquetur. Quod quidem seuola
 P. filius cum postulasset ut sibi fundus cui emptor erat iudicaret
 idque uenditor ita fecisset dixit se plus extimare addidit ceterum
 multa. Nemo est qui uiri boni hoc fuisse neget. sapientis negat
 ut si minoris quam potuisset uendidisset. Hec est illa prouiciae quod alios
 uiros bonos alios sapientes existimat. Ex quo enim nequequam
 sapientes sapere ipse se potest non querit. Vere id quidem si quod esset pro-
 desse tamen cum enio ueniret. Hecatonem quidem rhodum disciplinam
 Panetum uideo in his libris quod de officiis scripsit. Quod Tuboni dicitur sapientis
 esse nihil otiamores leges instituta facere. haec rationes rei familiaris
 Neque enim solum nobis diuites esse uolumus sed libris propinque amicis maxime

quid est dolus malus
 Actio sua
 officium quod sit in actio
 suandus
 multiplici autem locis
 officina
 In actioe bonae fidei
 citat hanc expressa. In
 hoc non struti iuribus
 Actio ex stipulatio est
 nalis regulari. si in stru-
 tioe spate obligent bono
 nisi surrogata sit loci
 totum rei uxoris sic in
 tutela et negotiorum ges-
 tione administrata.
 dat minorum et pad-
 tione rei fiscalium. et
 his dat uoteticaria
 na et obligata absque
 tione expressa.
 Codices de rei uxoris
 actione

si per pna
 lo ee diti
 quon hnt
 uiru boni
 et sapiente
 ex.

H

q. r. p. Singulorum. n. facultates & copie diuitie st ciuitatis. Huic
Secunde scdm de quo paulo an dixi placere nullo mo pot. Et n. q
oio tm se negat scuz compendii sui ca qd no liceat huic nec
laus magna tribuenda est nec gra. S; siue & silatio & dissila
tio malus dolus est p pauce vel sunt inq; no dolus iste uerlet
siue uir bonus est is qui pdest qb; pot & neim noa recte iustu
uiz bonus; no facile repem. tumq; i est utile peccare qz semper
est turpe & qz sp est honestu; uiz bonu ee sp est utile. *q. ca. 2. titat*

.n.

comparatio boni legalis
& honesto morali

AC de iure dem pdioz sancitu est apd nos iure ciuili ut in his ue
dendis uicia drent que nota eent uenditori. Na cu ex. xii.
tabulis satis eet ea pstaru que eent lingua nucupata que q
inficiatus eet duplicez pena; sbire auuris olultis reticentie
pena est ostituta. Quidam n. est in pdio uici id statuerit siue
dutor sciet n noiat; dem eet pstaru oportere. Ut cu marce
auguriu; augures acturi eent uisissent q; claudiu centumulu
q edes in celo monte habu demoliri ea qz altitudo officet au
spicis; claudi pscript. in iula; uendit. emit l. calfurnius
lanari. Huic ab augurib; illd idem denuciatus est. Itaq; cal
furni cu; demolitus eet coguissq; claudiu edes pea pscriptisse
q eet ab augurib; demoliri uisus arbitru illu adegit adquid
sibi dare facere oportere ex bona fide. M. Cato srua; dixit h
rui Catonis pr. ut. n. ceti ex prib; sic hic qui illd lumen pro
genuit ex filio est noianus. Is i iudex ita pnuciauit cu in
uendimdo rez suas eas sciss; & no emptori pnuciaiss; danum
pstaru oportere. Ergo ad fidez bonas; statuit ptine notu esse
uicuz; emptori qd noscet uenditor. Qz si recte iudicauit no
recte frumitaruus ille / no recte pestilentiu edui uenditor
tacuit. S; hce mo reticentie os iure ciuili copendi no pnt

.H.

utal inemptoe 3 p p m
uenditoe aln est expsi
no. pp multal diuifi
qst in me.

Que at pnt diligent tenent. M. Marui Cratidian' ppinquus
nr uendiderat. G. Sergio orate eas edes qual abeodez pau
cu anis ante ipe emat. He sigio fuebunt s; in hoc mancipio.

Aluun
ndum
dior m
qm id
nihil h
quo ur
maori
Leges q
gras. Ro
fallacit
agratu
pialus
me; ut
tes; sru
iure cu
dem est
Inhor et
tatis. Itac
luert. q
cuile ee
expssam
ut seipre
plis. Na;
ditul ue
p fomatue
et. Q. d
moib; h
men ex
fiducis r
sacetas
plis; cer

Marcus non dixit. Adducta res est in iudicium. Oratam Crassus. Cras-
 tidianum defendebat Antonius. Ius Crassus urgebat quod uicium uen-
 ditor non dixisset; sciens id oportere postulari. Equitate Antonius
 quam id uicium ignotum; scio non fuisse qui illas edes uendidisset
 nihil fuisse necesse dici nec eum fuisse deceptum qui id quod emerat
 quo iure esset tenet. Quorsum hoc ut illud intelligas non placuisse
 maioribus nostris astutos. Sed alii leges alii prohi tollunt astutias.
 Leges quatenus manu tenere possint prohi quatenus iure intelli-
 gas. Ratio ergo hoc postulat ne quod insidiose ne quod dissimilate ne quod
 fallaciter. Sicut ne insidie tendere plagas. Et si excitatur non sit non
 agitur. Ipse enim fere nullo insidente se incidit sic tu cum edes
 praescribis tabulas tanquam plagam ponas domum pro uicia uendas
 meas ut aliquis incurrit imprudens. Hoc quod uideo pro deprava-
 tione consuetudinis neque more turpe haberi neque aut lege sanciri a
 iure civili tamen non lege sancitum est. Societas enim est quod si sepe
 deum est deus est tamen sepius latissima deum que putat omnibus inter omnes
 Interior est eorum qui eiusdem gentis sunt prior eorum quam eiusdem; sunt ciui-
 tatis. Itaque maiores nostri aliud ius gentium; aliud ius civile esse uo-
 luerunt. quod est civile non idem omnino gentium quod autem gentium idem
 civile esse debet. Sed nos ueri iuris germaneque iusticie solidi; et
 existant effigies tenemus. imbra et imaginibus utimur. et eas ipsas
 ut sequemur. ferunt enim ex optis neque principis et ueritatis exem-
 plis. Namque quanta uerba illa ut ne pro te fidem ue tuam; captus frau-
 datus ue sim. Quae illa aurea inter bonos bene agere oportet. et sine
 fidei iudicio. Sed qui sint boni et quod bene agi sit magna questio
 est. Quae deum Senola pontifex maximus summaque uis esse dicebat
 moribus his arbitris in quibus adderet ex fide bona. fideique bone no-
 men existimabat manare latissime. sedque uilari intutelis
 fiducis mandatis. uenditis. emptis. aductis. locatis. quibus uite
 societatis otinet. In his magna esse iudicis statuere postum cum in
 plusque centum iudicia otaria quod quenaque cuique postulare oportet

3^a p^{ri}^a
 4^a p^{ri}^a. De iure p^{ri}^a
 et lege

2^a p^{ri}^a. Astutus semp^r
 aphus.

3^a p^{ri}^a. Ius civile non d^r
 pure diuine gen^{er}

4^a p^{ri}^a. Iure civili et
 militi astuti
 et dolos post
 uendicare
 et diuina; l
 reliquus.

societatibus

utias tollendas
si actus homin

suas iucundine mltapio

cludit. Jus nalc est fo
et pnci' uul' ge
tuz.

stinnatio ad aliud cap.

e turpe lz occultu
nestu fieri posse
e honestuz utile

bat fcs Crassi et hortē

no dicti.

at amnozi

3° Quo circa astutie omis tollende st ea qz malicia que ult de
 uideri prudentiaz se ee sz abest ab ea distatqz plimū. Studen
 tia enis est locata indelectu bonoz & maloz malicia si oia
 que turpia st mala st mala bonis ponit ante. Nec uo impdiss
 solus ius civile inductus anā maliciā fraudezqz uindicat sz
 e iuenditoe mancipioz uenditoris fraus ois excludit. Qui
 n. scire debuit de sanitate, defuga, defurtis, pstat edicto edilu
 Heredu; alia est ca. Exquo intelli qm iuris na fons sit hoc sm
 naz ee neiez id agere ut exaltius pder insculia. Nec ulla pu
 cles uite maior iueniri pot q in malicia silatio intelligentie
 Exquo ulti inuābilia nascunt ut utilia cū honestis pugnare
 uideant. Quotus. n. qlqz replet q impunitate & ignoratōe
 oiu; pposita abstinere possit iniuria. Piclitem si plz & in his o p pnt
 qm ex inqz uulgu; homi; fortasse peccare se no putat. N;
 n. de sicari; ueneficis, testamtaris furib; peculatorib; hoc
 loco dissendū est qui no uerbis st & disputatōe phoz sz uictis
 & carcere fatigandi. Sz hec osidem q faciūt hi q hnt boni. **7. ca. 2. titat**
L Vci Muci basilij locupletis hois fhm testamtu; qdaz agricias
 attulerit. Qd quo facilius obtinent scripsunt hies secuz. M.
 Crassuz & Q. hortensuz hoies eide; ciuitatis potentissiq;. Quai
 fhm illd ee suspicarent s at nullius eent sciu culpe alieni
 facinoris munuschn no repudiauert. Quid g satm e ut
 no deligisse uideant. M qm no uidet qd qd altm uiuū amauit
 altm no odi mortuū. Sz cū Basilus. M. S atruū sororis filiu
 nom suuz ferre uoluis; euq; fecisset hede; h dico patronus
 agri piceni & sabini o turpez notas illoz no erat equū p
 cupes rez cuius hie Ad atruū nihil pot nom puenire. Et. n. 3. p
 si is qui no defendit iniurias n; ppulsat alius cū pot in
 uiste facit ut imp dillui libro; qualis e hndus is q no mo
 no repellit sz & adiuuat iuria. M qz e ne heditates sist 4. p
 maliciois blandicis no offoz iutate sz silatōe qsite i honeste

uident. d
 falso uide
 est. Qui
 sic. n. co
 anā cop
 maleficor
 dignis x
 pe. hic ui
 suspicatu
 heres scrip
 saltare. h
 qd in se
 bonus nes
 noticia; cu
 possit & n
 ceat qui q
 in eoz locu
 qd; utile f
 sit inuistuz
 bras; sulta
 no pithe
 n uir bonu
 tu; ne au
 aut statui
 ei res inu
 que simbr
 ee utile qd
 nec cogit
 turpe est p
 qbz natu est
 fides alacui

vident. atq; in talib; reb; aliud utile videtur, aliud honestu
 falso uideri solet. na eadem utilitatis que honestatis regula
 est. Qui hoc no p uiderit, ab hoc nulla fraus aberit, nullz faci
 Sic. n. cogitans istud qd honestu est, uex hoc expedit, res
 ana copulatas, audebit errore diuelle. q fons est fraudu
 maleficioz scelez omz. Itaq; si uir bonus heat hanc uiz ut si
 digitis xcepuit, possit in locupletu testamtu suu nom in
 pe hac ui no utat. Nec si exploratu qem heat id oio neiez unq
 suspicatur. At si daret hac uiz, M. Crasso ut digitoz percussioe
 heres scriptus ee poss; q re ua no eet heres, in foro (m crede)
 saltare. Homo at iustus is q que sentim bonu uiz, nihil cui
 qd in se transferat detrahet. Hoc q admirat is se qd scit uir
 bonus nescire fatet. At no si q uoluit ai sui complicatam
 noticia; eudue iam se ipe doceat cu uiz bonu ee q pfit qb;
 possit & noceat nei n lacessitus iniuria. Quid g hic no no
 ceat qui qdam q ueneno pficiat ut uerq; hedes moueat
 in eoz locu ipe succedat. Ho t faciat dixit quis qd expedit
 qd; utile sit. Imo intelligat nihil expedire nec utile ee qd
 sit iniustu. Hoc qui no didicit uir bonus ee no potit. sim
 bria; sfulax; audiebat de pre meo puer iudice; M. lucta
 tio pitbie fuisse equi. sane honesto, cu is fecisset sponsioz
 n uir bonus eet. ita eiduisse fimbria eas rez nuiq; iudica
 tur, ne aut spoliaret fama boiez pbatu si otra iudicasset
 aut statuisse uideret aliq; bonu uiz ee q forte no eet, cuz
 ea res inuabilib; stineat offis & laudib; huic t tuobono
 que fimbria e no mo Socrates nouat nullo uideri pot qd
 ee utile qd honestu no sit. Itaq; talis uir no mo facere sed
 nec cogitare qem qd; audebit qd no ualeat pdicare. Hoc no
 turpe est plvs dubitare qd nec rustici qem addubitent. A
 qb; natu est id qd iam otru est p ubuy uetustate. Cu n.
 fides alicui bonitateq; laudant, dnt dignu ee qcu iteneb;

3 ps pn. Cont opioz
 qui in huiusmodi casibus
 putant honestu aliud

2^a pn^a

3^a

4^a

4^a p pnet. nihil bonu
 dicit qd sit in honesto
 2^a pn^a no est facile
 bonu uiz regrogio

Diffi
 me

Con

Conf

Val. 110

ca que ut
 plimū. Frad
 Malicia si
 Hac uo imp
 qd uindict
 excludit. Qu
 fct edictu
 forū sic
 a. Nec ulla
 no intellige
 meths pugna
 te & ignora
 m si pl
 se no putat
 peculatorib;
 atoe pte; si
 hnt boni
 qd; agrat
 hedes secu
 tentissig. Qu
 u culpe alien
 g satne ut
 tm uluū am
 trui sero
 he dico patre
 no erit equi
 puenire. Cr
 usus cu pot
 idus is q nom
 e heditate
 ce qdite i hnt

multis geludit nihil ibi
stū posse fieri utile

dicti

maxia emolumenta
si qua videtur inu
altri fieri / nō l3
honesto recedere.

27.

maxia dubitatio
in talibus casibus.

cepta.

mices. Hæc quæ hnt uim n̄ illa; nihil expedire qd nō deceat &
si id possis nullo resellente obtinē. Vides ne hæc pūbio nec Sigi ^{4^o p^o}
illi uenias posse dari nec huic quæ paulo añ fingebat digitor
percussione oīuz hēditate; posse uenire. Ut. n. qd turpe est id ^{2^o p^o}
quous occultet honestus fieri nullo p̄t. sic qd nō honestū est id
utile ut sit effici nō pot̄ adūsante & repugnante nā. ^{6^o 7° 2° titat.}

A Tcus magna p̄mia st̄ est cāpectandi S. Marius cū alpe osulatus ^{2^o p^o}
longe abeēt & ias. vii. añuz post p̄tura; iacere neq; petitur
unq; osulatus uideret Metellus cui legatus erat sumū uiz
& cures cū ab eo impatore roma missus eēt ap. P. R. criminat̄
est bellus illuz ducere si osules se feciss; breui t̄p̄e aut uiuuz
aut mortuū iugurtas se in pot̄ate; P. R. reductuz. Itaq; fact̄
est ille osul. s; atide iusticiaq; discessit. q̄ optū; & grauissim
cures cui Legatus eēt & aq; missus eēt i inuidias falso c̄mie
^{3^o p^o} adduxit. Hæc n̄r. q̄m Gratidianus off̄o boni uiri funct̄ est tū
cuz p̄tor eēt collegiūq; p̄torū tr. pl. adhibuissent ut res nu
maria de coi snia statuere. Jaetabat. n. illis t̄p̄rib; num̄ sic
ut nemo scax qd h̄ret. Conscipserit cōit̄ edc̄m cū pena atq;
iudicio osituertq; ut os sil in uoltra post meridiē ascendēt
& cūti q̄m alius alio Marius abseliis in uoltra recte p̄tus
est. Idq; qd cōit̄ comp̄ituz fuit solus edixit. & ea res si quis
magno honori fuit. Oib; n. uicis statue st̄ & ad eas thuset
cerei. Qd multa nemo unq; multitudini fuit carior. Hæc st̄ ^{4^o p^o}
que oturbent indelibatōe nō nūq; cū id unq; uoluit eqtas
nō ita magnū. illud at qd ex eo parit̄ p̄ magnū uidet. ut
Mario collegis p̄ripe & tr. pl. p̄p̄are; gr̄as nō ita turpei
osules obear; rem fieri qd sibi p̄posuerat ualde utile uidebat̄
^{2^o p^o} s; oīuz una est regula quā tibi cupio eē notissiq; aut id
qd utile uir turpe nescit aut si turpe est ne uideat̄ eē utile.
Qd ī possim̄ me aut illū mariū uiz bonū iudicare aut
h̄. explicata atq; excute intelligentias tuas ut uideas quæ sit

measpē f
tū emol
minis. E
tendi ut
affere n
boni nom
terest ut
inimitate
gunt dūm
ē scax h̄
ei uidebat̄
q̄ turpe ē
ūis de p̄
s; ut res p
cā uoland
thodes u
est excepit
uenditres
tū; eē x
eē dixit an
op̄ione; t
nō honestu
regnare s;
quo potius
imortales
p̄tūe. p̄u
net. Honet
duo ubi q̄
ab eo ad ulg
sic nihil ot
cū ad uitate

mea spe forma & natio boni viri. Cadit q̄ inuiz bonū me
 tiri emolūmēti sui cā crimīari. p̄ripe. fallere. nihil p̄fco
 minus. Est q̄ ulla res tanti aut ulluz comodū tas expe
 tendū ut viri boni & splendore; & nom̄ amittat. Quid ē qd̄
 afferre tm̄ utilitas ista quēdē possit q̄ntuz auferre si viri
 boni nom̄ eripuerit / fides; iusticia; q; detrahit. Quid. n. in
 terest utru; ex hoīe se auertat quis inbeluas; an hoīs figā
 imanitates; gerat belue. Quid q̄ oīa recta & honesta negli
 gunt dūmō potentia; oīq̄nt' nō ne idē; faciunt qd̄; qui
 & sacre; hīe uolūt eu; cui ip̄e audacia potens ēet. Utile. n.
 ei uidebat plimuz; posse altius iuidia. Id q̄ iniustū ip̄ria
 q̄ turpe ēet nō uidebat. Ip̄e at sacre inore semp̄ grecos
 uisus de p̄enissis hēbit quos dicā ut potō in adite fortasse
 s; ut res possit intelligi. Na; si uiolandū est ius regnādi
 cā uiolandū est. alius at reb; pietate; colas. Capitalis C
 thacles uel potius euripedes q̄ id unū qd̄ oīuz scelatissūz
 est excepit. Quid i multa colligim'. hēditates. m̄caturas.
 uenditōes fraudolentas. ecce t' qui rex. P. R. dñsq; oīuz gē
 tiuz; ēē xupiuūt idq; p̄fēit. Hanc cupiditate; siq; honestā
 ēē dixit amens est; p̄bit n. legū & libtatis intitu; auzq;
 op̄sione; tetras & detestabile; putat gliosa;. Qui aut fate
 nō honestuz; ēē mea ciuitate que liba fuit; queq; ēē debeat
 regnare / s; ei qui facere possit utile; qui hē oburgatōe; aut
 quo potius iudicio at tanto errore coner auelle'. Pot. n. dū
 imortales cuiq; ēē utile fetidissūz et teterrūz p̄riciduz;
 patrie. q̄uis u' qui se strinxit eo ab opp̄siss; ciuib; peni' auo
 riet'. Honestate i diligenda utilitas est. & qm̄ sic ut ha
 duo ubi que int se discrepare unū tm̄ sonare uideat. Hē q̄
 abeo ad ulgi op̄iōez. Que maior utilitas q̄ regnādi ēē p̄t'.
 Sic nihil otia inutilius ei qui iniuste secutus sit inuenio
 cū ad iutate; cepi reuocare rōez. P̄nt cuiq; utiles esse

gā

3^a p̄ti^a

3^a p̄ p̄nd. Gramat
p̄m̄ et Cesare

2^a p̄ti^a

Hō de

3^a p̄ti^a uolens Cesare
p̄benio.

adid

qd̄ nō dicit
 p̄bio nar
 fingebat digite
 qd̄ turpe est
 nō honestū est
 ante nū
 uis cu alpe
 neq; petuit
 exat sumi
 ap. P. R. armie
 tpe aut uim
 dictuz; stry
 u; & ḡm̄ssim
 uiduz; fallo
 unū fūctū
 uissent ut
 t̄p̄ib; num
 dem cū per
 meridie
 p̄ha rade
 e care
 e adas
 t caror
 q̄ molit
 agni uide
 nō ita turpe
 de utile
 notissūz
 uidat ēē
 ni iudic
 ut uideat

angores. sollicitudines. diurni nocturni ue metus. uita
insidiarum piculorumque plenissima. Multi iniqui infideles regno
pauci boni sicut inquit Actius. At cui regno quod a Talanto et pelope
perditum; uix obtinebat. Nam quanto plures ei regi putas quod exitum
per Regem populumque ipsum Regem opprobriis / ciuitateque non modo liberis sed et
gentibus impantes sibi sibi uix coegisset. tunc tu qualis uicis labe
inania censes habuisse. Que ultra cui aut uita utilis ipse esse
potest cum eius uite ea additio sit ut qui illam eripuit in maxima
gratia futurus sit et gloria. Quod si hec uita non sit que maxime ui
dentur quod plena sit decoris ac turpitudinis / satis persuasus esse
debet nihil esse utile quod inhonestum sit. Quod quod idem cum sepelias
tus pirrhi bello a fabricio aule itez alienatu nostro iudicatum
est. Cui rex pirrus per Regem bellum ultro intulisset / cumque de ipso
certam esset cum rege gnoso ac potente / profuga ab eo uenit
in castra fabricii ei que est pollicitus si primum sibi proposuisset
se ut clam uenisset; sic clam inpirrhi castra rediit / et eum
ueneno neciuit. tunc fabricius reducere curauit ad pirrum
Idque eius factum laudatum a senatu est. Atqui si spem utilitatis
opioez quod quinnus magni illud bellum profuga unius et graue
aduersarum sustulisset. sed magni dedecus et flagitium putauit
quo cum laudis etiam etiam fuisset; eius non uirtute sed scelere
superatum. Utrum igitur utilius uel fabricio quod talis in hac urbe / quibus
Aristides Athenis fuit / uel senatu nostro qui nunquam utilitates
adignitate se iunxit / armis cum hoste certare an uenenis. Sicut 3^a p^{ra}
glie cum impius expeteret est scelus absit inquam non potest esse gloria
Sunt opes ipse expetunt quocumque non potest esse utiles cum infamia
Non est utilis ulla. L. philippi. Quod filii sua / quas ciuitates. L. sil
la pecunia accepta ex. S. C. libasset ut hec rursus ne tignat
essent / neque his pecunias quam publicitate dederant redderem. Et
senatus est assensus. Turpe est impio pirratum. et melior fi
des quam senatus. At aucta uectigalia / utile est. Quousque audebit

nihil potest esse utile quod
non sit honestum.

non potest comparatio
honesti cum ipse utilis

scriptum circa p^{ra}

epistola L. philippi

die quod u
fuit esse
et cui Cat
bit cur
mlta sa
cui coloni
uncho a
spadanoz
tas potui
no ee equ
S. T. ne bon
no alere
re ut put
mari iac
suula uib
bula; de r
piens si po
ul eripiet
eucere de
sumpta no
una tabul
at: aut al
sua uel re
tam si qui
phma exp
gratib; id
guat. Ho
prof hie
dere corab
ne id faciat
mus si reh

dire qd utile qd nō honestus. Pot' at illi impio qd glia deb' fultus eē & b̄uolentia socioz utile eē odiū & infāia. Ego q̄ p̄ti^a *Republō Catō uticensis.*
 ē cui; Catone meo sepe dissensi. Numul. n. m̄ p̄fracte uide-
 bat' erariū; uectigaliaq; defendē. oīa publicāis negare &
 mlta sociū; cui; m̄hos b̄nificia eē debem' & cū illis sic agere ut
 cui; colonū; n̄ris soderemus. Itaq; magis quo illa ordinū; cō-
 iunctio ad salutes p̄. R. p̄tinebat. Male ē curius cū cā; trā-
 spadanoz equa; eē dicebat. semp aut addebat uincat utili-
 tas. potius dicit nō eē equa; qz nō eēt utilis xp. cū utilē; dix
 nō eē equa; fatet'. Plenus ē. vi. lib de offiū; beatoris talū; q̄nu;.
SIT. ne boni uiri īmaxiā caritate anone familiā *8. d. 2. titat' Quæstiones multe beatoris mag' p̄*
 nō alere. in utranq; p̄tem dūputat s; m̄ ad extremū utilita-
 te ut putat offm̄ dirigi magis q̄ huaitate. Quent' si in p̄ questio
 mari iactura faciendū; sit. equi ne p̄iosi potius faciat an
 suula uilis. Hic alio rei familiaris alio ducit huaitas. Sita 3° e^o
 bula; de naufragio stultus arripuit extorq̄bit ne ea; sa-
 piens si potuerit. Negat q̄m qz sit iūriū;. Quid dñs tu q^o e^o
 uis eripiet ne suū;. Nimie nō plus q̄ sinauigante in alto
 eucere de nauū; uelit qz sua sit. Quoad. n. p̄uentū; sit eo q^o
 sumpta nauū; est nō dñi est nauū; s; nauigantiū;. Quid si q^o e^o
 una tabula sit duo naufragi hūq; sapientes sibi ne ut' rapi-
 at. aut alt' cedat alt'. Cedit uō; s; ei cui; magis int'it uel
 sua uel reip. cā; uue. Quid si hec pia mutq; nullz erit cer. 6° e^o
 tam; s; q̄i sorte aut dimicant' alt' cedat alt'. Quid si pater.
 phana expilet. cunū; agat ad erariū; iudicet ne ma-
 grātib; id filiū;. nefas id q̄m erit qn ē defendat p̄re; si az-
 guat. Hō; i' p̄ria p̄stat oib; officiū;. imo uō; s; ipi p̄re; ducat
 p̄ros h̄re ciues impentes. Quid si turā; occupare; sup̄riaz p̄. 8.
 dere corabit' p̄; silebit ne filiū;. imo uō; obsecrabit p̄re;
 ne id faciat. si nihil p̄ficiet. accusabit' minabit' ē; ad exte-
 mus si nihil p̄ficiet. p̄re; uel spectabit p̄re; salutē; anponē

7. salutis pris. Querit & si sapiens adultinq; rumos accepit im-
 prudenti pbonis cui id relacerit solutur ne eol sit sicut debeat
 10. pbonis: Diogenes ait. Antipr negat cui potius asseritior. Q'
 uenerius fugiens uendat sciens debeat ne id face' no' necesse
 putat Diogenes. Antipater uiri boni existimat. He st q' it'
 11. uersie & iura stoicor. In mancipio uenden' dicenda ne uicia
 no' nisi ei que n' dixis redibant mancipu' iure ciuili. S; hec
 mendaces ee. aleatores. furuicem. ebriosuz. alii dicenda uidet'
 12. Sigl' auz uendes auricalcu' se putet uende' indicet ne ei bo-
 nus uir auz illud ee. an ermet denario qd' scit mille denari-
 oz. p' spicui iaz est & qd' n' uideat & que sit int' eos p'bos
 q's noiaui otrosia. Pacta ne & p'missa semp' suanda sut? 2^a p'm
 que nec ui n' dolo malo ut p'tores solent dire fca sint? Si q's 2^a p'm
 medicamentuz cupias dederit ad aqua' int' cutez pepigituz si
 eo medicamento sanus factus ne unq' illo postea uteret & anis
 aliquot post incidere meumdes morbu' nec ab eo q' cu' pepi-
 git impetret itez eo uti liceat qd' facien' sit cu' is sit inhuam'
 qui no' pcedat nec ei q'q' fiat iniuria. Vite & salutis poti' osulen'
 Quid si sapiens rogatus sit abeo qui eius h'ides faciat cu' ei testa-
 mento sextuuz milies relinquat' ut anq' h'editatez h'eat luce
 palam in foro saltet idq; se factuz p'misit q' alr h'idem eu; sc'p-
 tur' ille no' eet. faciat qd' p'misit nec ne. p'misisse nolles &
 id arbitror grauitatis. qm' p'misit si saltare in foro turpe du-
 cet honestius metiet' si ex h'editate nihil cepit. quia si cepit n'
 forte eas pecuniaz i'cep. magnu' ad tpe' stulit ut ul saltare cu'
 p'rie osulturus sit turpe no' sit. Ac ne ulla dem' p'missa suan- 2^a p'm
 da st q' sut his ipis inutilia qb' illa p'missis. Sol p'betonti fi-
 ho ut redeam' ad fabulas factuz se ee dixit qd' optass;. Optauit
 ut curru pris' tolleret. s'blatus e'. Atq; is ea qua' osistit ictu ful-
 minis deflagrauit. Q'nto meli' fuit in h'c p'missuz pris' no' ee
 suatu'. Q'd qd' theseus exegit arleptuno p'missuz. Cui cu' tres

& honesto qd' ad tps co-
 mutat.
 ne pacta sint suanda
 et que no'.

Promissa que naunt qb'
 p'missa st suanda no' ee

aliud ex. ad supra 2

optiones.

optioes n
 suspexus
 fuit luct
 gno pule
 qui nu
 no facien
 missa no
 Si gladiu
 uedere si
 deposiuit
 credo. facu
 sta uiden
 uentis. u
 debis qz q
 S O qm' a
 officia du
 ha ee nec
 qm' quas
 nris disp
 alta ai exc
 matce & r
 xi ut qd' m
 autere; ta
 silate in
 silui aut
 uere ocioie
 diamus p'cl
 ego no' ist
 sit ne uti
 xem li in ill
 bello tm' h'

optatōes neptunū dediss; optavit intitus filiū suū ypoliti cū il p̄ri
 suspectus eēt de nouerca / quo optato impetrato thescus imaxis
 fuit luctib; . Quid agamenon cū uouiss; diane qd̄ in suo re-
 gno pulcerrūz eēt natus illo āno imolauit ephigeniam
 qua nihil erat in eo qm̄ āno natus; pulcherrus. Pmissū poti
 nō faciendus; q̄ tam tetrū facinus admittendū fuit. Ergo & pro
 missa nō facienda nō nūq̄. Neq; semp̄ depōita reddenda sunt.
 Si gladius; quis sana m̄te apd̄ te depōsiuit / repetat in ianus /
 reddere si peccatus; offiri nō reddē. Quid si il qui ap̄ te pecūias
 depōsiuit bellū p̄rie inferat p̄ctus; ne reddas depōitus; non
 credo. facies . n . strarp. que d; eē carissia. Sic multa que hone-
 sta uident eē nā t̄p̄rib; st nō honesta. facere p̄missa stare
 uentis. reddē depōita cōmutata utilitate fuit nō honesta. de
 debis q; q̄ uidet utilitates eē ō iusticia; silatōe prudētia. d̄m̄ est
Sed qm̄ aquatuor fontib; honestatis p̄ li. 3° t̄t̄atus. Cap. p̄.
 officia duxim; in eis; uisabim; cui; docebim; ea q̄ uident uti-
 lia eē neq; sint q̄ sint uirtutis inimica. Ac de prudentia
 qm̄ quas imitari malicia nūlt iteq; de iusticia q̄ semp̄ est
 utilis disputatus est. relique st due p̄tes honestatis quarū;
 altā ai excellentis magnitudie & p̄stantia cōt; altā infor-
 matōe & moderatōe t̄inentie & t̄p̄antie. Utile uidebat; Mi-
 xi ut qd̄m̄ poete tragici p̄lident. nā apd̄ hominē optūm̄
 autore; talis de Ulixē suspicio est / s; insilant eus; tragedie
 silatōe insanie militiaz; st̄terfugē uoluisse nō honestum
 osilū aut utile ut aliq; fortasse dixit regnare & it̄hace ui-
 uere ociose cū pentib; cū uxore cū filio. Vllū tu decus inq̄ti-
 dianis p̄ctis & laborib; cū hac tranquillitate st̄terē est putat.
 Ego nō ista; st̄tenendas; & abiciendas; qm̄ que honesta nō
 sit ne utiles q; dixim;. Quid . n . auditu; putas fuisse Uli-
 xem; in illa silatōe p̄seuass;. Qui cū maxias res gessit i
 bello t̄n̄ hęc audiat abduce cui ip̄e fuit p̄nceps iunsiuram;

3° p̄t̄ p̄ual. Depōit semp̄

7° p̄t̄ Epilogus et p̄tel.

De comparatōe utilis
nests; put p̄t̄is
titudine et temp̄
sil et mixtis.

De comparatōe utilis
m̄ q̄ ad fort̄

2^a p̄t̄ia Rones que
d̄ appenti

Utaca p̄uincia uel p̄
ciuitat

3^a p̄t̄ia Solent ad p̄

qd os scitis solus neglexit fides, furere assilauit ne corret
instituit. Quia Palamedus perspicax prudentia, istius precepit;
maliciofas audacias, fide sacra uispetuo fallere. Illi uo
no mo cu hostibz uex e cu; fluctibz id qd fecit dimittere
melius fuit qd desere sentientes grecias ad bellu barbaris
inferendu. Sz omittam fabulas & extra ad rez raras fcaq; 2^a p^o p^o m^o

alia spe utilitatis ap
arente d honestu;
2^a p^o p^o m^o
famofus;

1^a p^o ueniam. M. Atilius regulus consul itez mafrica cu ex insi
dijs captus eet duce Xantipo Lacedemoneio impatore at pre
Hanubalis hamilcare iuratus missus est ad senatu ut nisi
redditi eent penus captiuu qdas nobiles redire ipe Kartagi
nez. Is cu roma; ueniss; utilitatis spem uidebat. Sz ea ut res
declarat flam iudicauit que talis erat manē impra ee
domi cu uxore cu libis quā calaitatez accepiss; in bello coez
fortune bellice iudicare tenere osularis dignitatis gradu.

uit & no.

3^a p^o Quis hec neget ee utilia que censes, magtudo ai & forti
tudo negat. Huz locupletiores qris autores. Haz uo ututu
ppriu est nihil ptimesce oia huana despice; nihil qd hoī ac
cidere possit. Intolleran putare. Itaq; qd fecit i senatu ue
nit mandata exposuit, stria; ne dret recusauit. Q^o diu ti.

at.

4^a p^o iure iurando hostiu tenet se no ee senatore dicebat. Atq;
illa e o stultu boiem dixit qspiaz & repugnatez utilitati
sue, reddi captiuos negauit ee utile. Illor aut adolescentel
ee & bonos duces se ias senectute ostm. Cui cu uahisset
autas captiu; retenti st ipe Kartaginez redit, neq; euz
caritas prie retinuit nec suoz. Neg; tu; ignorabat se ad
crudelissimu hostez & ad exquisita suplicia pficisci sz iusu
randu osuan putauit. Itaq; cu uigilando necabat erat i
meliori ca qd si domi senex captiuus. piurus remansisset
osularis. At stulte qd no mo no censuit captiuos redendos uex
e dissuasit. Quo stulte. e ne si rei p. aducebat. Pot aut qd
inutile. r. p. sit id cuiq; cui ee utile. Suertut boies ea quest

ut 2^a

fundam
tumus
sum. H
studiosi
honest
uo non
qf in u
coe est
dnt ri
& molu
natul ju
Hulla i
3° Anne tu
tudo ista
gisti ne f
ipō rege
mus uid
honest
uuisiur
qz qd p
qd ualde
fere orea
dul ne u
ratio no
Sz uuis
Est. u
deo teste
nulla est
Ofides ab
molat fa
maxi ut

fundamenta ne cu utilitate; ab honestate seungit. Os. n. expe-
 tumus utilitatem adca; q; rapim. Nec face atr ullo mo pos-
 sum. Na; quis est qui utilia fugiat a quis potius est q; ea no
 studiosissime psequat. Sz qz nunq; possum; ri in laude decore
 honestate utilia repure ppea illa p; e summa hemus. Utilitatis
 uo nom; no ta; splendidu; q; necm; putam;. Quid est i; dicit 3 ps pndt.
 q; in iure iurando. Hui; vatus; timem; iouez;. At hoc dem. Argumenta e ex mul-
 tate est ouz; phoz; no mo eoz; quideu; nihil hie ipm; negocii
 dnt; nihil exire alti; sz eoz; e qui dnt; semp; agere aliquid
 e moliri uolunt; nuiq; nec nasci deus; nec nocē. Quid at 2 ro
 vatus; iupiter plus nocere potuiss; q; nocuit sibi ipē regulus
 Nulla i; uis fuit religionis que tanta; puerter utilitatem.
 3 ro Anne turpit; faceret; Primu; minia demalis. Ho i; mali tm; tpi-
 tudo ista hebuit q; cruciatus ille. Deinde illud e apd; actiu; sic q;
 gusti ne fidem; neq; dedi; n; do fidem; cuiq; infideli. q; q; ab
 ipō rege dr; lucullente tm; dr;. Addit; e q; admouz; nos dica; q;
 mus; uideri queda; utilia que no st; sic se dr; uideri qdam;
 honesta que no sunt; ut hoc ipm; uideat; honestu; osuandi
 iurisiurandi ca; ad cruciatu; reuiss;e. Sz fit no honestum
 qz qd; prius hostiu; eet actiu; ratu; ee no debuit. Addunt; e q;
 qd; ualde utile sit id fieri honestu; e si antea no uidet; hēc 2 ptia. Rno ad
 fere otea Reguluz;. Sz p; uideamus; no fuit iupit; metue
 dus; ne vatus; nocet; q; nec nasci solet; nec nocē. hęc dem
 ratio no magis otea regulu; q; otea iusuram; omē ualet
 Sz iure iurando no q; metus; sz que uis sit d; intelligi.
 Est. n. iusuram; affirmatio religiosa. Qd; at; affirmate q;
 deo teste pmis; is id tenendu; est. Jas. n. no ad uer; dei que
 nlla est; sz ad iusticia; ptinet; e ad fidem; Na; p; clare En;
 Ofides; alma apta pinnus; e iusuram; iouis. Qui i; iusuram;
 uiolat; fides; uiolat; quas; in Capitolio uiciniā iouis optimi
 maxi; ut in Catonis orde est; maiores tm; ee uoluerūt.

ut ne cont
 na istius p
 faller. Illu
 fecit dimic
 bellu; barb
 d re; nra; fo
 na cu; con
 pator; at; p
 enati; ut n
 ure ipē h
 bat; si ei ur
 ne impria
 pss; imbel
 gnitatis; g
 tudo si e
 Haz; no i
 e; nihil q
 at; i senatu
 sauit. Q
 e dicebat; d
 gites; uel
 uit; adole
 u; cu; uul
 redit; naq;
 gnorabat; se
 pficaci; si u
 necabat; cu
 ul; reman
 uos; redend
 etat; Por
 it; boies; eu

2.^a solo.

At. n. nec uirtus qm iupiter plus Regulo nocuissz q' ipe sibi
nocuit regulus. Certe nihil maluz eet n' dolere id at no mo
sumuz maluz s' nec maluz qm ee summa aute phi affirmat.
Quoz qm testes no mediocres s' haud scio an grauissimuz
regulu nolite uitupare. Que n. locupletiore q' rmi autorem
q' pncipes. p. R. qui retinendi officii ca cruciatu subierit uolum-
tariuz. Naz qui aut minia de malis eligenda i ut turpiter
potius q' calamitose. An est ullu malu turpitudie maius.
Que si in deformitate corporis ht ad offentionis quanta illade
prauatio & feditas turpificati ai uideri dz. Itaq' riuosius q'
ista disputant soluz maluz audent dire id qd turpe sit. Quia
remissius hi tr' no dubitant sumu malu dire. Na illd qz nuq'
dedi numq' do fidem infideli cuiq' id curio a poeta de rexe
qz cu atrox tractaret plone f' uen' fuit. S' si hoc sibi sumut
nulla; ee fidem q' infideli data sit uideant ne quat latebra p-
iurio. Est. n. uis & bellicuz; fidelq; iuris iuram sepe cu hoste
suanda. Qd n. ut iuratu; est ut mens xipet fieri oportet
id suandū est. Qd alr id si no fecit nullm piuruū est. Ut si
pdonib; pactuz p capite p'cuuz no attulis nlla fraus e ne si
iuratus qm id no fecis. Naz piurata no est p duellu inuio
definitus s' cois ouis hostis. Cuz hoc nec fides dz nec iusturam
ee coe. No n. flm iurare piurare est s' qd ex ai tui snia iu-
rauis sicut ubis xipit in ore nostro id no face p iurare est.
Scite Euripedes. Jurau lingua. nites no iuratas gero. Re-
gulus uo no debuit oditoes pactoesq; bellicas & hostiles
pturbare piurio. Cu iusto n. & legitio hoste res gerebitur
Ad u que & totuz uis feziale & mlta st iura coia. Qd n'
ita eet nuq' claros uiros senatus unctos hostib; dedisse
At titus Veturi & spurui Postumi cu itm osules eet aq'
cuz male pugnatu; ap' caudiu eet legioib; nris s' ingu
nullis pacem cu sanutib; fecerant dediti st his. In uillu n.

3.^a rōes.

4.^a

id est p iurare

phi sen
lus qui
ut si p
dedebat
anus q
dedet
ferendum
pompei
ea que
utilitat
vatum
ber. Cu
aluz eet
stetit s
tor fuisse
restitisse
& senten
ualde sit
utile ad
utile. Q
aut laud
unus est
q' redit
potuit. M
astringen
ert. Id m
qz cu ho
s' qui
L. malo
dixit q' u
Criminab

ppli senatusq; fecerant. Eodemq; tpe Tibius Numitius Q. Emi-
 lius qui tuz plebis erat tri. q; eoz aute pax erat fca dediti sut
 ut si pax sanitu; repudiaret. Atq; h' deditois ipe postumi qui
 dedebat suator & autor fuit. Qd idem multis anis post. C. man-
 cinus qui ut numantius qb; cu; sine senatus aute fedus fecat
 dedit / rogatoem suavit ea; qua. L. furius. Sext' Atilius ex. S. C.
 ferebant qua accepta est hostib; deditus. Honestus hic q; Q.
 pompei' quo in eade; ca cu' eet deprecante accepta lex no est. hic
 ea que uidebat utilitas plus ualuit q' honestas. Apd superiores
 utilitatis spes fla ab honestatis aute supata est. At no debuit
 ratum ee qd erat actus pui; q' uo forti uro uil possit adhi-
 beri. Cur i' ad senatu; pficiscebatur cu' pstim de captiuis dissa-
 alur' eet. Qd maxiu; in eo est id reprehendit. Ho. n. suo iudi-
 cetur s; suscepit cam ut eet iudiciuz senatus. Cui t' ipe au-
 tor fuisse captiui pto penis redditi eent. Ita in columus ipria
 restitisse. Qd qz p'ue no utile putauit idcirco sibi honestuz
 & sentire illa tormenta & pati credidit. Nam qd aut quod
 ualde sit utile id fieri honestuz. imo uo ee no fieri. Est. n. n
 utile qd idem no honestu; nec q' utile honestu; s; qz honestum
 utile. Q' ex multis mirabilib; ex' haud facile qd dixit hoc ex'
 aut laudabilis aut pstanti. Sed ex tota hac laude Reguli illd
 utius est admiratoe dignuz q' captiuos retindos censuit. Nam
 q' redit nob no mirabile ur. illis qm t'p'ib; alr facere no
 potuit. Ita itaq; laus no est hois s; t'p'z. Nullm. n. unclm ad
 astringenda fides iure iurando nri maiores artius ee uolu-
 erit. Id indicant leges in xii. tabulis indicant sacra federa
 qb; cu' hoste deumicit fides. Indicant notioes ai ad iusioesq; ce-
 loz qui nulla d'ere diligentius q' de iure iurando iudicabunt.
 L. malio Auli filio cui; dictator fuisse. M. poponi' tr. pl. dies
 dixit q' u' paucos sibi dies ad dictaturaz gerenda; addidisse
 Criminabat' & q' tituz filiu q' p'ea torquat' appellat' e ab hoib;

ad q²

ad b²

In q' maxie fuit m
Regulus comdanda

4° p^o p^o!

relegasse & iure habitare iussisset. ad cuius audiuisset adulescentes
filius negocius exhiberi patri accurrisse romam & cum per hunc for-
-² potui domus uenisse dicitur. Cuius cum esset nunciatus, quod illum
natus allatus ad se aliquid contra patrem arbitraret surrexit
electulo remotisque arbitris ad se adulescentes iussit uenire.
At ille continuo ut ingressus est gladium distinxit inuenit
quod se illum statim interfecit nisi iuramentum sibi dedisset se patrem
missum esse scire. Iurauit hoc terrore coactus poponius. Rem
ad patrem detulit. dixit cur sibi acci desistere necesse esset ma-
lius missus fecit. tamen temporibus illis ualebat ius iuramentum. Atque hic
Titus malus est ille qui ad amenez gallus quondam ab eo pro-
uocatus occiderat torque detracto nomen inueniat. Cuius
tertio consulata latini ad uexerit fusi fugatique sunt. Magister
uir impudicus & qui pro indulgenti impium idem acerbis seuerus
in filius. Sed ut laudandus regulus in seruando iure iuramentum
suum. x. illi quos post canenses pugnas iuratos assert ad se-
riatus missos in castra redituros ea quae erant peruicax non de-
captiuus redimendis impetrauisset. si non redierit intupam
sunt de quibus non omnes uno modo. Nam polibius bonus autor impudicus
x. ex nobilissimis qui tunc erant missi unum qui ex castris egres-
sus esset redisse qui ad eum oblitus romae remansisse dicit
Reditu uero in castra libatus se esse iure iuramentum non recte in-
terpretabat. fraudus uero non distinguit non dissoluit pro uirum
Igitur fuit stulta calliditas puerile imitata prudentia. Itaque
deceunt senatus ut ille uetator & callidus uinctus ad
Hannibalem duceret. et illa maximus. viii. milia hominum te-
nebat Hannibal non quos in acie cepisset aut qui proiculo mor-
tus diffugissent sed qui fuisset relictis in castris ab aulo &
Varone scilicet. eos senatus non censuit redimendos cum id pro
pecunia fieri possit ut esset militum militibus tunc aut uice
aut emori. Quae quoniam re audita fractus Hannibalis cuius

mpatio Reguli
X. q. fugauit

corol duli et
dile opuel h
ozlaz

22.

scribit
Sic bon
at ille e
restitit
sorb
est. n. e
fuisse
no qd. r
qm st f
Restit qu
pania
coro sit
phi noi
ert ob
absolent
sue. Cu
sua est
corporis
tradio
n. cenle
dabit. d
famlatu
legere in
cogitari
cui que
n. mlis
dedore
sit ei dre
illuz aut
locus si aq
ponat su

scribit idem q. S. P. q. R. reb; afflictis tam excelso aio fuiss;
Sic honestatis compatore ea que uident' utilia uincut. Atilius
at ille qui grece scripsit historia; ples ait fuisse q' in castra
reutissent eade; fraude ut iureiuran' libarent' eoiq; cen-
sori; oib; ignominis notatos. S; ias hui' loci sit finis. pspicuu
est. n. ea que timido aio huili demisso fractaq; fiant quale
fuisse regula fern si aut decaptiuus qd sibi opul ee uideret
no qd. rp. censuiss; aut domi remane' uoluiss; no ee utilia
qm st flagitiosa & feda & turpia. 2° ca. 3° tractatus et uli.

Restat quarta p' que decore. moderatoe. modestia. stinitate
pantia stinet. Pot' t' qd utile ee qd huic talui uirtutuz
coro sit otariuz. Atq; ab aristippo curenaiici atq; amiceri u
phi noiati de bonuz iruoluptate posuert. Virtutezq; cesu
ert ob ea; rez ee laudanda; q' efficiens eet uoluptatis. Quib;
absolent' flore hic epicurus euide; fere adiutor autorq;
frue. Cuz his ueris eqs; ut dr si honestate; tueri ac retine'
sua est decertan' est. Nam si no mo' utilitas s; uita ois beata
corpore firma stitutoe ei; stitutou' spe explorata ut ame-
todoro scriptus est stinet certe hec utilitas & qem summa sic
n. censet' cu' honestate pugnabit. Nam ubi p' prudentie locus
dubit'. An ut qrat' indiq; suauitates. Q' miser e' ututis
famlatuz fuitet' uoluptati. Q' d' aut' mtri' prudentie. An
legere intelliget' uoluptates. fac nihil isto ee iacondi. quid
cogitari pot' turpius. Ias qui dolores sumuz malu' dicat ap
euz que; locu' ht fortitudo. que e' laboz dolorq; stiptio. Q's
n. multis in locis dicat epicurus sicut hic dicit. sat fortit
de dolore. m' no id expectandu' e' qd dicat s; quid sentaneu'
sit ei dire. qui bona uoluptate rminauit mala dolore ut sic
illuz audia;. De stinitia & tepantia dicit ille qz multa mltis
locis s; aqua beret ut aiut. Hi q' pot' rpannia; laudare is q'
ponat sumu' bonu' in uoluptate. et. n. rpannia libidinu' inimica

De compatore util
honesti q' ad re
2° pti^a. Opio quozda;
ppouo.

3° pti^a disputan' ee
2° pti^a tales

1° ro

2°

3°

Libidines aut' sectatrices uoluptatis. Atq; in his tñ trib; grūib; qđ
mō pñt nō incallide tñgiunt. Prudentia; introducūt sciā sup
peduitatē uoluptates depellentes dolores. fortitudie; qđ alio^o 2^a pñ^a
expediūt eū; tradūt eam uēs negligende mortis ppetendiq;
doloris; & tñtia; inducūt nō facillime illi tñm s; tñ qđ mō 3^a eō
pñt. Dñt. n. uoluptatis magtudinē doloris detratōez fieri. Ju 4^a eō
sticia uacillat ul potius iacet; oēq; hē uirtutes q̄ incoitate
cernūt & in societate grūis huāi. Neq; bonitas nec liberalitas
nec comitas eē pot' nō plē qđ aīcia s; hēc nō p se expetunt
s; ad uoluptates; utilitatesq; referant'. Conferam' i' in pauca 2^a pñ^a
Ha; ut utilitate; nulla; eē docum' q̄ honestati eēt otaria
sic oēm uoluptatem dicimus honestati eē otaria;. Quo
magū reprehendendos Caliphones & Dinomacū iudico q̄ se
dixertuos otaria; putauerūt si cū honestate uoluptates
tanq' cū boie pecude; copulauisset. Nō recepit ista; iunctōez
honestas; aspnat' repellit. Nec uō finis bonoz; malozq; q̄
simp' eē d; ex reb; s; lib; misceri & tñari pot'. S; de hoc mag'
n. res est alio loco plib; nē ad ppositū; reūtam'. Q' ad mōū; 3^a pñ^a
i' si qñ ea que uidet' utilitas honestati repugnat diuidiam
res sit satis est supra disputatu;. S; in at' uoluptas spēs utili
tatis hēe dicat' nulla pot' eē cū honestate iunctio. Ha; ut in
buam' ad uoluptati; adimti fortasse nō nihil utilitatis certe
nihil habet. **Conclusio libri. Et corroboratio Prīs. C. ad M. filiū.**

HABL' ap're mamiū. M. filiū mea qm' s'ua magnū; s; p'm
de erit ut accepis. Q' q' hi tres libri int' Cratippi comitaū;
tanq' hospites erit recipiendi. S; et si ut ego ip'e uenissem
athenas qd' qm' eēt factu; n' emedio cursu clara me uo
ce p'ria reuocasse aln' me q' audires. S; qm' in his uolu
tib; ad te p'fca uox est mea tribues his t'p'is qñtu potis.
Potis aut' qñtu; uides. Cuz uō intellexo te hoc grē scie
gaudere tu; & p'ns tecu; p'pe die; ut sp'o & dū abers abns

loquar.
simus;
tis q; L

Excell
Isti quos

loquar. Vale igit. Mi Cicero. tibiq; psuade te esse mihi caris-
simus; s; multo fore cariorum si talib; monumentis pcep-
tis q; Letabere .

DE O. G R A S . A M E N .

St; Augustinus.

Excellunt libros cunctor; philosophor;

Isti quos fecit tres Tullius officior;

mi rale gub
ducit lau
tudis q; al
ortil ppen
pm si m q
etate; fier
utes q; in
tal na lib
no p se ex
tam i un
hate eet
e stur; au
cu iudic
hate uolup
apt ista; m
noz maloz
ot. S; de
tam. Q ad
ugrat d
duptal sp
actio. Ha
nl un
ris. C. ad M
a magiu
itupi com
go ip uen
xlu clari
qm unbi
prie qm
e hoc gne
e du al

O *M. Ciceronis de senectute libellus ad Atticum incipit.*
A Tite si quid ego adiuto curam ue leuassō. que nunc
te coquit. uersat sub pectore fixa & qua depmeris.
en quid erit premium? Licet. n. mihi uisib. eisdem affari
te Attice. quib. affat. Suius Flaminii; ille uir. haud
magna cur. re. sed plenus fidei. q. q. certo scio nō ut Fla
minia. sollicitari te Tite sic noctesq. dieq. Noui. n. mo
deratōem ai tui & equitatem teq. nō cognomen soluz
ab athenis deportasse. s. hūilitatem & prudentia; intelli
go. Et tñ suspicor. iisdem reb. te. qb. me ipm interdū
grauius comoueri. quaz solatio. & maior est. & i alio
tpr. differenda. Nunc aut. mihi est uisum de senec
tute aliquid scribē adte. Hoc. n. honore qd. m. cōe tecum
est. aut iam ualentis. aut certe aduentantis senectutis.
& me. & te ipm leuari uolo. & si qm. id. modice ac sa
pienter. sicut oia alia. & ferre & latuz. certo scio. Sed
m. cu. de senectute uellem scribē aliquid. tu occurrebas. di
gnus eo munere. quo utraq. nuz. cōiter uteret. Mihi
qem. ita iocunda. affectio fuit. ut nō mo. os absteret
senectutis molestias. s. effecit mollem. eē. & iocun
dam senectutem. Numq. i. satis. digne. laudari. p. hā. po
terit. cui. qui. purea. omē. tps. etatis. uite. sue. sine. mole
stia. possit. degere. Sed. de. ceteris. diximus. multa. & sepe.
dicemus. Hunc. libz. adte. senem. de. senectute. misim.
Omē. at. smonez. tribuimus. nō. Titō. ut. Aristus.
fecit. ne. puz. eēt. autis. infabula. s. M. Catoni. sen.
quo. maiores. autem. hū. oio. Apl. quez. Lelium. &
Scipionez. facimus. admirantes. q. u. tam. facile. se
nectutem. gerat. Jisq. eum. rudentem. Qui. si. eru
ditus. uidebit. disputare. q. siueit. i. x. uisus. libris.
Attributo. lris. grecis. quaz. stat. eum. p. studiosum.

sic

hui' libri

fuisse n
fmo C
EPE n
cum ce
tu ul
sensim
et na
difficile
nihil et
etal gra
hil pot
est imp
accusar
atq; pue
Primu
lescentie
deinde
tdimus
etas qu
mulcere
pientias
pice uia
optimas
Aqua nō
descripte
neglectu
arboz. bē
qī. uer
Quid est
ne repu
p Scipior

fuisse in senectute. Sed qd opus est plura. Jam n. ipius
 frmo Cato n. explicabit oes nra; ee de senectute sniam Sa
 CPE nuo admirari soles cu; hoc C. Lelio pio:
 cum ceteraz rez tuaz excellentez, Cato pfectaz q; sapias M.
 tu ul maxie co q; nunq; senectutem tibi grauez ee
 sensim. que pleriq; senib; sic odiosa est. ut drus se
 et na grauius dicant sustinere. Cato. Rem haud sane
 difficilem Sa. Et Leli admirari uidemini. Quib; n.
 nihil est in ipis opis ad bn bteq; uiuerdu. is omis
 etal grauius est. Qui at oia bona ale ipis petunt. is ni
 hil pot malu; uideri. qd ne necitas afferat. Quo igne
 est unip; senectus. qua ut adipiscant os optant. eandem
 accusant adepti. tanta est instantia stulticia
 atq; puerilitat. Obrepe ea; auit citius q; putauissent.
 Primum qui coegit eos sim putare. Qui n. citius ad
 lescentie senectus q; pueritie adolecentia obreperit.
 Deinde qui minus eet is grauius senectus. si attinge
 tdimus; anu; gererent q; octuagesimu;. Pretita. n.
 etas q; uul longa cu; effluxiss; nulla tn solatioe per
 mulcere poss; stultam ty; senectutez. Quo circa si sa
 pientiaz meaz; admirari soletis. q; utina; digna esset o
 pioe uia nra; cognoie; In hoc sumus sapientes. q; nam
 optima; ducem tanq; deum sequimur. eiq; paximus.
 Aqua no uisile est. recedendu cu; cetera ptes etatis bn
 descripte sint. exmu; actu; tanq; ab inerti poeta ee
 neglectu; s; tn necesse fuit ee ad exmu; e tanq; in
 arboz bscis tenyq; frugib; maturitate tempestiua
 qi uetu; e caducum. qd ferendu est molit; sapieti.
 Quid est. n. aliud gigantu; mo; bellare cu; dil. nisi
 ne repugnare. Lelius Atq; Cato gratissimu nobis. ut e
 p Scipione polliceaz. fecerit. si qm spm uolumus

Ho. M.
 uere uice illecte

Atici inq;
 affo. que nra
 ua depmte
 b. eadem affo
 ille ur. hnd
 fco no ut flu
 Nou. n. mo
 nomen solu
 cadentia; me
 ipm uideat
 uor est. i. al
 alim de senec
 n. coe recum
 mte senectut
 modice ac
 certo scio. Sa
 u accidit
 er utext. Al
 o os absterit
 ee e. e. uer
 uidi phi p
 huc sine mod
 us multa. e. q
 ectute mal
 no ut Aris
 Cato n. sen
 ei Lelum e
 tam facile le
 n. Qui si en
 e unius libri
 p studium

quidem certe senes fieri. multo ante ate didicerimus quibus
facillime roibus grauescentem etatem ferre possimus. **Cato** fa-
ciam uo' l'eli. p'stum si utriq; uim ut dicitur grati futurus sit.
Lelius Volumus sane. nisi molestum est tibi. **Cato**. Tanq; ali-
qua; longam uiam feceris. qua nobis q; ingrediendum sit.
istuc quo puenisti uideri quale sit. **Cato**. Faciam ut pot'o
l'eli. Sepe. n. int'ui querelis equalium meor'. Pares at cu-
paribus uete' puerbio facillie xegant. Quas querelas. G.
Salinator. Quas Spurius albinus hoies consulares nri fe-
re. debarare solebant. tu q; uoluptatibus carerent. sine quibus
uitam nullam putarent. tu q; spnerent ab his. a quibus
eent soliti coli. qui m' no' id uidebant accusare. qd' eet
accusandum. Na; si id culpa senectutis accideret. eadem
m' usu euenirent & reliq; oibus maioribus natu. quoru
ego multos cognoui senectute; sine querela qui se elibi
dini uinculis lassatos ee no' moleste ferrent. nec alius de-
spicerent. Sed plerq; oium istius moi querelaz imoribus
est culpa. no' inetate. Moderatio. n. & nec difficiles nec
inhuam senes tolerabilem senectute; agunt. Importu-
ritas at & inhuaitas oi' etati molesta est. **Lelius**. Est ut
dicit **Cato**. s; fortasse dixit q'spiam tibi pp' opes & copias
& dignitatem tua' tolerabiliorem uideri senectute;. Id
aut' no' posse multis attingere. **Cato**. Est q'm l'eli. **Lelius**. ad.
s; nequaq; inulto oia st. Ut **Temistocles** fert' se **scipio** cui-
dam inuicis r'ndisse. cu' ille dixiss; no' eius suas; p'ue-
glia splendorem allecutu' ee. nec hercle inqt si ego **ser-**
phus eem ignobilis. nec tu si at **benie** ^{lis} ee; clarissimq;
fuisse; ad eodemio de senectute dici pot'. Nec. n. inhuima
inopia no' leuis ee senectus pot'. nec sapienti. e' inhuima
copia no' grauis. Aptissima oio st **scipio** & **lelius**; arma
senectutis artes excitatores q; uirtutu; que moi etate clte

equales

¶ n' insipienti

am di
selus q
q' id q
toz q; b
ximu
ut equ
uitas. n
cepi. no
Ano. n.
q; eo qu
tus sim
quadric
ofulib;
senex si
hic & b
cet. & h
lebat. U
homo. n
salutem
claret.
Cu; q'm
fugerat
fabi. T
amissile
annus q
q'cente.
puenti.
denti. Au
ei geri. q
ca. tra. au
S; nihil e

cum diu multuq; iuxta murificos efferunt fructus. non
 solus q; nunq; deerit ne inextremo qm tpe etatis. q;
 q; id qm maximum. uer. e q; scia bn acte uite mul. H.
 tozq; bnfactorz recordatio iocundissima est. Ego. q. ma-
 ximu; eu; qui Tarentu; recepit senex adulescens dilexi ita
 ut equalem. Erat n. in illo uiro comitate adita gra-
 uitas. nec senectus mores mutauit. q; q; eu; colere
 cepi. no admou; grande; natu s; tri ia; etate puectū.
 Ano. n. uno post consul p fuerat q; ego natus sum. Cui
 q; eo quarto consule adulescentulus miles ad capua; puec-
 tus sum. quinto ano p ad Tarentu; questor. deinde edil.
 quadriennio post factus sum ptor. que magistratu gessi
 consulib; Tuditano & Cetezo. cui; qm ille admouim
 senex suator legis Cinthe de donis ac munib; fuit.
 hic & bella gerebat ut adulescens. cu; plane grandis
 eet. & Hannibalem iuuenile exultante; patria sua mol-
 liebat. De quo pclare familiaris nr Enius ait unus
 homo ^{nob} stando rem p. restituit. No. n. rumores ante
 salutem ponebat. Ergo postq; magisq; uiri ne glia mag
 claret. Tarentu; uo qua uigilantia quo consilio recepit?
 Cui; qm me audiente / Salinatori qui amisso oppido
 fugerat in auxem glianti atq; dicenti mea opa q;
 fabi Tarentu; recepisti. certe inqt uident. na tu nisi
 amisisses. ego nuiq; recepissem. Nec uo pstantior in
 annis q; intoga qui consul itez Spurio Camillio collega
 qdcente. G. Flammino. tr. pl. quod potuit restitit agz
 picenu; & gallicu; uiritim ostra Senatus autem diu-
 denti. Augurq; cu; eet. est die audis optimi auspicijs
 ea geri. que p. xp salute gererent. que ostra. r. p. ferent.
 ea ostra auspicia ferri. Multa in eo uiro pclara cognoui.
 S; nihil est admirabilius q; quo ille morte; M. filij

corn. Tacit?

lex cinthia / q; cauetur antiquis. ne quis ob causam
 oradi. pecuniam doni ue recipiat.

tulit. clari iuri & Aularis. Est in manibus laudatio. quam
 cum legimus quez phin no stenimus. Nec uo ille in luce r
 mo atq; maculis cuius magnus s; intus domiq; pstatior.
 Quil simo q; pcepta. quanta noticia antiquitatis. scia iu
 ris & augurij. Multe e ut in hoie. R^{no}. lix. oia imeoria
 tenebat. no domestica solus. s; e extna bella. Cui smone
 ita cupide fruebar tuc q; iam diuinares id qd euenit.
 illo extincto fore unde discere; meiem. Quorsu i hxc
 tam mlta demaxio. q; pfecto uidetis nefas ee dictu
 miya; fuisse talem senectutez. nec tñ os pnt esse Scipioes
 aut maximi. ut ut urbui; expugnatoes. ut pedestres na
 uales ue pugnas. ut bella ase gesta. ut triuphos recor
 dent. Est e quite & pure atq; elegant actz etatis pla
 cida ac lenis senectus. Quales Platonus. q; uno & octua
 gesimo ano scribens mortuus est. Qualesq; Socratis qui
 eu; libz qui panathenicus inscribit. quarto nonagesimo
 ano scripsisse. dic. iuxitq; quinquenu postea. Cui magister
 Leontinus Gorgias Centu & vii. copeuit anos. nequiq;
 in suo studio atq; ope cessauit. Quicū ex eo queret cur
 tam diu uelle ee inuita. nihil heo inqt qd accuset
 senectutem. O pelaz rñu; & docto hoie dignu. sua
 uicia insipientes & suas culpas in senectute stent.
 qd no faciebat is cui mo mtiem fecim Eruus. sicut
 fortis equus spacio qui forte supmo qui uicit olimpi.
 nuc senio sfectus quiescat. equi fortis & uictoris sen
 tuti compat^{ut} suas. que dem pte meisse potestis. ano
 n. ^{unde} uicesimo post morte; hi sfules T. Flaminius &
 M. Actius fcti st. Ille at Cepioe & philippo itm sfulibus
 mortuus est. cu ego p qnq; & lx. anq; natul legem
 uaconia; sualissim magna uox & bonus latib; anos
 Lxx nat. (Tot. n. uixit) Eruus. Ita ferebat duo que

accepim?

se

Lex uotana prohibet unica filia uniuersoꝝ
 bonoꝝ heredē eē

maxia pu
 ne delect
 T. n. cum
 mli uide
 faciat in
 quarta; c
 q; q; iusta
 tus abste
 & uirib;
 rib; tñ a
 maximu
 tmi uiri
 ay. r. p. s
 Appii clau
 is cu; sni
 dus q; fac
 tue est Er
 he. denti
 uobis car
 ille cogit.
 salatus an
 sapioꝝ;
 me des fuisse
 mre gen
 ut liqui
 cu; alii n
 tinas ex
 impupi.
 e meliora
 tate corp
 quib; no

maxia putant onera. paupertatem & senectutes. ut eis ple-
ne delectari uideret. **Capitulum secundum. oooooo.**

Senectus cum complector aeo. quatuor repleo cas cur senectus
misa uideat. Vna; q auocet a reb; gerendis. altam q corp
faciat infirmus; Tercia; q puet omib; fere uoluptatib;
quarta; q haud poul sit amorte. Eaz si placet caz qnta
q q iusta sit una queq; uideamus. A reb; gerendis sen-
tus abstrahit. qb; an ab his que iuuuentute gerunt
& uirib;. Nulle t res st seniles que uel infirmis corpo-
rib; tñ aeo adiuuissent. Nihil g; agebat. Q. fabi
maximus. nihil. L. Paulus p; tuus & Socer filii op-
tami uiri mei. Ceteri senes fabricii. Curii. Coruncani.
cu; r.p. filio & iute defendebant nihil agebant. Ad
Appii claudij senectutem accedat & ut cecus eet tñ
is cu; snia senatus inclinaret ad pacem cu; pyrro se-
dus q; faciendū. nō dubitauit die illa. q; ub; lib; p;ecu-
tus est Eruius. Q uo uobis mentes recte q; solebant an stare
hae. demti sese flexere uia. cetiq; grauissime. Notū. n.
uobis carmen est. & tñ ipius Apu extat oro. Atq; h;c
ille egit. vii. x. aios post altm consulatū. cu; int' duos co-
sultatus ari decem int' fuissent. Censorq; ante consulatū
sapiore; fuisse. Exquo intelligit pyrri bello gran-
des fuisse & sic aprib; accepimus. Nihil t assert. q;
inre gerenda uersari senectutes negant. silesq; sūt
ut si qui gubernatores in nauozando nihil agere dicat
cu; alii malos scandant. p; foros alij cursent. alii sen-
tinas exhauriant. Ille at clauus tenens qetus sedeat
impuppi. nō faciat ea que iuuenes. At nō maiora multo
& meliora faciat nō uirib; aut uelocitatib; aut celi
tate corpoz uel magne gerunt s; nullo aute; frua. Not
quib; nō mō nō orbari s; & augeri senectus solet.

ne.

stare

sane

Not

laudatio qua
io ille mluat
romiq; p;hibe
ngtatis. scū u
ie. oia imort
lla. Cui smm
id qd euenit
uortū i; ge
nctas ce dicit
pnt esse sop
ut pedestre
truiptat uer
tache. etm n
jumo. eactu
q; Socrus m
to nonage
a. Cui magis
ut and neg
eo quacet co
ngt qd acco
ie dignū h
nectute. fere
n' Eruius. fere
u uacit dicit
& uictoris se
le potestis. In
Flaminus
ppo imi. fult
q; natui leg
nis latib; m
hat duo que

amale

Nisi forte ego uobis qui & miles & tribunus & legatus
& consul uersatus sum in uario omnium bellorum cessare nunc uideor
cum bellum non gererem. At senatui que sint bella gerenda pre-
scribo & quomodo Kartagini male iam diu cogitanti bellum
inferant multo ante denuncio. De qua uereri non ante
desinas quam illa excisam esse cognouero. Quas palmas diu im-
mortales ut Scipio tibi referent. ut aui reliqua sequere.
cuius amorem tertius hic & trigessimus annus est. Sed memo-
ria illius uiri omnes excipient anni sequentes. Anno tamen anni me
consule mortuus est nouis annis post meum consulatum
cum rex consul item me consul creatus esset. Num in hac de-
testimus annus uixisse senectutis eius fugerent.
Nec enim excursionem uel saltum nec eminus hastis aut
cominus gladius uteretur sed consilio. ratione. sententia. Que non sunt
in senibus non sumus. Consilium maiores nostri in senatu appellas-
sent. Apud Lacedaemonios quidem in quibus amplissimum magna-
tum gerunt ut scilicet sic et nominant senes. Quod si legem aut
audire uiderent extrinsecas & maximas res. pro ab adolescentibus
labefactatas. a senibus sustentatas ac restitutas repie-
tis. Cedo qui uiam. res. pro tanta amissis tam cito. Sic enim
procontantur ut est in neuum poemate in ludo. Rident et alia
Hec in pro. pueniebant oratores noui stulti adolescentul.
Temeritas est florentis uis. etatis. prudentia senescens.
At memoria minuit. Credo nisi eas exerceas.
aut si sis nam tardior. Temistores omniui cuius prepat no-
mina. Non censetis in eius cum in etate precessit qui Aristi-
des esset hysmacu. salutare solitu. Et quomodo non modo eos
nouum qui scilicet. sed eorum pres et uanos et pauos. Nec sepulchra
legens uereor quod auiunt ne memoria. perdam. His enim
in ipsis legendis in memoria. redeo mortuorum. nec uero
quod quod senes audiuim oblitum quo loco thesaurum obruisset.

Omnia que
cui ipi de
phi senes.
pmaneat
noritit
senectute
familiar
ut quod m
int dicit fa
iudices. T
ex pime
quellus seq
to finis u
licetum. n
nu phoz
Xenocrite
uos et uo
studius or
tio et aort
tamus stu
romanos
maiora o
fructibus. q
est. qui an
que scum
seculo psi
tat agricu
sponde ser
maioribus
sene alti
simbul ali

H.
n
n
+
e

Omnia que curant meminert. Vidimonia stituta. qui sibi &
 cui ipi debeant. qd iuris sulti. qd pontifices. quid augures. qd
 phi senes. qd multa meminert. Manent ingenia senibz. mo
 pmaneat studiu; & industria. neq; ea solum in claris & ho
 noratis uiris. s; inuita & puata & queta. Sophocles ad summa;
 senectutez tragedias fecit. qui pp studiu; & industria; cu rez
 familiarez negligentie uideret. a filis iniudiciu uacatus est.
 ut qd mou; nro more male rem gerentibz pibz bonis
 int' dici solet. scillu; qd desipientez a re familiari remouent
 iudices. Tum senex dr eam fabulam qua imanibz hēbit
 & pxime scripsit Oedippam colloneu; recitasse iudicibz
 quelusseq; nū; illud carmen desipientis uideret. Quo recita
 to snys iudicu est libatus. Num i hē Hesiodu. Simonide. Ste
 sicorvm. nū quos ante dixi p socratem Gorgia; nū; Homez
 nū phoz pncipes Pitagoram demaxitu nū Platone nū;
 Xenocratem nū pēa Zenonem Cleantem aut eū quem
 uos & rome uidistis Diogenem storicum coegit in suis
 studiis omutescere senectus. An in oibz his studioz exalta
 tio & agitatio uite equalis fuit? Age ut ista diuina omit
 tamus studia possum noiare ex agro sabino rusticos uicinos
 romanos & familiares meos. quibz abntibz nūq; fere in ag' ulla
 maiora opa fiunt. nō ingereudis nō papiendis nō dendis
 fructibz. qd in alus minus hoc mix sit. nemo. n. ta; senex
 est. qui anu; saltez nō putat uiuere. s; udem in his elaborat
 que sciunt ad se nihil oio ptinere. Serit arbores que alteri metit
 seculo psint. ut ait Statius nō in sinephabis. Nā dubi
 tat agricola qd uis sit senex. querenti cui serat arbores. re
 sponde sero diis imortalibz. qui me nō accipe mo hoc a
 maioribz uoluerit. s; & posteris pdesse. Melius acilius de
 sene alti seculo pspitenti. qd illud idem. ex pol senectus
 simbul aliud qd uiciu apportes tecu; cu aduenis. id unū

N
 8

hōs
 nū

metit

sat est q̄ diu uiuendo multa que nō uult uidet. & multa
fortasse que uult uidet. & multa fortasse que uult. atq; i
ea que nō uult sepe & adoleſcentia incurrit. Illud uō idem
Cealms uiciosi'. Ia; dē in ſenecta hoc deputo miſerrimū
ſentire ea etate ſe odioſum ſē alteri. Hoc iorduz potius q̄
odioſum. Ut n. adoleſcentib; bona inde p̄ditis ſapientes
ſenes delectant leuior q̄ eſt ſenectus eoz qui iuuen
tute colunt & diligunt ſic adoleſcentes ſenū p̄ceptis gau
dent quib; ad uirtutu; ſtudia ducunt. Nec minus intelli
go me uobis q̄ m̄ uox eē iorduz. Sz uidetis ut ſenectus
nō nō languida atq; iners nō ſit uex & opoſa & ſemp
agens aliqd. & molliens tale. ſ. quale cuiq; ſtudiū i ſr̄iore
uita fuit. Quid dica; q̄ eos qui & aduſcant aliqd ut
q̄ttidie aliqd aduſcente; dicit ſe ſenes fieri. ut ego feci
qui greca; lias ſenex didici. Quas dē ſic auide arripui
quali diurna; ſitu; explete cupiens ut ea ipi nō nota
ēent quib; me nō ex uti uidetis. Qd cu; feciſſe ſocratem
inſidib; audirem uelles eqm & illud die. diſcetis. n.
inſidib; antiq; ſ. inſis certe elaboraui. Neq; nō dē
uixet delidero adoleſcentis. Is. n. locus erat alter de uicib;
ſenectutis. nō plus q̄ adoleſcē tau^r aut elephantis delideraba.
quod eſt. eo decet uti. & quicqd agat agere p uirib;. Que
uox pot eē ſtemptior q̄ mylonis Crotoniatae. qui cū
ia; ſenex eēt Atleta; ſe excentes inōculo uideret.
Aſpexiſſe lacertos ſuos dr. illacrimanſq; dixiſſe. At hi dē
iam mortui ſunt. Non uō tan iſti lacerti ſunt iuan^{cat}
q̄ tu ip̄e rugator. neq; n. exte uq̄ eſ nobilitatus. ſed
ex lacertis & laterib; tuis. Nihil Sextus emiliuſ tale
egit. nihil in multis ānis ante Titus Coruncaniuſ. nihil
nō. P. Crāſſiuſ. a quib; iuxta ciuib; p̄ſcribebant. Quoz
uq; ad exte mūſp̄m eſ p̄uecta prudentia. Orator

Colone verſib; ghan
ez viderem? q se

nāliter iſitu

metuo
ſolum
ſcit. etia
amifi.
getuſ
ſenuſ co
m̄ p̄p̄e
ſtipita ſ
relinqm
munus
nō. Gtl.
comitat
naz art
uixes at
uicis eſt
pans ad
dem apd
admoꝝ
imbecilia
memun
fox maxi
docto p̄fi
leſcentia
q̄q; eſt u
Homez ſ
n. ia; eta
p̄dicant
ut ait H
oio qua
n. dux ill
Aur ſap

÷ metuo ne languescat senectute. Est .n. munus ei no igenij
 ÷ solum. s. lateru viru; oio canoz & illud inuace splende-
 scit. etia; nescio quo pacto in senectute. qd eam adhuc non
 amisi. & uidetis tm meos anos. Sz tm est decorus knis s. mo-
 getul & remissus. facit q; p sepe ipa; s. audientia; dilerti
 senis compta & mitis oio. qua; si ipse exequi neqas. possis
 tm p sepe Scipioni & Lelio. Quid .n. est iordius senectute
 stupida studis iuuentutis. an has ne dem uires senectuti
 relinqimus. ut adulescentes doceat / instruat / ad oē officiu
 munus instruat. quo dem ope. qd pot ee pclarus. Mibi
 no. GN. & P. Scipiones & diu tui duo. L. Emilius. P. African
 comitatu nobiluz iuuenū fortunati uidebant. nec ulli bo-
 naz artium magri no st bti putandi qm is se muerant
 uires atq; defecerint. & si ista ipa defectio uirū adulescentie
 uicis efficit sepius q; senectutis. Libidinosa & .n. & intē .n.
 pans adulescentia effetu; corpus tradit senectuti. Cysrus q-
 dem apd Xenopontem eo smone que moriens hnt cu;
 admoij; senex eet. negat se unq; sensisse senectute suam
 imbecilliores facta; q; adulescentia fuisse. Ego. L. Metellū
 memini puer. qui cū quadriennio post alter consulatū ponti-
 fex maxim' factus est. qui uiginti & duos anos ei sacer-
 docio pfuit. ita bonus ee uirib; premo tpr etatis ut ado-
 lescentia; no inqretet. Nihil necesse tm deme ipō dicere.
 qd est id dem tale / etatiq; rix xedit. Videtis ne ut apd
 Homer sepiissime Nestor de uirtutib; suis pdicat. Tertia
 .n. ia; etatem hor; uidebat nec erat ei uerendū. ne uera
 pdicant de se nimis. uideret insolens aut loquax. Et .n.
 ut ait Homerus ex eius lingua melle dulciore fluebat
 oio / qua; ad suauitate; nullis egebat corporis uirib;. Et
 .n. dux ille grece rursq; optat ut aiatis files heat decem.
 At ut sapientes heat similes nestoris. Qd s. si acciderit

nō dubitat qn breui sit tpe tota pitura. S; redeo ad me.
Quartū ago annū & octuagesimū. uellem eqm idē posse
posse gloriari qd curus. S; tñ hōc queo dīe nō me qm his
uirib; eē qb; aut milles bello pūcto / aut qstōr eadē
bello / aut dñul in hispania fuim aut quadrienio post cū
tribun' militaris depugnauī apd Termophylas Maio acito
glabrione cons. S; tñ ut uos uidētis. nō plane me ne
neruauit. nō afflixit senectus. Nō curia uires meas delūe
rat. nō uoltra. nō amici. nō hospites. nō clientes. Nec n. im
q; sum assensus ueteri illi laudatoq; puerbio. qd admo
net mature fieri senex; si diu uelis senex eē. Ego uo me
minus diuisenex eē malles. ante q' eēm. Itaq; nemo ad
huc ouenire me uoluit quī fuim occupatus. At tūm
hō uiriu; q' uis uer uis. nec uos qm titi lōnti centu
riōs uires hētis. nū idcirco est ille centurio pstantior
me. Moderatio in uiriu; adit. & tñ q' pot' qsq; mutat.
Hec ille qm magno delidario tenebit uiriu;. Olympie p
stadu; ingressus esse mylo dr. cū humeris suis sustinet
bouem unū. Vtrū i' his corporis an Pitagore t' malis
uires ingenii dari. Deniq; isto bono utare cū adit. dum
absit ne requis. n' forte adolēcentes puericia paulullū etate
pgressi adolēcentia debent requere. Cursus. n. est gratis
certus & una uia nē ea; simplex. cuiq; pti etatis tēpe
stuitas est data. ut. n. infirmitas est pueroz / & feritas
iuuenū; diripiāt ut eas nō tñ p' accipe uideant s; uerū
nūci & recordari. Hec platonis st fere. apd Xenophotez
at moriens Curus maior hec dicit. nolite arbitari
O mei carissimi filii me cū a uobis distello nūq' aut
nullu; fore. Nec. n. du; erim uobilcū aū; meū uide
batis s; eū; eē in hoc corpore ex his reb; quas ore uerū
intelligebatis. Eundē; t' eē credite & si nullū uidebitis

+

Sua q;

va

cat

& grauitas

e gra
tas n
Audn
nulla
igress
equio
adluci
corpor
Pot i
pristm
lant d
tis ua
sultme
possim
ita ut
sint. A
mualr
cani fil
potius
tūlet l
cu; dact
si intir
possunt
q' uicia
tanq' d
dimis. l
tū; exi
uo corpa
magis
les exti
defatioz

& grauitas iamstantis etatis sic senectutis maturi-
 tas naturale sibi quoddam habet quod tempore suo percipi debeat.
 Audire te arbitror Scipio hospes tuus habitus nulli
 nulla quae faciet hodie nonaginta natus annos cum
 ingressus iter sit pedibus inaequum omnino non ascendere cum
 equo ex equo non descendere nullo umbram nullo frigore
 adduci ut capite cohaerere sit summa in eo est siccitate
 corporis. Itaque omnia praestat exequi regum officia & munera
 Potest in excitatio & temperata senectuti seruare aliquid
 pristini roboris. Non sunt in senectute vires nec postu-
 lant quae vires in senectute. Ergo & legibus & instituti-
 tis uacat etas nra muneribus his quae praestant sine uiribus
 sustineri. Itaque non modo quod non possumus sed ne quantum
 possumus quae cogimur. At multi sunt imbecilli senes
 ita ut nullum officium aut omnino uitae munus exequi pos-
 sint. At id quae non proprium senectutis est uicium sed con-
 inualitudinis & senectutis. Quis fuit imbecillus P. africani
 filius ille qui te adoptauit & quae tenui aut nulla
 potius ualitudine quae si ita fuisse aliam illam exti-
 tulset lumen ciuitatis. Ad patria magnitudinem
 cum doctrina uberior accessat. Quid mirum in miseribus
 si infirmi sint alii cum nec adolescentes quae effugere
 possunt. Resistendum leli & Scipio senectuti est cuius
 quae uicia diligentia compensanda sunt. Pugnandum est
 tanquam contra morbum sic contra senectute hinc ratio ualitu-
 dinis. Utendum excitacionibus medicis. Tamen cibi & po-
 tui exhibendum ut reficiant uires non opprimant. Nec
 uo corpori solum sed ueniendum sed menti & animo multo
 magis. Nam haec quoque nulli tanquam oleum luminis insti-
 les extinguunt senectutes & corpora quae excitacionum
 defatigacione in grauescunt animi aut excitacione leuantur.

Nam quos ait Celsus, comites stulti; senes hic significat
& credulos & obliuiosos dissolutos, que uicia sunt non
senectutis s; inertis ignauie seniculoseq; senectutis.
Ut petulantia ut libido magis est adolescentium q; senium
nec tñ oim; adolescentium; s; nō ptoꝝ sic ista senibus stulti
que deliratio appellari solet nō senium oim; s; leuiū est.
Quatuor robustos filios qnq; filias, tantā domū tantas
clientelas Apus regēbat & cecus & senex Intentū n̄ aui;
tanq; acū; hēbat, nec languescēs succūbebat senectuti. Te
nebat nō mō aūtē; s; & impui insug. Metuebant sui. Ve
rebant liberi. cāz os hēbant. uigebat in eo aui; p̄ris &
disciplina. Ita n. senectus honesta est si se ip̄a defendit. si
ius suū; retinet si nemini mancipata est si usq; adultū;
sp̄m dnat' inuios. Ut n. adolescentē; in quo senile aliqd
sic senē; in quo est ad adolescentis p̄to. qd qui seqt corpore
senex erit aīo ruiq; erit. Septimius m̄ liber organū est
īmanib; & oīa antiquitatis emonumenta colligo. cāz illu
strui; qualconq; defendi nūq; maxie officio orōelius
auguz; pontificū; ciuile tracto. Multū & lris grecis
utor. Pitagoreo more excēde memorie grā qd quocq;
die dixim; audierim; egerim; cōmemoro ad hora; uesperū.
hē sunt excitatiōes ingenii. hęc curricula mentis oib; his
dissidans atq; elaborans corporis uires nō magnope de
siderio ad su; amicus. Venio in senatu frequē; ultq; afferō
res mltm̄ excogitatus diu. ealq; tutor ai nō corporis ui
rib; qual si exequi neq; tū me lectulus meus oblac
tare ea ip̄a cogitatem que agere nō possem. s; ut possim;
facit acta uita. Semp. n. in his studis. laborib; uiuēti
nō intelligit qn̄ orripit senectus. Ita sens; sine sensu
etas senescit nec sbito frangit s; diuturnitate extinguit
EQUITVR tertia uitupatio senectutis q; ea; dicunt

Cap. 11. Item
S

carere
ferat ar
n. adole
imp̄ &
lectu
tate; co
de libid
hinc pr
clandest
ēe malu
p̄u uo
illecebru
hil men
nihil ēē
tempam
te; posse
bat tm̄
fit. e ma
deret q
possi. Q
q; udupta
ai lumē
mcaudur
tu; Arch
pmanita
fmonu u
L. camill
teligatis
magna
beret qd
ca est. m

cavere voluptatibus. Sed opeclaz munus etatis si qm id au-
 ferat anobis qd e in adolescentia inaccessibile est. Accipite
 n. adolescentes optimi uetere orce archite taranteni mag-
 imp^s & p^lari uiri que tm tradita est cu eem Taranti ado-
 lescentis cu; Q^o. Maxio. Nulla; capitaliore; pestes q^u uolup-
 tate; corporis hoib; dicebat ana data; Cui uoluptates au-
 de libidines temere & effrenate ad potumdu incitarent
 hinc p^{ri}g^u p^hiaones. hic rez p^u e^usiones. hinc cu hoib;
 clandestina colloqa. nasci. nllm deniq; scelus nllm facin^o
 ee malu; ad qd succipiendu no libido uoluptatis ipellet. Su-
 pra uo & adulteriu & omne tale flagitiu nullis excitari aliis
 illecebris n uoluptatib;. Cumq; ho siue na siue qd deus ni-
 hil mente pstabilius dedisset; huic diuino muneri ac dono
 nihil ee ta; inimicu q^u uoluptates. Nec n. libidine dnante
 temperantia locu; ee dicimus neq; oio uoluptatis regno uita-
 tes posse sustere, qd quo magis intelligi poss; fingē aio iube-
 bat tm incitatu; aliqua uoluptate corporis q^uta p^opi pos-
 sit & maxia; nei fore ceniebat dubiu qn ta; diu du ita gau-
 deret q^u nihil agitare mte nihil roe nihil cogitatioe oseq;
 poss;. Quo cura nihil tam detestabile ee tamq; pestifera
 q^u uoluptates si qdes ea uoluptas cu maior eet atq; largior ee
 ai lumen extingueret. Hec cu. G. Pontio sanite ei p^{re} a q^u
 incaudino p^ho. sp. Postumi. T. uentus. silus sup^uti st. Lau-
 tu; archita; Hecus tarantini hospes nr q^u in amicitia. P^l
 p^omaniat se amiorib; natu accepisse dicebat cu qda; ei
 f^omoni int^u fuisset; Plato Athenien que tarantu uenisse
 L. camillo ac. P. Claudio silib; reperio. Quorsu; ha ut in-
 telligatis si uoluptates aspnari. exoe & sapia no possum^o
 magna; hnda; ee senectuti gra; que efficit ut id no li-
 beret qd no ops. Impedit. u. silui; uoluptati. ro i intmu
 ca est. mitis ut ita dica; pstringit oculos nec ht ullu cu

H langior

4.

uirtute cornicū. Inuitus feci ut fortissimū uirū T. Flaminij
frēm. G. Flaminij e senatu eiecim. vii. ānis p̄q̄ consul fuisse.
S; notandi; nimia; putau fore libidine;. Ille n. cū consul esset
in gallia; exhortatus inuincio a scorto suo est ut securi fe-
rux ensē aliquē eoz qui iuinculis eēt dānati rei capi-
talis. Hic. T. frē suo censore qui p̄ximus ante me fuit elap-
sus est. Mihi uō e flacto ne unq̄ p̄bari potuit tam flagitiosa
e tam p̄dita libido que cū p̄bro p̄uato iungē impudētus.
Sepe audiui ea a maiorib; natiū qui se porro pueros a senibus
audiisse dicebant mirari solitū. G. fabricij; qui cū ap̄d rege
Pirrhū legatus eēt audiss; a Thesalo cui eē q̄ndā; athenis qui
se sapientes p̄fiteret; eiq; dīe oīa ea que facem; ad uolup-
tate; eē uterenda. Qd ex eo audientes M. Curij; e T. corū-
canū; optare solitos ut id s̄nūtib; ipiq; p̄ulo p̄saderet
quo facilius uinci possent cū se uoluptatib; dedissent. Vixit
M. Curius cu; P. Decio q̄nq̄mo ante eū consul. qui se p̄. p.
iii. consulatu deuouerat. Nouat eu; fabricius. norat eū Co-
rūcanus; qui cū ex sena tū eius quē dico Decio facto iudica-
bunt p̄fco eē ad de nā pulchrū atq; decoz qd sua sponte p̄ter
qd q; sp̄reta e atempta uoluptate optati quiq; seip̄t. Qr-
sum ta; multa deuoluptate. qz nō mō uitupatio nlla sed
e summa laus senectutis est q ea uoluptates nllis magnope
dehderat e caret epulis extractisq; mensis. e fr̄q̄ntib; p̄ctis.
Caret q̄ uolentia e crudelitate. in s̄nū s; suadendū e uolup-
tati qm eius blandiciis nō obistimus. Diuine. n. plato escam
maloz appellat uoluptate; q ea v; hoies capiunt ut pisces
Q̄q̄ imoderatis caret senectus epulis modicis tñ uiuuis
delectari solet. C. Duclij; M. filij; qui penos classe p̄ deu-
cerat redemit e acena sepe senes uidebat; puer; delectab̄
e funali e tiberine que sibi nullus p̄uatus ex
tin licentia dabat glia. S; qd ego alios ad me ip; uita.

p̄ hū
saris r
b; oio r
die st
corpo
n. mai
hiet n
putato
et id n
temp
ci acme
nectati
tois e
indixit
intellig
tes. Me
simo qu
p̄cula si
e uerage
hiberit
noz qu
uatio f
titilatio
modesti
ia; affec
ei. libent
cupidis.
saciatu
ret u qu
uoluptat
dixim de

p̄ huius semp̄ sodales. Sodalitates auit me questore institute s̄
 sacris imaginib; de maḡ n̄ris acceptis. Epulabar ī cū sodali
 b; oīo modice. S; erat quidā feruor etatis qua p̄cedente oīa in
 dies s̄ mitiora. Neq; n̄ ip̄oz iuuuioz delectatōez uoluptatib;
 corporis magis q̄ ceterū amīcoz & s̄monib; metuebar. Bene
 n̄ maiores accubitatōez epulaz amīcoz q̄d̄q̄ uite iunctōem
 h̄iet iuuuū; narrauert̄ melius q̄ greci qui hoc idem cuz
 putatōem tū & cenatōez uocant, ut q̄d̄ in eo ḡnē minimū
 est id maxie p̄tate uideant. Ego uō p̄ s̄monis delectatōez
 tempustuū q̄ iuuuū delector, nec cuz equalib; solū qui pau
 ci ad mōy; uolant s; cū uia ē etate atq; uobiscū h̄eo q̄d̄ se
 nectuti magnas gr̄as que m̄ s̄monis auuiditate; auxit, pota
 tois & cibi sustulit. Q; si que ē ista delectant, ne oīo bellū
 indixisse uidear uoluptati cui est fortasse q̄d̄; n̄alis mōus
 intelligo ne i istis ip̄is q̄m uoluptatib; carere sensu senectu
 tez. Me uō ē magis delectant a maiorib; instituta & is
 s̄mo qui more maioz a summo magis adhibet impulo &
 pocula sicut in sinoposio Xenophonis minuta atq; iorācia
 & refrigerantia i estate & uicissim in hyeme ut sol aut iōz
 hibernū. Que q̄m ē in libris p̄ se q̄ s̄deo. iuuuūq; uia
 tioz quotidie cōpleo q̄d̄ ad multa; nates q̄ maxie possum;
 uario s̄mone aducim'. At nō est uoluptatū tanta q̄
 titilatio in senib; credo; s; n̄ desideratio q̄m. Nihil at̄ est
 modestū q̄d̄ nō desides. Bene Socrates r̄ndit cū ex eo q̄dam
 ia; affecto queret utet̄ ne reb; ueneis. Dū inq̄t Melio
 ra libent' uō istinc sicut ad nō agrestis ac furiosū p̄fugi.
 Cupidis n̄ rez talū; odiosū; fortasse & modestū ē carere
 satiatis at̄ & expletis iordius est carere q̄ frui. Q; q̄ nō ca
 ret il qui nō desiderat. nō desiderare dico ēe iordius q̄ s̄ istis
 uoluptatib; bōa etas fruit' libenti. p̄ puū fruit' reb; ut
 dixim' deinde his q̄b; senectus ē s̄mō abunde potit' nō oīo

care ut cui diuinus

sic adolescentia uoluptates prope intuetur
magis fortasse letabat, sed delectatur et senectus, procul tamen spec-
tat quod iam est. At illa quanta sunt auius delectant tanquam erant
stipendium libidinis. tentoris. ambitoris. inimiciorum. cupidi-
tatis et omnia secum esse secumque ut dixi uiuere. Si uero senectus habet
ad tanquam pabulum studii et doctrine nihil est otiosa senec-
tute iocundus. Videbamus mori in pro demetendi pene celi atque
terre G. familiaris prois tui Scipio quotiens illi; lux noctu-
alis ad describere inucessu; quotiens nox oppressit cum mane ce-
pisset quod delectabat eum solis et lune an non defectores prodece
quod inleuioribus studiis. sed tamen actus quod gaudebat bello suo pu-
nico Neui. quod truculento Plautus quod sedulo. Vidi et senes
Lanius qui cum .vii. annis antequam natus sum docuisset fabulas
centone Ditanasque osulibus. adolescentiam meam pressit etate. Quod
de L. Crassi pontificum et ciuilibus uiris studio loquar. aut de huius
Scipionis quod his paucis diebus pontifex maximus effectus
est. Atque eos omnes quos sepe commemoravi his studiis flagrantibus se-
nes uideamus. M. uero Ceregrum quem nocte sua de medulla dixit
enim quanto studio exori uideamus et senes. Que sunt in epularum
aut ludorum aut scortorum uoluptates cum his uoluptatibus
comparande. Atqui hec quoniam studia doctrine que quoniam prae-
tibus et bene institutis prope cum etate crescit ut honestum illud
Solonis sit quod aut in uiculis quodam ut an dixi senescere senes
multa in dies adiacentes qua uoluptate an nulla certe potest
esse melior. Venio tamen ad uoluptates agricolarum quibus ego
incredibiliter delector que nec ulla impediunt senectute et
tamen ad sapientium uirtutes prope uidentur accedere. Hic uero
terra que nunquam nauisat imperium; nec unquam sine ulura reddit
quod accipit. sed alias minore plerumque maiore cum senore,
Quod me non fructus quoniam modo sed et ipsius uis terre atque na-

delecta
accepti
noia
dit e
bris
gnis
frugen
ti mo
aerita
senectu
um ip
no aut
rutiss
te sarm
admira
rui ful
suis qu
simone
laz ne
Itaq; un
ad artic
tendit
acerta
pipinus
ardores
chruul
s; e n
capitu
sarmen
Quid g
pferat; qb

delectat. Quae cum gremio molito ac sibi sibi sparsu semen
 accepit, pro id oratu; cohibet ex quo occasio qua hoc efficit
 noxiata est. Deinde tepescit uapore & coepssu suo diffun-
 dit & elicit herbescens; ex eo uiriditate; Quae nixa fi-
 bris sicut sensu; adolescit, culmoq; erecta geniculato ua-
 ginis ia; quae pubescens includit; eque cum emerit fundit
 frugem spice ordine structa; & extra uinum minorum muni-
 ta morsus uallo arustaz. Quid ego iuitui ortus sit in-
 aemita comemore; faciar delectate no possu; ut mee
 senectutis regem delectantur; quae cognoscant. Omittit aut
 uinum ipis; omni; que gerant; extra que efficit tantilo gra-
 no aut acino uinatico aut cetaz frugis; ut sicut mu-
 nutissis seibus truncos tantozq; ramos parcat. maleoli plan-
 te sarmenta. uitel. radices. pinguet minie efficiunt cum
 admirate delectant. Vitis quae nax caduca est; &
 ruli fulta est fert adtra; eadem ut se erigat clauiclis
 suis quae manibus quaedam est nacta complectit. Quae multiplici
 sione & lapsu eratico sero amputas coerret aris agrico-
 laz ne siluescat sarmentis & in os ptes nimia fundatur
 Itaq; ineunte nec inbis que relicta uident; existit tanq
 ad articulos ea que gemma de a qua oriens uia se ex-
 tendit & que succo rix & calore solis augetens pro est per
 acerba gustata deinde maturata dulcescit uelitaq;
 papirus nec medico tpe caret & nimios solis defendit
 ardores. Qua quod pot cum; fructu letius tu aspectu pul-
 chrius. cui quae utilitas me quae no solu ut dixi an-
 te ha nax & cultura ipa delectat. aduinculoz ordies
 capitum iugatio & religatio & pparatio uituis &
 sarmentoz ea qua; dixi alioz apuratio & alioz imissio.
 Quid quae irrigatioes; quod fossiones agri repulmatioes quae
 pferat; quae fit tra multu; fecundior. Quid de utilitate loqr.

Dixi in libro que; dixi de reb; rustias de qua doctus eliodus
nec uerbu fecit cu de cultura agri scribere. At homerus q
miltis ut m uidet an seculis fuit laerte; lamete; delide
riu; qd cupiebat e filio edente; agru e eu; stouate;
facit. Nec uo segetib; solu e pratis e uineis e arbutis
res rustice late st s; ortis e pomeris cu pecudu e apu;
examinib; floz ou; uarietate. nec solu xiliones delec
tant s; e incisiones quib; nihil iuenit agricultura
sdertus. Possu; psequi obmiltia oblectamta rez rusticaz
s; ea ipa que dixi senh longiora. Ignoscetis at Leli e Sa
pio. na; astudio rez rusticaz puectus su; e senectus est
na loquatior ne aboib; eam uicis uidear uendicare.
Ergo in hanc uita; M. Curius cu de sanitib; de labinis
de lurb; triumphis; supsit extremu tps etatis. cuius
qm ego i illa ptemplatus abest. n. no longe ame ad
mirari sat no possu ul hois stitua; ul hois disciplina.
Curio ad facu; sedenti magnu pondus auri cu attulis
sent sanites repudiatu st. No. n. auz tibi pelaz dixit s;
eis qui hiet auz impure. Potat ne tantu auz effice
no ioda; senectutez. S; uenio ad agricolas ut ame ipso
receda; . In agris erant te senatores e inde; senes; si qm
aranti. L. Q. Cincinato nuaiatu est dictatores; scm
ee. Cui dictatoru uillu magr eqtu. G. Seruilius Armeiu
spurui regni appetente; e occupante; intemit. Auula in
senatu accersebat curius e ceti senes. Ex quo qui eos accer
sebat uiatores noiati st. Nu; i hoz senectus misibilis
fuit qui se agricultura oblectabant. Mea qm frua haud
scio an ulla beator possit ee. Neq; solu offo est q hoium
gru uniuerso agricultura est salubris s; e delectatoe qua dixi
e saturitate copiaq; rez ou; que ad uectu ad cultu e deoz
ptinent. ut qm hec queda; deliderant ingrā; iā cu udup^{te}

H.

redam
ria m
bundat
ipi ag
uacit
ditate
dca; / G
nec spe
e mu
equa ca
umbri
ma lib
curus n
tellis. la
Multas
quelo st
laudit
cul mico
dū agr
plaz m
Lilander
cu sare
galilani
diligent
ceritate
atq; pur
dixisse r
cent ill
ego sum
ho. mul
Lilander

redeamus. Semp. n. boni assiduiq; dñi reſerta celaria ruina
 ria melaria & olearia penaria uilaq; tota locuples est, ha
 bundat porco agno. edo. galina. lacte. caseo. melle. h; ortū
 ipi agricole altā ſuctidū; appellant. Aditiora facit hec ſup
 uacinei & opis aucupū uenatio. Quid de pratorū uiri
 ditate aut arborū ordinib; aut oliuarū uinearū ue ſpē plura
 dica; breui ſuctida; Agro bñ culto nihil pot eē uſu uberi
 nec ſpē ornati. adque; ſruendū nō mō nō retardat uez
 & inuitat atq; delectat ſeneectus. Vbi n. pot illa ſeneectus
 equa caleſcere aut ap̄tate melius aut i aut uiciſſim
 umbris aquil ue refrigerari melius. Sibi i habuerat ar
 ma ſibi equos. ſibi haſtas. ſibi claua; & pila; ſibi natoel &
 curus nob ſenib; excluſioib; multis talos relinquāt atq;
 teſſas. Id ipm utri libebit qm ſine his bta eē ſeneectus p̄.
 Multas ad res putiles Xenophonis libri ſt quos legite
 queſo ſtudioſe ut facitis & q̄ copioſe ab eo agricultura
 laudat in eo libro que; de tuenda re familiari q̄ ſt nomi
 cul inſcribit atq; intelligatis nihil eita; regale uideri q̄ ſtu
 diū agri edendi. Socrates in eo libro loq̄t cu; Critobolo. Cuz
 plaz minore; regem p̄ſtante; ingenio atq; impii glia cū
 Liſander lacedemoniuſ uiz ſumē uirtutiſ ueniſſ; ad
 eū ſardis eiq; dona aſociuſ attuliſſ; & cetis in rebus cōz er
 ga liſandriū & huānu; fuiſſe & ei quendā ſcripti agruſ
 diligent̄ ſitu; ondiffe. Cū it admiraret liſander & p
 ceritate; arborū inq̄ncunione ordineſ & hūmū ſbactas
 atq; pura; & ſuauiſſate; odorū q̄ aſſarent e florib; tū eum
 dixiſſe mirari ſe nō mō diligentia; ſ; & ſolertia; cuiuſ aq̄
 eent illi dimenſa atq; deſcripta. & cuz r̄ndiſſe. Atqui
 ego ſum illa oīa dimenſuſ. mei ſt ordineſ. mei deſc̄p
 tio. multe & iſtarū arborū mea manu ſt ſate. Tūm
 Liſandz intuentem purpura; cuiuſ & nitore; cōpūſ

ornatūq; p̄ficum multis gēmis multoq; auro dixisse
— Recte uō Cure b̄tum fecerunt quā uirtuti tue fortuna
iuncta est. Hec ī fieri licet senib; nec etas impe-
dit quominus ceteraz rerū & imp̄mū agrī colendi
studia teneamus usq; ad ultimum; tempus senectutis.
M. q̄dem Valerium Corinum accepimus ad cen-
tesimū ānu; p̄duxisse cū esset ia; etate exacta in agrī
eolq; colere. Cuius int̄ p̄mū; & sextū; consulatū qua-
draginta āni fuerant. Itaq; q̄ntū; sp̄acū; etatis ma-
ioris ad senectutis iniciū eēt illi tantus cursus honoz
fuit. Atq; hui; extrema etas hec beator q̄ media q̄ au-
toritatis hēat plus minusq; laboris. Apex est aut̄ sen-
tutis autoritas. Quanta fuit. M. Cecilio Metello. q̄n-
ta in Atilio. inque; illud eulogū unicus; plurime cō-
sentuit gentes. ppli Priamiū fuisse uiz. Notū existi-
mo carmen iculū; in sepulcro. Iure ī grauis laudat̄
cuius de laudib; oīū; eēt fama olentiens. Que; uiz
rup. P. Crassim pontificē; magnū; quē postea M.
Lepidū; eadem sacerdotio p̄ditū uīdimus. Quid de
Paulo loquar. aut africano. aut iam ante de maxio.
Quoz nō in iūia solū; s; & in iūta residebat auitas.
Habe honorata senectus p̄stīm; tantā autē; ut ea
pluris sit p̄cū q̄ omēs adolescentie uduptates. Sed ī
omī oratōe mementote eam me senectute; laudare
que fundamentū adolescentie stituta sit. Siquo effi-
cū id qd ego magno quodam cū assensu oīū; dixi
miseria; esse senectutem que se orōe nō defenderet.
Nō canit̄ rōe ruge repente autē; arripe possunt
s; honeste superior etas acta fructus capit autora-
tis extremos. Hec s̄. H. honorabilia que uident̄ leuia
atq; cōia salutarī; appeti. Decedi. assurgī. deduci re-

H.

duci.
morig
Lilando
dicere
mal
est sen
athenis
sistū
demon
surrex
atoto
dam at
Mult
mus u
p̄cipa
his qu
runt
premi
sunt h
tanq
se. At
senes
rum r
que di
uiste
despici
offensi
ribus
sena
sunt
sic se

duci. Nihil que apud nos & in aliis civitatibus ubiqueque
 morigerata sunt optime ita diligentissime observant.
 Liliandri lacedemonii; cuius nunc mentionem fecimus
 dicere aunt solitus; lacedemonie esse honestissimum do-
 miculum senectutis. Nihilque. n. tunc tribuit etati. nihilque
 est senectus honoratior. quoniam et memorie perditum est cum
 athenis quodam; in theatrum grandis ueniret natu magno
 Messu nihilque ei locum datum a suis civibus; cum autem ille ad lacede-
 mones exisset; qui legati cum essent certo in loco considerat;
 surrexerunt omnes dicunt & senes sessu; cepisse. Quibus cum
 a toto Messu plausus esset multiplex datus. dixisse ex eis quoniam
 dam Athenienses scire que facienda essent sed facere nolle.
 Multa in nostro collegio perclara sunt. Sed hoc de quo agi-
 mus unum quod quisque etate antecedit ita sententie
 principatus; tenet neque solus honore antecedentibus sed
 his qui cum impio sunt maiores natu augures antepo-
 nunt. Que sunt in voluptates corporis cum autoritatis
 premium comparande. Quibus qui splendide uti
 sunt hi mihi videntur fabulam etatis pergisisse. nec
 tanquam in excitati hystriones in extremo actu corruis-
 se. At sunt morosi & anxii & iracundi & difficiles
 senes; si querimus et auari. Sed hec sunt vitia mo-
 rum non senectutis. at morositas tamen & ea vitia
 que dixi habent aliquid excusationis. non illius quidem
 vitie sed que probari uideret. Contemni se putant
 despici. illudi. preterea in fragili corpore odiosa omnis
 offensio est. Que tamen omnia dulciora sunt & mo-
 ribus bonis & artibus. idque cum uiuere tum in
 sena intelligi potest ex his fratribus qui in adelsis
 sunt. quanta in altero duritas in altero comitas.
 Sic se res habet. ut enim non omne uinum sic

nō om̄is etas nature uetustate cautescit. Seueritate
in senectute probo & eam sicut alia modica acerbita-
tem nullo modo. Auaricia uero senilis quid sibi
uelit nō intelligo. Potest enim quicquid esse absurdi
quod uite restat minus eo plus uaticini querere; **Capitulum quartum & ultimum.**

QUAE restat causa que maxime angere atque solici-
tam habere uidet nostram etatem appropinquatio
mortis que certe a senectute non potest esse longe.
O miserum; senem qui mortem sternenda; esse ita;
longa etate nō uiderit que aut plane negligenda est
si nō extinguit animus; aut ē optanda si alio eum
deducit ubi sit futurus eternus. Atqui tertium nu-
hil inueniri potest. Quid igit timeam si aut nō mi-
ser post mortem aut ē beatus sum. Quamquam quis est
tam stultus quamuis sit adolescens cui sit exploratum
se esse ad uesper uicturum. Quin etiam illa multo
plures casus mortis quam nostra habet etas. facilius imor-
bos incidunt adolescentel. grauius egritant. tristi-
curant. Itaque pauci ueniunt ad senectutem. Quod
nisi ita accideret melius & prudentius uiuerent. Mes-
enim & ratio consilium in senibus est qui si nulli fuis-
sent nulle omnino ciuitates essent. Sed uideo ad mor-
tem impendentem. Quod est illud crimen senectutis.
cū id uideatur cum adolescentia esse commune. Senti
ego tum inoptimo filio tuo inexpectatis ad amplissi-
ma; dignitatem fratribus tuis Scipio mortem omni
etati esse communem. At sperat adolescens se diu ui-
tuzum. Quod si sperare uide; senex nō potest. insipiet. s;
sperat. Quid enim; stultius quam incerta partem habere & fal-
sa pueris. At senex ne id quod sperat quod habet. At est eo

mehor
tus est
boni qu
stemus
eo dicit
anos. ce
quidem
aliquid
enim r
e dies
nec qui
uendit
ut plac
actu p
Breue
uere si
gricole
uitum
ostend
tibus
est ut
pia. On
inbonu
tingit
mori si
opprim
hibita
artorib
ta occi
bus ma
puus ad

^{cōditōe}
 meliori dispositōe q̄ adulescens cū id qd̄ ille sperat hic consecutus est. Ille uult diu uiuere ille diu uixit. Quamq̄ odū boni quid in hominis uita diu. da. n. supremū tempus. Spectemus Tarlorū; regis etatem. fuit. n. ut scriptū est de eo Arcatorius quidam gradibus qui octuaginta regnauit ānos. centū; uiginti uixerat. Sed mihi ne diuturnum quidem q̄c̄ uidet in quo est aliquid extremū. cū enim aliquid euenerit tū illud qd̄ preterit efluxit tantū; enim remanet quod secutus sis. Horū quidem cedunt & dies & menses & āni nec preteritū unq̄ reuertit nec quid sequat sciri potest. Quod cuiq̄ tempus ad uiuendū; dat eo debet esse contentus. Neq̄ enī; histrioni ut placet agenda est fabula infine modo in quoq̄; finit actu p̄bet is nec sapienti usq̄; infine plaute uiuendū; Breue enī; tempus satis est longū ad bene honeste q̄; uiuere si n̄ possideris longius nō magis dolendū; est q̄; agricolae dolent preterita uerni temporis suauitate estate; autumnūq̄; uenisse. Ver. n. tanq̄; adulescentia; significat ostenditq̄; fructus futuros reliqua t̄p̄ra de metendis fructibus & p̄cipiendis accommodata sunt. fructus senectutis est ut sepe iam dixi ante partoz bonoz memoria & copia. Omnia aut̄ que secundū; naturā; sunt sunt habenda in bonis. Quid est aut̄ meli q̄; senib; mori. Qd̄ idem contingit adulescentib; aduersante nā. Itaq̄; adulescentes m̄ mori sic uident ut cum aque multitudine flāme uis opprimat. senes autem sicut cum sua sponte nulla adhibita ui consumptus ignis extinguit & q̄; poma ex arboribus cruda si sunt ui eleuant si matura & cotta occidunt sic uitam adulescentibus uis aufert senibus maturitas. Que mihi tam iocunda est ut quo propius ad mortem accedam q̄; hāc tendere uidear. aln

exin porto & longa nauigatōe eē uenturus. Senectutis
autem nullus est terminus; recteq; in ea uiuit quoad
munus officii exequi & tueri possis & cui; potes mortē
contemnere. Ex quo fit ut iam animosior senectus sit
et fortior q̄ adulescentia. Hoc illud est quod Pisistrato
tiranno a Solone responsum est, cum illi querenti qua
spe tandem fretus sibi tam audacter obistere respon-
dit senectute. Sed uiuendi finis est optimus cū integra
mente ceterisq; rationib; opus ipa suum eadem que
augmentauit natura dissoluit, ut nauita, ut edificium
idem destruit facillime qui construit. Sic homines ea-
dem optime que conglutinauit natura dissoluit. Ja;
omnis aglutinatio recens egypt̄ inueterata facile dissol-
uit. Ita fit ut istud breue uite reliquum nec audium
appetendum senibus; nec sine causa sic deserendum.
Vetat Pitagoras sine iussu impatoris idem fieri desidio
& statione uite decedere. Solonis quidem sapientis eulo-
gium, qui se negat uelle suam mortem amicorū dolē
& lamentis uacare uult credo se carus esse suis. S; haud
scio an melius enius. Nemo me lacrimis decoret, nec
funera fletu faciat. Nō censet lugendū; morte; qua;
imortalitas osequat. Jam sensus morienti si aliquis
esse potest usq; ad extremum tempus, presertim seni
post mortem quidam talitas osequat sensus aut nul-
lus est. Sed hoc meditati; ab adulescentia eē mortē ut
negligamus sine hac meditatōe animo tranquilo ne-
mo esse potest. Moriendū eni; est & incertū; an eo ipō
die moriat. Mortem igit; hominib; oib; impendente
timens quis poterit animo oistere. De quo nō longa
disputatōe opus esse uidet. Cū recordor nō. l. Brutum
qui in libanda patria interfectus nō duos deos qui

ad uolunt
M. Attilius
si datam
nis corpo
uum t
si ignor
interit
tute care
origimb
& recto
adulescen
contem
dem mi
tutem. S
tate ado
constans
hui etati
terna qu
studia o
cum eu
tis affer
de mort
ore mi
P. Scip
cillimo
sola uita
pugnab
gravi op
exaltis
terram
Sed cred

ad uoluntariam mortem curius equoz incitauerunt. No
 M. Atulum qui ad supplicium est pfectus ut fidem ho
 sti datam seruare. Non duos Scipiones qui iter pe
 nis corporib; suis obstruere uoluerut. No. L. Paulum
 uuum tuum Scipio qui morte luit college incane
 su ignominia temeritate. Non M. Metellum cuius
 interitum nec crudelissimus quidem hostis honore sepul
 ture carere passus est. Sed legiones quidem scripsi in
 originibus meum esse locum pfectas alicui animo
 & recto unde seredituras nunq; arbitrent. Quid igit
 Adolescentes & hi quidem no solum indoti sed & rustici
 contemnunt; s; docti senes extimescent. Omnino qui
 dem mihi uidet ueni omni; facietas uite facit senec
 tutem. Sunt puericie studia recta. Non igit ea deside
 rant adolescentes. Sunt incantis adolescentie rum ea
 consistans requirit etas que media dicunt. Sunt etiam
 hui; etatis nec ea quidem querunt in senectute. Sunt ex
 truma quedam studia senectutis. Ergo ut superioru etatu
 studia occidunt sic etiam occidunt senectutis. Quod
 cum euenierit facietas uite tempus maturum mor
 tis affert. Equidem no uideo cur quid ipse sentiam
 de morte no audeam uobis dicere. Quod eo melius di
 cere mihi uideor quo ppuius ad huc. Ego uestros patres
 P. Scipio tuq; G. Leli uiros clarissimos tuiq; ami
 cissimos uiuere arbitror & ea quidem uita que est
 sola uita uocanda. Nam dum sumus inclusi in his ino
 pugnis corporis munere quodam necessitatis &
 graui opere perfungimur. Est eni; celestis animus
 ex altissimo domicilio depressus & quasi demersus in
 terram locum diuine uereq; eternitati strarium.
 Sed credo deos immortales sparsisse animos incorpora

humana ut essent qui terras tuerent. quae caelestium or-
dines contemplantes imitarent eos uite modo atque con-
stantia. Nec me solum natio ac disputatio impulit.
ut ita crederem sed nobilitas etiam plurimorum summorum
et autoritas. Audiebam Pythagoram pythagoreos incolas
pene nostros qui essent italici philosophi quondam o no-
minati nunquam dubitasse quoniam ex uniuersa mente diuina
delibatos animos haberemus. Demonstrabant mihi
praeterea quae socrates supremo uite die de immortalita-
te animorum disseruisse. is qui esse omnium; sapientissi-
mus oraculo Apollinis iudicatus. Quid dicam multa. sic
mihi persuasi. sic sentio. cum tanta caelestas animorum sit
tanta memoria praeteritorum. futurorum ue prudentia. Tot
artes. tot sententiae. tot inuenta. non posse eam natura;
que res eas continet esse mortalem. Cumque semper agi-
tetur animus nec principium motus habeat quia ipse se
moueat nec finem quidem habiturum esse motus quia
nunquam se ipse esset relicturus. et cum simplex animi na-
tura esse neque haberet in se quicquam admixtum sui dis-
par atque dissimile non posse eum diuidi. quod si non pos-
set non interire. Magnaque argumento esse homines scire
pleraque antequam nati sunt quam iam pueri tum artes dif-
ficles dicant. Ita celeriter res innumerabiles accipi-
ant ut eas non tum primum accipere uideantur sed
remitti et recordari. Haec Platonem fecerunt. Apud
Xenophontem autem moriens Cirus haec dicit
Mollite arbitari O mihi carissimi filii me cum uobis
discessero nunquam aut nullum fore. Nec enim cum
exeam uobiscum animum meum uidebatis sed eum
esse in hoc corpore ex his rebus quas gerebam intelli-
gebatis. Eundem igitur esse creditote et similes uidebitis.

Nec uo.

Nec u
nihil e
remitt
cent
no tu
S; au
esse ce
soluit
et illuc
au; dil
q; son
tatem
Ex quo
includ
ut de
deus u
regun
dem h
m. l. S
auos
patru
est ne
ptine
An cer
labore
si uide
ne me
labore
se ad p
tu; de
tales e

Nec uo claror³ uiuoz post mortem honores pmanerent si
 nihil eoz ipoz ai efficiant quo iustus memoria; sui retine
 remus. Mibi qm nunq³ psuaderi potit aios du; incorporib;
 cent mortalib; uiuere & tm exientes ex his emori nec
 uo tu; ee au; insipientes; cu; exinsipienti corpore euasiss;
 Sz cu; omi admixtiae corporis liberatus purus & integer
 esse cepiss; tu; ee sapientem. Atq; e cu; hois na morte dis
 soluit ceteraz rez pspicuum e quoqueq; discedit. Abiunt
 n illuc oia unde orta sunt. aius aut solus nec cu adest nec
 cu; discessit appet. Jam uo uidetis nihil ee tam morti sile
 q; sonu; Atqui dormientiu ai maxie declarant diuini
 tatem suas. Multi n. cu remissi & liberi st futura pspiciunt
 Exquo intelligit quales futuri sunt cu se plane corporis
 uinclis relaxauerit. Qr si hec ita sint sic me colite iqt
 ut deum. Sin una est intiturus aius cu corpore uos cu
 deos uerentes qui hanc omes pulchritudine; tuent et
 regunt memoria nri pie inuidateq; suabit. Cuius
 dem hec moriens. Nos si placet nra uideam. Nemo iqt
 m. l. Scipio psuadebit aut piem tuu; Pauli aut duos
 auos Pauli; & Africanum aut Africani piem aut
 patriu; aut multos pstantes uiros quos enuare no
 est necesse tanta ee conatos que ad posteritatis meoria
 ptinerent n aio tenerent postitate; ad se ptine posse
 An censes ut de me ipoz aliqd gher more seruū me tatos
 labores diurnos nocturnosq; domi milicie susceptuz fuisse
 si iisdz finib; glia; mea; quib; uita; ees tminatur? Non
 ne melius etate; multo fuiss; otiosam & qeta; sine ullo
 labore aut otentoe traduce. Sz nescio quo aius erigent
 se ad postitatem ita sp pspiciebat q; cu excessisse enita
 tu; deniq; uictur eet. Qd dem n ita se hie ut ai imor
 tales eent aut optimi cuiq; aius maxie ad imortalem

H
gliam niteret, Quid qd sapientissimi qsq; equissio aīo mo-
rit stultissimus inq;ssimo. Nō ne uobis uidet is aīus qui
plus cernat & longius uidere se ad meliora pficisci. Ille
aut cui obtusior sit acies nō uidere. Egm effero studio +
pres nros quos colui & dilexi uidendi neq; eos nō solū uie-
nere hō quos ipse cognoui s; illos & de quib; audiui & legi
& ipse quo qm me pficiscentem, haud sane facile q; re-
traxerit. Et si quis m̄ deus largiat ut ex hac etate repue-
riscam & uicui uāgna; ualde reculem, nec uō ueli, qī
decurso spacio ad carceres acarcere reuocari. Quid. n. h̄t
uita cōmali qd nō potius laboris s; h̄at sane h̄t certe
aut facietate; aut modū. Nō libet m̄ deplorare uitam
qd mlti & indocti sepe fecerit. Neq; me uixisse penitet qm
ita uixi ut nō frustra me natus; existimes & exuita ita
discedo tanq; ex hospicio nō tanq; ex domo. Cōmorandi
nā nobis diuisorū; dedit nō h̄itandi. Opela; de; cu;
nullū; diuinū; aīoz xiliū; cetūq; pficiscar cuq; ex hac
turba & colluuiōne disceda;. Proticiscar. n. ad eos solum
uiros de quib; aridixi uerz & ad Catone; meū q nemo
uir melior natus est / nemo pietate pstantior. Cui corp
ame crematū est qd oīra decuit ab illo meū; diuis uō
eius nō me deserens s; respectans in ea p̄tō loca disces-
sit quo m̄ decernerat eē ueniendū. Quē ego me non
cāu; fortitū; fere uilius su; nō q aīo fere; s; me ipse solabar
exultans nō longinquū; int nos digressū; & discessū;
fore. His m̄ reb; Scipio id cu; lelio te admirari soleo
dixisti leuis est senectus nec solū nō modesta s; ē iō-
cunda. Q si in hoc erro q aīos hōū; eē immortales cre-
dam libenter erro. Nec m̄ nīc erro; quo delector
dū uiuo extorqueri uolo. Si mortuus ut qm ph
minuti censerent nihil sentia; nō uereor hie hunc

rūsus uaqia; 3

H.

erro
imor
Ma; h
aut e
gere
de sen
que o
M. C
M. T
paria
N. V
cu; u
tes ab
ut ill
aut r
copiar
ab op
tit qu
nllm
nutis
nihil
ta; h
collat
loquo
na de
sol; de
que u
rēs lo
ē pac
luce;
erudi

errorem meum phi mortui urideant. Qz si no sumus
 imortales futuri tri extingui oi suo tpe optabile est. v
 Na; ht na ut aliaz rez ou; sic iuendi mou; Senectus
 aut est etatis pactio tanqz fabule. cui defatigatoe; fu
 gere debemus pitum adiuncta facietate. Hec huj
 de senectute que dicem adquam ut pueniatis ut ea
 que ex me audistis re expti ptare possitis.

M. Ciceronis de senectute ad Atticu; explicit Am
 M. Tuli Ciceronis ad Marcum Brutum libellus
 paradoxarum feliciter incipit.

A

NEMADVERTI Brute sepe Catone; auunc; tuu
 cu; in senatu snia; dret locos ex phia tractare abhoren
 tes ab hie usu forensi & publico. s; indicoendo se qui tam
 ut illa e ppto ptabilia uident. Qd eo mal est illi qz tibi
 aut nobis qz nos ea phia plus utim; que pepit dicendi
 copiam; & in qua dicunt ea que no multu; discrepant
 ab opioe pplari. Cato at pfcus mea snia storicus & ea sen
 tit que no recte ptant in uulgus & in ea heresi est que
 nitru seqt florem oroy; neqz dilatat argumtu; mi
 nutis interrogatiunculis qz punctu qd pposuit efficit. Sed
 nihil est tam incredibile qd no dicendo fiat ptabile; nihil
 ta; horridu; tam incultu; qd no splendent; & tanqz ex
 collat. Qd cu; ita putare; fieri audacius qz ille ipe de quo
 loquor. Cato at du; taxat de magnitudine ai de stine
 tia de morte de oi laude uirtutis de caritate prie stioe
 sol; die oratorius ornantil abiectis. Ego uo illa tibi ipu
 que uix inginalis & in ario stioe ptant ludens neci in
 coes locos. Que qz st admirabilia ostra hou; opioez ab ipis
 e paradoxa appellant. Tentare nolui possent ne ptari in
 luce; & in foz; & ita dici ut ptarent; an alia qda; eet
 erudita alia pplaris oro. Eoqz hoz locoz scripsi libentius qz

oratione

quoniam ista paradoxia que doxa appellant maxime uidentur esse
socratica longeque uerissima. Accipias ergo hoc primum opus
etiam lucubrati his iam stractionibus noctibus quam illa maior
uigiliarum munus intuo nomine appuit cum ea que dicuntur
incolis Antisica. u. possessiua ad nomen hoc oratorium transire
in dicendi genus. Hoc tamen opus in apto ut referat nihil po-
stulo. Non enim tale est ut in arte poni possit quod illa munera
fidie. s; tamen tale est ut ex eadem officina exisse appareat.

OTI MONOPTO GEM
MOKA TADON

QUOD Honestum sit id solum bonum esse uerum tamen ne cuiquam ue-
strum; et stoicorum hominum; disputatoribus non ex meo sensu de-
pripita uideatur hec oratio. Dicam; quod sentio; tamen et dicam; breuiter
quod tanta res dici possit. Numquam ego hercule neque pecunias
ultra; neque tecta magnifica; neque opes; neque impia; neque
omnes eas quibus maxime abstracti sunt uoluptates in bonis rebus
aut in expectandis nuandis dixi. Quippe cum uidemus homi-
nes his rebus circumfluentibus et tamen uiderem; illos maxime desi-
dere illas quibus abundarent. Neque enim unquam explet; neque
faciat cupiditatis finis. Neque enim solum; ea que habent libidine
augendi auerant; sed amittendi metu. In quo quidem ten-
nentissimorum hominum; nostrorum semper regno prudentia; qui hec
imbecilia et commutabilia pecunie ubi solo ubi bona ap-
pellanda putauerunt; cum re ac factis longe aliter iudicauis-
sent. Potest ne bonum cuiquam malo esse an potest quisquam in abundan-
tia bonorum ipse esse non bonus. Atque ista talia omnia uiderimus ut
et inopi ea habeant et absint bonis. Quod obrem; uideatur si quis
uult. Sed tamen plus apud me ratio uera ualebit quam uulgi opinio.
Neque ego unquam illum; bona perdidisse si quis pecus aut suppel-
lectile; amiserit; nec non illum laudabo sapientem; uicente;
ut opinor quinnorat inter septem; sapientes. cui cum prius;
cepisset; hostis; ceteri itaque fugerunt ut milia de suis bonis
asportarent; cum esset admonitus a quodam; ut idem ipse

Sitis

membra

fut
luor
e bo
e bo
e h
prie
puta
strib
rum
r. p.
gent
supp
te a
liber
dibz
pelle
pillu
les i
Om
Bre
liqu
funt
offir
Qu
salu
impr
uit
Qui
belli
fuy;
Qui

facere ego uo inqt faso na; oia mea mecu; porto. Ille hec . facio
 ludibria fortune nec iua dem putauit que nos appella;
 e bona . Quid est igit as queve bonu; si qd fit recte
 e honeste e cum uirtute id bñ fieri uere dr . Qd rectu
 e honestu e cum uirtute est id solu opinor bonu . S; hec
 pnt uideri obscuriora sine appolincæ ex cu; letius dis
 putant . Vita atq; fias illustratast sumoz uroz hec q
 subtilius q; satis est disputari uident . Quero . n . auob
 rumqd illa; cogitatem habuisse uidebant hi qui hinc
 r . p . tam pclare funditam nobis reliqrunt auri aut ar
 genti ad auaricia; aut amenitati addelectatões aut
 suppellectilis ad diuitias aut epulaz ad uoluptates . Con
 te ante oculos unu quēq; regū ultis d Romulo . ultis post
 libam ciuitate; abhis ipis qui libauerit . Quib; tandem gra
 dib; Romulus ascendit in celu; . his ne que isti bona ap
 pellant aut reb; gestis atq; uirtutib; . Quid Numma Com
 pillius . mun' ne gratas dul' immortalib; capedines ac ficti
 les urnulas fuisse q; delicatas alioz patetas arbitram' .
 Omitto reliquos . Sunt . n . os pares int' se pter supbum .
 Brutū si quis roge quid egerit in p'ia libanda siq; re
 liquos item eiusdem silij socios qd expectauerit quid secuti
 sunt nū q; existe cui uoluptas cui diuitie cui deniq; p'it
 offm fortis e magni uiri qd alud ppositu; fuisse uideant' .
 Que res ad naem p'seue . Q . Mucui impulsit sine ulla spe
 salutis sue . Que uis Caelites tenuit maos hostiu; copias
 in ponte solum . Que uis piem decumq; filiu denota
 uit e imisit armatas in hostiu copias . Quid stinitia fabij .
 Quid tenuitas uictus M . C . seqbat' . Quid duo ppugnacula
 belli punici . C . M . e P . Scapo exagebant qui Kartagine
 sui; aduentu corporib; suis intercludendu putauerunt .
 Quid africanus maior qd minor . Quid int' hoz etates

intiectul' Cato. Quid inuābiles alii. (na; domesticis abū-
 damus ex) an putam' nos illos cogitasse q̄q̄ inuita sibi
 esse expetendu; nisi qd' laudabile eēt & qd' p̄claz uideret.
 Veniant i' irrifores h' orois ac snie iudicent utru; se hoz
 alicui qui marmoreis intectis ebore aurq; fulgentib; q'
 signis qui tabulis / qui cellato auro / qui cornithis opib;
 abundant. An. G. fabricii qui nihil habuit hoz & nihil hie
 uoluit se malint siles. Atq; hec q̄m que nō huc nō illuc
 transferē facile adduci solent ut in bonis reb; eē egeat
 illud tñ arte tenent accurateq; defendūt uoluptatem
 esse sumu; bonū; que q̄m uox pecudū; uidet nō esse nō
 hōū; Tu cū tibi siue deus siue mater ut ita dica; rer' ou;
 nā dederit aū; quo nihil p̄stantius atq; diuini; sic te ip̄;
 abucies atq; p̄stnes ut nihil int' te & quadrupedem
 aliqd' putes int' esse. Quicq; ne bonū est qd' nō eū; q'
 id posside meliores faciat. Ut n. est quisq; boni boni p̄-
 ceptus ita & laudabil' est maxie. Neq; n. nullū bonū est
 de quo quis qui id hēat nō possit honeste gliari. Quid at
 hoz est inuoluptate. Meliore; ne efficit aut laudabiliō;
 uiz. An q̄q; in potendis uoluptatib; gliando se p̄dicatōe
 effert. Atq; si uoluptas que plimoz patrocinijs defendit
 in reb; bonis habenda nō est / eaq; quo maior est / eo ma-
 gis mentez tandem; ex sua sede ac statu dimouet / p̄fecto
 nihil aliud est bñ & bte uiuē n̄ honeste & bte recte uiuē.
 Π ποτο μακα πιωσζ ιψ. μισε πατας η ταισ τουδ
 δα ιω.

In quo uirtus sit ei nihil de eē ad bte uiuendū. Nec uō
 ego M. Regulam erūnosu; nec infelicem neq; misere
 unq; putauī. Non n. magnitudo aī ei' cruciabat' ap̄enī.
 nō grauitas / nō fides / nō ostantia / nō ulla uirtus / nō de-
 niq; aū; ip̄e qui tot uirtutū p̄sidio tantoq; comitatu;

fep
 Ma
 hōib;
 nūb;
 ta
 uale
 aptu
 & cog
 cert
 Eū;
 exil
 nec
 n. eō
 cog
 ut e
 coz
 oio
 terū
 lau
 scrip
 esse d
 tem
 nari
 tu;
 exū
 rie
 finū
 eē si
 mor
 fug
 mī

scriptus nō corpus ei capet / capi certe ipē nō potuit. G. uō
 Marum uidimus qui in iudis rebz unus ex fortunatiss
 hoibz in aduersis unus ex sumis uiris uidebat. quo beatius
 nihil mortali; ee pot. Nescis o insane / o Antoni nescis qn
 tas uires uirtus heat. Noni tm uirtutis usurpas. quid ipa
 ualeat ignoras. Nemo pot nō btissimus ee qui est totus
 aptus ex se se qui q in se imo sua ponit oia. Cui uō ois spes
 & cogitatio & ratio pendet ex fortuna huic nihil pot ee
 certi. nihil qd exploratu; heat pmanens sibi unū diem.
 Eū; tu hoīem tereto si que; cris nactus. istius mortis aut
 exiliū minus. Nō uō qdqd acciderit in ita; ingrata ciuitate
 nec reculanti dpm euenit nō mō nō repugnanti. Qd
 si ego laborauī aut qd egi / aut in quo uiolauerūt cure &
 cogitatōes mee. si dpm nihil tale pepi. nihil nescitus su;
 ut eo statu eem que; n; temeritas fortune neq; inimi
 coz laba factarent inuirię. morte; ne tm mutaris ut
 oio ab oib; an exiliū; ut ab impijs demigrandū sit. Mors
 terribilis est his quoz cū uita oia extinguunt nō his qz
 laus emori nō pot. Exiliū; aut illis dpm est quib; arco
 scriptus est hitandi locus nō his qui ozbes traz una; urbe
 esse dicunt. Te misie. te erūne os pmiūt qui te btm floren
 temq; putas. nec libidines te torqnt. tu dies noctesq; cu
 ciaris. cui nō sat est qd est & id ipi ne nō diutnu; sit fu
 turz times. Te oscie maleficioz stimulant tuoz. temetuf
 exaiat iudicioz floz atq; legum. Quoz; aspexisti ut fu
 rie sic tue tibi occurrūt inuirię que te te suspicare nō
 sinūt. Quaz; obres ut impto & stulto & inerti nei pot bñ
 ee / sic bonus uir & fortis miser ee nō pot. Nec uō cuius
 mores laudandi sunt. eius nō laudanda ē uita. Neq; pōto
 fugienda uita ē que laudanda ē. eet at fugienda si eet
 misa. Quāobres qdqd est laudabile id & btm & florens

uoluerit

& Sapiens.

domestica
 q inuita fib
 pelaz. uidet
 t utru; se
 fulgentib; o
 omib; op
 be. & nō b
 huc mo ille
 reb; ee qd
 t uoluptat
 idet in esse
 ita dicit; ter
 diuini sic te
 quadrupede
 t qd nō cu
 y boni boni
 illi boni et
 gliari. Quid
 aut laudat
 ando se p
 inus de h
 uor est co
 mouet p
 ete recte
 et Tuo
 uendi. Nec
 m neq; mis
 ualant
 uirtus nō
 q; comit

et expetendum uideri solet. Τοικρον αναρτυα μηδεπτο
ο ανελανου διαφραση. Parua inquit est culpa ut magna.
Nec enim peccata rebus euentu s; uicis hominum metienda s; non quo
fiant s; a quibus. in quo peccat id potest alio aliud manus esse
aut manus. Ipse uero peccare quoque ueterum unum est. Auri na-
uem euerat gubernator aut palee in re aliquantulum in gub-
natoris uicia nihil interest. Lapsa est in libido in hanc ig-
ta. dolor ad pauiores pertinet quam petulans fuisse in alia ge-
nerosa ac nobili uirgine peccauit nihilominus. Si idem est
peccare tanquam lineas transire quod cum fecis culpa commissa. Quis
longe peruenire cum semel transieris ad augenda; transiendi
culpa; nihil pertinet. Peccare certe neci h; quod aut non h; id hanc
uno tenet. Si arguat non licet id sine magis nec minus fieri
licet quam in eo est peccatum si non licet quod semper unum eadem
est que ex eo peccata nascuntur equalia sunt oportet quod si u-
tutes pares sunt inter se paria et uicia necesse est esse. Atqui
si pares esse uirtutes necesse est nec bono meliores; nec tem-
perato temperatores; posse fieri neque forti fortiores; nec sapiente
sapientiores; facillie potest prospici. An uiz bonum dices qui
depositum; nullo teste cui; lucrari impune possit auri pondus
dices; reddiderit si idem indece; milibus pondus auri non idem
fecit. Aut temperati qui se in aliqua libidine stinuit et in
aliqua effuderit una uirtus est. Mentens cum re perpetua
stantia. nihil huic addi potest quo magis uirtus sit nihil de-
mi ut non uirtutis derelinquit. Et enim si recte facta bene facta
sunt et nihil recto rectius certe nec bono quam melius
quod inueniri potest sequitur et ut uicia sint pia si quod prau-
tates autem recte uicia dicuntur. Atque quam pares uirtutes si recte
facta quam uirtutibus proficiunt pia esse debent. Itaque peccata
quam ex uicis manant sunt equalia necesse est. Epicurus autem
apud istos inquit ista simus quod multas uicis. metuebat; ne lenioribus

illa
uirtu
s; t
debe
sim
or p
ma
inde
gna
tule
dico
ind
ple
suos
ad
pt. c
gum
celle
na l
uol
sede
toz
no c
Quo
e ne
Hyst
est s
hu
inlu
societ
fuit

ista dicere. Socrates disputabat isto modo. bene hercle narraui. Nam
 istum uis rectum; e sapientem; fuisse memorie re traditum; est.
 Sed tamen quero ex te quoniam ubi uis nos ostendimus non pugnas ut
 de bonis querendum est. Quid huic aut operari an quod dactis
 sumi homines senserit cum hac sententia aut non modo uerior sed ne utili
 or quam hominum uite repari ulla possit. Que uis uis est que
 magis arceat homines ab impietate omni quam si senserint nullis
 indelictis esse discrimen. eque se peccare si priuatis ac sima
 gnis reatibus manus afferant quam cum in domum stuprum in
 tulert eandem esse libere pudoris. Nihil ne in interest. Nam hec
 dixit as priuam ne quis neca aut suum; ruda ista si ponal
 indicare qualia sint non facite possu; priuata priuata si
 p se scelus est. Saguntini qui penes suos liberos emori quam
 suos uiuere maluerunt periculis fuerunt. ergo et penam non nunquam
 adimunt uita sine scelere potest et suo sine iniuria uita eripi non
 potest. Caeterum hec non natura distinguit. Que quam ultro accessit sa
 guntinis id fit propensius si utroque iuncta est priuata fiat ne
 cesse est. Illud tamen uis est quod si in uo necando si id fit in iu
 ria semel peccat. impiis uita uiolanda multa peccant
 violat is qui percauit; is qui aluit; is qui erudit; is qui in
 sede ac domo atque in re per collocauit. Multitudine ergo pecca
 torum prestat eo que maiori pena dignus est. Sed nos inuita
 non cuique que peccato pena sit sed quantum cuique liceat debet.
 Quidquid non opus scelus est. quod non licet nefas putare debet.
 est ne in minimis rebus. est si quis rebus mouere; tenere possim.
 Hystero hinc puulum; mouit extra riuum; a si usus priuata
 est silla una breuior aut longior exhibillat et explodit
 huiusmodi tui qui omni re moderatior omni usu aptior esse debet
 in silla te peccasse dices. facta; non audio in iugis in uite
 societate audiam. Cuius audiam; dimittente; peccata sua
 si uisa sunt breuiora leuiora. quicquid possit ea dire cum quod

uicini opia

peccet rois & ordinis. p turbata aut rae semel & ordine
nihil addi pot quo magis posse peccare uideret. ΠΑΡΤΑΚ
Τοις Απολιτοις ναυπερσαι.

QUAE stultos inlanire. Ego uo te no stultu ut sepe non
improbu; ut semp sed demente; & insanu aduicia; reb; ne-
cessariis. Sapientis aius magnitudine osiliu. tolerannarex
huanaaz / ostēptione fortunē / uirtutib; deniq; oib; ut me-
nib; seceptus uincer' & expugnabit'. Qui nec ciuitate
qm pelli pot. s; que ē ciuitas / oisq; ouentus. ē furu &
inmanu; ois ne ē fugitiuoz ac latronu multitudo imo
loco xgregata: cu leges in ea nihil ualebāt. cu mos pat-
cuis occiderat. cu foro pulsus magistratib; & senatus nom
i re. p. no erat. Post domu ille xkursus. & te duce latraci-
nuu; in foro ostitutu & relique diuinites catiline furus
ad tuu; scelus furore; q; oise. no ciuitas erat. Itaq; pulsus
ego e ciuitate no su; que nulla erat. Accessitus in ciui-
tatem sum ut eet in re. p. osul qui tu nullus fuit. & ut
eet senatus q tu occiderat. popli osensus liber eet. Iuris
& eqtatis que uincula sunt ciuitatis. repetita memoia.
At uide q ista latracinu tui tella ostempert. iacta; e i-
missa; a te nefaria; ime i iuria; semp duxiste puenis
se ad me nuq; putauu; ni forte cupietes disturbas
aut cu tectis scelatas faces infereres meoz ad ruere &
deflagrare arbitrabare. Nihil hoc nec meu est neq; cuiq;
qd auferi qd eripi qd amitti pot. si m eripuisses diui-
na; ai mei ostantia; mea osilia cu meis curis uigiliis
quib; r. p. inuicta stat. si h' etru bnificii imortale; memo-
ria; deleuisses. multo e magis si illa; mte; unde hec osi-
lia manauant m eripuisses tu ego accepisse fatear i-
iuria; s; si hoc no fecisti neq; face potuisti. reditus m
gloriosus iniuria tua dedit no exitus calamitosus. Ergo

QUAE
hic in
aut e
tib; i
dia; t

ego
nati
no
uerm
mta
dom
uis p
tuo
Hum
stide
meu
ee fu
ee q
mut
appel
ca de
Qui
grau
stra
fami
long
Quo
Rom
ent e
Παρ
Τοι
Q
ANE
hic in
aut e
tib; i
dia; t

ego semp civis s; tu maxie cu mea; salute; senatus extis
 nationib; ut civis optimi comendabit. Tu ne es civis.
 no dem nisi forte idem hostis & civis ee putet. An tuci
 uem ab hoste na an loco an aio factisq; distinguil. Cedez
 intoro fecisti. armatis latronib; templa tenuisti. puatoz
 domus. edes sacras incendisti. Cur hostis spectatus situ ci-
 uis putas aut ee cuies pp que; aln civitas no eet. & me
 tuo noie appellas; cu os meo discessu exulasse r.p. putent
 Numq; ne homo antissime te arspicias. nuq; qd facies
 siderabis ne & qd loquare. Nescis exiliu scelez ee pena
 Meu; illud iter pp pclarissimas res at hie ame gestas me
 ee susceptum. Os scelati atq; impii qz te duces piteris
 ee quol leges exilio affici uolunt / exules st / & si locu no
 mutarint. An tu cu os te leges exules ee iubeant non
 appellent te inimicu q cu; telo fuis ante senatu. Tua sic-
 ca de pbenla est. Qui hoies occiderit. tu plimos occidisti
 Qui incendiū fecerit. edes nepharie tua manu defla-
 grauerit. Qui templa deoz occupauit. qui intoro e ca-
 stra posuisti. Sed qd ego coes leges pfero qbz oib; es exul.
 familiarissim' tuus de te puilegiu; tulit ut si inoptus
 bonę deę accessisses exulares at te id fecisse gliari soles.
 Quo i tot legib; eictus in exiliu nom; exulis no phorescis.
 Rome sum inq; & qdem in portu fuisti. no i ubi qsq;
 ent eius loci ius tenebit. si ubi cu legib; esse oportebit
 ἡλυστασ τοις κοφοικ εα αθροικ απαυ καυταρταικ
 τοικ & πολυτοικ & οδεδε & c.

SAPIENTES libos ee & os stultos suos. laudem uo
 hic ipator & e appellet. aut hoc noie digni putet. Quo i
 aut cui tandem; hic libo impabit. qui no pot suis cupidita-
 tib; ipare. Refrenet p libidies. spnat uduptates. iras-
 dia; teneat. coherceat auaricia; . extas ai labes ul fraudes

repellat, tum incipiat alius ipse cu; ipse ipissimus dñus de
decorari ac turpitudini parere desierit. dñi qm hui obediē
rit nō mō ipator s; liber hñdus oio nō erit. Freclare. n. est
adextissimus iudicatu quoz ego aucte nō uterer si rñ apud
alios agrestes hē hñda eēt oio. Cui uō ap prudentissim; loquar
qb; hē audita nō st, cur ego sile; tñe si qm in hñs studiū ope
posuim pōidisse. Dñm est i ab eruditissis uiris nō sapientes;
libez eē neiēm. Qd est at libertas. potestas uiuendi ut uelis.
Qs i uiuit ut ult nō qui recta seqt qui gaudet officio cui
uiuendi uia cōsiderata atq; pūia est. Qui legib; qz pp
metu; pp metu; nō pure s; eas seqt & colit q id salutare
eē maxie iudicat. Qui nihil dicit uel facit uel cogitat
deniq; qd nō nisi libent ac libe. Cui oia cōsilia oisq; res qz
gerit ab ipō p̄ficiscunt eodē q; fert. Nec est ulla res q
plus apd eu; poleat q; ipius uoluntas atq; iudiciū. Cui qz
ē que uis; hñe dñ maxia; fortuna ipā cedit. sicut sapiēs
poeta dixit. Quisq; fungit morib;. Soli i hē cōtingit sapi
enti ut nihil faciat iuitus, nihil dolens, nihil coactus. Qd
eli ita eē plib; uerbis dissendū est illud tñ breue cōfiteri
est nisi quita sit affectus esse libez neiēm. Serui i os ipi.
Nec hē tam re q; dictu inopinatu; atq; admirabile. nō. n.
ita dicunt eos eē suos ut mācipia que st dñoz & frānoxi
aut aliquo iure ciuili. s; si sūntus sit sicut est & inobediē
tia fracti aī & abiecti & arbitrio carentis, qz neget o; lenes
o; cupidos ois deniq; imptoz suos eē. An ille liber uidet
cui miles iperit, cui leges imponit, p̄scribit, iubet qd uidet,
qui nihil ipanti neque pot; nihil reculare audeat. Copuō
istū; nō mō suū; s; neqsimū suū & si ināpissimā fāilia
natus sit appellandū; puto. Atq; ut i magna fāilia stultoz
st alij laudatores ut sibi uident sui s; tñ sui actiuēs
actu pari stulticie sue quos signa. qz tabule quos celatū

uere
telect
noz p
qui te
locu
cedet
bella
dignu
arti
sui c
erudi
no ur
L. ma
cupid
illu; c
tare.
nihil
sūm
plima
uuy
ter. d
toz re
insu
dñua
tat n
Qd d
impu
Ceter
uide
pari
pot. q

argentū q̄s corinthia opa q̄s edificia magica nūmo ope
 delectant. At simi inquit p̄ncipes ciuitatis. vos ne uō ser
 uoz q̄m uiroz p̄ncipes estis. s; ut infālia qui tractat ista
 qui tergūt / q̄ unguūt / q̄ uertūt / q̄ spargunt / nū honestissimū;
 locū sūtutis tenēt. sic in ciuitate q̄ se istaz rez cupiditatib;
 dederūt ipius ciuitatis locū pene infimū obtinūt. Magna iqt
 bella gessi. magis impijs & puicis p̄fui. Crede ī aui; laude
 dignū actoris. Tabula testupidū detinet ac signū ad Poli
 aeti / intuentes; te admirantes; clamorē tollentē cū uidero
 suū cē ineptiar' oīū; iudico. Nō ne ī st illa festiua. nā nos
 eruditos oculos hēmus. s; obsecro te / ita uenusta hēt' ista ut
 nō umclā uiroz sint s; oblectamta pueroz. Q̄d. n. censes si
 l. mimumus alique; istoz uideret. Maxellione corinthū
 cupidissime tractantes; cū ipē tota; corinthū p̄tēpiss;. Vtrū
 illū; cues excellentē; an atriensē; fui; talia diligentes; pu
 tare. Reuiscat. M. Curi aut eoz aliq̄ q̄z inuila ac domo
 nihil splendidū nihil ornatū fuit p̄ter ipō; ut uideat aliq̄ne
 sumus p̄p̄i b̄nificiū usū; habitulos ī nullm exceptante disa
 plina & p̄tractantes copia gl̄iantes. Nō ne hūc hoīe; ita ser
 uū; iudicet ut ne infālia dignū maiore aliq̄ negocio pu
 tet. An eoz fuitus dubia est / qui cupiditate peculū; nlla; ad
 toēs recusant durissie sūtutis. hereditatis spes qd iniquitatis
 insuendo nō suscipit. Quē nutū lacrypletis orbi senis non
 obnuat. loq̄t ad uoluptates qdqd denūciatū sit / facit / affec
 tat / nūmat / assidet. Q̄d hoz est libi. qd deniq; n̄ sui inertū;
 Q̄d dicit illa cupiditas que sola & uir eē libior honoris
 impiū; puicaz / q̄ dura est dīna / q̄ impioia / q̄ uehemens.
 Cetero hoī nō p̄tissimo fūire coegit eos q̄ s̄ amplissimi
 uidebant / & coegit mittere ī una nocte uenire ad eū. domū
 p̄cari. deniq; supplicare. Que fuitus est / si hec libertas existiari
 pot. Q̄d cū cupiditatis dīnatus excessit / & alius ē dñs exort /

simus dñs
 qm hū obedi
 tere hūi ap
 tiffiq; laque
 hūi; studij
 nis; nūcipit
 uendū; ut u
 ande officio
 a legib; q̄; p̄
 dit q̄ id libit
 act ul cogit
 silia oīp̄; n̄
 e est ulla rē
 iudicū; q̄
 redit. hūc i
 he; nūq̄; s̄
 nihil caueat
 tri breue p̄
 n. Seruū; oīp̄
 nuabile nō
 dīoz. cū
 t at cū mē
 q̄ negt s̄
 alle libit u
 rit. uixt q̄
 ne audet. q̄
 n̄ ap̄tissia fū
 logna fū
 n̄ fūi. actio
 nile quō; tal

ex scia peccatorum timor quod est ista miseria quod dura fuit aduersitibus
 Paulo loquutionibus est sciendum. Ois. n. qui ad scire uidentur tamquam diu
 uidentur et timent. Iudex non quod habet diuitiis; quod timore nocentes afficit.
 An non ois metus fuit utis intelligit. Quod si ualeat illa eloquentissimi
 uiri. L. Crassi copiosa magis quam sapiens ois. eripite uos a uirtute o
 Cato. que est ista uirtus tua; claro homini tamquam nobili. Ois. n. aut debili
 tas et humilitas et fracta timiditas fuit est. Lucius nolite sine uos
 cuiquam fuisse o Cato. in libertate; uult uendicare minime. quod n. aum
 git non uobis uniuersis diuui; mutare non liber esse uult. quibus debemus
 fuisse et possimus. Nos uero si quidem auro excelso et alto et uirtutibus
 ex aggregati sumus nec debemus nec possimus. Tu posse te dicito quoniam
 quoniam potes. debet te nedixis quoniam nihil quicquam dicitur non quod est turpe non
 reddere. sed hec hactenus ille uideat quomodo imperator esse possit cum eum non
 libere esse idem et uitalis et uo ipse uiuicat. Oti. moyoc. oco. phoc. ad. fia.
Q Solus sapiens diues sit. Que est. n. incommemoranda pecunia
 tua tua; insidens ostentatio. Solus ne tu diues. per diu immortales
 ego ne me audiuisse ad et didicisse non gaudea; solus ne diues.
 Quod si non diues. quod est. quod si pauper est. Que est intelligimus diuitem.
 Aut hoc uobis in quo hominum ponimus opibus; meo cui tanta possessio est
 ut ad libertatem uiuere facile contentus sit. Qui nihil querit non appetat
 nihil amplius optare. Auis opibus tuus se ipsum iudicet esse diuitem.
 non hominum; sed non; possessiones tue. Qui non de esse putat nihil amplius
 curat. Satiatus est. Aut contentus est pecunia. credo diues est. Sin
 autem pro auiditate pecunie nullum questum turpem putas cum isti or
 dini ne honestus quoniam nullus possit esse; si quod die fraudas de capis
 polcis. pacisceris. auferis. eripis. si sacros spoliis. erariu expilas.
 si testamenta amicorum expectas. quo aut ipse supponis hec utrum
 abundantis aut egentis signa sint. Auis diues non arca appel
 lari solet quoniam uis illa si plena diu te inane; uidebo diuitem non
 putabo. Et. n. ex eo quod cuique satis metuit homines diuitiarum;
 mouit filias quod habet pecunia opus est diuis in auro te plures maiore

hois

e sim
 qit po
 diuiti
 q breu
 pella
 ee diu
 riazil
 tibi ex
 mag
 culta
 pot' eq
 sta; re
 hgm
 sociat
 corrup
 cniis
 noz q
 aetate
 macip
 eta q
 ena; su
 s qit
 uitez
 saceta
 futur
 opioez
 dete lo
 plus ex
 tra; fu
 M. Cu
 ei Q. a
 plus e

ē sint ut auūt danau; quinquaginta filie st' cui tot dotes mag^z
 qrit pecunia; . Qritz . n . cuiq; opus est ad id accommodat' ut an dixi
 diuitiaz moūs . Qui i nō filias ples s; inuābiles cupiditates hēt
 q' breui tpe maxias copias exhaurire possit hē ego q' diuites ap
 pellabo cū ipē se egere sentiat . Multi exte audire cū dres neies
 eē diuites nō q' exctū suis fructib; alere poss; . qd' ro . p . tantisuec
 tualib; uix potuit atinge . & hoc pposito nōq' erit diues an q'
 tibi extuis possioib; tm̄ reficiat' ut ex eo tueri sex plegiones
 & mag^z equū; ac peditū auxilia possis . Ia; fatearū i nō eē diuites ^{ta}
 cui tantis desit . ut expleas id qd' optas . Itaq; istas paupertate uel
 poti' egestates ac mēdicitates nōq' obsecro tulisti . Na; uti is q' hōe
 stas rez qrit m̄caturis faciendis / opus dandis p . sumēdis intel
 ligim' eē opus q̄sito sic qui uidet ptes accusatoz atq; iudicū
 sociatos greges qui nocentes & pecuīosos reas eē eodē aūtore
 corruptela; iudicū molientes / q' tuas m̄cedū ptiones impat'
 cinis int'ctas / pecuīaz m̄ctoib; / candidatoz exp̄siones uici
 noz / qui latrocinia in agris / q' cū suis / cū libis / cū clientib; so
 cietates / q' possessiones uacuas / q' p̄scriptos locupletū / qui cedas
 mācipioz / q' illa Sillari t̄pris messēs recordet' q' testamta s̄bie
 cta / q' s̄blato hōies / q' deniq; oīa uenalia delectū & decretū ali
 ena; sua; snia; / for; domū / uoce; / silentiū / q' nō putet hē oīcū
 s' q̄sito opus eē . Cui at' q̄sito opus est q' unq' hē uere dixit di
 uites . Et . n . diuitiaz est fructus incopia . Copiā at' declarat
 facietas rez atq; abundantia . q' xq; assequere nūq' oīo fies diues
 futur' . Meas aut' qm̄ pecuniaz stēnis e recte . est . n . ad ulgi
 opioēs mediocris / ad tuā nullā / ad meā modicā / de me silebo
 de te loquar / sicensenda nob' sit atz extimanā res utru' tantēz
 plus exultimem' pecuīaz p̄urbi quā fabricio dabat a' stine
 tiaz fabricij q' illa; repudiabat . utz aux' s̄ritū an r̄nsūm
 M . Cur iū . h̄ditates . L . Pauli an libtates africani q' h̄ditatis
 ei . Q . Maxio s̄ri ptes sua; cessit . Hec p̄fco q' st' sumaz t̄tutū
 plus existimanā st' q' illa q' st' pecuīe . Q's i si qz ut q'sq; qz qd

plurimi sit possideat. Ita ditissimi sit hndul dubitet qm iutate diu-
tig fuit qm nlla pollo nlla uis auri & argenti plus q' utus existi-
māda est. O diu imortales. nō intelligunt hoies q' magnum
uectigal sit plimoia. Venio. n. iā ad sūptuosos. relinq' istū q'stuo-
sū. Capit ille exiuis p'dul sexcentamilia sextaria. ego cetera
exmeis. illi aurata tecta in uilis. & solia marmore faciete. & sig-
& tabulas facienti. suppellectiles & uestes infinite xupiscentie
nō mō ad finetū; ille est sūptus s; ē ad fenuis exiguis. Ex meo
tenui uectigali detractis sūptib; cupiditatib; ad ē redūdauit. Vtrū
ē est ditior cui deest. an cui supat. qui eget an q' abūdat. cui pollo
q' maior ē. eo pl; requit ad se tuenda; Anq' se liuis uirib; sustinet
S; qd ego de me loqr q' mor' ac t'p'z uicio aliq' ē. ipē fortasse
m' seculi errore uiser. M. Manili' meōria p'rum nōz nesp
curiose & luliniose loqm paup tandē fuit. hūit. n. dicitur in
carinis & fundū in lacu. Nos i ditiores sum' qui plā hemus.
Vt dē m' eē m'. s; nō existimatōe census. uez uictu atq; cultu
terminat pecūie mōis. nō eē pecūie cupidū nō eē amātes
uectigalū; Contentū uō suis reb; eē max' st etissie diuitie
Et. n. si uis calli rez existimatores prata & arca; quasq; mag'
existimat q' eigni pollo nū minie q' noceri pot' n; nauis
gio neq; incendio amittit' nec tempestatū nec t'p'z pturbat'
mutat' qm est existimāda uitus q' n; eripi n; surripi pot'
Qua q' p'diti sunt soli sunt diuites. Soli n. possident uel fruc-
tuosas & sempitnas. soliq; qd est pu; diuitiaz. xenti st suis
reb;. satis eē putant qd est. nihil appetūt. nlla re egent. nihil
sibi deesse sentiūt ul requūt. Impti at uel auari qm s' in-
certas atq; incalu politas poliones hēnt ul plus sep appetūt
nec qsq' eoz adhuc inuentus est cui qd hiet sat eēt nō mō
nō copiosi ac diuites s; ē mopes ac paupel existimadi sunt.

existimatores

M. Ciceronis paradoxa explicuit Amen.

Q. M. C.
V. H.
Iocero
Imor
ad se
littere
multa
q'stuo
secul
p'star
Cui sep
ut sol
inuen
Memi
uteba
oful d
eē hoū
noem
& cu a
Cuis a
posui a
q' & m
com; h
bēm a
aritat
S; ut
tute
aprior
senex
accep
nis fru

QM. Ciceronis de Amicitia libellus Ad Atici; Incipit felicit;
 VINTVS Mucius Scaevola. iugur multa narrare de G. Lelio
 sacro suo memorit & iode solebat nec dubitare illu moi
 smone appellare sapientes. Ego aut apie ita eram deduct
 ad scaudam supra virili toga ut quoad posses & licere a senil
 latere niq discedem. Itaq; multa abeo prudent disputata
 multa e breuit & comale dia me memorie mandata; fieri
 q; studeba; ei prudentia dextior. Quo mortuo me ad pontifice
 scaevola; stuli. que unai nre ciuitatis & ingenio & iusticia
 pstantissimi audeo die s; de ha alias. Nue ad iugures redeo.
 Cui sepe multa narrare tu meini ^{meini} domi emiciclo sedetem
 ut solebat cu ego eem una e pauci ad modu; familiares
 in eu; smone; illu; incidere q tu; fere multis erat in ore.
 Memisi pto Atice & eo magis ut. P. Sulpicio multum
 utebare cu u. tr. pl. Capitali odio a Q. Pompeio q tu; erat
 osui dissidere q tu; diuinitissime diu & amantissime iuxat q ta
 ee hoium; ul admiratio uel qrela. Itaq; tu; cu mea; ipis me
 tioem incidisse exposuit nobis smone; Leli hitu; ab illo scau
 e cu alto grio. C. fano M. filio paucis dieb p morte; africai.
 Eius disputatois snias memorie comdauit qual ha libro ex
 posui arbitratu meo. Quali n. ipis intraduxi loqntes ne in
 q; & inqt sepius intponet. Atq; ideo feci ut tanq; a pntibus
 coras; hri smone uidet. Cui n. sepe mecu ageres ut de auicia scri
 bem ad digna m; res uia est cu hoium; cogtoe tu nra fali
 aritate. Itaq; feci no multus ut pdesse; multis rogatutuo
 S; ut incatone maiore feci qui est scriptus ad te de senec
 tute Catone; induxi senes disputantes qz nulla uidebi
 aptior plona que de illa etate loqret q; eius q diuitissime
 senex fuisse; & impi senectute pter cetos floruisse;. Sic cu
 accepissem aprib; maxie memorabiles G. Leli e P. Scipio
 nis familiaritate; fuisse; idnea m Leli plona uia est

ut opinor

Senola
de amicitia

Atice

Al p certis

que de amicitia ea ipa differet q disputata me ill; ^{ola} scriu magis
 me. Genus at hoc frmonu poitu; in hois; uetere aucte e
 eoz illustriu; plus nescio q pacto ur hie grauitatis. Itaq ipa
 mea legens sic afficior intdu; ut Catone; no me loq existi
 mez. S; ut tu; ad senes senex de senectute sic hoc libro ad auci
 aicissim de amici scripsi. Tu; est cato locutus q erat nemo
 fere senior; nemo prudentior. Nunc Lelius sapiens (sic u.
 est hitus) e aucte glia excellens de aucte loq. Tuum
 uel; au; a me parup a uitas. Lelius; loq ipm putes. G. fani
 e Q. Mutius ad soez ueniut post morte; africanu. Ab his
 frmo orit. Rridit Lelius. cui tota disputatio e de aucte qua
 legens tu ipa cognosces. **Fanius.**

SUNT ista uia o Lelii. nec. n. melior; fuit africano qsq; nec
 clarior. Sed existimare debes; oiu; oculis; mente ee nectos.
 Inu te sapientes; e appellat e existimat. Tribuebat ^{sapia} hoc mo
 M. Catoni. Scim. L. Attiliu ap pres nros ee appellatu sapie
 tem. S; utq; alio qda; mo; Attilius qz prudens ee i iure ciuili
 putabat. Cato qz multaz rez usuz habat. Multa ei in senatu
 e in foro uel puila prudent; uel acta ostant; ut rnsa acu
 te ferebant. Pptra q; cognomen ia; habat in senectute sapientis.
 Te aut alio qda; mo no solu na e morib; uez e studio e
 doctrina ee sapientes; nec sicut uulgus s; ut eruditi solent
 appellare sapientes; quales in reliqua grecia neiez; ^{ee dicunt} Ha; qui
 septe; appellant hi qui ^{seol} ^{olequy} multa subtilius qru; in uis sapientum
 no bent. Athenis unu accepim; e au dem e Apolinis
 oraculo sapientissiu; iudicatu. Hanc sapientia mente ee ex
 stimant; ut oia tua mente posita ee ducas; humanoq; caus
 itute inferiores putes. Itaq; crebro ex me qru; hoc ut sce
 uola qna; pacto morte; africanu feras. eoq; magis q in
 his pximis nonis; cu in ortos Decu Bruti auguris comitan
 ca; ut assidet uenissim; tu no affuisti q diligentissime

semp
 G. leli
 te dol
 mado
 tue
 dines
 Senec
 abduc
 boi po
 q m
 S; ut
 qd m
 omitt
 boi pp
 Cator
 simu
 me a
 rio m
 si cer
 arbia
 fuit.
 cor
 angu
 acrit
 ipm
 n. q i
 no est
 qua
 bili u
 bis p
 utbu

semp illu; diem illudq; munus solitus es obire. **S**equitur qm
 G. lelimkti ut dñm est a fano s; ego rñdeo id qd aiaduerti
 te dolore; que accepit cū sumi uiri tū aicissimi morte fere
 moderate. nec potuisse nō cōmoueri. nec fuisse id huaitatis
 tue. Q. at inhis nonis incollegio nro nō affuisses inualitu-
 dines rñdeo cām nō modesta; fuisse. **L**e Recte tu qd rñdisti
 Scruola & uē. nec. n. ab isto offō qd semp usurpauit cū ualēs
 abduci incōmodo nro debui. nec ullo casu arbitror. hoc stanti
 hoi posse attingē. ut ulla int' missio fiat officii. Tu at fami
 q' m tm tabui dicit q' nec agnosco. nec postulo. facis aice-
 s; ut m uideris nō recte iudicas de Catone. Aut n. nemo
 qd magis cædo. aut si qsq' est. ille sapiēs fuit. Quō ut alia
 omitta; mortis filu tulit. Meina; Paulū uidera; G. s; caue
 hō; pponat Catoni max' & expectato uiro. Q' obres caue
 Catoni anteponal ne ulu' qm ip; que Apollo ut ais sapiētis
 simū iudicauit. h. n. facta. illi uō dca iuenta laudant. De
 me aut' ut ias loqr cū utraq; sic hētote. Ego si Scipōis deside-
 rio me moueri negez. q' id recte facia; uiderit sapientes
 s; certe metiar. Moueor. n. tali amico orbatus. qualis ut
 arbitror nemo unq' erit. ut q; osumate possis. nemo cte
 fuit. s; nō egeo medicina. me ipē solor. & max' illos da-
 cior solor q' ego eo errore careo quo aicoz decessu pleng;
 angī solent. nihil. n. mali accidisse Scipionij puto. si quid
 accidit. m accidit. Suis aut' incōmodis anq; nō aicoz s; se
 ipm amantis est. cū illo uō q' neget actū eē pelare. Ni
 n. q' ille minie putabat imortalitatez optare uellet. qd
 nō est adeptus qd hoi fas eēt optare. ^{wille} Qui sumq; spes ciuū
 quā de eo ias puero illi hūerāt. stinuo addelescēs incredi-
 bili utute supauit. Qui osulatū petiuit nq'. fō est osul-
 bis. p' ante tps. Itm sibi suo tps. reip. pene sero. Qui duab;
 urbib; eūis inimicissis huic impio. nō mō pntia uez &

Al sine rñdisti

Al nemo sapiens.

grauit

Qui

ne illi scruola
 uetera. aut
 uirtuti. Inq;
 nō me loqr
 hoc libro ad
 q' erat nro
 elapsum. hō
 a loqr. Tu
 m putas. G. f
 rñdisti. qd
 o ē de aiciss
 africano qd
 mte eē. nec
 tribuatur. hō
 eē appellati
 s eē i uer. tu
 ultra ei mte
 ant' ut rñd
 n senectute loq
 uer. e. hō
 t eudm. soler
 a nciez. hō
 nūo sapien
 qm & ap
 nentia mte
 humaniq;
 qrit. hō
 eo; magi
 auguri
 diligenti

futura bella deleuit. Quid dicam de moribus facillibus, de pietate
in mīre, libertate inuoluntate bonitate in suos iusticia in oīs. Nota
est nobis. Quod autē ciuitati huic carus fuit, meliore funus iudi
catū est. Quid in paucorum animorum accessio inuare possit. Senectus
non quāuis nō sit grauis ut meū Catones, anno anteq̄ mortuus
ēet, mecum et cū Scipione dissiuissē tū auferret ea; uiriditate in qua
ē nē erit Scipio. Quod obre, uita quidē talis fuit ul fortuna
ul gloria ut nihil possit accedere. Moriendi autē sensu celitus
abstulit. Quo de grāe mortis difficile deū est. Quod d. n. hōies
suspiciant uideatis. hoc uere tū h. die. P. Scipionem ex multis
diebus quos inuita celebrimos letissimāq; uiderit, illū dies
clarissimū fuisse cū senatu dimisso domū reductus est a pa
tribus scriptis P. R. sociis et Latinis p̄die q̄ excessit deuita ut
extam alto gradu dignitatis ad superiores uideat deos potius q̄
ad inferos puenisse. Neq; n. assentior his q̄ nūp hoc dissiere
ceperit, cū corporibus simul aīḡ uitae atq; morte simul oīa de
leri. Plus ap̄ me ualet antiq̄z auitas ul riuoz maior q̄ mor
tuis ta; religiosa una tribuerit. Qui nō fecissent p̄fco si nihil
ad eos p̄tine arbitrauerit. Vel eoz q̄ in hac t̄ra fuerit, magna q̄
graecia que nūc q̄ deleta est, q̄ tē florebat, institutu et p̄ceptis
suis erudierit. Vel ei qui apollinis oraculo sapientissimū ē iudicat,
q̄ nō tū hoc tū illd̄ ut in plūq; solet s̄ idē dicebat semp̄ aīos
hōiū eē diuinos. his q; cū e corpore excessissent reditu i celus
patere optioq; uito et iustissio cuiq; expeditissimū iter. Quod
idē Scipioni uidebat q̄ q̄m q̄ p̄lagera p̄pauca in mortem
diebus cū philus et Manlius adēet et alii plēs tu q; et Sauida
mecum uenisses p̄ triduiū dissiuit de x. p. cui disputatoris fuit
extremū fere de immortalitate aīoz. Que se in q̄te uiso ex
africano audisse dicebat. Id uō si ita est ut aīus opti cuiq;
in morte facillie eūde tanq; ecustalia unclis q; corporalis
cui censem̄ cursu; ad deos facilliores fuisse q̄ Scipio. Quo

dicebat

E 30

ait
Sim
sent
sent
e
cū il
que
reco
Scip
Quo
ad
me
piti
est
am
nota
ritu
si q̄
tari
hi u
ante
est
faci
de qu
nō p
petr
cra
tas
n m
ut il

cura meae hae ei euentu ueitor ne magis sit iuidi q̄ aucti.
 Sin at illa ueor, ut idē intitus sit aior & corpor, nec ullus
 sensus maneat, ut nihil boni est imorte, sic ete nihil mali.
 sensu n. amisso, fit idē q̄ nō eēt natus oīo que tñ cē natū
 & nol' gaudem' & hae ciuitas du; erit letabit'. Q̄obrem
 cū illo q̄m ut supra dixi actū optie est meciū uō icōmodi
 que fūat equis ut p̄us intiera; sic p̄us exire deuota. S; tñ
 recortatōe nre auctie sic fruor ut bte uixisse uidear q̄ cū
 Scipioe uixim. Quo cū tñ diuicta cura de. r. p. & puata fuit.
 Quo cu; & domus fuit & milita cois. & id inq̄ est ois uis aucti
 uditatiū studioz sruaz sūma sensio. Itaq; nō ra; ista
 me sapie quā mō fanius cōmemorauit fama delectat fla
 p̄stis q̄ q̄ aucti nre memorias s̄po sepr̄na; fore. Idq; co mag
 est tñ cordi q̄ exoib; seculis uix tria aut quatuor nouat' pia
 amicoz. Quo inq̄ne sp̄are uideor Scipiois & leliū auctiam
 notā; p̄stante fore. **F**astud q̄m leli' necce ē. S; q̄m aucti
 m̄ticez fecisti & sum' aiosi p̄gratu m̄ fecis s̄po itez sceuole
 si q̄ad mouz soles de cetis reb; q̄ exte q̄rut sic de aucti dispu
 taris. qd sentias quale existinet que p̄cepta del. **S** Mi
 hi uō id gutū erit atq; id ip̄s cū tecu; agere conarex fani'
 anteūtit. Q̄obrez utriq; nre; gratū ad mouz fecis

peritati

EGO uō nō grauata sup̄e stidem tñ. Mas & p̄clara res uisa
 est & sum' ut dicit fanius aiosi. S; q̄ sū; ego aut que ime
 facultas. Docto; est ista s̄uetudo ea; q̄ ḡxcoz ut his ponit
 de quo disputent q̄uis s̄bito. mag' op' est ego; q̄; excitatōne
 nō pua. Q̄obrez q̄ disputari de auctia p̄nt ab eis censeo
 petatis q̄ ista p̄tinent. Ego uol' hortari tam' possū; ut aucti
 auctia; an̄ponatis oib; huais reb;. Nihil est. n. tam nē aptū
 ta; quemes ad res uel seidas uel ad uias. S; hae p' sentio
 n̄ in bonis auctia; eē nō posse neq; id ad unum uelco
 ut illi q̄ s̄tilius dilluerit fortasse uē s; ad coez utilitatem

Ca' 27.
 lelius p' se excusat
 amicia tractat

H

parū. Negant. n. q̄ q̄ eē uiz bonū n̄ sapientes. Sit ita sine.
s; eas & sapiani int̄ pretant quā adhuc mortalis nemo est
secutus. Nos aut̄ ea que sūt in usu uitae cōi; nō ea q̄ fingit̄
aut optant̄ spectare debem. Nūq̄ ego dicas G. fabricium.
T. Coruncanus. M. Curū quos sapientes nri maiores iudi-
cabant ad uitor̄ norma; fuisse sapientes. Q̄r sibi hēnt nom̄
sapie & inuidiosū & obscurū; cedit ut hi uiri boni fuerit;
Ne id q̄m faciet̄ negabūt id n̄ sapienti posse cedi. Agamus
i; pingui minima ut auit. Quia se gerit̄ ita uiuit ut eoz
p̄bet̄ fides. integritas. equalitas. liberalitas. nec sit in eis cupi-
ditas ul libido uel audacia; sit q; magna ostentia ut hi
fuerit nō q̄s noianū; hos uiros bonos ut hūit; sic & ap-
pellandos putemus. q̄ asseant̄ q̄ p̄nt nā; bñ uiuendi du-
cem. Sic n. n̄ uideor p̄spicē ita nota; nos eē ut int̄ om̄s
eēt societatis q̄q; maior aut ut q̄q; p̄xiē adheret ul acce-
deret. Itaq; ciues potentias q̄ p̄xiē p̄xiē q̄ alienū. Cū
his. n. aiciacia; nā ip̄a pepit. S; ea nō satū h̄t firmitatis
Nāq; hoc p̄stat aiciacia p̄xiē q̄ ex p̄xiē bñ uo-
lencia tolli pot̄ ex aiciacia nō pot̄. Sblata n. bñ uolencia
amicicie nom̄ tollit̄ p̄xiē manet. Q̄nta at uis
aiciacie sit ex hoc intelligi pot̄ q̄ ex infinita societate gn̄s
huai qua; x̄hauit ip̄a nā ita stracta res est & aduclta
i angustū; ut oū caritas aut int̄ duos aut int̄ paucos
iungat̄. Est at aiciacia nihil aliud n̄ oū; diuina; hu-
ana; q; rez cū bñ uolencia & caritate. Quia q̄m
haud scio an excepta sapia q̄q; melius hōi sit ad uis imor-
talib; datū. Diuitias alii p̄ponūt bona; alii ualitudines.
alii potentia; alii honores. multi & uoluptates. Beluarū
hoc q̄m extrānēū est. Illi at̄ superiora sūt caduca & inēta
pōita nō tā; inosilū nris q̄ infortune tenuitate. Qui
at̄ inuitate sumū bonū ponūt p̄clare illi q̄s. S; hoc ip̄a

bonū

H.

maxie

diff. amicicie

H.

itru
eē i
nūq
fice
Pa
est
i u
die
nō i
q̄c
m
uō
rel
diu
rel
fin
p̄to
Itaq
Neq
del
no
adi
ma
na
uez
at
ed
ed
u
nec
pm

utriusque avaritiam & gignit & retinet. nec sine virtute avaritia
 esse ullo pacto potest. Ita; virtutes ex consuetudine vite rite sumo-
 nusque rite interpretentur. nec eas ut quidam docti virorum mag-
 nificientia metiamur. Vtrosque bonos eos qui heri numerant
 Paulos Catones & G. & Scipiones & Philos. his cum vita
 est contempta. eos autem omittam quod omnino nusquam reperunt. Tales
 sunt inter viros amici tantas opportunitates habent quanta iuxta quod
 dicitur. Principio demum quod potest esse inuita vitalis ut eruant quod
 non in avari mutua benevolentia quiescat. Quod dicitur. dulcis quod hinc. *amicus*
 quod cum omnia audeat sic loqui ut tecum. Quis esset tantus fructus
 in prosperis rebus nisi hinc qui illis eque ac tu ipse gaudere. Adversas
 vero ferre difficile esse sine eo qui gravum est quod tu ferret. Denique certe
 res que expetuntur opportune sunt & singule rebus ferre singulis
 divitiis ut utare. opes ut colare. honores ut laudare. volupta-
 tes ut gaudere. valetudo ut dolore cavere. vires ut mutibus
 fungare corporis. Avaritia res plurimas retinet. quod te uteris
 prelo est. nullo loco excludit. nunquam impatiens neque modesta est
 Itaque non aqua non igne ut avaritia locus plurimus utitur quod avaritia.
 Neque ego tunc loquor de vulgari aut de mediocri quod tamen ipse &
 delectat & predest. Sed de vera & perfecta loquor. qualis eorum qui pro-
 noiant fuit. Nam & suas res splendidiores facit avaritia &
 adversas patiens comitantibus leviores. Cumque plurimas & maximas com-
 moditates avaritia retinet tamen illa nunquam prestat omnibus quod bo-
 na spe preluceat in posterum. nec debilitari animos aut cadere patitur.
 neque est avaritia qui intuitur tanquam ex alio intuitur sui. Quo
 cura & abentes assit & egentem abundat & imbeciles valet
 & quod difficilius deum est mortui vivunt. tamen eos bonos & memoria
 & desiderium presequitur avaritiam. Ex quo illorum bona morum videtur horum
 vita laudabit. Quod si eximens ena rebus benevolentie vincit
 nec domus ulla nec urbs stare poterit. nec agri demum cultus
 permanebit. Id si minus intelligit quanta vis avaritie cordisque

sit ex dissensionibus atque discordiis recipi potest. que uero domus stabili
 que tamen firma ciuitas est que non odium & dissidium funditus pos-
 sit euerti. Ex quo quod bonum sit inuicem iudicari potest. Agrigentinum
 quod doctus quondam uix carminibus grecum uaticinatum fert que irez-
 nia totoque mundo staret queque mouent ea strabonem alicuius dissipe-
 discordiaz. Atque hoc quod omnes mortales intelligit & probant. Itaque
 si aliquid officium existit amici in pichis aut ad eundem aut coincidentis
 quod est qui id non maximis effert laudibus. Qui clamores tota
 cauea nup in hospitis & amici mei M. Pacurii fuerit. Noua fabula
 cum ignorante rege uter horum honestus esset pilades se honestus dicit
 ut pro illo necaret. Honestus autem ita ut erat honestus se esse fateretur
 stantes autem plauderent. Quod in re ficta arbitrari in uia fructus fuis-
 se. facile iudicabat ipsa natura uix sua; cum honestus quod facere ipsi
 prout id recte fieri in alio iudicaret. Hactenus in uideor de au-
 cia quod sentires potuisse dire. Si qua preterea sunt (credo autem multa
 esse) ab his quod ista disputant si uidebitur quod eritote; **F**anus
 NOS autem ante potius quod quod & ab illis sepe quod uui & audiuimus non
 in uultu eodem sed aliquid quod aliquid stilus tunc oris expectamus. **S**euda
 Tu magis dices id fieri si nup in ortu Scipionis cum de re p. dispu-
 tatum fuisset qualis tunc patronus fuit utraque accurata; oris
 philii. **F** facile id quod fuit iusticia iustissio uero defendere.
S Quid alicia; nonne est facile ei quod ob ea; summa fide. Ma-
 tia iusticiaque suata maxima; gloria; cepit. **L** hoc uix quod est
 afferre. Quid uero refert qua me uere cogatis. Cogitis quod certe. Stu-
 dium uero quod nos per sum in re bona cum difficile est tunc ne equum quod obli-
 stere. Sepissime in de alicia in cogitanti maxime; desiderandus
 uideri sole utrum pro imbecillitate atque inopia; desideranda sit
 alicia ut in eandem recipiendisque in uultu quod quod in uultu pro se ipse possit
 id accipet ab alio uicissim quod reddere an esset aliquid quod pro alicia.
 Sed antiquior & pulchrior & magis animam ipsam perfectam alia causa. Amor
 uero ex quo alicia est nominata procepi est ad inuicem; uigilans

3°
 rogatu quod nos
 pit de uera alicia
 utare. probant quod amici pro
 non est uera alicia. et
 ul ortu.

p. sciaet

sic illd

Hic
 e ob
 e qu
 f ab
 am
 dle t
 met
 ad m
 nites
 cu sil
 e nu
 uidet
 hoies
 quod ni
 no cu
 ne u
 megr
 Eur
 mus
 pbit
 edili
 uin
 quod
 dine
 hitis
 siqu
 quod deli
 ortu
 si ita
 aptiff
 quod m

has utilitas qdem e ab his papit sepe qui silatōe aīcīe colunt
 e obfuant tpris cā. In aīcīa n. nihil est fictū. nihil simlatū. **N**
 e qdqd est id uez e uoluntariū est. Quapp a nā m ur poti
 q ab indigentia orta aīcīa magis ai applicatōe cū qd; sū
 amandi q cogitatōe q illa res utilitatī eēt hītura. Qd qz
 qle sit e inbestus qda; anaduerti pot q ex se natol ita a
 met ad qda; tps e ab his ita amant ut facile eaz sūs appat
 Qd in hoīe mlto est euidentius. Primū ex ea caritate q est int
 natos e pentes que durimi n detestabili scele nō pot. Deinde
 cū sibi sūs extitit amoris si aliquē naeti sumi cū cū morib;
 e nā arguam q in eo qī lumen aliqd pbitatis e ututū pīpice
 uideam. Nihil est n. utute amabilius. nihil qd magis alliciat **N**
 hoīes ad diligendū. Quippe cū pūirtutes e bonitates e eos
 qz nūq uidim qdāmō diligam. Quis q. G. fabricii. Al. Curū
 nō cū caritate aliqua e bñuudentia memoria; usurpet qz
 nq uiderit. Quis at est q Tarquū supbū. q P. Cassiū Spuriū
 megiū; nō oderit. Cū duob; duab; de impio initalia est dectari
 Purb e Hanūbale. Ab alto pp pbitates ei nois; nō alienos aīas hē
 mus. Altm pp crudelitate; sp hē cūitas oderit. Q si tanta uis
 pbitatis est ut ea; uel in hū qz uidim ut qd manus est i hostē
 e diligam qd murū est si tū hoīz moueāt ai eoz qb; cum
 uūi unūcti eē possim uirtutē e bonitates pīpice uideant.
 Qz p firmat amor e bñificio accepto. e studio pīco. e osuetu
 dine adiuucta. Quib; reb; ad illuz p motū ai e amoris ad
 hitis admirabilis qdas exaeleat bñuudentie magnitudo. Qd
 si qui putat ab imbecillitate pīcūsa; ut sit p qui asseāt qd qī
 qz delideta huiles sane relinqt e minie gnōsū; ut itadica;
 ortū amūcīe; quā ex indigentia atq; mopra nata uolūt. Qd
 si ita eēt ut qsq; minūz eē inle arbitraret ita ad aīcīā eēt
 aptissimū. qd longe secus est. Ut n. qsq; sibi plimū fidit e ut
 qsq; maxie utute ac sapiā sic munit est ut nullo exeat sua

q̄ oia in se ip̄o p̄ta uiderit ita in aīcijs exp̄tendis colendisq̄
maxiē excellit. Quid n̄ africanus indigenis mei^{nat} mīnime
h̄ele. at ne ego illius s̄ ego admiratorē quadi; ututis eius
ille uiciss; opice fortasse nō nlla quā de meū morib; habet
me dilexit auxit b̄nuolentiā s̄uetudo. S; q̄q̄ utilitates maḡ
& mlt̄e secute s̄ nō t̄n ab ea; spe caē diligendi p̄fecte. Ut
n̄. b̄nifici libales q̄ sumi nō ut exigari gr̄as. Neq; n̄ b̄nifici
senari; s; nā p̄p̄nū ad h̄bilitate; sumi sic aīciā; nō spe
m̄cedis adducti s; q̄ ei oīs fructus in ip̄o amore inest. expe
tenda; putam̄. ab h̄is q̄ pecudū ritu ad uoluptate; oia re
fert longe dissentim̄. Nec mix; nihil n̄. altus nihil maḡ
ficuz ac diuinū suspicē p̄nt; q̄ tuas om̄; cogitatioes abiecerit
inre; taz huīlez tamq; otempta;. Q̄obrez hos q̄m ab hoc
f̄mōe remoueam̄. Ipi at̄ intelligam̄ nā ḡigni s̄luz dilige
di & b̄nuolentiē caritate; facta significatōe p̄bitatis. Quā qui
appetuerit applicat se & p̄p̄ul ad mouēt ut usū ei quē dili
gere c̄p̄ert fruarit̄ & morib;. S̄ int̄; p̄p̄es in amore &
equales p̄p̄nioresq; ad b̄n̄ uiuendū q̄ ad r̄ndē. Atq; h̄c int̄
eos sit honesta certatio. Sic & utilitas & aīciā; maxie capi
ent̄. & erit ei ortus a nā potius q̄ ab ibecitate & grauior
& uerior. Na; si utilitas aīciā; & glutinate eade; cōmu
tata dissoluēt. S; qz nā mutari nō pot̄ id curō uē aīciā;
sempit̄ne s̄t. Ortuz q̄m aīciā; uidetis n̄ qd̄ adhuc forte
uultis. **Fa.** Tu nō p̄ge leli. p̄h̄. n̄. q̄ minor est natu uire
r̄ndeo. **Se.** Recte tu q̄m q̄obrez audiamus. **Lelius.** **oo.**
AVDITE uō optimi uiri ea q̄ sepiissime int̄ me & Scipioez
de aīciā; distebant. Q̄q̄ ille nihil eē diffilius dicebat
q̄ aīciā; usq; in extremū uite p̄manē. Na; uelut nō
ides expediret in eis de; sepe uel ut de r. p. nō idē sentire
mutari & mores hoīuz; sepe dicebat alios ad uis; reb; alios
etate ingrauescente. Atq; eaz rez eē & similitudinem

meriendū q̄ ad reposcendū

47. De duratiōe
amicie

cap
ci p
pdu
ul co
ia
ster
q̄ in
tam
ext
ab a
aut
nest
sequ
post
tata
sem
stet
Q̄o
di de
ar
nū
uex
At. 6
cū ad
hūc
ut q̄
cap
s; p
plus
p̄fu
uc

capiebat ineuntis etatis q̄ summi puerorū amores sepe una
 cū proxima assumpta toga deponeret. Sin autē in adolescētia
 p̄duxissent dirimi tū m̄du; stentōe / ul luxurie / aditōe
 ul comodi alicui q̄ uēz adipisci utq̄ nō possz. Q̄ si longius
 i amicitiaz p̄uechi eēt tū labefactari sepe si in bonoris
 stentōez incidissent. Pestes u. maiores eē nullas i aicitū
 q̄ impliq̄ pecunie cupiditates. In optimis q̄bzq̄ honoris cez-
 tamen & glie / ex quo inimicitias maxias sepe int' aicitū
 extitisse. Magna u. dissidia & plezq̄ iusta nasci / cū aliqd
 ab aicis rectu; qd nō eēt / postularet / ut aut libidiz mist'
 aut adiutores eēt ad iniurias / ad qui recularēt quib' ho-
 neste id facēt ius tū aicit' defere arguerēt ab his q̄ ob-
 sequi nollent. Illos at̄ qui qduis ab aico auderet postulare
 postulante ip̄i p̄fiteri oia se aici cā eē fecuros / eoz q̄rela iue-
 tata nō mō familiaritates extingui solere s; & odia gigni
 sempitna hęc ita multa q̄ fata impellere aicitū / ut oia
 s̄ter fugere nō mō sapiē s; & felicitatis dicit sibi uideri
 Q̄ obrez id p̄ uideam' si placet / quaten' amor i aici p̄gre-
 di debeat. Hū ne si Coriolanus hūit aicos / ferre strappia;
 arma / illi cū Coriolano debuert. nū bichinū appetentes
 nū emiliū debuert adiunare. Tiburi; q̄m Gracū rē p.
 uocantes / a Q. Tubone / equalibzq̄ aicis derelictū uidetam'
 At G. Blossius cumari' hospes nre familie Scruola q̄ ad me
 cū aderam cū Leuate eruptione / subibz iuxilio deputatū uēss;
 hęc ut sibi ignoscēs / cā; affereret q̄ tanti s' Gracū feciss;
 ut qdqd ille uellet / sibi facien' putare. tū ego / & ne si in
 Capitolū ferre faces uellet. nūq̄ inqt uoluiss;. si uoluiss;
 s; paruiss;. Videtis q̄ nefaria uox. & herc le ita fecit / ul
 plus & q̄ dixit. nō. u. paruit ille. T. Gracū terfutatū s;
 p̄fuit nec se comites illius furoris s; duces p̄buit. Itaq;
 hęc amentia & questioē noua p̄ritul mahā; p̄fugit ad

hostes se stulit, penas r.p. graues iustasq; psoluit. Nulla e i excu . N.
 satio peccati si amici ca peccauis na xihatrix aicacie iututis cu
 opio fuit. Difficile est amici remane si autute defecis. Q sine
 etu statuerim uel xede aicis qdqd uelit uel impetrate ab his
 qd uelim pfta qm sapiencia sum si nihil ht res uici. Sz laq
 mur debis aicis qui an oculos st quos uidim aut de qb me
 moria; accepim quos nouit uita cois. Sz hoc nuio nobis ex
 sumda st e eoz qm maxie qui ad sapiaz pxie accedut. Vi
 dim Paulu emiliu Lucanio familiaris fuisse. Sic accepim bis
 una shules e collegas incensura. tu e cu bis int se iunctis
 sios fuisse uiros. M. Curiu. T. Coruicani memoria traditu
 est. Igit ne supplicari qm possim queq; hoz ab aico quipia
 stendisse qd stia fidem stia uis iurandu; stia r.p. eet. N. sz
 hoc qm intalib; uiris qd attinet dire. Si. n. stendiss; ipetra
 tuz no fuisse cu illi scitissimi uiri fiunt. Eque aut nefas
 fit tale aliqd facere rogatu e rogare. At no. T. Graciu seqbt
 G. Carbo G. Cato fr minie tue carissimi qm ne qm accim.
 Nec i lex in aicacia sanchat ut neq; rogem res turpes neq;
 faciam rogati. Turpis. n. est excusatio e minie accipiendi
 cu incetis peccatis tu siq; stia r.p. se aica ca fecisse fateat.
 Et. n. eo loco sani e stenda locati sum; ut no; longe pspice
 oporteat futuros casus. r.p. Deflexit ia; aliquitulu despacio
 circuloq; maioz stuetudo. T. Gracius regnu occupare cona
 tus est ul regnauit is qm pauco; mēses. niqd sile. P. R.
 uidierat aut uiderat. Huic e post mortes secuti aica e ppiq;
 qd in P. Scipioes effecerit sine lacris neqo dire. N. sz Carbonem
 qd que mio posuim pp uentes pena. T. Gracii sustinuumus.
 De G. Gracii tribunatu qd expectes no uuliat augurari. Sz
 pit deinde res. p. q pcluius ad pncie cu semel cepit. Labit.
 Videtis intabella ia; ante qnta sit sca labes. p Gabina lege
 Biennio at post Cassia. Videre ia; uideor pplm alienatu diuictu.

E minie tue qd acci
 C. fr. n. uic ides hostis a
 curimus.

. N.

Hunc.

mult
 fiar
 scus
 moi
 all
 pbs
 q' b
 Tem
 ciaz
 tae
 ante
 nem
 mo e
 ut n
 ut n
 cur
 sit. b
 ca ho
 sep a
 mu;
 beat
 eadh
 iusse
 argu
 solia
 reb
 hena
 Cap
 sita
 ubi
 uin

123

multitudinis arbitrio res maxias agi. Plures. n. q̄ admouz hec n
 fiant discent q̄ q̄ admou; his ^{si} restituat. Quorsuz hec q̄ sine
 satis nemo q̄q̄ se conat. Precipien est i bonis ut sit in b̄
 moi aicias ignari casu aliquo inciderit ne extimet ita se
 alligatos ut ab aicis aliqua i r. p. peccantib̄ nō discedat. Im
 p̄bis at̄ pena statuenda est. nec uō minor his q̄ secunt̄ altim
 q̄ his qui ip̄ius sūnt impietatis duces. Quis clarior igit̄
 Temistade. q̄ potentior qui cū ipator bello p̄lico s̄ uirtute gre
 ciaz liberet̄ pp̄ q̄ i uidia; in exilium expulsus eet ingrate pu
 trie iniurias nō tulit quā ferre debuit. fecit idē qd̄ xx̄ annis
 ante apd̄ nos fecit conolamus. Is ^{ad uirtuē} autor̄ tra p̄ria; inuentus ē.
 nemo. atq; utq; mortez s̄ acciuit. Q̄ r̄ his imp̄toz ōsētio nō
 mō excusatoe aicias nō est tegenda s; pot̄ supplicio oī iudican̄
 ut ne q̄ excessu; putet̄ aicuz bellū p̄rie inferentes seq̄. ad q̄z
 ut res ue cepit haud scio an aln̄ futuz sit. Mibi at̄ nō minor
 curz est. qualis res p. p̄ mortez meas fca sit q̄ qualis hodie
 sit. Hec i lex aicias sanciat ut ab aicis honesta petam̄ aicoz. n.
 cā honesta faciam̄. nec expectem̄ q̄z dū rogem̄. studiuz
 sep̄ adsit. x̄tatio ablit. Nilū uez gaudeam̄ libe dare. Plū
 miuz; in aicia aicoz b̄n̄ suadentiū ualeat auitas eaq; adhi
 beat̄ ad monduz; nō mō apte s; ē. acriter ut res postulabit
 eadhite peat̄. Ha; q̄bdaz quos audio sapiētes h̄itos in greca
 tiusse opinor mirabilia q̄da; s; nihil est qd̄ illi nō p̄leq̄nt
 arguēt. P̄tum fugiēdus ēē nimias aicias q̄ necē sit unū
 soliatū ēē p̄plib̄. sat̄ sup̄ q̄ ēē sibi suaz cuiq; rez̄ alienis
 reb̄ nimis implicari molestū ēē. comodissimū ēē q̄ laxissias
 h̄enas h̄re aicias. qual̄ uel abducat̄ cū uelis ul̄ remittas
 Caput. n. ēē ad b̄te uiuen̄ securitates quā frui nō poss; aius
 sit tanq̄ pturiat unū p̄plib̄. Alios at̄ d̄re auit̄ ē m̄lto
 inuānius. eue locū b̄ruit̄ p̄strinxi puulo ān̄. p̄lidū ad
 uim̄tiq; cā nō b̄nuolēcie neq; caritatis aicias ēē ex̄p̄ten̄

futura

ca 5

pla

Itaque ut quisque minus firmitatis habet minusque uirtutum ita
amicitiam appetere maxime et eo fieri ut melius magis am-
icitiae praesidia quam quod uiri et inopes quam opulenti et calidiosi
quod hi qui putant boni. O praecipue sapientia: scilicet et mundo tollere
uidentur qui amicitiam euita tollunt. Quia aduersus immortales ni-
hil melius habemus nihil odiosius. Quae est u. ista securitas spe-
rem blanda si re ipsa multis locis est repudianda. Neque u. est
spontaneus ulla honestas res uel actus ne sollicitus sis aut non
suscipere aut non suscepta; deponere. Quod si cura fugiri uirtus quae
fugienda est que necesse est cum aliqua cura rei s. contraria as-
piciat atque deest ut bonitas malicia; temperantia libidinem
ignauia; fortitudo. Itaque uideas res iniustus uultus maxime do-
lere imbecilibus fortes flagitiosos modestos. Ergo est hoc proprium
animi boni iustitiam et letari bonis rebus et dolere contrariis. Quod obrem
si cadit in sapientem; animi dolor quod praesidio cadit non ex eo animo extirpata
honestate; arbitramur. Quae causa est cur amicitiam fundit tollat
euita ne aliis propter eas suscipiam molestias. Quid u. inest est
motum animi sublato non dico in pecudes et homines sed tricum aut sa-
xum aut quod uis eius deest generis. Neque u. si isti audiendi quod uirtutes
duras; et qui ferream quondam esse uolunt. Quae quidem est ut in multis
rebus cum in amicitia tena atque tractabilis ut bonis rebus amici
qui diffundant et incommodis qui contrahant. Quod obrem; angor
iste quod pro amico sepe cupidus est non tamen ualet ut tollat et
euita amicitiam; et non plerumque ut uirtutes quae non nullas curas et
molestias affert repudient. cum autem contrahat amicitiam ut s.
dixi si qua significatio uirtutis eluceat ad quam se sibi animus ap-
plicet et adiungat. id cum contingit ut amor exoriat necesse
est. Quid u. ita; absurdum; est quod delectari multis in rebus
ut honore ut gloria ut edificio ut uestitu cultuque corporis.
Anno ut uirtute praedito eo quod uel amare uel ut ita dicam; redimam
possit non admodum delectari. Nihil est enim remuneratioe bono

H

lentie nihil uicissitudine studioz offozq; iordius. Quis si
 illud addim' qd recte addi pot' nihil ee qd ad se rez ullam
 taz alluciat etia attrahat q' aicicias silitudo / xcedent pfecto
 uez ee ut bonos boni diligat assiscantq; s' q' ppingtate
 quictos atq; na. Q' obrez hoc qem fami a secula stat ut
 opinor bonus ee int' bonos q' neciaz bnuolentia; que e ai
 cicie fons ana institutus. S; eadez bonitas e ad mltitudiez
 ptinet. No n. est i huana utus neq; i munus n; supra q'
 e ppos uniuilos tueri eisq; optie soleat. Qd no facit
 pfecto si acaritate uulgi abhorret. Atq; e m' qem uidet qui
 utilitatu ca fingt aicicias amabilissim; modis tolle aicicie.
 No n. taz utilitas parca p aicu; q' amici amor ip'e delectat
 Tumq; illud fuit qd ab aico est pfectm iordiu sicu studio est
 pfectus. Tumq; abest ^{ab uitate} ut aicicie colant' p indigentia' e h
 qui opib; & copul. maxieq; utute inqua plimiu e psidiu
 minie altius indigeant libalissim; & beneficentissim; sit
 Atq; haud scio an ne opus sit qz nihil unq; oio de ee aicis.
 Vbi n. nra studia uiguisset si nq; silio nro si nq; opa n
 domi n; militie ^{serpno} eguisset. No i utilitatez aicicia s; utili
 tas aicicias secuta est. No e' ext' hoies delicis affluetes
 audiendi si qn de aicicia qua nec usu n' r'e hnt cogtas
 disputabt. Na; q' est p' deu atq; hoim; fidez q' uelit neq;
 diligat q'q; n; ip'e abullo diligat. Quis n. est q' uelit curu
 flue oib; copul atq; i ouis hoim; abundacia paup'e uiue.
 Nec n. uitaturinoz e numiz iqua nlla fides nlla caritas
 nlla stabilis bnuolencie pot' ee fiducia. Oia s; suspecta st
 atq; sollicita nullus locus aicicie. Quis n. aut diligit eu
 que tm metuit aut eu aq' metui se putet / colit' tm
 silatoe aicicie du taxat ad tps. Quis si forte ut sit plezq;
 ceciderit tu intelligent q' fuunt mopes aicoz. Qd Tarq
 rui; dixisse fert' cu; cu; exules se ee intellexiss; & q's

H

nihil est n. appetitum
 filius sui q' nuptu
 na

Abullo diligit
 argflue oib; copul
 mouz rez abul
 tra uiuere

fidus amicos & quos infidos cum iam neutrumquam referre possit quod quod amicum
mior pilla supbia & importunitatez si que hie potuit atque
h^{que} diximores ueros amicos parare non potuerit. Sic multorum opem pote-
tuz excludit amiciaz fideles. non enim solum ipsa fortuna ceca est sed
eos est plerumque efficit cecos quos complexa est. Itaque efficitur fere fasti-
dio & otumacia nec quod insipiente fortunato tolerabilius fieri
potest. Atque hoc quidem uidebitur eos qui antea comodis fuerunt pluribus ipso
potestate propriis rebus. imitari. spiritum ab his ueteres amiciaz indulgentino-
uis. Quid autem stulti quod cum plurimum copul^{facultatibus} & opibus possint parare
ta que parantur pecunia equos. famulos. uestes egregias. uasa pre-
iosa amicos non parare optima; & pulcherrimas ut ita dicitur, suppel-
lectilem. Et non est illorum quod uincit uiribus amiciaz sua cuique per-
manet stabilis & firma possessio. & si illa maneant que sunt que dona
fortune tamen uita inelata & delata amicos non potest iocunda esse. Sed
hactenus. **C**onstituendi sunt autem que sunt in amiciaz fines. equi termi-
ni diligendi. De quibus uideo tres finis ferri quod nulla; pro una ut
eodem modo erga amicos affecti simus quo erga nos met ipsos. Altera
ut nostra in amicos benignitas illorum erga nos benignitas esse potest
uideat. Tercia; ut quanta quis se ipsum facit tanti fiat ab amicis.
Hanc tamen finem nulli prius assentior nec enim ulla prius est ut que
admonemur uide quis sic in amicos sit amatus. Quod multa enim que nostra cum
nisi faciemus facimus cum amicorum. Precari ab indignis supplicare tuis
accidibus malis inueni insecari que uehementi que in rebus
non satis honeste in rebus amicorum sunt honestissime. Multa que res
sunt in quibus de suis comodis boni uiri detrahunt detrahuntque pu-
tunt ut his amicos potius quam ipsi fruantur. Altera finis est que
diffinit amiciaz propriis officiis ac uoluntatibus. hec quod est nu-
mus exigue & exire ad calculum uocare amiciaz ut par sit
uero acceptorum & ditorum. Ditorum enim esse & affluentior uidet
non uia amiciaz nec obseruare districte ne plus reddat quam accipiat

Hec
aut
rim
mag
hor
ti
tato
si p
ulla
ita
ut q
bit
oia
amic
celle
det
q
pcep
endi
ne q
sim
q
hor
rez
fort
uan
nadi
amic
med
cui
qua

Neq; .n. uerendū est ne qd exadat aut nequid intus defluat
 aut ne plē equo qd in aiciciā xgerat. Tertius ille finis det
 rim' ut qnti qsq; seipm faciat tanti fiat ab aicis. Sepe .n. ut
 inq; zlas aut aius abiectior^{it} aut spes aplificande fortune fac
 tior. Nō ē ī aicī tales eē meū qualis ille miē est. S; poti' eni
 ti & effice' ut aicī iacentes aius excitet inducatq; spes cogi
 tatoz q; meliores. Alius ī finis uē aicicie stituendus est
 si p'us qd maxie rephende' solitus Scipio ē edixō. Negabat
 ulla; uoce; inimiciores aicicie potuisse rep'iri q' ei q' dixisset
 ita amari oportē ut alii eēt obscur^{profusus}. Nec uō se adduci posse
 ut q'admoiu; putaret ab iante dēn eē credere q' sapiēs
 hitus eēt unus ex .vii. s; impuri ciuid; a' ambiciofi aut
 oia ad sua; potātes reuocantis eē snia;. Quonā .n. mō qsq;
 aicus eē potit ei quise putabat inimiciū eē posse qn ē ne
 cesse erit cupere & optare ut q' sepius patet aicui quopls
 det sibi tanq' causas ad rephende' . Rursum at rectis fris d'is^{comor}
 q; aicōz necēe erit angere & dolere & inuidere. Qr hoc qm
 pceptū cuiq; est ad tollendā aicicia; ualet. Illud poti' p'cipi
 endū est ut ea; diligentia; adhibem' i aicicis cōpandis ut
 ne qn incipem' amare eū que alii adusse possent. Qui ē
 si minus felices indiligendo fuissent fererē id potius Scipio
 q' inimiciāz tps cogitan' putabat. His ī finib; uterē arbi
 tror ut cū em'dati mores aicōz sint tū sit int' eos oimn
 rez & solioz uolūtātū sine ulla exceptōe cōtū ut ē si q'
 fortuna acciderit ut min' iuste aicōz uoluntates ad ui
 uandē sint. Inq; eoz aut de capite agat' aut fama decli
 nādū est de uia mō ne summa turpitudō seqr'. Est .n. quaten'
 aicicie dari uenia possit. Nec uō negligendū ē fama. Nec
 mediocri telu; ad rei gerēdis exultare opz b'nuidētiā
 ciuiū; qua; blandiciis & assentando colligē turpe ē. Virt'
 quā seqr' caritas minie repudiāda est. Spe .n. uideo ad Sa

Hō' p'cipiū. Ofu

N

piones cui ois hmo erat de aicia qrebat q moib; reb; hores diligentiores eent capras & oues quot quisq; hret die poss; aicos q; hret die no poss;. Et nullis dem pandis ad hre cura; in aicus delogendis negligentis ee. n hre q; signa qdas & notas qb; eos ad aicia; eent idonei iudicaret. Sunt i firmi & stabiles & ostantes eligendi. Cui gnus est magna penuria & iudicare difficile e sane n exptum. Expiendu aut est in ipa aicia ita pcurrit aicia iudiciu tollitq; expiendi potatem. Est i prudentis sustine utcur su; sic ipetu; bnuolentig q utam q; aquil tepessatis sic aicus maliqua pte pichitatis morib; aicoz. Quidi sepe in pua pecunia pspiciut q; sint leues. qda; aut quot pua mo ue no potuit cognoscunt imagna. Simuo est aliq repti q; pecuiaz pferre aicie sordidu existimet ubi eos iuenim q; honores. magistratus. ipia. potates. opes. aicie no anponat ut cu exalta pte ppoita h;e sint alta uis aicie no mlto illa malit. Imbecilla n. na est ad otenenda; potetiaz qua e si neglecta aicia secutist. ^{at obicuzati.} ^{at exmuitaz} obscuratu ni arbitrant q; no sine magna ca sit neglecta aicia. Itaq; ue aicie no facile repuit inbis qui honorib; ^{req. p.} r. p. usant. Vbi n. istuz iuenias qui honore; aici anteponat suo. Quid ut h;e omitta; q; graues q; difficiles plusq; uident. Calaitatuz societates ad quas no est facile inuent; qui descadat. q; q; eni recte amicus certus i incerta cernit re. Tri h;e duo leuitatis & infirmitatis pleosq; ouincit aut si in bonis reb; otenuit. aut si in malis desert. Qui i utraq; ire guez ostantes stabiles se in aicia pstitit h;e ex maxie raro homi gne iudicare debem; & pene diuino. firmanitu; at sta- H bilitatis ostantiq; est ei qua in aicia q; n; fidel. nihil n. est stabile qd est infidu; simplice; ptea coes & ostantes. id est qui reb; usq; eligi par est q; oia ptinent ad

fid
tu
tit
mil
au
illu
ni u
p r
gen
obla
ilic
qda;
Tri
rem
alit
nu;
uet
H. de
ut e
est
expl
faci
suo
ut u
mo
nou
sue
stru
srio
qua
ille

fidelitate; neque enim fidus potest esse multiplex ingenium et tor-
 tuosum; neque uero qui non eisdem rebus mouetur et non nec sentit
 aut fidus aut stabilis esse potest. Addendum eodem modo ut nec cri-
 mibus aut inferendis delectetur acrius aut non credat oblati.
 Que pertinet ad eam quam tracto iam dudum stantia. Ita fit. Neque
 illud quod initio dixi acricia; non inter bonos esse non posse. Est enim bo-
 num uiri quem eundem sapientes habent dicitur hęc duo tenent in acricia
 per ne quod fictus sit ne ue silatus. Apte enim uel odisse magis in-
 genui est quam occultare fronte finem. Iam deinde non solum ab aliquo
 oblatas criminatioes repellere sed ne quoniam ipse esse suspiciosus semper
 aliquid existimantes ab amico esse uiolatum. Accedat huc suauitas
 quod opus in monum atque morum haud quam mediocre admittit acri-
 tristicam autem ablit et in omni seuitas. Hęc illa grauitates sed acricia
 remissior esse debet et libior et dulcior et ad omnes commutates fa-
 cilitatesque peluio. Existit autem hoc loco questio quodammodo subdifficilis
 nunc quoniam acri noui digni acricia uetibus antipondi sunt ut equis
 uetulis tenentur antipondem solum. Indigna est hęc dubitatio. Non
 enim debent esse acriciae ut aliaque res facietates. Verissima quod
 ut ea uina quae uetustates fert esse debent suauissima. Neque quod illud
 est quod dicitur multos modios salis sil edendos esse ut acricie mimum
 expletus sit. nouitates autem si spes affert ut tamquam in herbis non
 facili fructus appetat non ille quoniam repudiande uetustas in
 suo loco suanda est. Maxima enim est uis uetustatis et consuetudinis
 ut in ipso equo cui mitior modo faci si nulla res impediatur ne-
 mo est qui eo cum quo consueuit non liberum utatur quam instructo et
 nouo. Nec uero in hęc tamen quod est aliquid in his et quae sunt in ariata
 consuetudo ualet cum et locis ipsis montuosis delectentur et silue-
 stribus in quibus diutius commorati sumus. Sed maxime est in acri-
 friores parum esse inferiori. Sepe enim excellentie quedam sunt
 qualis erat scipioni in nostro ut ita dicatur grege. Namque se
 ille philo namque nullo tunc municio antiposuit. namque in

ut fallacibus

ferioris ordinis amicis. Q. uo' maxim; fr̄; egregiū uiz oīo
sibi nequaquā par; q' is anteibat etate tanq' superiore colebat
suos om̄s p̄ se posse eē ampliores uidebat. Qd' faciendū imi-
tandūq; est oib; ut siquā p̄stantia; uirtutis Ingenii &
fortūe p̄secuti sunt imptiat ea; suis coicentq; cū p̄ximis
ut si pentib; sint nati hūilib; sup̄pinq; h̄ant ib̄aliore; ul
aīo uel fortuna eoz augeat op̄; eiq; honori sint edig-
tati. ut infabulis qui aliq' diu p̄ ignūcia; stupis & ignis
infamlati fuit cū cogniti sint & aut deoz aut regum
filii iuenti retinet tñ caritate; in posteriq; quos multo; aīos
eē s' p̄res dixert. Qd' dem multo p̄fecto magis in uerū pen-
tib; ceteris q; faciendū; fructus. n. ingenii & uirtutis oīas
p̄stantie tū maxim; capit cū in p̄ximis quēq; offert. ut i' hī
qui in aīcie coicatoisq; neccitudine fr̄iores ex qua re se cū
inferiorib; debent sic inferiores nō dolore s; aliis aut īgeio
aut fortuna aut dignitate supari. Quoz pliq; aut q̄t'
semp ad aut ex p̄biant eoz magis si h̄e se putāt qd' offē-
se & amice & cū labore aliquo suo f̄m q̄ant dīe. Odiosū
sane genus hoīum est offā ex p̄biantū. Que meisse d' is
inque; colati sunt nō cōmemorare q' stulit. Q' obre; ut
hī q' fr̄iores st̄ sūmittē se d' in aīcie sic quodamō itioēs
extollere. Sūt. n. quidā; qui molestas aīcias faciūt cū
ip̄ se stemni putāt. Qd' nō fore stingit n̄ hīs q' stene-
tos & se arbitrant. Qui hac op̄oe nō mō ūbis s; & op̄e le-
uandi st. Tm̄ at cuiq; est tribuen p̄ q' ip̄e face' possis deide
ē q' ille que diligat atq; ad iuues possit sustinē. Nō. n. tu
possis q' uis excellas os tuas ad honores aplissias p̄ducere
ut si Scipio. l. Rutiliū potuit osules efficē s; fr̄; ei nō po-
tuit. Q' si & possis qd' uis deferre in altm̄ uiden est tam
qd' ille possit sustinē. Oīo cōrobortatis ia; firmatisq; īge-
niis & etatib; aīcie iudicande st; nec op̄; si q' in eunte

.N.
ut p̄m̄

etate uenandi

uer
dno
tull
st
H
aīo
nō
stū
brū
ut
si L
su
dū
ale
ma
les
tas
fai
sep
red
et
nil
hor
q' f
ut
loq
ue
su
q' c
ual
a c

uenandi aut pile studio futuunt eos hie necios. q̄s tu; ead; stu-
 dio p̄ditos dillexert. Istos. n. mō nutrices & pedagogy iure ue-
 tustatis plimū b̄nuidēcie postulabūt qui negligendi q̄z nō
 st̄ s; alio quadimō colendi alr aicacie stabiles p̄manē nō p̄nt
 H. Dives. n. mores disp̄ia studia sequūt. quoz dissilitudo dissociat
 aicicias. Nec obalia; cām ulla; bonū ip̄tis imp̄bi bonū aia eē
 nō p̄nt nisi q̄ tanta est int̄ eos q̄nta maxie pot̄ eē morū
 studioz distantia. Recte ē p̄cipi pot̄ maicicijs neq̄ imp̄ita
 b̄nuidētia q̄da; qd̄ p̄sepe fit ip̄ediat magnas utilitates aicoz.
 Ut. n. ad fabulas redea; Tivra; neoptolome' cape nō potuisse
 si Licomedes ap̄d quez erat educatus multis cū lacrimis iter
 suū; impediētē; audire uoluisse. Et se' in adit̄ magnie res ut
 discendū sit ab aicis qual̄ q̄ ip̄edire ult̄ q̄ desiderū nō fa-
 cile ferat. ut & infirm' est mollis q̄ nā. eobeam ip̄a; cām
 maicicia; paz est iustus. Atq̄ in oī re desiderari est & qd̄ postu-
 les ab aico & qd̄ patiare ate impetrari. Est & queda; calū-
 tas maicicijs dimittendis nō nūq̄ necia. Ia; n. at̄apiētū;
 familiaritatib; ad uulgares aicicias nra oīo dillabit. Erūpūt
 sepe aicoz uicia cū imp̄os aicos tū in alienos q̄z tū ad aicos
 redundet infamia. Tales ī aicicie st̄ remissioe uisus elidēde.
 et ut Catones audiu die dilluende magis q̄ dilluende
 nihil q̄ admōū; intollabilis ī uiria exarsit ut n; rectū n;
 honestū sit nec fieri possit ut nō stat; alienacio dilluctō
 q̄ faciēda sit. Si at̄ moz aut studioz cōmutatio q̄dam
 ut fieri sol; facta erit aut in r. p. ptib; dissēnsio int̄cescit
 laqr. n. ia; ut ante dixi nō desipientū s; de coib; aicicijs ca-
 uendū erit ne nō solū aicicie oīo deposite s; ē inimicacie
 suscepte uideant. Nihil. n. turpi est q̄ cū eobellū gerere
 q̄ cū familiarit̄ uixis. Ab aicicia q̄ Pompei meo noie se remo-
 uat ut satis Scipio. pp̄ dissēnsioe; at̄ q̄ erat in r. p. alienat̄
 a collega nro metello. utruq̄ egit grauit̄ aite & offēnsione

H.

ai nō acerba. Q̄ obrem p̄ danda est opa ne qua aīcoꝝ dissi-
dia fiant/ sin tale ad euenit ut extincte potius aīcīe q̄ op-
p̄sse esse uideant. Cauēdū tñ ne ē in graues inimicīaī cō-
ūtant se aīcīe. ex qb̄ iurgia maledcā & otumelie gignūt.
Que tñ si tollerabiles erit ferende sūt. & hic bonos ueri aīcī
tribuendus est ut is in culpa sit q̄ faciat nō is q̄ patiat iurīā
Oīo hoz uicioꝝ atq; incōmodoꝝ una cautio est atq; una pui-
sio ut ne nimis cito dilige incipiant ne ue nō dignos. Viḡ
at aīcīa quib; in ip̄is inest cā cur diligant. Raz est genus
& que oīa p̄clararata. nec q̄q; est difficilīus q̄ rep̄re qd̄ sit
in oī pte isuo gnē p̄fctm. S; plīq; neq; in rebus huāis q̄q; boni
noī nūq; nisi qd̄ fructuosus sit. & aīcos tāq; pecudes eos potissū;
diligūt ex qb̄ sperat se maxū; fructū capturos. Itaq; pul-
cherriā illa & maxīe nāli carent aīcīa p̄ se & p̄ se expe-
tenda. nec ip̄i sibi ex̄sunt. Hec uis aīcīe q̄nta sit. ip̄e n-
se q̄q; diligit nō ut aliq̄ a se ip̄o m̄cedez accipiat caritatis
sue s; q̄ p̄ se q̄q; carus est. Q̄ dñ̄ idē; in aīcīa transferat uer-
aīcī nūq; rep̄ret. Est n. is q̄; tanq; alt̄ idem. Q̄ si h̄c app-
tribestis. uolucris. nantib; agrestib; cicurib; feris. p̄ ut se
ip̄e diligit (id. n. p̄t̄ cū oī aīante nascit̄) demde ut requat
atq; appetat ad qual̄ applicet eīdes gn̄s aīantes. idq; faciūt
cū desiderio & cū quada; silitudīe amoris huāi/ q̄to id mag-
in hōie sit nā q̄ & se ip̄e diligit & altm̄ acq̄rit. cui aī; ita
cū suo miscet ut efficiat unū ex duob; . S; plīq; puerse ne-
dica; imphudent̄ h̄c tales aīcī; uolūt quales ip̄i eē n̄p̄nt.
Que & ip̄i nō tribuūt aīcī h̄c ab ip̄is desiderat. Par at ē
p̄ ip̄m eē uiz bonū tñ altm̄ silem sui q̄rere. In talib; ea
q̄ ia; dudū tractam̄ stabilitas aīcīe p̄firmari pot̄ cum
hōies b̄nuolentia uiuētī p̄ cupiditatib; his qb; ceti sūuūt
ip̄abūt demde eq̄tate iusticiaq; gaudebūt. oīaq; alter pro
altō suscipiet n; q̄q; unq; n̄ honestū & rectū alt̄ ab altō

postulabit. neq; solū colunt int se atq; diligent se & libēt. Hā
 maxūy ornāmētū tollit aīcīa q̄ ex ea tollit ueritatē. Itaq; in
 his p̄ncipalīs error est qui existimant libidinū peccatorūq;
 oīy patere ī aīcīa licentias. Virtutū aīcīa adiutx a nā
 data est nō uiciorū comē. ut qm̄ nō solitaria nō poss; utus
 ad ea q̄ summa sūt puenire iuncta & sociata cū altā puenire. Que
 si int q̄s societās aut ē aut fuit aut futura est eoz ē hēnd
 adsumūy nē bonū optimū btissimūq; comutatus. Hec ē inq;
 societās inq; oīa inlūt que putāt hōies expētenda. honestas.
 glia. tranquillitas aī atq; iocunditas. & cū hęc adsint bīa uita est
 & sine his eē nō posse. Qd̄ cū optūy maxūyq; sit sūllū uo
 lumī ad ipsā ututū opū danda est. sine qua nō aīcīa neq;
 ulla rez expētenda; oīeq; possimū. ea uō neglecta q̄ se aīcos
 hīc arbitrant tū demq; se exasse sentūt cū eos as gūis
 calūs expiri cogit. Quo cura dē est & sepius cū iudiciūy
 dilige op; nō cū dilexis iudicare. S; cū multis reb; negli
 gentia plectim tū maxie maīas & diligendis & colendis
 hīc possis. n. utimū oīlūs. & acta agimū q̄ uetamū uetū pūbio
 Hā; ipliciti ultro citro ul usū diuino ul ē officiis repente
 ī medio cursu aīcīas exorta offēnsiōe durūpimū. Que
 ē magū uitupanda est rei maxie necie tanta icuria.
 Una est. n. aīcīa in reb; hūas decū utilitate os uno ore
 oīentūt. Qz q̄ amltis ipā utus oīentūt & uendicatio q̄dā
 atq; ostentatio eē dē. Multi at diuitias despiciūt q̄s p̄uo
 tentos tenuis uictus cultusq; delectat. Honores uō qz
 cupiditate q̄dam inflāmat q̄ multi ita oīentūt ut nihil
 inani eē nihil leuius existimēt. Itaq; cetā que q̄dam
 admirabilia uident p̄ multi sūt q̄ p̄nūlo putēt de aīcīa
 omī ad unū idēz sentūt. & hī qui ad r̄p. se oīulert & hī qui
 rez cogitōe doctna q; delectant & hī qui neq; p̄cū gert oīosi.
 Postremo q̄ totū se tradidert uoluptatib; sine aīcīa

uitas nulla; esse sentiant simo uelint ex aliqua pte liberaliter
 uiuere. Scribit. n. nescioquo p oiu; uitas aicia. nec ulla etate
 degentes ue patit ee exptem sui. Quin e siq; aspitate ea est
 e imanitate ne ut progressus ut societate hoium; fugiat atq;
 oderit quale; fuisse athenis chimone nescio q; accepim; tñ
 is pati no possit ut no acqrat aliquē apd que; euomat uirus
 acerbitatis sue. Atq; hoc maxie diuidicaret si qd tale poss; xi-
 gere ut as nos deus ex hac hoium; frequentia toleret e insolitudie
 uspia; collocaret atq; ibi suppeditans; ouis; rer; qual; na desiderat
 abundantia e copia; hois oio aspiciendi potates eripet. Quis
 tamen est ferens qui ea; uitā fene poss; cuiq; no auferet fructū
 ouis; uduptatū solitudo. Verū g; illud est qd a Tarentino arch-
 ta ut opior dici solitū nros senes commemorare audiui; e pul-
 chritudines; lidez; pspexiss; insuauē illa; admiratores ei fore que
 iordillia foret si aliquē cui narrare hūiss;. Sic nā solitarium
 nihil amat. semp; ad ad tanq; administrā anitit qd in aici
 q; dulcissim; est. Sed cū tot sigs eade; nā declarā qd uelit qd
 acqrat qd desiderā tñ absurdesim; nescio quō ne ea q; ab ea ad-
 monet audiam;. Est n. uariis e multiplex aicie usus; mltē
 q; cae suspitionu; e offensionū dant; qual; tū cuitare tū ele-
 uare tū ferre sapientis. Vna illa eleuanda e offensio ut euitas
 maicia e fides retineat. Ha; e monendi aici sepe sunt e ob-
 iurgandi e hec accipienda st aice cū bñ uole fuit. S; nescio
 quō ue; est qd in andria familiaris me dicit. Obsequiū ami-
 cos uitas adu; parit. Molesti ueritas si qm ex ea nascit odiū
 qd est ueneniū aicie. S; obsequ; mlto modesti est qd peccatis
 indulgens; pcpites; amicū ferri sinit. Maxia at culpa est
 ico qui uitate; aspnat e intruudez obsequo pellit. Oio at
 in hac re hēnda rō e diligenda. p; admoitio acerbitate;
 de inde ut iurgatio otumelia careat. In obsequo at qm te-
 rentiano uibo libent; utim; comutis asfit. Assentatio uicioz;

Si qd i celi
 a scēda
 fset

Terentius familiaris
 Lelij

H
 H
 H

admiratrix paul amoneat que no mo aico s ne dem libo digna
 est. Alr. n. cu tuano alr cu; aico uiuit. Cui at aures iutate claue
 st ut ab aico uez audire neqat h' salus despanda est. Satu. n. e
 illud Catonis uerbu; mltio melius de qbdam acerbos inimicos
 mereri q' eos aicos qui dulces uideant' illos uez sepe die hos
 nuq'. Atq; illud absurdū est qd' hi q' moit' ea; molesta; quam
 debet cape no capiunt; ea; capuit qua uacare d'. Peccasse n se
 no arguit. obuigari mdeste fert. Qd' oia oportebat delicto
 dolere / correctoe gaudere. Ut i' e monē e moneri p'u; e ue
 aicicie e aliter libe facere no alpe alitmpacient' accipe no re
 pugnat' sic hndu; est; nulla; maicicis pestes maiore; esse q'
 adulatoez blanditoez assentatoem. Quis. n. mltis noib; h'c
 uiciu; notandus est leuiu; hoii; atq; faciliu; aduolutatez
 loqntiu; oia nihil aduitatez. Cu at oiu; rez silatio uiciosa
 est; tollit. n. iudiciu; ueri idq; adultat' tu aicicie repugt
 maxie. Dela. n. iutatez sine qua nom aicicie uale no pot
 Ha; cu aicicie uul sit in eo ut unus q' sit aius fiat explib;
 qui fieri potit idemq; semp s; uariu; conuutabilis mltiplex.
 Qd' n. pot' ee tam flexibile ta; diuinu; q' aius ei' q' ad altiu;
 no mo stum ac uolutatez s; eultu; atq; ruitu; d'ntit'. Negat
 qf. nego. ut. uo. p'emo impnu ego met m' assentari oia ut
 aut idez tentiu; s; ille inplona G natoru; qd' aicicie genuis
 adhibe' oio leuitatis est. Multi at G natoru; siles cu sint / loco e
 fortuna e fama superiores. Ho; ee assentatio molesta cu adu
 ritatez accessit. uital. Secerni at blandus aicus aho eint'
 nosci pot' tam adbita diligentia q' oia fucata e silata alicis
 atq; ueris. Conciaq; exipitissis stat m' iudicare solet qd' it' sit
 int' p'puez i. assentatoez e leuez cuez e int' stantez e
 seuez e grauez. Quib; blandicis. G. Papiu; ruy influ
 chat i aures xionu; cu ferret lege; detribunus pl. refiacil'
 Dissualim' nos. s; nihil de me de scipioe dica; libentius.

H

fallaciu;

pte libalite
 e ulla et
 spitate
 uiguit atq;
 expm' m
 mat uui
 tale possi
 e m'olande
 i na' delict
 ruxet. Que
 et fructu
 entino d'it
 diu' q'p
 e iore que
 utar uim
 qd' m'at
 d' udit qd'
 ai q' abou
 e usus mte
 itare r'ide
 ut euitat
 e sunt co
 it. s; m'clo
 k'qui am
 malit' adu
 qd' peccat
 t' culpu' est
 at. oio at
 rebu' tate
 o. at q' m'it
 tatio uicuz

Quanta illi diu immortales fuit grauitas. Quanta in ore ma-
iestas, ut facile duces. P. R. no comites dres. s; affiustis e e
in manib; oio. Itaq; lex pplaris suffragiis ppli repudiata e.
Atq; ut ad me redeam meis. Q. Maxio fr̄e Scipois e. L.
Manilio consulib; q̄ pplaris lex de sacerdotib;. G. Lemniij Crassi
uidebat. Coaptatio. n. collegioz ad ppli bn̄ficiu trāsferretur.
Atq; is p̄ instituit inforz vsus agere cū p̄lo tñ illius uen-
dibilez orōem religio deoz immortalū nob defendētib; fa-
cile uincebat. Atq; illud actū est p̄ me q̄nq; mo ariq; of-
factus eem. Itaq; q̄ summa aūte causa illa defensa e. Q; si
in scena iōtione i qua reb; fictis e ad umbratis lociplū;
est tñ uez ualet si mo id patefctm e illustratū e. qd in
amicia fieri opz; que tota iutate ppendit. In qua n̄ ut dē
aptuz pectū altius uideat tuiq; ondas; nihil fidū e n̄
exploratū heas; nec amare qm̄ possis aut amari cū id
q̄ uē fiat ignores. Q; q̄ ista assentatio q̄ uis p̄uiciofa
sit nocere tñ nei pot̄ n̄ ei q̄ eam recipit; atq; ea delectat
Ita fit ut his assentatorib; patefaciat aures suas maxie
q̄ ip̄e s̄ assentiat; e se maxie delectet. Oio est amas sui
ūtus. optie. n. se ip̄a nouit; q̄ q; amabil sit intelligit.
Ego at̄ n̄c nō de uirtute loqr̄ s; de uirtutis opioe. Virtute n.
ip̄a; nō tam mlti pditi. eē q̄ uideri uolūt. hos delectat as-
sentatio. His fictus aduolūtatez s̄mo cū adhibet orōem
illaz uanas testioy; laudū suaz eē putat. Nulla est i
hec amicitia cū alter uez audire nō uult alt̄ adm̄tioy;
patus est. Nec passitoz; i comedib; assentatio facta ui-
det̄ n̄ eēnt milites gliosi. Magnas gr̄as Thus m̄. satis
erat r̄ndē; magnas. ingētes inqt. Semp̄ auget assētator
Id qd is cui aduolūtatez dē ult̄ eē magnū. Q̄obres q̄q;
blanda ista uaitas ualet ap̄ eos q̄ illa; allectat e iustatit
tñ e grauiorel ostatioresq; admon̄di s̄ ut aiadūtāt ne

cal
uo
se
q̄
ad
ill
gu
sta
sta
de
uē
ob
ma
ea
cū
m
q̄
est
qu
ex
let
sic
elu
P.
tu
ē
tu
ali
po
ut
sen

H.

callida assentatōe capiant. Apte. n. adulantē nemo nō
 uidet. n̄ qui admōi; est excors. Callidus ille & occultus ne
 se inuinet studiose cauēdus est. Hec. n. facile agnoscit q̄ppe
 q̄ ē adūlando sepe assentet & litigasse se filias blandiat atz
 ad eximū; det manū uinciq; se patiat ut is q̄ illusus sit p̄t
 illulisse uideat. Qd at̄ trupi q̄ illudi. Qd ne accidit ma
 gu cauendū est. ut Pacui dicit. Ne hodie an̄ os comicos
 stultus senes uiseris atz ut uixis lautātie. Hec. n. & itāblis
 stultissia est ip̄uidoz & creduloz senū. s; nescio q̄ pacto
 de aīciliis p̄fcoz hōiū. i. sapientū (de hac dico sapia que
 ut inboie cadē posse) adleues aīcicias defluxit oīo. Qz
 obrez ad illa; p̄ redam; eamq; ip̄y occludam; aln. Virtus
 Inq; .6. fani & tu. Q. nuci & xihat aīcicias & ofuat. In
 ea est. n. meientia rez. mea stabilitas. mea stantia. q̄
 cū se extulit & ondit suū lumī & idēz aspexit agnouitq;
 in alio ad id se admonet uicissiq; accipit qd est ialto. Ex
 q̄ eoz exardescit siue amor siue aīcicia. Vtrūq; n. dem
 est ab amando. Amare at̄ nihil aliud est n̄ euy ip̄z dilige
 que ames nlla indigentia nlla utilitate q̄sita q̄ tū ip̄i
 exflorescit ex aīcicia. & tu a ea min; secus sis. Hec nos ado
 lescētes senes illos. L. Paulū. M. Catonē. G. Gallū. P. Na
 sica; & T. Gracū Scipois nr̄i socoz dilexim;. Hec & mag;
 elucet int̄ equales ut int̄ me & Scipioez & L. furiū;
 P. Rutiliū. Spuriū Maniliū. Vicissiq; at̄ senes i adolēce
 tū caritate acq̄scim; ut i uira ut in. Q. tubonū. & q̄m
 ē ad mōi; adolēcentes. P. Rutiliū & Q. uignū familiari
 tate delector. Q̄m q; ita rō copata est uite nēq; n̄re ut
 alia etas oriat̄ maxie q̄m hoc optari est ut cū equalib;
 possis q̄bxū tanq; acatērib; emissus sis idēz calce; pos
 ut d̄r p̄ueire. S; q̄m rei huāne fragiles caduceq; s̄t
 semp aliq; acq̄rendi s̄t q̄s diligam;. Caritate. n. brūdecia

q̄ sublata oīs est euita sublata iacōditas. Mibi q̄m Scipio
q̄q̄ est sbito exēptus uiuit t̄i sempq̄ uiure. Virtutē. n.
amaui illius uiri quē extincta nō est. Nec m̄i soli uilic̄ an̄
oculos qui illa; sp̄ i m̄aib; hui; s; ē postea; erit clara ei
signis. Nemo unq̄ aūo aut spe maiora suscipiet q̄ s̄ non
illius memoriā atq̄ imaginē p̄ponda; putet. Eqm̄ exoib;
rebus q̄s m̄i aut fortuna aut nā tribuit nihil h̄o qd̄ cū Sci
piois aīcicia possi; compare. In hac m̄i de. r. p. silius. In hac
re; p̄uata; silius. e meade; re; plena oblectatois fuit.
Nūq̄ illū offēdi qd̄ qd̄s senti; . nihil. n. ex eo audiui qd̄ ip̄e
tollez. Vna domus erat unius uictus. usq̄ cois. neq̄ solū mi
litia s; ē pegrinatōes rusticatōes q̄ cois. Nā qd̄ ego de studiis
dica; ; semp cognoscēdi ad atq̄ discēdi. q̄b; remoti ab o
culis ppli oē otiosū; t̄ps otriuim;. Q̄ r̄ re; recordatio e me
moria si una cū illo occidiss; desiderū diuētissimū atq̄ amā
tissimū uiri nullo mō ferre possem. s; nec illa extincta st
Aluntq̄ potius e augent cogitatōe e memoria mea. Et si
illis plane orbatū eēm magnū t̄i afferat m̄i etas ip̄i sola
cui; Diutius. n. ia; in hoc desiderio eē nō possū;. Oia at bre
uia tolerabilia eē debent e si magna sint. Hec h̄ui q̄ d̄ez
de aīcicia. Vos at hortor ut ita uirtutes laetis sine qua
amicicia esse nō p̄t ut ea excepta nihil amicicia p̄stabili
putetis.

*M. Ciceronis ad Atticum libellus de Amicicia explicat.
VED GRAS. AMEN.*

*M. Tullii Ciceronis de Vniuersitate mundi. uel
ut Boetio icōmitariū; topicorū; p̄; Timeus Inapit felicit.*
MULTA sunt in academiis n̄ris scripta oīa p̄h̄icos e sepe
p̄ Higidio e Carneade eo more disputata. fuit. n. uir cū
cetis artib; quē q̄m dignē libo eēt ornatus oib; tum
acer iuestigator e diligens eiq̄ re; q̄ aīa inolute uidet

Den
ext
h̄ e
ep̄e
den
th̄o
pl̄
salu
e q̄
p̄h̄
rou
un
est
q̄
ad
illa
qu
at
m
or
et
se
q̄
im
ne
m
gn
ar
ne
et
ei

Deniq; sic iudico post illos nobiles Pytagoreos q̄ disciplina
 extincta est quodamō, cū aliq̄t secla in italia siciliaq; uiguis;
 h̄ extitisse q̄ illas renouare. Qui cū me in sicilia p̄ficucente
 epheli expectauiss; Roma ex legatoē ip̄e descendēs, ueliss; q; co
 dem nutilenis mei salutandi uisendiq; cā Cratipp̄ pipite
 thicoz ouy; q̄ q̄m ego audieris, meo iudicio facile p̄nceps
 p̄ libent̄ e Higidiū uidi e Cratippū cogui. Ac p̄ q̄m tps
 salutatois p̄statōe osupsim̄. Quid est qd̄ semp sit, n; h̄ ortū
 e qd̄ gignat̄ nec unq; sit. Q̄ altm̄ intelligentia e rōe cō
 p̄hendit̄ qd̄ unū sp̄ atq; idem est. Altm̄ qd̄ affert opicē; illis
 rōis exp̄. qd̄ totū opinabile est id gignit̄ e interit̄ nec
 unq; eē ue p̄t. Omne at qd̄ gignit̄ ex aliqua cā gigni necēe
 est. Nulli. n. rei cā remota rep̄ri origo p̄t. Quocirca si is
 q̄ ad munus effice m̄dit̄ e; sp̄z que semp est eade; ituebr̄
 ad qd̄ s̄ p̄ponit exemplar. p̄clar̄ opul̄ efficiat necēe est. Si at
 illas que gignit̄ riq; illas; quā expectet pulchritudiez ose
 quet̄. Omne ī celis siue mundus siue q̄ alio uocabulo gaude
 at hoc and̄ nūcupatus sit, de quo id p̄ osidem̄ qd̄ p̄cipue est
 in oi q̄stione osideran̄. semp ne fuit nullo gnātū ortu an
 ortū sit ab aliquo t̄p̄is p̄ncipatu. ortus est qm̄ q̄z erit̄
 e tangit̄ e est undiq; corporatus. Oia at talia fluz monet.
 sensus mouentia q̄st eade; in opiatōe osidit̄ q̄ ortū h̄re gignit̄
 q̄ dixim̄. nihil at gigni sine cāis. Atq; illū q̄m q̄ p̄ntes hui
 uniuersitatis iucire difficile; e q̄ iam inuenit̄ iudicare iulgis
 nep̄is. Rur̄tus ī iudic̄. ille fabricator tanti opis utrū sit i
 mutatus exemplar id ne q̄m sep̄ unū e idē ut sui sile an id qd̄
 gnātū ortūq; dicim̄. Atq; si pulcher ē hic mūd̄ e s̄p̄bul̄ ei
 artifex p̄cō sp̄em et̄nitatis inuolari maluit. sin̄ secut̄ qd̄
 ne d̄m q̄m fas est, gnātū ex̄ est p̄secutus. Hō ī dubiū qm̄
 et̄nitates maluit. ex q̄ qm̄ q̄m n̄ mūd̄o q̄q; pulcr̄ nec
 ei edificatore p̄stanti. Si ḡ gnātus ad id est effect̄ qd̄ rōe

sciaq; comprehendit atq; eternitate incomutabili stinet. Exq; efficitur
ut sit necesse hē que cūmuis mūdū; silacū eē alicui etru. Diffi-
cillius at est inoi inq;itē orōis exordū. De his i que diximus
hec sit p̄ distinctio i oi orōe cū his reb; deq; explicata ur esse
cognitio. Itaq; cū de restabili & imutabili disputat orō talis si
qual illa n; redargui n; oūnci pot. Cū aut īgressa est imu-
ta & effecta silacca bñ agi putat. similitudines ueri oseqt. Q
H. ad id qd ortū est eternitas ualet tm̄ ad fides iūtas. Quo cir-
ca siforte de deoz nā ortuq; mūdi dissentēs min' id qd hēm
aio oseqm' ut tota dillicide & plane ornata orō s' stet & ex
oi pte secū ipā oſentiat, haud sine erit mir. Contētūq; esse
debetū siptabilia dicent' nil ultra requatū. Queram' i cam
que eū ipulit qui hoc machinatus sit ut origine rez & mol-
toe; noua; q̄reret. p̄bitate. s. p̄stabat. p̄bus at iūdet nei
Itaq; oia sibi silia. Hec nūmiz gignedi mūdi cā. Hācū sh-
tuū; deus bonus oib; iplere mūdū mali nihil admiscere
qad nā petet' qad erat qd incnendi sūz cadere id sibi assu-
pfit nō qetū & tranquillū s; imoderate agitatū & fluctuas
Ideaq; ex inordinato inordine adduxit. Hoc H. iudicabat eē
p̄stanti. Fas at nō est n; fuit qd n; pulcherrū; face eū;
q' eēt optim'. Cū rōem i hūis; repiebat nihil eē eoz que nā
intelliges intelligentia intoto gnē p̄stanti. Quo cura in-
telligentiā i aīo; aīu; inclusit incorpore. Sic est ratul opus
illud effcū eē pulcherrū;. Q' obrez nō est standū p̄fiteri
firmō inuestigari ad uectā pot' hē mūdū at eē idq; itelli-
gens & diuina puidencia ostitutū. Hāc poito qd seqt uidēz
est cui nē aīantū; deus insingen' mūdo similitudiez sit secut'.
Nulli p̄fco eoz que st nob nota aīantū;. Sūt. H. oia in-
quedaz gnā p̄tita aut incauta nlla expte p̄fca. Imp̄fco
at aut nō absoluto silē pulchz nihil eē pot'. Cui' g' oē aīal
q' p̄ticula qdaz eē siue insinglis siue i uniu'lo gnē cernat

ei filius mundi esse dicam. Os tamen qui a se trahit & rone intelligit
 aiantes complexu rone & intelligentie sic hoies & hoc mo pe-
 cudes & oia que sbaspectu cadunt cophendunt. Quid. n. pul-
 cherrimuz i rez na intelligi pot & qd ex oi pte absolutissimuz
 est. cu deus filius mundi efficere ualet aial unu aspectabile
 inq iaz oia aialia stinent efficit. Recte ne i unu mundu
 dixim an sint fles an inuabiles. Detu melius & ueri unus
 pfo si qm fous est adex. Qd t omis aiantes eol q rone intelligit
 coplectit id no pot ee cu alto. Rursus ds aliis aians q eum
 stineat sit necesse est. cui pentes sint aiantes & siores. celuz
 hoc silacru illius ultimi sit no pximi. Quoz ne qd accidit
 atqz ut hic mundus eet aiantis absolutu sillim hoc ipo q solus
 atqz unus. Idcirco singlaris deus he mundu atqz unigenas
 pcreauit. Corporeu at & aspectabile ideqz tractabile oe necm
 est esse qd natuz est. nihil porro gigni uacuu aut spe uel
 uideri pot nec uo tangi qd caret solido. Solidu at nihil qd tene
 sit expert. Quoz mundu efficere uolens deus tras p iozesqz uioge-
 bat. Oia aut duo ad coherendu teuz ad reqt & q nodu unctm
 q desiderant. S; unctoz unu aptissimu atqz pleberrimuz qd ex se
 atqz eqz de his q alstringit q maxie unu efficit id optie asseqt
 qd grece andagia latine audendu est e qm hoc p anob noiat
 copatio uel pportio dici pot. Qn t p ul nuoz ul figuraz uel
 qzaz gnuuz stingit ut qd sit uti p p rema pportoe ita ut premu
 p comptet uicissimqz ut ex mu cu medio sit. mediu q p ste-
 rat. idqz qd est mediu tu p sit tu premu. Postrema at & me-
 dia & p fiunt. Itaqz necital cogit ut eadez sint ea q deuincta
 fuerit eadez aut cu facta sint efficit ut oia sint unu. Q si
 unuilitatis corpus planu & equabile explicaret neqz ideo qap
 eet requisitu unu est intiectu mediu. Ete ipm & ea qb eet
 intpositus colligeret. S; cu soliditas mudo qret. solida at oia
 uno medio nuiq duob sp copulerit ita ut int igne & aqua

et terram et aqua; aereque ponet eaque inter se compura et portio
iungere. Ut quidam dicit; igitur aeri sic aer aque. quodque aer aque
id aqua tunc portio reddere quae ex iunctio. Celum itaque aptum est
ut sub spectu et tactu cadat. Itaque et ob eam causam ex his rebus unum
universi mundi est corpus efficiendum ea structura compositae quadam. Ex ipse
secus cordi quadam; aicitia et caritate completit atque ita apte co-
heret ut nequeat dissolui ullo modo nisi ab eodem a quo est ligatus. Eadem unum
res qualis supra dixi si in omni mundo omnes partes collocatae sunt ut nullus haec
genus exideret extra atque in hoc universo in eadem genera haec universa
id ob eas causas prout ut mundus animis possit experiri partibus esse. demum
unus est nulla parte unde alia generet relicta. postremo ne quis
morbus aut senectus possit attingere. Omnis caliginatio corpo-
ris vel caloris vel frigoris vel aliaque impressio vehementi labescit et
frangit et ad mortis senectutemque compellit. Hanc igitur habuit res ef-
fectorem mundi molitorumque deus ut unum opus totum atque perfectum ex
omnibus totum atque perfectum absolueret quod omni morbo et senio vacaret. formam
autem et maxime cognatas et decoras dedit. Ad quod animanti omnes reliquas sti-
neri uolet animantes haec ea forma figuravit quae una omnes reliquas for-
mas includit. Et globosus est fabricatus quod sphaera idem greci uo-
cant. cui omnes eminentias partibus a medio radus attingat. Idque ita
nauit ut nihil effici possit rotundi. nihil ut asperitatis habeat ni-
hil offensionis. nihil inclusus; in angulis nihil anfractibus. nihil
eminens. nihil lacunosus; omnes partes sillie omnes. quod ei iudicio pre-
stabit dissimilitudinis similitudo omni aut tota; figuram mundi lenitate
adidit. Nec enim oculis egerit quia nihil extra quod certum possit relic-
tum erat. Nec auribus quia nec quod audiret quoniam erat. aere et terra ex
ma mundi ut respirantia; requireret. Nec uero desiderabat aut
alimta corporis aut detractiones. defecti aut corrupti cibi. Nec
enim ulla decessio fieri poterat nec accessio. nec uero erat unde. Itaque
se ipse suspensio et senio aletur sui cum ipse parte et alie et putret et faceret
omnia. sic enim rarus est ille qui iusta uixit. exidit ipse se contentum esse mundum;

ns: ca
nec r
fust
un
ita
q: r
sepa
rib
futu
dio
duy
dit
i orb
post
ille
mo
ect
me
cuq
qd
sili
adr
int
tra
ilac
cu r
tul
at
dup
qua
pla

nis egere alto. Itaque ei ne manus affixit quia nec capient quae erat
 nec repellendum. nec pedes aut aliqua membra quibus ingressus corporis
 sustinet motum. et dedit celo eum qui figure ei esset aptissimus qui
 unius motus ex vii. motibus mites atque intelligentias conuert. Maxime
 itaque una voluntate atque eadem tenet ipse certum et iustum. Sex autem reli-
 quos motus ante retro sursum deorsum dextroorsum sinistroorsum ab hoc
 separavit. Itaque ab omni re eum liberavit. Adhuc in divisione quae pedibus et ma-
 nibus non eget ingrediendi membra non dedit. Nec de his quae erant de alio
 futuro deo cogitans leve eum fixit. et undique equabiles et ame-
 dio ad summum per medium atque absolutum ex absolutis atque perfectis.
 Animum autem ut in medio collocavit ita per totum tetendit deinde ad-
 dit corpore uestiuit extrinsecus celoque soli uago et uolubili et
 in orbem icitato complexus est quod secum ipsum ipsum puritates facile esse
 possit nec desideraret alium sicut ipsi notum et familiare. Sic deus
 ille eternus habet perfectum deus beatum mundum parauit. Sed animus at ita ut
 modo locuti sumus. tum denique eum corpus ei effecisset inuoluitum. Hic enim
 esset rectum minori per maiorem. Sed nos multa insidiate ac te-
 mere dicimus. Deus autem et ortu et uirtute antiquore genuit animus
 cuius ut deum ipse obediens corpori perfectus. idque mollit tali
 quod autem est modo non ex materia quae indiuidua est et quae spiritus unius modi sui
 filius sed ex ea quae corporibus indiuidua gignit. Tercium autem me genuit
 admiscuit ex ducto in medium quod est eadem natura et quod altius idem
 int'iecit int' indiuiduum atque diuiduum est incorpore. Ea cum
 tria supersili in una specie transiuit. namque illa quae altius diximus
 illa eandem uixit fugientes et ei copulationis altumque promiscuum
 cum materia cum extrinsecus effecisset unum id ipsum in ea quae deum membra per-
 tulit est. itaque partes singulas ex eodem et ex alto et ex materia transiuit. fuit
 autem talis illa transiuitio. una; primum partes detraxit extoto. secundum autem partes
 duplas; deinde tertias quae est sexquialta per triples. deinde instruit
 quartas quae se duplas est. quintas quae tertie triples. tum sextas octu-
 plas per primo vii. que vii. et xi. partibus antecedit per. deinde instruit

dupla & tripla int' ualla. explete ptes iursu; extoto desecans
 q̄s int' uallis ita locabat ut in singlis eent bina media. vix n.
 audeo dire medietates q̄s greci mesothetai appellat s; q̄i ita di
 xit. ita intelligat' erit i' plani. eaz' alta eadez pte potatez ex
 mus eadezq; supata; alta; pari nuio pstantez extremis alta; pari
 supata. sexq'altis at int' uallis & sexq'ctus & sexq'octauis sup'is
 ex his colligatoib; & p' int' uallis sexq'octauis int' uallo sexq'
 oia explebat cu' p'ticla; singloz reliq'ra. Et at p'ticle int' ual
 lo relicto hebat nu; eadez p'p'one copatoez in extremis qd' heit
 ducentu' quadraginta sex & 243. atq; ita pmixtu' illud ex
 quo hoc seqt' & oē sup'at. hanc i' oēz diuictōez dupplicē ilon
 gitudiez discindit mediaq; accommodas media; q̄i deculauit
 deinde in orbēz torsit ut & ipē secū int' se excomissura q̄ ex
 regione eent iugent' eoz; motu cui orbis sup' eodē erat eo
 deq; mō u'tebat' undiq; est ea; cōplexus atq; ita cū altim eēt
 extiores amplex' orbēz illū eidem nē; hūc altius notauit.
 eamq; q̄ erat euistē detorsit alate in dextra pte; hūc at' ita.
 It' a medio linea; direxit ad leua; s; p'ncipatu' dedit s'iori
 quā sola; indiuidua; reliq't. Intiores cū in sex ptes celi diuisis
 set. vii. orbēz dispes in duplo & in triplo int' uallo motu iussit
 strari int' se cursib;. eoz' at' triu' fecit pes celitates s; iiii.
 int' se dispes & dissiles triu; reliq'z. Anus i' que ille p'creator
 mūdi deus ex sua mēte & diuinitate genuisset; cū deniq;
 oē qd' erat cretus; atq; corporeū s'bernebat aio int'el'iusq;
 faciebat; atq; ita medio mediū accommodis copulabat sic anus
 a medio p'ctus ex ma celi assūpta regioē; rotundo abitu cir
 cū iecit seseq; ipē usans diuinus; sēpitne sapientiq; uite in
 duxit exordiu;. Et corpus qm celi spectabile effem est. Anus
 aut' oculo; effugiet obtuitu;. Est at' unus ex oib; uis sten
 tiōisq; armonia grece sempit'na; rez & s' int'el'igētia ca
 dentu' compos. q' nihil est ab optio & pstantissio genitorē

mel
 ta r
 mā;
 pqu
 iur
 gat
 at i
 eoz;
 attu
 ere
 cū
 tia
 euq;
 cur
 calē
 um
 eoz;
 um
 VAt
 er
 cū
 nē
 rē
 re;
 q̄ u
 cus
 cit
 der
 ad
 tan
 der

meli' preatū. Quippe q̄ est exaltā eadez uictus altāq; nā diuē-
 ta mā tpatōe trui; ptui; pportōe cōpacta se ipē dūlant' cuz
 māz mutabiles arripuiss; & cū rursu; indiuidui at simplice.
 p̄ que oīs mouē' discrutq; qd sit eidez gnūs qd altius & cetera
 iudicant'. qd cuiq; rei sit maxie aptū qd q̄ loco a' t̄p̄r otin-
 gat; q̄q; distinctio sit int' ea q̄ gignāt & ea q̄ st̄ semp eadē. Rō
 at̄ ūa que ūlat' inbis q̄ st̄ sp̄ eadez & inbis que mutant' cū
 eadez & in alto mouent' ipā p̄ se & sine ullo st̄ cū eandē p̄tes
 attingit quā s̄us aeri pot' orbis illius gnūs altius innuat'
 & rectus oīa oīo m̄tiq; deruiciat cū opioes fumat' que gignūt
 cū at̄ in illū reb; ūtit' que manites sp̄ eadez nō s̄us & intelligē-
 tia otinent'. Vis ūa t̄ritet' tetras; lunę cursus; p̄xiē ambitet'.
 ei; supra tra; p̄xiā solis curuētio eēt. lucifer. dem̄ sc̄ta mer-
 curū stella curūz p̄nt solis celitati p̄m s; ūi quadi otariuz
 ealq; oturlatōes int' se h̄nt lucifer. mercurū. sol. aliq; alios
 uincūt uicūz q; uincūt. Reliq; siderū q̄ cū collocan' fūūt q̄
 eoz sit collocatio in mōne; alū differeñ est ut in eo qd ad-
 uingendū; fuit qd in eo qd uis cū id attingim' laior ponat' otō.
QUANDO ū ubiq; eoz siderū cursū; decoz est adeptū; exq̄bul'
 erat mot' t̄p̄ris otignand' colligatūq; corporib; uicūz alib;
 cū aiātia orta sint; ea; impio pere didicert' tūc exaltius
 nē motūz tranūūla; in eidez nē motū incurrētia; in ea; he-
 rētia atq; ipedita; cū alia maiores lustraret orbē; alia miō-
 rez. tardūūq; maiorē; celūsq; miōrez; motu t̄nū eidez; nē
 q̄ uelocissie mouebant' ea celitate uinci atardiorib; &
 cuz supabant supari uidebat'. Oīs. n. orbis mō eoz q̄ fel-
 citate infeliciores ūtebat' que buffariā otarie simul p̄ce-
 dentia efficiebat' ut qd eēt tardūūq; id p̄xiū; fieri cellūz.
 atq; ut eēt m̄sura q̄da; euidēs que ī istis cursib; celitates
 tarditates q; declarare; deus ipē q̄ lurni soles accēdit ad se
 demū infra t̄re ambitū ut p̄ maxie celū oib; colluceret

Aiantes que uis eēt dxi ab eadez motu & ab eo qd sile eēt nuoz
nāz ui; q; cognoscēt. Nox ī & dies ad hē malu; & ambul gna
tas cās unū circuitū orbū efficit sapiētissimū atq; optimū.
mentis. it qm luna lustro suo cursu soles osecuta est. diuisū
sol totū; suū; osecat & pagrauit orbē. Ceteroz at siderū am
bitus igāntes hoies p̄t ad mou; paucos n; nom appellānt
n; int se nuō cometuit. Itaq; nesciuit hos siderē errores id
ipm eē qd recte dī tps ul multitudie infinita uarietate ad
mirabili pditos. Attū illd p̄cipi & intelligi pot absolute p̄fco
q; nuō t̄p̄is absolute p̄finaq; ariū; tūc cōplecti deniq; cū
se octo ambitū p̄fcois suis cursib; ad idē; caput rettulerūt
cūq; eos p̄mēsus est idē; & sp̄ sui silis orbis. Hās ī ob cās nata
astrast; que p̄celū penetrantia solistiaali se & brumali re
uocatoē uident. ut hoc cō aīal qd uidem eēt illi ali qd sen
tunt ad eternitatis imitatōez sillimū. Et cetā qm uia; ad t̄p̄is
ortū ipsa ab illis q; imitabūt & finxant. s; qz nādu; cō al
imūdo inclusat; ex ea pte deficiebat ad p̄positū; exēplar ima
gnis similitudo. Quot ī & quales alū; formas mens impem
rez intuent potat carne totidē; & tales in hoc mūdo secum
cogitauit effingē. Erant at aiantū gna iiii. qz unū diui
nū; atq; celeste; altm puniceū & aureū. ttū; t̄restre. q̄rtū
diuine aiatōis maxie sp̄m faciebat ex igne; ut & splendidis
suis eēt & aspectu p̄plexariū; . Cūq; eū siles uniuersitatis nā effi
cē uellet ad nobilitatē rotundauit comitēq; ei sapiā; optie
ritū effecit. curtiq; celū; equalē distribuit. ut hē uarieta
te disuictū bñ ḡreci colimon. nos lucentes; mūdū noiarent.
Dedit at diuinis duo gna motus. unū qd sp̄ eēt in eadez statu
de quo & idē; in oib; atq; uno mō celaret. altm qd in aliqua;
ptes aūiliōe eiēz & silis pellet. q; q; at reliq; motib; orbēz
eū; eē uoluit & ex pte imobilez estantes. Ex q; gne easidera
q; affixa celo nō mouent loco q; st aiantia; eadeq; diuina ob

ea; cām .

eam cum suis sedibus inhaeret & perpetuo manet. Quae at uaga & emul-
 rabili re labuntur illa gnata sit ut diximus. Jam uero tria altricem
 nias q̄ traucto axe sustinet / diei noctisq̄ effectrices eandemq̄
 custodes antiquissimas deorum omniū uolunt esse eorum q̄ int̄ celū gignunt.
 fulcres at̄ deorum & int̄ ipsos excursiones quas in orbibus eorum uisioes quas
 accessiones eueiant. cuiq̄ int̄ se penet̄ q̄ aut anilabunt q̄q̄ t̄p̄is
 a nro aspectu oblitescant / rursusq̄ emuli eorum icutiāt uolē ex-
 ptib; si uerbis explicare conent̄ nullo p̄rito ab oculis silacro eorum re-
 frustra suscipiat labor. S; hic satis sit dcā a nobis q̄ de deorum qui
 enunt̄ quiq̄ sit nā / phati sum̄. h̄ant hūc t̄minū .
RELIQUORVM at̄ q̄s demones appellant nri opinor satis si-
 mo h̄ recto uisū; uideri pot̄ & nosce & nūciare ortū eorum maḡ
 est q̄ ut p̄fiteri scribere nos audeam̄. Creder̄ nūm̄ ē uetib; &
 p̄scis ut auit uirū; q̄ se de p̄genie deorum esse dicebat. itaq̄ eorum uo-
 cabula nobis p̄hider̄. Nosce at̄ gnatores suos optie potant ac
 difficile sc̄m̄ est ad illis ortis fides nō h̄re. q̄q̄ nec argumētis
 nec uerbis certis eorum orō confirmat̄. S; cū duplex eet nā gn̄is
 hūai sic se res h̄bent ut p̄stantī genū; eorum eet q̄ eent futū;
 uiri. Cū at̄ aīs corpora cū necitate insuissent / cuiq̄ ad corpora
 necitate accessio fieri cū accessioe / necesse erat illū; assistē unū;
 cōezq̄ omniū; uehementiore motu excitato om̄ctaq̄ nē demū; uo-
 luptate & modestia mixtū; amor est p̄ uia & motu & reliq̄s mo-
 tus ai comites frior̄; & his ē orarios dissidentes q̄s q̄ re uerit
 recte uixit. qui at̄ his se dedit iniuste. Atq̄ q̄ recte & honeste
 curricula uiuent̄ a nā datū; stetit ad illud astrū; q̄ cū aptus fuit
 reuert̄. Qui at̄ imoderate & int̄pate uixit eū; sedus ortus
 it̄ figurā; inlebre; t̄nsferret. et si rectū; q̄s sinez uicioz facit
 graui & iactabit & int̄cus morib; sillimal figuris pecudū; &
 feraz t̄nsferret. N; maloz t̄minū; p̄ul aspiciet q̄ seq̄ illa cepit
 uisioez quas h̄bit int̄ ip̄e eidez et unū; silis inata; & inlitam.
 Qd̄ cū; eueniet cū; illa q̄ ex igni aia atq̄ tra turbulēta & uis

expta miserit & oē depulerit & ad pīaz atq; optīaz affectūz
aī puenit. Quē cū ita designass; seseq; si qd pēa fraudis aut in-
cū euenuiss; extra oēm culpāz cāmāq; posuiss;. Alios q; int̄a alios
inlima alios in reliq; mūdi ptes que sūt aspēz t̄p̄is signa &
noctel ostitute sp̄es q̄ sebat. Post at̄ satōz ea; dīs ut ita
dica; iuniorib; p̄misit ut corpora mortalia effingēt; qd̄z
eēt reliquū ex hūano aīo qd̄ d; accidēt idōmē & q̄ seq̄ntia eēt
ueherēt & absolūent. Deinde ī hūic aīanti p̄ncipēz se duce;
q; p̄bent. vita q̄ ei p̄lebritudie; regēt & gubnaret quatenū nō ip̄e
bñ factus sua culpa sibi a d; misie q̄rere. Atq; ut qm̄ q̄ cūta
cōposuit. Stant̄ in suo manebat statu. Qui at̄ erat ab eo crea-
ti cū pentis ordinē cognouisset hē seq̄bant. Itaq; cū accep-
sent īmortale p̄ncip̄. mortalis aīantis imitates genitorēs &
effecōz suū p̄ticulas ignis & t̄re & aque & aeris amūdo q̄s
rursus redderet mutuabāt; eāq; int̄ se copulabāt haud illde
uinculis q̄ ipi erāt colligati; s; talib; q̄ cerni nō possent p̄p̄
puitates crebris q̄ cūeolis īiectis; unū efficiabāt ex oibus
corpus. Atq; in eo influente atq; effluente aī diuini ambitu
illigabāt; itaq; illi influentie tenebāt n̄z tenebant̄
s; in magna efferebant. Itaq; motu aīis mouebāt illō qm̄
s; imoderate & fortuitu ut sex motib; ueherēt. Nam; & ante &
pone ad leuā; ad dextrā; & sursum; & deorsum; mo huc mo illuc
qz de suis motis reb; uident̄ loq; ueti legi morib; q; pendū est
Sic f̄ ut ab his est sup̄dēm; hoz deoz ortus hēat; ut oceanū sa-
laciā; q; celi situ t̄re; q; accepta gñatos editosq; memorem. Ex
his Saturnū & opēz dem̄cep̄ iouēz atq; iunonē. Reliq; frēs
int̄ se agnatosq; usurpare atq; appellare uident̄; & eoz ut utam̄
ueti ūb; p̄cipia; Quā t̄ oīs & q̄ mouēt; pullā; q; ōndūt & qui
eatenuī nobis declarat q̄ ipi uolūt; creati sūt tā; adeol. s; ge-
nitor deus q̄ oīa genuit fatur. Hec uol q̄ deoz fatu ortū estis
attendite qz opēz ego penī effec̄torq; su; Hec idissoluta

me immutabilem colligatum solui potest. Sed haud quicquam boni est ratione
 unctum; uelle dissoluere. Sed quoniam estis orti immortales quod esse
 indissolubiles non potestis. ne uicquam tamen dissoluiimini nisi uos ulla
 mortis fata perimet, ne fraudus uidentior. quod ostium meum quod maius
 est uinculum ad perpetuitatem quam illa quibus estis cum colligati.
 Quid sentias; in cognoscite. Tria genera uobis reliqua sunt etiam mortalia
 quibus permissis caeli abolutio perfecta non erit. Omnia in genera alius com-
 plexus non tenebit. teneat autem oportebit ut ex eodem ne quid ab-
 sit. quod a me ipso effecta sunt deorum uita; possunt adaequare. Ut in in-
 taligignent aditioe uos suscipite ut illa gignatis imitemini
 nique uis meam; quia in uero ortu uisus esse me uultis. In quibus qui
 tales creant ut deorum immortalium quae gentiles esse debeat diuini
 gratiam appellent. Teneantque omnium aiantium principatus uobisque
 iure et lege uidentes peant. Quorum uobis in uicium statusque na-
 ditus a me. Vos autem ad id quod erit immortale parte et exitore
 mortales itaque orientes amantes quos et uiuos allatis et super
 tos semper recipiatis. Hec ille dixit. Deinde ad tyrannos; seriore
 reuertitur in qua omnes animus amissus in uicium ne repens permissio
 bat; superisque permixtis reliquis fundes equabat eadem modo firme
 non quod non ita incorrupta aut ea quae semper uisus sed alius sexus fi-
 mebat atque et tunc. Toto in omni ostituto sideribus perenni uis dist-
 buit animorum et singulos aduicit ad singula; atque ita quae incurum
 uniuersitatis imponit. comonstrauitque leges fatales et necias.
 Et ostendit per ortum unum fore omnibus eorumque moderatum atque ostia-
 tes nec ab illis minui. Tunc satis autem et quae spiritibus animis fore uti cens
 tempore in uicium oriret aut quod esset ad cultum deorum aptissimum sed
 in splendore sedet; tamen uel eadem spes uel in uicium; immutata red-
 dit; cum ignis oculorum cum eo igne quod est ob hoc effusus se sum-
 dit et stulit. Dextra autem uident quae leua sit quae dextera partibus
 oculorum dexteras partes attingit. Rident autem dextra dexteras le-
 ua leuis ostioe luminum cum ea in se se non coherescunt. Id

rias affectu
 udis aut n
 p mta dnt
 ns supra
 tus ut in
 ingent qd
 qntu cent
 se dicit
 uaten no re
 m q amia
 at abo cau
 ci accip
 genitorij
 amio qd
 t hnd uis
 essent per
 it exobul
 ni mbatu
 tenent
 it illo qm
 ante a
 c mo illuc
 pendu est
 occami si
 uorem. Ex
 eliqs frs
 eoz ut uam
 adit a qu
 aduol. Is
 tu ortu dnt
 idididit

fit cū sploꝝ leuitat hinc illincq; altitudiez assūptū & ita dextꝝ
dextꝝ in leua; ptes oculoꝝ leua; q; in dextraz / summa eē cū
depulsiōe luminū q; oūteni infiora redditq; st supiora. Atq;
hec oia ex eo gnē st q; rez adiuuāt cās q; utit ministeris
deus cū optimi spēs q; ad fieri pot' efficit. S; extimāt pliq; nō
hec adiuuantia cāz s; hū ipas eē oūz cās q; uū hnt frigoris
& caloris que uū hēant refrigerāi & calefaciendi crelendi
liquandi. careāt at oī intelligentia atq; rōe q; nisi i aere nī
alia in nā repiat. aer. at sensū; oēm effugit oculoꝝ / ac i q;
aqua & tra corporea ea; carnūt. Illū at q; intelligentie sa-
pientiaq; se amatores p̄tēt necēe est intelligentis sapientis
q; nē p̄ cās q; rere / deinde has cās rez ea; q; neciō mouēt
alias ip̄ ab aliis mouēt. Quo cura nob sit s; mo eē faciendū
ut de utraq; noi q; m dicam' gnē cāz. Sepati at de his que
cū intelligentia efficiēt plimaz rez atq; optiaz / & de his u-
cantes prudentia instantia / p̄turbatq; efficiūt. ac de oculoꝝ
qm cās ut hērent ea; uū quā nē hēnt satis ferme eē dā
puto. Maxia at utilitas donata hōūz q; genū deoz munere
demceps exēplificet. Rez at optimaz cogitōem nob occultaz
attulerit / Hāz que est hīta de vniuersitate oīo anobis haud
imq; eēt i uenta si nec sidera nec sol nec celū s; oculoꝝ al-
pectu cadere potuiss; . Hūc uō dies noctes oculis cogite
tū nūū; ānoꝝ q; oūsiōes nūū; machinate st & spaciū
t̄pū dūmensē & ad q; honē totius nē impulert. Q; h; re-
b; p̄ham adepti sum'. Quo bono nll; optabilius nullū;
p̄stantius neq; datū est mortalū gnū deoz osensū mu-
nereq; neq; dabit.

*M. Ciceronis de uniuersitate mundi. sive ut Boe-
tio in topica placet Thimeus explicat. Am.*

M. Ciceronis, Scipionis somnium incipit.

CVM in africa; uenisset; Amicio Manlio Aule ad quartam legionem
 ut scitis tribunum militum; nihil tamen potius fuit quam ut nullius
 ueniret; reges; familie nix iustus de causis aicissimus. Adque ut
 ueni complexus me senex collacrimauit. Aliquotque post susce-
 pit ad celum; et gratias tibi ago inquit summe sol uobis relique celi-
 tes que antequam ex hac uita migro; Aspicio in regno meo et in his
 tectis. P. Cornelium Scipionem africanum cui ego nomine ipse reator
 Itaque ex animo meo nunquam discedit illius optimi atque iustissimi
 uiri memoria. Deinde ego illum de suo regno ille me de mea rep-
 punitatus est. Post autem regio appetu suscepto simone in multam
 noctem; perluximus; cum senex nihil in de africano loqueret; oiaque ei
 non facta solum; sed etiam dea me illi; Deinde ut cubitum discessimus me
 de uia et que multas noctes inuigilassem; alacrior quam solebat somnum
 complexus est. Hinc tamen credo ex hoc quod etiam locuti sunt se
 pe ut cogitationes simoneque niri pariat ad insonno tale quale de
 Homero scribit et nunc de quo sepissime inuigilas solebat cogitare
 et loqui africanus se ostendit ea forma que tamen ex imagine ei que ex
 ipso erat notior; que; ubi cognoui eam cohorui. Sed ille ades
 inquit animo. Omittite timore; Scipio. et que dicit; Trade memorie.
 Vides ne illa; urbes que perire. P. R. coacta per me alias nescit que-
 scere; renouat perstina bella nec potest quiescere. Ostentabat autem Kartagines
 de excelso et pleno stellis; illustri ac claro quodam loco
 ad qua; tu oppugnanda; tuic uenit perne miles; hanc hoc biennio
 simul euertes; eritque cognomine id est per te perit; quod hanc adhuc ex nobis
 hereditariu. Cum autem Kartagines deleuis triumphu egeris censor
 et ob id eris legatus in egyptum Syria; Asia; grecia; delece iterum
 simul ab his bellis; maximis officis humanis; que excides. Sed cum eris
 cuius in capitolium ductus offendet. et per os silui perurbata; neptis
 mei. Hic tu africanae pre ostendit opus lumine ingenium. Siluique di
 tui; sed ei tempus incipite; in deo que uia; Nam cum etas tua septen-
 octies solis anfractus reditusque dicitur duosque nunc que utque alter

alta de ca plenus hēt circuitu nāli sumas tibi fatales dies se-
cerint. In te unū; atq; intū nōm se tota dūtet ciuitas. Te se-
riatus. te os boni. te sociū. te latini intuebūt. Tu eris solus unū
in q̄ nitat' ciuitatis salus. At ne multa. Dictator rez. p. sti-
tuas opz; si impial p̄pinq; effugias manū. Hic cū exclamass;
Lelius ingenuissētq; cētū uehēmī; lenit' Arridēs scipio/queso
inqt ne me desōno excites. & pax sit reb;. Audito cetā. s; quo
sis africane alacrior adtuendas; rez. p. sic hēto. Oib; q̄ priam
ofuauint aduuerit auxint certū; in celo diffinitū eē locū
ubi bñ sempit'no euo fruunt'. nihil enī est illi p̄ncipideo
q̄ oēm mūdū regit qd̄ dem fiat acceptus q̄ silia cetulq;
hōiū; adiuue uiuēt; societates q̄ ciuitates appellāt. Haz & re-
tores & ofuatores hinc p̄feti hūc reūtūt. Hic & siera; ego
pteritū; nō tam metu mortisq; insidiaz amēis q̄ hui tum
uiuēt ne ipē & p̄ paulū & alii q̄s extinctos eē arbitramī.
Imo uō inqt hi uiuūt q̄ e corpoz uinculis tāq; e carē euola-
uerūt. Vra uō que dī uita mori est. Quin tu aspicias ad te
uenientes paulū p̄rez tuū; . Quē ut uidi eqz ui; lacrimaz
p̄fudi. Ille at me cōplexus atq; osculans flere p̄hibebat. atq;
ego ut p̄ fletu rep̄sso loq; posse cepi. queso inq; lat' scīssie
atq; optie qm̄ hęc est uita; ut audio africanū dīe qd̄ moroz
int'ris qm̄ huc ad uos ueire p̄pero. Nō ita est inqt ille. nisi
n. deus is cui hoc templū est oē qd̄ cernis istis te corporeis cu-
stodis libauit huc t' aditus patē nō potit. Hōies. n. st hac
lege gnāti qui tuerēt illuz globuz que in hoc templo me-
dū uident' & q̄ tra dī; hisq; diuis datū est. ex illis sep̄tū; ig;
bz q̄ sidera & stelas uocatis. Que globose & rotunde diuis auate
rītib; cuculos suos orbēq; oficiūt celitate mirabili. Q̄ t'
Publi & alus piis hōib; retinendus est diuis incustodia corpōis
n̄ nisi iussu eī a quo ille uob datū est. quo ex hōiū; uita mi-
grandū; est. ne min' huaitati assignati adeo defuisse uideāi

S; sic Scipio ut auus hic tuus & ego q̄ te genui iusticia cole & pie-
 tates que cu magna ipentib; & inppinq; tu impria maxia est
 et ea uita uia est in celu & h̄ cetuz; eoz q̄ ia; uixerit & corpore
 laxati euz icolunt locuz quez uidel. erat at il splendidissio cadere
 int flamas curu lucēs. que uol agras accepistis orbe; lacteum
 nuicupastis. Ex quo oia m̄ stēplanti p̄clara cetā & mirabilia
 uidebant. erat at h̄ stelle qual n̄ ex hoc loco uidim; & h̄ ma-
 gnitudies oūz qual nūq̄ eē suspicati sum;. ex qb; illa mūna
 que ultra acelo citima tris lucebat luce aliena. stellaz at
 globuz traz magnitudiez facile uincebat. Iaz uō trā utapua
 uisa est ut me impū n̄ri q̄ q̄ pūctū eē attingim; penetrare.
 Quā cū magis intuerer q̄so inqt african; quiaz hūmi mensi
 tua diffusa est. nō ne aspicias que itempla tu uenīs. nouez t̄
 orbib; uel potius globis cōnexa st oia. Quoz p̄ celestis est ex-
 mus q̄ reliq; os cōplectit. Sumus ip̄ deus artes & stins cetos
 inq; st infixi illi q̄ uoluit stellaz cursus sempitri; q̄ septem
 sbiecti st q̄ retro uisunt orio motu atq; celuz. Ex qb; unum
 possidet globuz ille que intus saturnū uocat. deinde ē hōūz
 grū p̄sper & salutaris ille fulgor q̄ d̄ iouis. Tu rutulus horribil
 qz tris que nartū dicitur. deinde stus fere medias regioez sol
 optinet dux & p̄nceps & moderator reliq; luminū mēs mū-
 di & tempatio tanta magnitudie ut cūta sua lucelustrat &
 cōpleat h̄ ut comites nequūt alt uenūs alt mercurū cursus
 In infimoq; orbe luna radus solis accensa ouertit. Infra aut
 nihil n̄ mortale & caducū p̄ter aios munē deoz hōūz grū
 datos. sup̄ lunas oia st etna. Hā ei q̄ media est & noua tellus
 n̄ mouet & itima ē & mei fert oia nutu suo pondera. Que
 cū intuer̄ stupens; ut me recepi. quid hic inq; q̄ cōplet au-
 res meas tant; & taz dulcis sonus. Hic est inqt ille q̄ intual
 ouictus impib; s; t̄n̄ p̄rata p̄te r̄e destinet imp̄su & motu
 ip̄oz orbū efficit & acuta euz grauib; t̄pans uand; eq̄bilit̄

80
xentus efficit. Hæc n̄ silentio tanti moti incitari p̄nt. Et nā fert
ut exima exalta pte grauit̄ exalta aut pte acute sonet̄. Quob̄
res ille celi stellifer cui cursus ouisio est xitator acuto & ex-
tato mouet̄ sono grauiusio at̄ hic lunaris atq; ifimus. Hi t̄ia
noua imobilis man̄s una sede semp̄ beax̄ cōplexa medui mundi
locus. Illi aut̄ cursus octo inq̄b̄ eadez uis est duoz̄ septez efficit
distinct̄ int̄ uallis sonos q̄ n̄is ē oūz fere rer̄ modul̄. Qd̄ doc-
ti bores imitati uerul̄ atq; cantib̄ appuer̄t̄ s̄ reditū inx̄ moȳ
locū sic alii q̄ p̄stantib̄ igenis i uita huāna diuina studia co-
luert̄. s; hoc sonitu cōplete aures hōiūz obsurduert̄. Hec est ul-
lus hebetior illis i nob̄ sic ubi nullus ad illa loca q̄ cata dupla
dicunt̄ p̄cipitat̄ se exillis altissimis mātib̄. Exurgesq; illum
locus acolit̄ pp̄ magtudiez sonit̄ sensu audit̄ caret. Hic uō tan-
tus est totus mundi incitilla ouisioe sonit̄ ut cū aures hōiūz
cape nō possint sic intueri soles adūliūz neq; eiūz radius acēf
ūrasensū uicit̄. Hæc ego admirās referēb̄ al̄ tr̄i octoz̄ ad tr̄i
identidēz. Tu; Africanus inq̄t̄ sentio te mulie sedez ac domum
templari que sit̄ p̄ua ita ut est uideret̄ hec celestia sp̄ specta-
to illa huāna st̄nito. Tu n̄ q̄ celebritates s̄mōis hōiūz a qui
expetāda; gr̄as nequi potes uide; hitari int̄ris raris & angu-
stis locis & inq̄is q̄ maculis ubi hitat̄ uastis solitudiez int̄
iectas. Noisq; qui incolit̄ tr̄i; nō mō int̄ruptos ita eē ut ni-
hil int̄ ip̄os ab alius ad alios manē possit̄. s; p̄tis obliq̄ p̄tis tr̄i-
uisos p̄tis & adūfos nob̄ stare aq̄b̄ n̄ll̄z p̄fco potestis specta-
re gl̄iaz. Cernis aut̄ eandēz tr̄i; q̄ q̄br̄iaz redimit̄z & curū-
dutas angulis exq̄b̄ duos maxie int̄ eē diuisos celuit̄icib̄
ip̄is exut̄iq; pte s̄b̄nixos origuisse p̄ia. uides medui at̄ illū
& maxūz solis ardore toreri duo st̄ hitabiles q̄z australis
ille inq̄ qui uisist̄ adūia nob̄ uergēt̄ uestigia nil adūz
genūz. hic at̄ alt̄ s̄biectus aq̄loni que incolit̄ cerne q̄ te-
nu uos pte at̄ngit̄. Ois at̄ tr̄i q̄ colit̄ a uob̄ angustata &

uerticibus lateribus latior; puaquada; insula est curuifusa illo mari
 qd hancu qd magnu qd oceanu uacatu intris; ead tri tanto
 noie qd sit puu; uides. Ex ipis at his cultis notisq; tris noiaute
 tuu; aut cuiq; nuz nom ul cautafus; hē que cernis transcende
 potuit ul illuz gangez trisnute. Quis in reliq; orientis a' abem
 tis solis ultimi aut aqionis; austru de pib; tuu; nom; audiet' Qb;
 amputatis cernis pfecto qrtis e angustis; uia se glia dilatari
 uelit. Ipi aut qui de nob loquit q' ilu loquit'. Quin e sicupiat
 ples illa futuroz hōu; deinceps laudes uniuicuiq; uuz aptib; accep
 tas reddere pp eluiones exustioes q; traz; qual' actide certo tpr ne
 ceē est; nō mō nō etna; s; ne diuturna; tpm glia; nequi possim.
 Quid at int' est ab his qui p'ci nāscunt' smone; fore de te cū ab
 his nullus fuit qui an nati sunt qui n̄ pauciores e ete melioes
 fiunt uiri cū p' tūm ap eos ipos aqb; audiri nom uim pot' ne
 mo unū anū memoria; psequi possit. Homies. n. loquit' anū;
 tū mō solis. j. unū astra reditu metunt. Cū at ad ides unde semel
 p' tū st cuncta astra redierit eandē q; totius celi descriptōe; loqis
 int' uallis rettulerit; tū ille uicns annus appellari p' inq' uix
 die iudeo qnta secla hōu; stineant. Namq; ut oli; defice sol
 hic oib; extinguiq; uilis est cū Romuli auis hec ipi templa pe
 netrauit; qn q; ab eade; pte sol a eode; tpr defecit; tū sigs oib;
 ad idem p'nc' sig' q; reuacatis expletū anū; habento hq; anni
 nondū uigesima; ptes scito eē uisā; . Quo cura si reditu ibē
 locus despauis inq' oia st pstantib; uirūq; magis qntitande;
 est ista hōu; glia; q ptinē uix ad unū anū ptes pot'. Iq; alte
 spectare siudes atq; ad hanc sedē; e etna; domū stueri; nec
 te smonib; uulgi dederis; neq; i p'mis hūais spe; posuis rez tua;
 suis te op; illecebris ipā uirtus trahat ad uili; decus. Quid de
 alii laqnt' ipi uideant' s; laqnt' tū smotū ois ille e angust'
 curgit' his regionū qd uides finib; nec unq; de ullo pennis
 fuit e morit' hōu; intitu e obliuioē postitatis extinguit

Que cū dixiss; ego uo inq' o Africane si qd bñ mutis de p̄ria
q̄ limes ad celi aditu; p; qd qd apuericia uestigul inq̄llus
p̄ris & tu decori uiv nō defui nūc tanto p̄mio exp̄ito enitar
nigilanti. At ille. Tu uerū enitē & sic hēto eē te mortales.
corpus hoc. nec. n. u. es que; forma i declarat s; mēs cui uēstiq̄
q; nō ea figura que digito mōstrari pot. Deū i scito te eē si qd;
deus est qui uiget q̄ sentit q̄ meinit q̄ p̄uidet qui t̄a; regit
& moderat & mouet id corp̄ cui p̄posit̄ est. Q̄ ille p̄ncip̄ de
hē mundū & ut ip̄e mūdū ex qua p̄te mortalis ip̄e deus et
nūc sic fragile corp̄ aīs sempiternū mouet. Na; qd semp mouet
et̄nū; est. Qd at motu; affert alicui que ip̄s agitāt aliuudē qm
fines h̄t motus uiuēti fine; h̄at necesse est. Solū i qd de se mō
definit. Quin & cetis que mouēt hic fons hoc p̄ncip̄ mouendi
p̄rici aut̄ nilla est origo. Na; exp̄ncip̄ oriunt̄ oia. ip̄m at̄ nilla
ex re alia nasci pot. nec. n. p̄ncip̄ est id qd gignēt̄ aliuudē. Q̄
si neq; orit̄ nec accidit q̄m unq̄. Na; p̄ncip̄ extinctū n̄ ip̄m
renascēt̄ ab alia re nec ex se aliud creabit. Sic q; necesse est ap̄ri
oia oriri ita fit motus ut p̄ncip̄ ex eo sit qd ip̄m a se mouet. id
at̄ n; nasci pot. n; remori. ul̄ accidat oē celū; oisq; nā; p̄sistat
necesse est nec uiz ulla; nascat̄ qua ap̄ un̄p̄ssu moueat. Cu;
patet q̄ id et̄nū; eē qd a se moueat q̄ h̄c nā; aīs eē tributa
neget. In aū; n. est qd pullu agitāt et̄no. Qd at̄ aia ē illud
motu ciet̄ intiore suo. Na; h̄c nā; p̄pa atq; uis q̄ si una ē oib;
que se se mouet n; nā; est certe n; et̄na est. H̄c tu ecce inop
timis reb;. Sūt at̄ optie cure de salutē p̄rie. Quib; excitat̄
& agitatur̄ aū; ueloti in h̄c sede; & domū sua; p̄ uolabit. Idē
ocul̄ facit. Sua t̄n cū erit inclusū i corpore eminebit foras
eaque erit extra templans q̄ maxie se a corpore abstrahat
Nanq; eoz aū; q̄ se corporis uoluptatib; dederit eazq; se q̄ mi
nistri p̄buerit ip̄ulluq; libidini uoluptatib; obediētū; deoz
& h̄uū; uira uolauerit corporib; elapsi cūta t̄a; ipsam v

quod

no
m

uoluptuant, nec in hunc locum ubi multis exitati seculis reu-
tunt. Ille discessit. ego a somno + solutus sum;

DEO GRAS AMEN. I.C.M. Am.

tis de pri
 ngestus
 pito enu
 mortales
 cui uel
 re ee si
 i ta: reg
 pncip de
 pe deu et
 emp mou
 alunde q
 d de se m
 mouent
 in at rll
 alunde q
 u si ipm
 ree at q
 mouet d
 na ofit
 uat co
 e tribu
 na e illu
 na e oib
 ecce mo
 exatit
 labit dy
 rit fou
 abstru
 se qm
 tili do
 ofam

[Faint, illegible handwriting at the top of the page]

[Faint, illegible handwriting in the upper middle section]

F. D.

Msc. Dresd.

Dc. 119.

APPARUIT DE
SIGNETHA

APPARUIT DE
SIGNETHA

APPARUIT DE
SIGNETHA

DE VCTV
VENTVFO

DE VCTV
VENTVFO

ECCV VIRGO
CONCIPIET

ECCV VIRGO
CONCIPIET

APPARUIT DE
SIGNETHA

APPARUIT DE
SIGNETHA

APPARUIT DE
SIGNETHA

APPARUIT DE
SIGNETHA

APPARUIT DE
SIGNETHA

APPARUIT DE
SIGNETHA

[Red label]

LIBRARY OF
THE UNIVERSITY OF
CAMBRIDGE
MAY 18 1891

Misc. Hand.
De. 119.